

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Національна академія аграрних наук України
Вінницька обласна державна адміністрація та обласна рада
ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет
Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН**

**«СУЧАСНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ:
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ»**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
конференції
17 –18 листопада 2015 року**

**У трьох томах
Том 2**

Вінниця - 2015

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Національна академія аграрних наук України
Вінницька обласна державна адміністрація та обласна рада
ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет
Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН**

«СУЧАСНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ»

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
17 –18 листопада 2015 року**

**У трьох томах
Том 2**

Вінниця - 2015

УДК 63.001.76

ББК 4я5+65я5

С 91

Сучасні агротехнології: тенденції та інновації: Мат. Всеукр. наук.-практ. конф., 17-18 листопада 2015 р.: у 3 т. – Вінниця: РВВ ВНАУ, 2015. – Т.2. – 295 с.

Посвідчення про державну реєстрацію Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні агротехнології: тенденції та інновації» видане УкрІНТЕІ №558 від 20 жовтня 2015 р.

У збірнику наведені матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні агротехнології: тенденції та інновації», де викладено результати наукових досліджень з питань науково-технічного та економічного розвитку енергоефективних і альтернативних технологій виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, процесів і засобів механізації та електрифікації агропромислового виробництва, актуальних напрямів розвитку сучасного тваринництва та переробної галузі, виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції в умовах змін клімату, ефективності форм господарювання в системі АПК.

Для науковців, управлінців, керівників підприємств, виробничників, фахівців національної економіки, аспірантів, студентів, викладачів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Калетнік Г.М., д.е.н., професор, академік НААН, президент ВНАУ; **Мазур В.А.**, к.с-г.н., доцент, ректор ВНАУ; **Роїк М.В.**, д.с-г.н., професор, академік НААН, директор інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України; **Сичевський М.П.**, д.е.н., професор, член-кореспондент НААН, директор Інституту продовольчих ресурсів НААН; **Яремчук О.С.**, д.с-г.н., доцент, проректор з наукової роботи ВНАУ; **Дідур І.М.**, к.с-г.н., доцент, декан агрономічного факультету ВНАУ; **Скоромна О.І.**, к.с-г.н., доцент, декан факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва ВНАУ; **Мельничук О.Ф.**, к.ю.н., доцент, декан факультету менеджменту та права ВНАУ; **Марценюк-Розарьонова О.В.**, к.е.н., доцент, в.о. декана економічного факультету ВНАУ; **Бандура В.М.**, к.т.н., доцент, декан факультету механізації сільського господарства ВНАУ; **Гунько І.В.**, к.т.н., доцент, зав. кафедри двигунів внутрішнього згорання та альтернативних паливних ресурсів ВНАУ.

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції .

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного аграрного університету (протокол № 5 від 7.12.2015 р.)

**Шановні академіки НААНУ, науковці,
освітяни, господарники, молоді вчені,
аспіранти і студенти!**

Сьогодні перед агропромисловим комплексом України стоїть велике завдання - стати головним драйвером економіки регіонів і забезпечити продовольчу незалежність в параметрах, заданих доктриною продовольчої, енергетичної, економічної та політичної безпеки держави.

У цьому зв'язку, як ніколи, актуально відтворення і підвищення ефективності використання в сільському господарстві земельних та інших природних ресурсів країни, екологізація виробництва, розвиток та ефективність виробництва біопалив, сталий розвиток сільських територій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках, створення сприятливого середовища для розвитку підприємництва, підвищення інвестиційної привабливості галузі.

Досягнення поставлених цілей можливе при інноваційному розвитку агропромислового комплексу, інтеграції кращого світового досвіду та рішень у всіх його секторах.

Переконаний, що матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні агротехнології: тенденції та інновації», наукові дискусії під час виступів допоможуть упровадженню технологій та інноваційних проектів, примноженню досягнень наукової школи Вінницького національного аграрного університету виробництва та ефективного використання альтернативних джерел енергії.

Без розвитку науки і освіти не можливо досягти успіхів та перемог у сільському господарстві та примножити його здобутки у жорсткому ринковому середовищі. Бажаю всім учасникам конференції наукових звершень та відкриттів, плідної роботи та успіхів в ім'я розвитку України!

Президент університету, академік НААН,
доктор економічних наук, професор

Григорій Калетнік

**СЕКЦІЯ «ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ЕКОНОМІЧНОЮ ЕФЕКТИВНІСТЮ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА»**

**ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ
БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ РОСЛИННИЦТВА**

Білокур А. Ю., студентка магістратури
Гуцаленко Л.В., д.е.н., професор
Вінницький національний аграрний університет

Визначено проблеми, що виникають при здійсненні обліку біологічних активів рослинництва, а також основні шляхи їх удосконалення.

Ключові слова: біологічні активи, методичні рекомендації, оцінка, справедлива вартість.

Постановка проблеми. Практичне вивчення обліку поточних біологічних активів рослинництва у сільськогосподарських підприємствах на основі П(С)БО 30 «Біологічні активи», поки що не забезпечило належну організацію обліку, якість та повноту облікової інформації, прозорість, зрозумілість інформаційного середовища для інвесторів. Основними недоліками цього є недосконалість вказаного стандарту та відсутність чітких методик обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі даному питанню присвячені праці М.Ф. Огійчука, О.В. Остапчук, В.М. Жука, та інших вчених. Проблеми недосконалості МСФЗ і П(С)БО висвітлювали в своїх наукових працях Ф.Ф. Бутинець, Л.В.Гуцаленко, Н.М. Малюга, О.М. Петрук, Н.Л. Правдюк та ін.

Виклад основного матеріалу. Найбільш актуальні проблеми запровадження П(С)БО30 пов'язується з оцінкою біологічних активів, з визначенням рахунків, на яких їх слід облічувати і методикою відображення на них об'єктів бухгалтерського обліку.

Міжнародним стандартом оцінки № 10 «Оцінка майна сільськогосподарського призначення» визначено, що фундаментальною базою для оцінки майна підприємств є ринкова вартість, для визначення якої завжди має проводитися аналіз найкращого та найефективнішого використання майна, щоб визначити, чи це майно використовуватиметься далі [5, с.203].

Відповідно до П(С)БО30, біологічні активи на дату проміжних та річного балансу потрібно відображати за справедливою вартістю, яку треба зменшити на очікувані витрати на місті продажу [1]. Для цього на дату балансу підприємство повинно користуватися цінами активного ринку на цю продукцію або подібну, але на сьогоднішній день активний ринок біологічних активів ще не сформований, і тому проблемним залишається питання визначення справедливої вартості біологічних активів, реальної вартості незавершеного виробництва, а саме посівів сільськогосподарських культур.

При формуванні фінансового результату у загальну суму чистого прибутку сільськогосподарські підприємства включають доходи, що не підкріплені виручкою, тобто доходи від «переоцінки» біологічних активів, а це негативно впливає на достовірність відображення інформації у фінансовій звітності. Тому, суттєвим є те, що методологія обліку поточних біологічних активів рослинництва, певною мірою не відповідає головним принципам бухгалтерського обліку: неупередженість, об'єктивність, послідовність.

Не вирішеним залишається питання оцінки поточних біологічних активів рослинництва, адже за представленою у П(С)БО30 методикою, на практиці їх вартість визначити досить складно, адже галузь рослинництва залежна від природно-кліматичних умов, які спрогнозувати для визнання справедливої вартості практично не можливо, тому, як правило її визначення не відбувається. Вартість біологічних активів відображується у звітності як незавершене виробництво у наслідок чого маємо фактичну собівартість[3].

Сумнівними є відповідність методологічних нововведень базовим принципам економічної теорії. З точки зору адаптованої теорії, грошову форму

товар набуває лише на стадії реалізації, коли знаходиться покупець, який сплачує заявлену суму коштів.

Здійснити оцінку поточних біологічних активів рослинництва за справедливою вартістю і відобразити їх відповідне балансове узагальнення можливо лише в деяких випадках. До таких випадків на думку В.М. Жука [4] необхідно віднести: залучення до статутного капіталу інвестицій; реорганізацію підприємства; вихід з підприємства учасника тощо. За П(С)БО 30 «Біологічні активи» їх облік за справедливою вартістю впливає на фінансові результати діяльності підприємства без врахування суттєвої сукупності ризиків, щодо отримання таких доходів чи збитків в майбутньому.

Більш доцільніше було б результат переоцінки поточних біологічних активів рослинництва включати до додаткового капіталу, тому що, збільшення вартості біологічних активів буде збільшувати суму додаткового капіталу, відповідно зменшення – призведе до його зменшення. Це надасть можливість бачити реальну ситуацію, яка склалась на підприємстві і приймати зважені рішення, щодо залучення інвестицій, отримання кредитів тощо.

Висновки. Отже, можна зробити висновок, що зміни в обліку сільськогосподарських підприємств за П(С)БО 30 призвели до виникнення ряду проблем, пов'язаних із складністю застосування нововведень на практиці. Недосконалість методологічного та методичного забезпечення призводить до викривлення та перекручення процедур відображення інформації в обліку.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» від 18.11.2005р. № 790;
2. Остапчук О.В. Удосконалення облік у поточних біологічних активів рослинництва / Облік і фінанси АПК 2010 .-№1;
3. Беседа О.Л. Особливості обліку біологічних активів в підприємствах // Економічна діагностика підприємства. 2010-№3.-С.127-129;
4. Жук В.М. Методологічний супровід застосування П(С)БО 30

«Біологічні активи»//Облік і фінанси АПК.-2008.-№2.-С.75-83;

5. Гуцаленко Л.В. Адаптивна система обліку і контролю результатів діяльності сільськогосподарських підприємств: монографія / Гуцаленко Л.В.-К.: ННЦ ІАЕ, 2010.- 372 с.

6. Гуцаленко Л. В. Формування та облік фінансових результатів відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи» / Л. В. Гуцаленко // Облік і фінанси АПК. – 2006. – № 11. – С. 96–99.

УДК 330

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ, ТА ПОРАДИ ЩОДО ЇЇ ФОРМУВАННЯ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК

Бондаренко В.М., д. е. н., професор

Трапаїдзе С.М., аспірант

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто сутність поняття маркетингова стратегія, та досвід реалізації її в діяльності сучасних агропромислових підприємств України. Розроблені поради щодо формування стратегії.

Ключові слова: маркетинг, підприємство, стратегія, споживач.

Постановка проблеми. В умовах посилення міжнародної інтеграції і глобалізації економічних процесів значно підвищилась роль маркетингу, політики та стратегії.

Завдяки стратегічному плануванню і контролю за поведінкою товару, конкурентів і споживачів на ринку, а також плануванню і проведенню ефективних заходів у сфері дослідження попиту, цінової, комунікативної і збутової політики, забезпечується конкурентоспроможність підприємства, його стійкість до кризових явищ. Таким чином, виникає потреба в активному

використанні маркетингової стратегії та маркетингової політики на підприємствах [5, с. 75].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відомий вчений М.Х. Мескон дає визначення: «Стратегія є детальний, всебічний, комплексний план, призначений для того, щоб забезпечити здійснення місії організації та її досягнення» [3].

Економічний аспект явища маркетингової стратегії вдало трактує Н.В. Куденко. На її думку, «маркетингова стратегія – це вектор дій фірми щодо створення її цільових ринкових позицій» [4].

Мета тези. Метою дослідження є розробка рекомендацій щодо специфіки процесу формування маркетингової стратегії у діяльності підприємств агропромислового комплексу та аналізу практичного досвіду її використання в провідних агропромислових об'єднаннях України.

Виклад основного матеріалу В Україні маркетингові стратегії та їх відповідні методи використовуються відносно недавно й лише на окремих підприємствах. Більшість керівників відзначають, що науковий підхід до визначення та використання маркетингових стратегій є одним із найважливіших чинників ефективної діяльності підприємства, однак лише меншість здійснює стратегічне маркетингове планування на їхніх підприємствах.

Світовий досвід переконує: стратегічне маркетингове планування застосовується практично всіма ефективно функціонуючими компаніями у країнах із розвинутою ринковою економікою.

В Україні маркетингом, як визначеною концепцією діяльності, керуються лише окремі підприємства, зокрема; це передусім транснаціональні корпорації. У такий спосіб провідні ролі в агропромисловому секторі зайняли такі світові компанії як «Vimm-Bill-Dann», «Danone», «Lactalis» (ринок молокопродуктів), «Nestle» (кондитерський ринок і плодоовочева консервація), «Pepsi» (ринок соків – придбала ТОВ «Сандора»), «Coca-Cola», а також чимало інших [1, с. 267].

Отже для того, щоб звернути увагу потенційних покупців, підприємства повинні чітко підійти до формування стратегії. Тому можна виділити три простих кроки:

1. Сфокусуватися

Здається, що заявивши про кращу ціну, локальне виробництво, багаторічні цінності і останні інноваційні переваги в одному повідомленні, ми відповімо всім очікуванням сучасного українця. І в нього абсолютно не залишиться сумнівів для покупки. Але насправді він, на жаль, не запам'ятає нічого. І піде до більш зрозумілого конкурента. Тому що «все геніальне – просто», і людський запит на спрощення всього навкруги наростає з кожним роком.

Як знайти той самий «фокус»? Скористуємося схемою, яку визначили головні дослідники світових трендів сучасності, де відповідаючи на три прості питання, ви знаходите «точку задоволення» для споживача і підприємства в цілому:

- Які базові потреби задовольняє ваше підприємство (фірма)?
- У чому глибина мотивації споживача, яка спонукала зміни в його поведінці?
- Які нові можливості притаманні виключно вашому продукту або послугам які ви надаєте?

Цікаво, що успіх заповнення такої форми закладений у фокусі, оскільки відповідей на кожне з питань можна написати від 1 до 3, а основна буде тільки одна.

2. Мислити як потенційний споживач

Почніть з відмови від поняття «споживач». Це людина. Адже ви теж в чомусь споживач, а таке формулювання вже спочатку звучить і сприймається дуже по-комерційному.

Отже, якщо наше життя – це сукупність подій, емоцій і переживань, а ваш продукт є тільки елементом такого пазла, то який досвід він принесе людині?

Також задумайтеся про те, а чи дійсно конкретна людина, яку ви

зацікавили, приймає рішення про покупку самостійно. Ми переживаємо досвід найчастіше в колі друзів, знайомих чи близьких людей. Тому потенційний покупець стає потенційною групою в прямому сенсі.

3. Увімкніть прагматизм бізнесу

Коли права на помилку немає зовсім, дії повинні бути ідеально продумані і відточені. Бізнес-цілі завжди були на вершині пріоритетів, але сьогодні їх цінність особливо висока. Попередні два етапи дозволяють зрозуміти потенційного покупця і сфокусуватися на одному головному повідомленні, як же це використовувати при донесенні комунікації та отриманні вигоди?

- Потрібно звернути увагу на канали і рішення, результативність яких ви зможете дійсно виміряти, особливо якщо маєте обмеження у бюджеті.

- Виміряйте результати в процесі, а не після всіх пророблених дій. Тоді отримані дані будуть сприйняті не як константа, а як нові ввідні, втілення яких принесе вигоду вже зараз.

- Будьте чесними з собою: якщо зроблені дії не працюють, а конкуренти зростають, можливо, ви не настільки добре все робитехороші? У світі тільки й говорять про innovation / economy / behaviour (інновації / економіку / поведінку) – означають руйнування тих підвалин, які були закладені раніше і результати, яких задовольняли [2].

Висновки і пропозиції. Ефективність маркетингової стратегії підприємства відіграє одну з вирішальних ролей у формуванні його взаємозв'язків зі споживачами, від ефективності яких залежать обсяги реалізації, прибутки і, як результат, – фінансовий стан підприємства, тому не потрібно боятися інноваційних рішень, зміни стратегії, а особливо у наш час.

Література

1. Загородній А.Г. Управління взаємозв'язками підприємства зі споживачами продукції: моногр. / А.Г. Загородній, З.О. Коваль. – Львів, – 2008. – 364 с.
2. Куденко Н.В. Маркетингові стратегії фірми : Монографія / Н.В.

Куденко. – К. : КНЕУ, 2002. – 245с.

3. Мескон М.Х. Основи менеджменту/ М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф.: пер. з англ.. – М. : Діло, 2005. – 720 с.

4. Павленко А.Ф. Маркетинг : підручник / А.Ф. Павленко, А.В. Вовчак. – К. : КНЕУ, 2003. – 246с.

5. Чухрай Н.І. Управління інноваційними процесами в межах екосистеми: моногр. / Н.І. Чухрай, Р.Патора, А.Г. – Львів: В-во Львівської політехніки, 2011. – 216 с.

УДК 664

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПЛОДОВО-ОВОЧЕВОЇ ГАЛУЗІ

Бондаренко В.М., д.е.н., професор

Шевчук Г.В., аспірант

У тезі досліджується сучасний стан плодово-овочевої галузі. Викладено бачення проблеми цієї галузі. Розглянуто обсяги виробництва та споживання продукції плодово-овочевої промисловості.

Ключові слова: плодово-овочева консервна галузь, виробництво, споживання продукції, інвестиційне забезпечення.

Постановка проблеми. Несталий розвиток підприємств і організацій плодово-овочевого комплексу, низький рівень якості продукції, висока собівартість, недостатнє маркетингове забезпечення, гальмує розвиток виробництва даної галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості проблематики та тенденції розвитку плодово-овочевої галузі висвітлені в працях таких учених-економістів: Р.А. Кучеренко, Т.О. Нагавичко, Ю.В. Дьяков, О.В. Грінченко, В.І. Ємцев, О.А. Шмаглій та інші.

Мета тези. Проаналізувати сучасний стан плодово-овочевої

промисловості. Виявити основні проблеми розвитку виробництва.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх років, галузь овочівництва в Україні набуває все більшого розвитку. Щорічно зростає виробництво овочів в Україні. Україна входить до числа першорядних виробників овочевої продукції, але її частка досить незначна і становить всього 1%.

Аналізуючи стан та динаміку виробництва плодово-овочевої продукції за 2008-2013 роки, можна зазначити, що відбулось незначне підвищення виробництва цієї галузі у 2009, 2011, 2012 рр. [3, с. 71].

Виробництво овочів консервованих на одну особу в 2011-2014 рр. мали коливання, у 2011 році – 3.4 кг., 2012 році – 2.7 кг., у 2013р. – 2.6 кг. і 2014 р. становив 3.3 кг.

На ринку консервованих продуктів значну роль відіграють іноземні торгові марки, такі як «Верес», «Торчин», «Чумак», «Bonduelle» та інші. Компанія «Верес» є найбільшим виробником консервації в Україні. У 2009 р. порівняно з попередніми роками, чистий дохід компанії від реалізації збільшився на 69.1%. «Верес» оцінює свою частку на українському ринку плодово-овочевої консервації продукції на 15%, грибної – 19%, консервованих бобів – 2%, соусів – 3.3% [2, с. 114-118].

Основними проблемами галузі є недосконалий організаційно-економічний механізм функціонування підприємств в консервній плодово-овочевій галузі. До внутрішніх чинників функціонування підприємств належить: рівень якості та рентабельності продукції, сировинна та матеріалотехнічна база, маркетингове забезпечення.

Вирішення основних проблем та безперервна увага цій галузі буде сприяти розвитку даної галузі і удосконаленню асортимента продукції та підвищенню її якості.

Висновки і пропозиції. Плодово-овочевий ринок має достатньо значний об'єм, попит населення задовольняється за рахунок іноземної продукції. Збільшення купівельної спроможності, в свою чергу являється

передумовою зростання попиту на продовольство, що обумовлює потенціал вітчизняної консервної галузі. Відповідно, розвиток овочепереробних підприємств в більшій мірі повинне опиратися на власну сировинну базу, активізацію маркетингової діяльності, ефективне використання результатів ринкових досліджень, впровадження інноваційних видів продукції, залучення висококваліфікованих спеціалістів в області маркетингу.

Література:

1. Кондратенко П. Оцінка продовольчого забезпечення населення України плодами та ягодами / П. Кондратенко // Вісн. аграрної науки. – 2010. – № 8. – С 69 – 71.
2. Рябенко Г. Роль маркетингової діяльності у підвищенні конкурентоспроможності овочеконсервного під комплексу АПК у ринкових умовах / Г.М. Рябенко // Вісн. Аграрної науки Причорномор'я. – Миколіїв, 2007. – Вип. 3(42). – С.114-118.
3. Статистичний збірник: Україна в цифрах // Державний комітет статистики України. – 2015. – С. 71.

УДК 322.28

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Буреннікова Н. В., д.е.н., професор

Гордієць Л. І., аспірантка

Вінницький національний аграрний університет

В тезах розглянуто формування економічних регуляторів для забезпечення сталого використання земель сільськогосподарського призначення, визначено передумови та запропоновані напрями їх вирішення.

Розкрито аспекти щодо концептуальних засад формування ефективного механізму функціонування сільського господарства.

Ключові слова: земля, земельні ресурси, ефективність використання, земельна реформа, охорона земель, стає землекористування, потенціал землі.

Постановка проблеми. Ефективне використання земельних ресурсів має важливе значення для сталого розвитку аграрного сектора України. Проблема ефективного механізму функціонування сільського господарства в Україні ускладнюється дедалі більше. Сьогодні на це впливає сукупність чинників, зокрема економічних, екологічних, соціальних та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У Земельному кодексі України наголошується, що основними принципами організації раціонального використання земель є принцип рівноправності усіх форм власності на землю; платність землекористування; цільове використання земель; раціональне, екологічнобезпечне використання та охорона земель. Такої ж думки притримуються і відображають у своїх працях Ю. Г. Гуцуляка і О.С. Дороша, А. М. Третяка та інших.

Метою тез є розкриття деяких концептуальних засад формування ефективного механізму функціонування сільського господарства.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що формування моделей управління ефективним потенціалом землі повинен базуватися на системному підході, враховуючи внутрішні умови та пристосування до зовнішнього середовища з метою побудови комплексних і багатофункціональних моделей. Досить значну роль за таких умов відіграють стратегія і структура ефективного потенціалу землі задля його ефективного і доцільного використання. Задля досягнення цієї мети цілі підприємства повинні відповідати його виробничому потенціалу [1].

Для розроблення і успішного застосування даного механізму потрібен належний рівень аналітично-інформаційного забезпечення управління. Головною запорукою для ефективного управління економічним механізмом

ефективного потенціалу земель сільськогосподарських підприємств є використання нових інформаційних технологій і сучасної комп'ютерної техніки. Необхідно розвивати і вдосконалювати законодавчу базу разом із застосуванням дієвих економічних регуляторів стимулювання суб'єктів господарювання задля забезпечення відтворення та раціонального використання земель. Механізм забезпечення розвитку сталого використання земель сільськогосподарського призначення комплексно охоплює такі складові: економічну, екологічну, соціальну, інформаційну, інституційну та політико-правову [2, 3].

У контексті такого механізму дієвими важелями та інструментами, які забезпечують стале використання земель сільськогосподарського призначення, зокрема, є економічне стимулювання власників землі та землекористувачів за підвищення родючості земель відносно базового рівня при одержанні їх у власність або користування; економічна відповідальність за зміну якісного стану ґрунту; удосконалення екологічного страхування в частині забезпечення максимального відшкодування збитку в разі завдання шкоди сільськогосподарським угіддям. Функціонування економічних регуляторів дасть змогу перейти на якісніший рівень ефективного використання земель сільськогосподарського призначення з максимальним урахуванням інтересів природи та людини в контурі сталого розвитку

Висновки і пропозиції. Задля зацікавлення власників земель та землекористувачів в охороні сільськогосподарських угідь та підвищення їх родючості, доцільно впровадити економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель. Одним із критеріїв економічного стимулювання суб'єктів господарювання на землі за їхню екологічну діяльність є відтворення і підвищення родючості ґрунтів порівняно з їх базовим рівнем, тобто на момент одержання земель у власність або користування. Таке стимулювання власників земель та землекористувачів може бути дійовим інструментом вдосконалення механізму регулювання земельних відносин,

підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення.

Список використаної літератури

1. Лозинська О. В. Ефективне використання землі сільськогосподарського призначення / О. В. Лозинська // Землеустрій і кадастр. – 2009. – № 3. – С. 143–148.
2. Кошкалда І. В. Ефективність використання сільськогосподарських земель у контексті сучасного господарювання / І. В. Кошкалда // Науковий вісник Національного аграрного університету. – 2010. – №3. – С. 228–231.
3. Пашков І. А. Системні основи сталого землекористування в Україні / І. А. Пашков // Вісник Запорізького національного університету. – 2009. – № 1(4). – С. 149–155.

УДК 336.5.02:631.11

ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В СУЧАСНИХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Бурко К.В., асистент

Вінницький національний аграрний університет

Розглядаються види елементів системи управління витратами. Досліджуються практичні можливості застосування елементів системи управління витратами в аграрних підприємствах.

Ключові слова: витрати, підприємство, управління витратами; система управління витратами; елементи системи управління витратами.

Постановка проблеми. Витрати виробництва є внутрішнім фактором досягнення успіху функціонування підприємства в ринковому середовищі. Тому питанням зниження витрат виробництва в практиці господарювання аграрних підприємств надається велика увага.

Аналіз останніх досліджень. Вивчення змісту та формування системи управління витратами підприємств приділяється увага у роботах П.С. Безруких, О.С. Бородкіна, Ф.Ф. Бутинця, В.М. Гальперіна, С.Ф. Голова, Т.П. Карпової, В.Ф. Палія, В.М. Панасюка, Г.О. Партина, А.Д. Шеремета та ін. Однак, незважаючи на підвищену увагу з боку науковців, деякі аспекти щодо елементів системи управління витратами потребують поглибленого вивчення з урахуванням галузевих особливостей підприємств аграрної сфери.

Актуальність проблеми посилюється у зв'язку з необхідністю створення і постійного вдосконалення механізму управління витратами та потребою пошуку наукових підходів до вибору методів і способів цілеспрямованої дії на процес формування витрат у ході виробництва.

Мета дослідження. Метою дослідження є визначення складу елементів системи управління витратами та обґрунтування необхідності застосування їх в аграрних підприємствах для прийняття ефективних управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу. Розроблення ефективної системи управління витратами є важливою умовою виживання аграрних підприємств у ринковому середовищі. Адже, в нинішній конкурентній боротьбі, за умов мінімального впливу суб'єкта господарювання на формування ринкової ціни на сільськогосподарську продукцію, можливо отримати певну перевагу шляхом здешевлення виробництва цієї продукції та економією невиробничих витрат.

Розробка ефективної системи управління витратами виробництва знижує можливість негативного впливу випадкових явищ на діяльність підприємства, дозволяє вчасно передбачити дію негативних заходів та надає підприємству наступні переваги: прийняття управлінських рішень з урахуванням їхніх економічних наслідків; контроль витрат у зіставленні з нормами; формування економічної стратегії; оцінка формування собівартості та прибутку протягом виробничого періоду; оцінка витрат в розрізі структурних підрозділів підприємства; прийняття рішень стосовно доцільності здійснення окремих виробництв, ефективності використання ресурсів [1].

Формування системи управління витратами передбачає виявлення необхідних елементів, які усі разом забезпечують досягнення встановленої цілі – зниження або оптимізацію витрат.

В економічній літературі спостерігаються різні погляди щодо складу елементів системи. Так Давидович І. Є. до елементів системи управління витратами включає тільки функції управління: регулювання, прогнозування, планування, нормування, облік, калькулювання, аналіз, контроль [2, с. 9]. А Колісник Г. М. пропонує розширений набір елементів, що входять у систему управління і складаються з чотирьох підсистем: методології, структури, процесу і техніки управління. Елементами системи управління витратами автор вважає: об'єкти управління витратам; суб'єкти управління витратам; цілі функціонування СУВ; функції управління витратами; чинники управлінського впливу; джерела інформації про функціонування СУВ; методичний інструментарій прийняття управлінських рішень; канали комунікації; способи формалізації результатів функціонування СУВ [3].

Враховуючи тісний зв'язок системи управління витратами із бухгалтерським обліком виникають питання щодо побудови на сільськогосподарських підприємствах відповідної моделі обліку витрат, яка б задовольняла інтереси користувачів в інформації про витрати та вимоги, що висувуються до якості інформації в системах управлінського та фінансового обліку.

Відповідно до вимог управлінського обліку, який охоплює всі стадії інформаційного потоку управлінського циклу для виділення окремих груп витрат у сільськогосподарських підприємствах потрібно враховувати значні особливості виробничих процесів, що спричиняють особливості управління витратами.

Висновки. Отже, управління витратами є одним із основних питань діяльності аграрних підприємств. Сучасні економічні умови вимагають нових підходів до системи управління витратами та окремих її елементів. Особлива

увага має приділятися удосконаленню обліково-аналітичній складовій системи управління як джерела формування інформації про витрати.

Література

1. Чичуліна К.В. Удосконалення системи управління витратами на сільськогосподарських підприємствах / К.В. Чичуліна, О.С. Петровець// Ефективна економіка. -2015. - № 5.Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4062>

2. Давидович І. Є. Управління витратами [Текст]: навчальний посібник / І. Є. Давидович. – К. : ЦУЛ, 2008. – 320с.

3. Колісник Г. Система управління витратами та її елементи / Г. Колісник // Збірник наукових праць ЧДТУ, 2013. - Випуск 35. Ч.2. – С.110-118.

УДК 338.2

«ЗЕЛЕНА» ЕКОНОМІКА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Бурлака Н. І. , к.е.н., доцент кафедри економіки та аналізу,

Коломієць Т. В., асистент кафедри економіки та аналізу

Прибила Б. В. , студентка IV курсу, 41-ЕО групи

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто актуальність розвитку вітчизняної системи господарювання на засадах «зеленої» економіки

Ключові слова: «зелена» економіка, сталий розвиток.

Постановка проблеми. В умовах ресурсної та енергетичної залежності України, яка сформована ситуацією, коли екологічно шкідливі технології використовуються на застарілих енергонеефективних підприємствах, саме поступова заміна індустріальної економіки на нову «зелену» як стратегічний пріоритет розвитку дає шанс забезпечити національну безпеку держави в

найближчі десятиріччя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані із переходом вітчизняної системи господарювання на нову, «зелену», все частіше стають основою для досліджень як закордонних, так і вітчизняних вчених, але проблема імплементації засад «зеленої» економіки у сучасний економічний простір досі залишається актуальним.

Виклад основного матеріалу. Програма організації об'єднаних націй по навколишньому середовищу визначає «зелену» економіку як таку, що підвищує добробут людей і забезпечує соціальну справедливість, при цьому істотно знижує ризики для навколишнього середовища та збільшення бідності населення. Зростання доходів і зайнятості забезпечується державними і приватними інвестиціями, що зменшують викиди вуглецю та забруднення середовища, підвищують ефективність використання енергії та ресурсів і запобігають втраті біорізноманіття та сприяють наданню екосистемних послуг[1]. Теорія зеленої економіки базується на 3 аксіомах [2]: неможливо нескінченно розширювати сферу впливу в обмеженому просторі; неможливо вимагати задоволення нескінченно зростаючих потреб в умовах обмеженості ресурсів; все на поверхні Землі є взаємопов'язаним.

Перехід до зеленої економіки можна розглядати як шлях до сталого розвитку. Сталий розвиток передбачає зміцнення його трьох взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих факторів: охорона навколишнього середовища, соціальний розвиток та економічний. Водночас, зелена економіка та стале виробництво і споживання являють собою дві сторони однієї медалі. Вони мають однакові цілі сприяння сталому розвитку, що охоплює макро- та мікро-економічні аспекти державної політики, регулювання господарської діяльності та соціальної поведінки. Стале споживання і виробництво, в основному, спрямовані на підвищення ефективності використання ресурсів в процесі їх виробництва та споживання [3].

Висновки. Отже, «зелена» економіка є практичним механізмом реалізації

стратегії сталого розвитку в світі та в Україні. Саме впровадження механізмів «зеленої» економіки може стати інструментом перерозподілу капіталів із старих низько технологічних та ресурсоємних виробництв в нові високотехнологічні галузі, нові продукти експорту до країн ЄС.

Література:

1. Івашура А. А. Еколого-економічна та історична оцінка взаємовідносин людини і довкілля : монографія / А. А. Івашура, Л. Е. Добрунова. – Харків : ХНЕУ, 2011. – 152 с.

2. Навстречу «зеленой экономике». Пути к устойчивому развитию и искоренению бедности. Доклад ЮНЕП, 2011 – 52 с. – Режим доступа: http://www.unep.org/greenconomy/Portals/88/documents/ger/GER_synthesis_ru.pdf

3. Основні засади розвитку моделі «зеленої» економіки. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.zhiva-planet.org.ua/>

УДК 631.1

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Бурлака Н. І., к.е.н., доцент кафедри економіки та аналізу,

Коломієць Т. В., асистент кафедри економіки та аналізу

Томкова К. А., студентка 41-ЕО групи

Вінницький національний аграрний університет

Дослідження присвячено проблемі розвитку вітчизняного ринку екологічно чистої продукції

Ключові слова: екологічна чиста продукція, екологічна безпека.

Постановка проблеми. Екологічні проблеми, пов'язані з виснаженням та забрудненням земельних ресурсів, зменшенням родючості ґрунтів, розвитком ерозії, що значно знижує агротехнічний потенціал земель та, з іншого боку,

зростаючі вимоги споживачів до харчових продуктів, їх цінності та придатності до споживання стимулюють потребу у виробництві якіснішої та кориснішої сільськогосподарської продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наразі серед вчених особливо актуальним є питання розроблення екологічно безпечніших моделей сільськогосподарського розвитку, промислового перероблення продукції і, відповідно, підвищення її якості. Недостатня сформованість теоретичного та емпіричного підґрунтя створило необхідність дослідження даного питання.

Метою досліджень є аналіз умов формування ринку органічної продукції та проблем, що перешкоджають його розвитку в Україні.

Виклад основного матеріалу. В Україні поняття “екологічно чистий продукт” не визначено. Суть даного поняття полягає в тому, що на всіх етапах вирощування, виробництва, транспортування продукція повинна зберігати високу якість. Ринок екологічно чистої продукції з чітко визначеними об’єктами і суб’єктами в Україні поки ще не склався. Його можна класифікувати як потенційний, оскільки відбувається його поступове становлення [1]. На думку багатьох науковців, в Україні зростає попит на органічну продукцію. Всього за період з 2007 по 2013 рік кількість господарств, які займаються органічним виробництвом, зросла з 92 до 175 і зростання поступово продовжується [2].

Сьогодні український ринок органічної продукції поступово розвивається, розширюється асортимент вітчизняної продукції, що дозволяє споживачу купувати не лише органічні крупи, з яких все починалося, а й продукти м’ясо-молочної групи, овочі, фрукти, зелень тощо. Крім того, деякі виробники та продавці органічної продукції почали переходити на інший, більш якісний рівень – надавати споживачеві вже перероблені продукти – сухі сніданки, консерви, ковбаси, сири тощо.

Висновки. Таким чином, незважаючи на існуючі проблеми становлення, органічний сектор України є багатообіцяючим і дуже перспективним через

наявність в країні родючих чорноземних ґрунтів і міцних традицій сільськогосподарського виробництва. Варто зазначити, що в світі нині спостерігається стрімке зростання попиту на екологічно чисту продукцію АПК. Це відкриває великі можливості для реалізації виробничо-технічного і трудового потенціалу України та успішного розвитку національного ринку екологічно чистої продукції.

Література

1. Агропромисловий комплекс України : стан, тенденції та перспективи розвитку: інформаційно-аналітичний збірник.– К. : УАЕ, 2003, 764 с
2. Споживання органічної продукції в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://press.unian.ua>

УДК 657.37: 631.11

АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ЯК ОСНОВИ ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вдовенко І.С., магістрант

Науковий керівник: Пльонсак О.Л., асистент

Вінницький національний аграрний університет

Капітал є базою створення і розвитку підприємства, у процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і найманих працівників. Збереження власного капіталу є одним з основних показників якості управління підприємством.

Ключові слова: власний капітал, кредитоспроможність, активи, зобов'язання, дебітори, кредитори.

Постановка проблеми. Для здійснення успішної фінансово-господарської діяльності кожне підприємство повинно мати в своєму розпорядженні власні господарські засоби, за вартісними показниками – це власний капітал. Капітал є

базою створення і розвитку підприємства, у процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і найманих працівників.

Відповідно до національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», яке затверджено Міністерством фінансів України 07.02.2013 р. № 73, власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. [1]

Поліщук І.Р. визначає власний капітал як «власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з нерозподіленого прибутку» [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній економічній літературі питанням організації та методики аналізу власного капіталу розглядали у своїх працях: М. Абрютіна, М. Баканов, І. Балабанов, М. Болюх, М. Стельмах, В. Тищенко, І. Фаріон, А. Шеремет та ін.

Мета. Аналіз власного капіталу діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу. Власний капітал є основним, початковим та умовно безстроковим джерелом фінансування господарської діяльності підприємств, а також джерелом погашення збитків підприємства, він є одним з найвагоміших показників, що використовуються при оцінці фінансового стану підприємства, оскільки показує, з одного боку, ступінь фінансової самостійності підприємства, а з іншого – ступінь кредитоспроможності підприємства.

Збереження власного капіталу є одним з основних показників якості управління підприємством. Цей показник дозволяє власникам підприємства уникнути ілюзії прибутковості своїх вкладень у випадках виплат їм поточних доходів за рахунок зменшення власного капіталу протягом періоду, за який сплачується дохід.

Складним та комплексним завданням є аналіз власного капіталу підприємства, оскільки, необхідно враховувати не лише загальний фі- нансовий

стан підприємства та його діяльність, а й кон'юнктуру ринку товарів та послуг, економічний стан його кредиторів та дебіторів. Проаналізувавши власний капітал, потрібно дати характеристику зміни його обсягу, структури, динаміки та відповідності до зміни нерозподіленого прибутку.

Аналізуючи власний капітал підприємств сільського господарства Вінницької області за видами економічної діяльності можна сказати, що на кінець 2013 року власний капітал складає 6867645,3 тис. грн., що в порівнянні з 2012 роком, який становив 6578799,9 тис. грн., збільшився на 288845,4 тис. грн. Це є позитивною тенденцією, що свідчить про здатність підприємств нарощувати власний капітал та розраховуватись із своїми борговими зобов'язаннями самостійно [2].

Висновки і пропозиції. Отже, власний капітал відіграє першочергову роль у фінансовому забезпеченні діяльності підприємств галузі сільського господарства. Власні фінансові ресурси для суб'єктів господарювання є тією життєво необхідною основою подальшого існування підприємства в умовах конкуренції ринкового середовища.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.02.2013 р. за № 336/22868.
2. Фінансові показники діяльності сільськогосподарських підприємств Вінниччини / Державна служба статистики України / Головне управління статистики у Вінницькій області/ За редакцією Пікало Валентини Федорівни.
3. Поліщук І.Р. Тракткування капіталу в балансових рівняннях: історичний аспект / І.Р. Поліщук // Вісник ЖІТІ. – 2002. – № 20. – С. 218-226.

УДК 657.1

ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ЗА ЕТАПАМИ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

Воскресенська (Каменчук) І.О., магістрантка
Науковий керівник: **Лаговська О.А.**, д.е.н., професор
Житомирський державний технологічний університет

Визначено етапи формування витрат на створення інновацій. Наведена послідовність може бути покладена в основу класифікації витрат для бухгалтерського обліку та створивши основу для їх облікового відображення із врахуванням специфіки їх понесення

Ключові слова: інновації, етапи, витрати, облік

Постановка проблеми: На сучасному етапі розвитку ринку товарів життєвий цикл більшості з них є обмеженим внаслідок змін вимог споживачів. Тільки за умови постійного здійснення процесу розробки, впровадження інновацій, створення гнучкої системи управління ними можливою є успішна робота на сучасному товарному ринку, що характеризується жорсткою конкуренцією. Майже всі вчені, які займаються дослідженням проблем інноваційного розвитку, однак в думці, що початковим його етапом є пошук нових ідей, створення новини. Проте максимальний результат від інноваційної діяльності досягається за рахунок раціонально організованого процесу її управління.

Аналіз останніх досліджень та публікацій: Проведений огляд літературних джерел показав, що науковці визначають не тільки етапи створення інноваційної продукції, алей інноваційного циклу, однозначного визначення якого в літературі дотепер не існує. Одні автори вважають, що він закінчується етапами використання і старіння, інші - що це розповсюдження і вдосконалення. [1].

Мета: Визначити етапи та особливості витрат на інновації, здійснення

процесу розробки інновацій .

Вклад основного матеріалу: Стосовно межі закінчення інноваційного циклу, то вважаємо, що нею можна вважати закінчення етапу впровадження новації та початок її освоєння. Далі починається процес старіння новації під впливом науково-технічного прогресу, розповсюдження інформації.

Залежно від етапу інноваційного процесу можливо виділити наступні інноваційні витрати:

- на фундаментальні дослідження;
- на прикладні дослідження;
- на дослідно-конструкторські роботи;
- на експериментальні роботи;
- на технологічні роботи (промислове виробництво);
- на комерціалізацію інновації;
- на дифузію інновації [2].

Виділення зазначених етапів вважаємо найбільш вдалим з позиції бухгалтерського обліку, оскільки він враховує особливості обліку інноваційних витрат та порядок їх списання. Проте вважаємо, що для аналітичних цілей вказану послідовність слід ще деталізувати, враховуючи аналітичні цілі, зокрема інформацію про можливу комерціалізацію продукту. Тому нами визначено таку послідовність створення інновацій, яка б враховувала особливості обліку інноваційних витрат, порядок їх списання та аналітичні цілі (таблиця 1).

Таблиця 1

Запропонована послідовність створення інновацій

№ з/п	Етапи	Характеристика етапів
1.	Фундаментальні дослідження	Зародження ідеї інновації, обґрунтування необхідності інновації, оцінка ефективності інновації
2.	Прикладні дослідження	Розробка способу виробництва, засобів механізації й автоматизації виробництва, систем і методів контролю за якістю нового продукту
3.	Дослідно-конструкторські роботи	Технічне і робоче проектування, виготовлення макету нового продукту, коригування та доробка технологічної документації, розробка стандартів, технічних умов

4.	Експериментальні роботи	Виготовлення та випробування дослідних зразків
5.	Технологічні роботи (промислове виробництво)	Початкове серійне виробництво, масове виробництво
6.	Комерціалізація інновації	Дослідження ринків збуту, розробка маркетингових програм, організація продажу нового продукту, оцінювання економічної ефективності
7.	Дифузія інновації	Розповсюдження нового продукту, формування нових вимог до нового продукту, удосконалення інновацій, модернізація виробництва, обґрунтування доцільності продажу ліцензії на випуск нового продукту іншим підприємствам, юридичний супровід

Висновки і пропозиції: Вказану послідовність доцільно покласти в основу класифікації витрат на інновації для цілей бухгалтерського обліку. Враховуючи вищенаведені етапи та стадії можливим є подальше обґрунтування порядку облікового відображення на них та особливості використання різних рахунків - 941 «Витрати на дослідження і розробки», 23 «Виробництво».

На основі огляду літературних джерел доповнено та сформовано логічну послідовність етапів процесу формування інноваційної продукції промислових підприємств. У подальшому дослідженні слід детально описати особливості формування витрат на кожному етапі, визначити порядок їх облікового відображення.

Література

1. Яковец Ю. В. Глобальные экономические трансформации XXI века : монография / Ю. В. Яковец. – М. : Экономика, 2011. – 377 с.

2. Варчук О.А. Визначення сутності та змісту інноваційних витрат, як економічної категорії [Електронний ресурс]/ Варчук О.А. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_NND_2015/Economics/10_190632.doc.htm

ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА АГРОЛОГІСТИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Вострякова В.І., аспірант

Науковий керівник: **Коляденко С.В.** д.е.н., проф.

Вінницький національний аграрний університет

З швидким розвитком сільськогосподарських підприємств, масштаб агропродовольчих ланцюгів постачання збільшується. Одним з найбільш важливих питань в управлінні агропродовольчими ланцюгами постачання, яке неможливо ігнорувати, є забруднення навколишнього середовища. Нажаль на сьогоднішній день підприємства агросектору не мають стимулів та не розуміють переваг впровадження екологічної агрологістики.

Ключові слова: *сталий розвиток, агрологістика, агропродовольчі ланцюги постачання, сталий логістичний ланцюг, екологія.*

Постановка проблеми. Із значним виснаженням природних ресурсів з'являються загрози існуванню і розвитку людства. З точки зору екологічної логістичної системи актуальною стає необхідність створення екологічної системи управління логістикою симбіотичного типу. Така система управління логістикою на основі підтримки глобальної екології і сталого розвитку призведе до змін у розвитку логістики, житті споживачів і споживацькому ставленні до природи, а також стримуватиме негативний вплив логістичної діяльності на довкілля.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні засади дослідження «екологістики» знайшли своє відображення в працях багатьох науковців. А от дослідження екологічної складової аграрної логістики знаходяться на початковому етапі та здійснюються переважно закордонними дослідниками: М. Гарсія -Віндер, Д. Родрігес, А. Сковронська [3, 4] та ін. Тому **метою** статті є дослідження екологічної складової агрологістики та

запровадження відповідальних агропродовольчих ланцюгів постачання задля забезпечення сталого розвитку агросектору.

Виклад основного матеріалу. Керівники багатьох держав під тиском екологів помітили проблему споживання ресурсів, що посилювалось і влітку 1992 року в Ріо-де-Жанейро на Конференції ООН з навколишнього середовища, порушили питання пов'язані з впливом на навколишнє середовище високорозвинутих держав. Було проаналізовано, які наслідки може принести для природи постійно прогресуюча глобалізація. Під час цього з'їзду було розроблено 27 принципів екологічно коректної поведінки подальшого користування середовищем і природними ресурсами. Ці рекомендації названо загальним принципом сталого розвитку [1]. Принцип сталого розвитку знаходить своє відображення у наступних твердженнях: запобігання забрудненням; ліквідація забруднень у джерела; відповідальність винного за забруднення; ефективність, тобто досягнення цілей охорони середовища з найменшими витратами [2].

Сільське господарство є поєднанням природного та економічного відтворення. Неодмінним атрибутом виробництва сільськогосподарської продукції вважається відмінні від ланцюгів постачання виробничої промисловості агропродовольчі ланцюги постачання. Агропродовольчі ланцюги постачання – це самоорганізована система, яка залежить від внутрішнього і зовнішнього середовища. Самоорганізована система має ініціативу адаптації та вибору параметрів, що означає, що ключові підприємства можуть домовлятися і активно співпрацювати, послаблюючи і асимілюючи деякі небажані параметри і навпаки збільшуючи і розвиваючи певні бажані параметри діяльності. В результаті може бути створено ефект синергії між ключовими підприємствами та синергія між ланцюгами постачання і навколишнім середовищем, а також може бути підвищено ефективність ланцюга постачання [3].

Сталі логістичні ланцюги – це ланцюги, які формуються на основі

концепції логістичного екологічного імперативу. Згідно з цією концепцією, реалізація логістичних процесів в сталих ланцюгах поставок спирається на чотири принципи:

1. Селекції – пошук серед доступних способів задоволення потреб таких, які будуть альтернативними і, одночасно, зменшать обтяжливий вплив на навколишнє середовище і суспільне оточення.
2. Мінімізації споживання матеріалів, сировини, енергії і часу.
3. Максимізації – збільшення ефективності використання простору, матеріалів, сировини, енергії і часу.
4. СОРТУВАННЯ – мінімізація і усунення побічних наслідків реалізації логістичних процесів [4].

Висновки і пропозиції. На даний час не існує єдиного визначення сталої агрологістики, а система сталих ланцюгів постачання для агрологістики все ще перебуває на ранній стадії розвитку. Питання щодо того як розробити та поєднати традиційне управління агропродовольчим постачанням з теорію сталого розвитку, щоб впровадити нову сучасну систему логістики стало першочерговим завданням в цій галузі, а результати досліджень зможуть оптимізувати роботу агрологістики, підвищити ефективність ланцюгів постачання і зменшити забруднення навколишнього середовища.

Література

1. Декларація Конференції ООН у Ріо-де-Жанейро з навколишнього середовища [Електронний ресурс] / Офіційний портал Верховної Ради України, 1992р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_455.
2. Brdulak H. Zielona logistyka, ekologistyka, zrownowazony rozwoj w logistyce / H. Brdulak, K. Michniewska // Konceptje i strategie logistyczne, Logistyka. – № 4. – 2009. – S. 8 – 15.
3. Garcia-Winder M. Agrifood chains: a tool for strengthening the institutional framework of the agricultural and rural sector / M. Garcia-Winder, Riveros H., I. Pavez, Rodriguez D. // Areas of Agribusiness Competitiveness and

Rural Agroindustry. – 2009. – № 5. – Р. 26-38.

4. Skowronska A. Technologie logistyczne jako przyklad technologii srodowiskowych na drodze do zrownowazonego rozwoju / A. Skowronska // Logistyka – nauka, Logistyka 1. – 2008. – S. 85 – 90.

УДК 338.435:657

КОНТРОЛЬ ТА УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Галагуз Ю.О., студент

Науковий керівник: Ксьонжик І.В., д.е.н., доцент
Миколаївський національний аграрний університет

Розкрито сутність здійснення контролю та визначено особливості управління доходами від реалізації сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: управління, контроль, доходи, реалізація.

Постановка проблеми. В сучасних умовах особливого значення набуло інформаційно-аналітичне забезпечення, як основа прийняття оптимальних управлінських рішень. За цих обставин організацію бухгалтерського обліку у сільськогосподарських підприємствах необхідно будувати таким чином, щоб обліково-аналітична інформація могла бути отримана в будь-який час за будь-яким напрямом реалізації продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми сутності, методики і методології контролю та управління доходами сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах висвітлювались у працях таких вчених: Ф. Ф. Бутинця, В. М. Жука, Г. Г. Кірейцева та ін.

Постановка завдання. Розкрити суть здійснення контролю та особливості управління доходами від реалізації сільськогосподарських

підприємств

Мета тези. Розкриття сутності здійснення контролю та визначення особливостей управління доходами від реалізації сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Актуальність управлінського обліку обумовлена тим, що традиційні методи бухгалтерського (виробничого) обліку перестали відповідати вимогам управління. Загострення конкуренції, ускладнення технології та організації виробництва, розвиток науково-технічного прогресу потребують інших методів для вирішення принципово нових проблем [1].

Важливим етапом здійснення управління процесами формування доходів від реалізації на сільськогосподарських підприємствах є аналітичні процедури. Галузеві особливості сільськогосподарського виробництва обумовлюють необхідність застосування методик розроблених адресно для сільськогосподарських підприємств із врахуванням регіональних аспектів їх діяльності.

Ми погоджуємось з думкою Академіка М. Г. Чумаченка, який вважав, що завдання контролю виконує не облік за допомогою його процедури, а конкретні працівники, яким визначаються ці роботи не бухгалтерським обліком, а наукою управління [2].

В умовах ринку основу для якісних змін всієї системи управління підприємством, у тому числі формування і використання доходів, може створити лише його спрямованість на стратегічну перспективу.

Узагальнення результатів контролю операцій з обліку доходів від реалізації потребують систематизації, обґрунтування виявлених порушень та недоліків, складання часткового і проміжного актів контролю та відображення цих порушень і недоліків у відповідному розділі акту.

Висновки. Таким чином, ефективність контролю операцій з обліку доходів сільськогосподарського підприємства залежить від здатності

вирішувати поставлені завдання і забезпечувати його захист від можливих ризиків, незалежністю системи внутрішнього контролю в структурі управління суб'єктом господарювання.

Література

1. Лепетан І. М. Інформація як основа ведення управлінського обліку та управління витратами / І. М. Лепетан, Т. В. Замощенко // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія Економічні науки / Редколегія: Калетнік Г.М. (головний редактор) та інші. – Вінниця: ВНАУ, 2012. - Випуск 1 (56). – Том 3. — С.18-23.

2. Чумаченко М. Г. Управлінський облік потребує підтримки //Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. – №. 5. – С. 3-7.

УДК 364.05

АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ВІННИЧЧИНИ

Глазко Н.Д., асистент

Вінницький національний аграрний університет

Проаналізовано розміри джерел фінансування об'єктів соціальної сфери у Вінницькій області. Виділено основні проблеми та шляхи подолання дефіциту фінансування даної сфери.

Ключові слова: фінансування, соціальна сфера, сільська територія, Вінницька область, джерела.

Постановка проблеми. Аграрна галузь є однією із основних в економіці України, яка поєднує в собі економічні та соціальні чинники. Тому, держава має приділяти достатньо уваги розвитку соціальної сфери, яка займає вагоме місце та потребує постійного покращення. Розширення соціальних послуг сільського населення, призведе до підвищення їх рівня життя та сприятиме

духовному розвитку і відновленню сільських територій, які сьогодні просто зникають і мають неналежний рівень соціального забезпечення. Сільські території необхідно забезпечувати не тільки продовольчими товарами, а й необхідними послугами (медицина, освіта, культура, туризм, житло, водовідведення, газопостачання та електропостачання та ін.), що потрібні для життя суспільства.

Оптимальний рівень фінансування соціальної сфери, зокрема, в сільських територіях є одним із основних завдань держави, що забезпечить підвищення належного рівня надання соціальних послуг, який задовольнить потреби сільського населення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми розвитку соціальної сфери у сільських територіях і загалом по Україні розглядали економісти у своїх наукових працях. Даними дослідниками були: Г. Балабанова, С. Бондар, В. Борщевський, Р. Гайсин, В. Галанець, В. Гаркавий, М. Дем'яненко, О. Дем'янишин, Ф. Важинський, Т. Заєць, М. Зубаревич, В. Куценко, І. Лісовий, І. Лукінов, М. Малік, К. Прокопишак, П. Саблук, В. Удовиченко, В. Юрчишин, К. Якуба [4].

Дослідники визначають, що соціальну сферу формує рівень життя та розвиток суспільства в цілому.

Мета дослідження. Дослідити та здійснити аналітичну оцінку розмірів фінансування соціальної сфери на регіональному рівні та виявити проблеми недостатнього обсягу джерел для розвитку соціального сектору за кризових умов. Визначити шляхи вдосконалення рівня забезпечення соціальної сфери.

Виклад основного матеріалу. Державі необхідно адаптувати методи регулювання з фінансування соціального сектору, щоб запобігти занепаду сільських територій. Ці методи, належить постійно вдосконалювати відповідно до розвитку суспільства та економічних умов країни.

Наведемо інформацію щодо фінансування об'єктів соціальної сфери Вінницької області за 2013-2015 роки (січень - серпень).

Таблиця 1

**Фінансування об'єктів соціальної сфери по Вінницькій області за
січень – серпень 2013-2015 р.р., млн.грн**

№ п/п	Об'єкти соціальної сфери	РОКИ			Відхилення (+,-)
		2013	2014	2015	
1.	Освіта	1622,3	1637,7	1871,9	249,6
2.	Охорона здоров'я	978,1	1015,9	1168,4	190,3
3.	Соціальний захист та соціальне забезпечення	1282,9	1417,5	1595,7	312,8
4.	Культура	179,2	179,7	197,7	18,5
5.	Інші статті соціального спрямування	72,9	77,6	88,3	15,4
	Всього	4135,4	4328,4	4922	786,6

*Джерело: [1;2].

Аналітична оцінка дозволяє дійти висновку, що в періоді за січень – серпень 2013 року на соціальну сферу виділено 92,9% від усіх видатків загального фонду області, в аналогічному періоді 2014 року область забезпечена на 92,3%, а в досліджуваному періоді 2015 року – на 90%. Об'єкти соціальної сфери Вінниччини забезпечуються вчасно. В повному обсязі виплачується заробітна плата працівників, які надають соціальні послуги, пенсії та стипендії і інші соціальні виплати.

На рівень фінансового забезпечення впливають такі фактори: політичні події, кризові економічні явища, військові дії, дефіцит бюджету, неврахування особливості регіональних територій країни та розвитку у них галузей, постійне зростання цін протягом звітного року на комунальні послуги (електроенергію, газ та водопостачання, тощо). Дані фактори впливають на рівень життя населення та зокрема на формування соціальних послуг. Тому, на нашу думку, значну увагу необхідно приділяти функціонуванню та фінансовому забезпеченню об'єктів соціальної сфери сільських територій.

Висновки і пропозиції. Узагальнюючи вище викладене, можна дійти висновку, що соціальна сфера є основою розвитку суспільства. Для забезпечення продовольчої безпеки країни, необхідно зупинити міграцію населення із сільської місцевості та забезпечити їх працевлаштування. Саме, через залучення інвестиційних ресурсів та розвиток послуг соціальної сфери в

сільських територіях, можливе забезпечення гідного фізичного та духовного розвитку суспільства.

Література

1. Аналітична довідка за січень-серпень 2014 року щодо економічного розвитку Вінницької області. За даними та методикою розрахунків Головного управління статистики у Вінницькій області. Виконання показників бюджету області. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.vin.gov.ua/web/vinoda.nsf/web_alldocs/Doc%D0%9B%D0%9C%D0%9B%D0%A79PMF52.

2. Аналітична довідка за січень-серпень 2015 року щодо економічного розвитку Вінницької області. За даними та методикою розрахунків. Головного управління статистики у Вінницькій області. - Виконання показників бюджету області. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.vin.gov.ua/web/vinoda.nsf/web_alldocs/Doc%D0%9B%D0%9C%D0%9B%D0%A7A2ZCU6.

3. Гаращук О. В. Соціальна сфера – важливий чинник відродження сільських територій: стан, проблеми, шляхи їх розв'язання [Електронний ресурс] / О. В. Гаращук, В. І. Куценко // Економіка розвитку. - 2015. - № 1. - С. 14-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/escro_2015_1_4.pdf.

4. Лазутіна Л. О. Економічна сутність категорії "соціальна сфера сільських територій" [Електронний ресурс] / Л. О. Лазутіна // Вісник Сумського національного аграрного університету. Фінанси і кредит. - 2013. - № 1. - С. 150-154. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vsnau_2013_1_28.pdf.

ОСОБЛИВОСТІ КАЛЬКУЛЯЦІЇ СОБІВАРТОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ СИСТЕМ «АБЗОРПШЕН-КОСТИНГ» ТА «ДИРЕКТ-КОСТИНГ»

Горобчук Б.К., студент

Науковий керівник: Козловський С.В., д.е.н. професор,

Вінницький національний аграрний університет

Досліджено, який з методів калькуляції собівартості є найоптимальнішим для використання в сільськогосподарських підприємствах

Ключові слова: витрати, собівартість, калькуляція, управлінський облік, «Абзорпшен-костинг», «Директ-костинг»

Постановка проблеми. Одним з головних аспектів ефективного управління сільськогосподарським підприємством є відображення оперативної, повної та достовірної інформації пов'язаної з витратами виробництва. Тому багато вчених-економістів займаються питанням обліку витрат (як бухгалтерського так і управлінського) та калькулювання собівартості. Дана тема є актуальною як в розрізі аграрної галузі, так і на державному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розв'язання даної проблеми зробили такі українські та зарубіжні вчені як: С.Ф. Голов, А.Г. Загородній, Р. Ентоні, Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Нападовська, С.А. Ніколаєва, Р.Н. Манн, Ч.Т Хорнгрен, Дж. Фостер та інші .

Метою тези є визначення оптимального методу обліку витрат на сільськогосподарських підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Методи обліку витрат та калькулювання собівартості можуть відрізнятися за різними параметрами. В залежності від порядку включення витрат до собівартості продукції дані методи розділяють на два види:

- Абзорпшен-костинг - метод калькулювання собівартості продукції з повним розподілом витрат, тобто всі витрати відносять окремо до реалізованої продукції та залишків запасів на складах;

- Директ-костинг - це система обліку собівартості, яка базується на розподілі загальних витрат підприємства на постійні, які не залежать від кількості продукції виробленої за одиницю часу, і змінні, величина яких прямо залежить від обсягів виробництва продукції.

Застосування на підприємстві системи калькулювання «абзорпшен-костинг» спростить роботу обліковця при подачі фінансової звітності до державних органів та мінімізує помилки пов'язані з обліком витрат . Проте при використанні «директ-костингу» можна вчасно змінювати стратегію

господарства без ускладнювання розрахунків, адже витрати розподіляються по кожному виробу.

Таблиця 1

Переваги та недоліки систем обліку «директ-костинг» та «Абзорпшен-костінг» [1]

Система калькулювання «директ-костинг»

Переваги

- визначення собівартості продукції на основі змінних витрат дозволяє спростити нормування, планування, облік і контроль;
- дає змогу сконцентрувати увагу на зміні маржинального доходу як по підприємству в цілому, так і по окремих виробках, виявляти види виробів з більшою рентабельністю, щоб перейти в основному на їх випуск;
- система забезпечує можливість швидко переорієнтувати виробництво у відповідь на зміну умов ринку;
- спрощення і точність обчислення собівартості послуг (продукції, робіт); відсутність складних розрахунків при розподілі постійних витрат;

Недоліки

- на практиці виникають труднощі при класифікації витрат на постійні й змінні;
- при використанні демпінгу виникає небезпека, де сума постійних витрат не зможе бути покрита маржинальним доходом, тобто підприємство потрапляє в зону збитковості;
- не рекомендується для складання фінансової звітності та оподаткування;
- при переході від системи повного розподілу витрат до системи "директ-костинг" виникають серйозні проблеми у визначенні суми податку на прибуток..

Система калькулювання «абзорпшен-костинг»

Переваги

- дозволяє уникати внесення в звітність фіктивних збитків;
- підвищення обґрунтованості вибору додаткового замовлення або відмови від нього;
- використання у цілях фінансового обліку і складання зовнішньої звітності;
- відсутність класифікації витрат на постійні і змінні;

Недоліки

- умовний характер розподілу накладних витрат;
- включення до собівартості продукції витрат, безпосередньо не пов'язаних з виробництвом;
- визначення фактичної собівартості продукції можливе тільки наприкінці періоду;
- ускладнення облікових і розрахункових процедур.

З розвитком ринкових відносин, завдань, які стоять перед керівниками підприємств, необхідно розширити класифікаційні критерії методів обліку

витрат для подальшої їх деталізації. Це в свою чергу, допоможе точному визначенню, фінансового результату [2].

Висновки та пропозиції. Отже, на мою думку, не можна пропонувати один з цих методів для сільськогосподарською галузі в загальному, адже існують як переваги так і недоліки кожного з них. Тому вибір методу обліку витрат є вузькоспеціалізованим для кожного підприємства в залежності від стратегії розвитку.

Література

1.Осадча Г.Г., Степанюк А.В. Калькуляція собівартості в системі «директ-костинг» та в системі повного розподілу витрат на вироби («абзорпшен-костинг») / Осадча Г.Г., Степанюк А.В. // Серія «Економіка».-№45.- С.246-249

2.Тлущкевич Н.В. Облік витрат та калькулювання собівартості в сільському господарстві: теорія, методика, практика / Н.В. Тлущкевич // Економічний форум.- 2011.- №1.- С.1-10

УДК 330.34

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГАЛУЗІ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА

Гринчук Т.П., аспірант

Науковий керівник: Буреннікова Н.В., д.е.н., професор

Вінницький національний аграрний університет

У роботі досліджено основні напрями інноваційного розвитку для сільськогосподарських підприємств з виробництва зерна. Визначено інтенсивні фактори підвищення ефективності зерновиробництва. Обґрунтовано значення спеціалізації у формуванні ефективності діяльності підприємств, що займаються вирощуванням зернових культур.

Ключові слова: ефективність, результативність, зерновиробництво, інтенсифікація, спеціалізація, інтенсивно-інноваційний розвиток.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання сільськогосподарських підприємств зростання виробництва зерна та його ефективності забезпечується переважно за рахунок впровадження у господарську діяльність інновацій і інноваційних технологій. Процес розвитку ринкових відносин потребує дослідження сучасних інноваційних напрямів умов використання інноваційного потенціалу та шляхів активізації інноваційної діяльності в галузі зерновиробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти інноваційного розвитку та ефективності інновацій в агропромисловому виробництві висвітлені в працях таких вчених: А. П. Гайдуцького, М. Я. Дем'яненка, І. О. Колісніченко, Н. В. Поліщук (Буреннікової), І. Л. Федуна, В. В. Юрчишина та інших.

Вказуючи на вагомість наукових праць, слід зазначити, що на сьогодні залишилося ще багато питань, які потребують подальшого дослідження, а саме удосконалення зерновиробництва шляхом його інтенсивно-інноваційного розвитку.

Мета тези. Визначення основних напрямів інноваційного розвитку підприємницької діяльності в галузі виробництва зерна.

Виклад основного матеріалу. Інновації мають бути спрямовані на розвиток матеріально-технічної бази, раціональне використання виробничих ресурсів, технологічне оновлення галузі з урахуванням вимог екологічної безпеки. Впровадження інноваційних технологій для сільськогосподарських підприємств в галузі зерновиробництва, це, насамперед: застосування нових технологій вирощування зернових, які містять систему органічного забезпечення, мінімальний обробіток ґрунту [1, с. 62]; використання біотехнологій, які дають змогу одержати нові, корисні й якісніші продукти, що мають оздоровчий та профілактичний ефект; впровадження енергозберігаючих технологій, які відповідно дають змогу збільшити врожайність, продуктивність, мінімізувати втрати [2, с. 9], підвищити результативність функціонування цих

підприємств [3].

Одним із основних напрямів інноваційного розвитку зерновиробництва є його інтенсифікація, яка має на меті підвищення економічної ефективності виробництва зерна шляхом використання нових сортів, нових технологій, нових добрив і засобів захисту рослин. Інтенсифікація сільського господарства відбувається на основі додаткових вкладень на одиницю земельної площі, що мають на меті якісне вдосконалення всіх чинників виробництва шляхом інноваційної діяльності. Приклади високої ефективності застосування сучасних технологій вирощування зернових є в кожній області, що свідчить про великі резерви інтенсифікації у виробництві зернових і про необхідність поглиблювати інноваційні процеси в зерновому господарстві країни.

Інтенсифікація виробництва тісно пов'язана з спеціалізацією сільського господарства. Спеціалізація відіграє значну роль у формуванні ефективності діяльності підприємств з вирощування зернових культур, завдяки чому підприємство може зосередити свої обмежені ресурси на одному чи кількох напрямках виробництва. Саме великі господарства спроможні накопичувати достатню кількість ресурсів та спрямовувати їх на інноваційний розвиток.

Сталого зростання виробництва зерна можна досягти при комплексному використанні такого підходу (рис. 1).

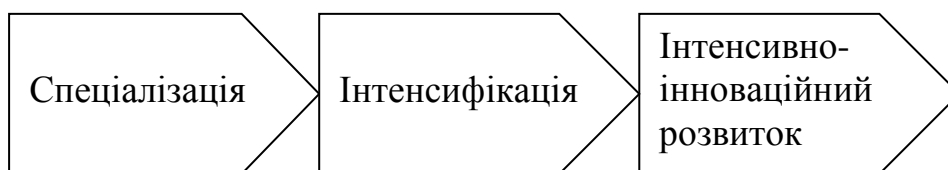

Рис. 1. Основні напрями підвищення рівня зерновиробництва

Джерело: узагальнено автором.

Інтенсивно-інноваційний напрям розвитку сільськогосподарського виробництва дозволить вийти на новий рівень виробництва продукції, зростання його результативності, а, відповідно, і на більш високий рівень заробітної плати, що забезпечить сільському населенню гідний рівень життя.

Висновки і пропозиції. Інтенсивно-інноваційний напрям розвитку

господарств є найбільш ефективним. Він базується на використанні всіх факторів і безпосередньо впливає на підвищення результативності функціонування сільського господарства. Поєднання в підприємстві великого спеціалізованого виробництва з урахуванням інтенсивного його ведення на основі інноваційного розвитку сприяє більш ефективному використанню земельних ресурсів, техніки, передових технологій, робочої сили, ґрунтово-кліматичних умов.

Література

1. Колісніченко І. О. Основні напрями інноваційно-інвестиційного розвитку регіонального зернового ринку / І. О. Колісніченко // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2010. – №1(25). – С.58-63.

2. Трубилин А. И. Инновационный путь развития агропромышленного производства / А. И. Трубилин // Власть. – 2009. – №2. – С.8-11.

3. Ярмоленко В.О. Використання F-імпульсів як індикаторів спрямованості наслідків процесів функціонування складних систем в авторському SEE-аналізі дієвості процесів на основі складових результативності / В.О. Ярмоленко, Н.В. Буреннікова // Сборник науч. трудов Sworld. – Том 18. – Иваново: МАРКОВА АД, 2015. – 108 с. – С. 4-15.

УДК 657:330:341:1:631.11

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Гудзенко Н. М., к.е.н., доцент

Подунай В. В., магістрант

Вінницький національний аграрний університет

*Здійснено оцінку облікового забезпечення інновацій в аграрній сфері.
Досліджено сутність та особливості сучасних інноваційних процесів.*

Ключові слова: інновація, облікове забезпечення, інноваційна діяльність,

аграрні підприємства, аграрна сфера.

Постановка проблеми. Інноваційний розвиток аграрної сфери не можливий без достатнього облікового забезпечення. Сьогодні ключовою є проблема залучення інвестиційних ресурсів в інноваційний розвиток та їх раціонального використання. Від розв'язання даної проблеми залежать можливості подальшого економічного розвитку аграрного виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням облікового забезпечення інноваційної діяльності присвячені праці таких вчених, як О.Бородкіна, В.Василенко, О.Волкова, Л.Гнилицької, А.Гречан, О.Грицай, М.Денисенка, А.Єфремова, О.Ільченко, О.Кантаєвої та ін.. Розробки цих авторів, безсумнівно, мають велике теоретичне і практичне значення. Проте на сьогоднішній день питання особливостей формування облікового забезпечення інноваційної діяльності підприємств цілком не вирішені.

Мета тези. Виходячи із потреби дослідження облікового забезпечення інновацій в аграрній сфері, метою тези є визначення достатності рівня забезпечення підприємств обліковою інформацією для прийняття рішень щодо вибору напрямків інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Аграрні інновації мають ряд особливостей порівняно з інноваціями в інших галузях економіки, а саме: тривалий процес розробки новації; дослідження живих організмів; провідна роль науково – дослідних установ [1].

Це зумовлено, в першу чергу, особливостями сільського господарства, де основним фактором виробництва виступає земля, взаємодія з живими організмами, сезонний характер виробництва, високий рівень ризику [2].

Органічно пов'язаним із поняттям інновацій є поняття інноваційної діяльності. Для ефективного управління інноваційною діяльністю аграрних підприємств необхідно створення відповідної інформаційної системи, яка забезпечить отримання вчасних, повноцінних та достовірних облікових даних, їх трансформацію в корисну інформацію для проведення аналізу, оцінювання

інноваційних проектів та прийняття рішень. На нашу думку, обліково-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності – це сукупність обліково-аналітичних процесів, спрямованих на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень з урахуванням можливості певної долі ризику [3].

Як зазначає відомий теоретик кібернетики С.Бір, «... управління підприємством є дещо більшим, ніж взаємодія вищого керівництва. Воно зобов'язане мати справу з інформацією такого масштабу і складності, які перевищують можливості вищих керівників її сприйняти та інтерпретувати. Для досягнення конкурентних переваг керівництво аграрних підприємств повинно мати повноцінну інформацію не тільки поточного, а передусім стратегічного характеру [4, с. 11]. З цього випливає інша проблема, що гальмує розвиток інноваційної діяльності аграрних підприємств, а саме: нині спостерігається недостатнє обліково-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності для прийняття управлінських рішень, яке б об'єднувало сукупність первинних та зведених даних, організацію оброблення та накопичення інформації. Прийняття вірних достовірних управлінських рішень та висновків можна зробити лише при застосуванні комплексної методики, яка б включала в себе планування, облік, аналіз, контроль та калькулювання собівартості продукції як окремого інноваційного продукту. Тобто не загальних операційних витрат на виробництво серійної продукції, а витрат саме інноваційної діяльності, пов'язаної з виробленням ексклюзивного продукту. Слід зазначити, в сфері АПК, система облікового забезпечення інноваційної діяльності підприємств практично відсутня. Відсутні статистичні дані щодо впровадження інновацій в АПК, що унеможлиблює оцінку сучасного стану інноваційної діяльності в аграрній сфері [4].

Висновки і пропозиції. Отже, для формування інноваційних програм в аграрній сфері слід удосконалювати обліково-аналітичне забезпечення, що сприятиме створенню належних умов для практичної реалізації інноваційного

розвитку сільського господарства. Інформаційні системи бухгалтерського обліку сприятимуть формуванню самостійності й фінансової спроможності при впровадженні сільськогосподарських інновацій на місцевому рівні, відтворенню економічного потенціалу країни та подоланню деформуючих тенденцій у галузевому та регіональному розвитку, виробництву конкурентоздатної продукції.

Література

1. Амоша О.І. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення / О. І. Амоша // Економіст. – 2005. – №6. – С. 28–34.

2. Кот О.В. Теоретичні аспекти інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та його організаційно – економічне забезпечення// Проблеми науки. – 2008. - №9. – С. 30-37

3. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.

4. Нежиборець В.І. Розвиток інноваційної діяльності в Україні як умова забезпечення конкурентоспроможності економіки / В.І. Нежиборець // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2009. – № 5. – С. 48–54.

УДК 657.1

ВПЛИВ ФУНКЦІЙ ОБЛІКУ НА ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНОЇ ЙОГО СИСТЕМИ

Гуцаленко Л.В., д.е.н., професор

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто еволюцію розвитку функцій обліку в наукових підходах вітчизняних вчених. Визначено вплив функцій обліку на формування адаптивної його системи.

Ключові слова: функція, бухгалтерський облік, інформація, управління, адаптивна система.

Постановка проблеми. Історія розвитку теорії бухгалтерського обліку має багату історію, однак у кожному періоді її розвитку є певні особливості. Вченими розглядаються різні підходи до інтерпретації основних категорій бухгалтерського обліку. Останнім часом особлива увага вітчизняних вчених приділяється функціям бухгалтерського обліку та їх впливу на систему управління господарюючих суб'єктів. Особливої актуальності дана проблема набуває за ринкових умов та умов економічної кризи.

Розглядаючи історичні та юридичні аспекти дослідження теорії бухгалтерського обліку представниками тосканської школи бухгалтерів, відомий російський економіст Я.В. Соколов згадує одного з великих економістів-фахівців з обліку ХІХ століття Джузеппе Росси (1845-1921).

Саме останній переконував колег, що —...все, що відноситься до обліку на підприємстві, визначає три функції: 1) уважність – передбачає спостереження головного бухгалтера за тим, як підлеглі йому особи виконують свою роботу; 2) співставлення (колація) – вимагає виявлення адекватності інформаційних потоків тому, що насправді має місце в господарстві; 3) контроль – зобов'язує аналізувати інформацію про господарську діяльність, трансформуючи облікові дані до рівня виконавців» [1, с. 124].

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що функції бухгалтерського обліку вивчались багатьма вченими, зокрема М.Т. Білухою, Л.І. Вороніною, Л.В. Гуцаленко, Г.Г. Кірейцевим, М.В. Кужельним, Н.М. Малюгою, В.В. Сопком, В.Г. Швецем та ін.

Метою дослідження є визначення впливу функцій бухгалтерського обліку на формування адаптивної його системи.

Виклад основного матеріалу. Термін «функція» має неоднозначний зміст. Він використовується в декількох значеннях. В математиці, наприклад під функцією розуміють залежну змінну величину. Представники соціології,

економіки, права, інших суспільних наук під функцією розуміють діяльність, роботу, призначення, роль, що виконується певним суспільним інститутом, об'єктом чи процесом [2, с.47]. Значний вклад визначенню функцій обліку в механізмі управління виробництвом вніс відомий в Україні та поза її межами професор Г.Г. Кірейцев, який зазначив, що функції обліку розглядаються, як правило з дослідженням інших питань теорії та практики бухгалтерського обліку, контролю і управління виробництвом [2, с.47].

Вітчизняні автори при визначенні головних функцій бухгалтерського обліку виділяють: інформаційну, контрольну та підготовки облікових рішень інформаційну і контрольну функції; інформаційну, контрольну, управлінську, виховну. Проте розвиток суспільства та вплив на діяльність підприємств зовнішніх та внутрішніх факторів спонукають суттєві зміни в обліку та розвиток загальної функції управління разом із іншими загальними функціями.

На наші переконання за ринкових умов проявляється дія таких облікових функцій як науково-пізнавальна, інформаційна, соціальна (умовно), контрольна, виховна, регулююча, прогностична, правова (юридична), комунікаційна. За умов економічної кризи не є дієвою соціальна функція обліку [3, с.67-70].

Існує думка, що у нинішньому столітті виникне глобальна проблема, пов'язана не з доставкою та одержанням інформації, а щодо її якості, тобто повноцінної та правдивої інформації [4, с.1.] В.А.Дерій зазначає, що загалом якість інформації постійно погіршується через лавиноподібне збільшення її обсягів та урізноманітненість [5, с.13]

Висновки і пропозиції. В умовах фінансової нестабільності сільськогосподарським підприємствам необхідна така система бухгалтерського обліку, яка забезпечувала б рухливість функцій окремих елементів управління, зберігаючи при цьому стійкість структури в цілому та фінансову стабільність результатів діяльності господарюючих суб'єктів.

Властивості адаптивної системи проявляються через можливості: вчасно

реагувати на зміни в системі управління (методах управління тощо); задовольняти нові інформаційні запити, пов'язані з виникненням непередбачуваних ситуацій.

Література

1. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней: Учебн. пособие для вузов/ Я.В. Соколов. – М.: ЮНИТИ, 1996. – 638, с. 124
2. Кирейцев Г. Г. Функции учета в механизме управления сельскохозяйственным производством: моногр. / Г.Г. Кирейцев. – К.: Издательство УСХА, 1992.– 240 с.
3. Гуцаленко Л.В. Дії облікових функцій у прибутковості підприємств за ринкових умов та умов економічної кризи, Матеріали за 6-а міжнародна практична конференція, «Honors high School», - 2010. Том Економіки. Софія. «Бял ГРАД-БГ» ООД-104 с., С.67-70 – Режим доступу до журналу: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2010/33_DWS-_2010/Economics/74474.doc.htmс.485
4. Онищенко С. Як розплавлений віск... Чому ми допустили панування хаосу? [Текст] /С. Онищенко // Літературна Україна .– 2008.–31 лип. – С.1.
5. Дерій В.А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю [Текст]: моногр. / В.А.Дерій.–Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2009.–272 с.

УДК 657.6

СПІЛЬНІСТЬ ЗОВНІШНЬОГО І ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Діярова Е.А., магістрант , гр. ОА-10-5м, V курсу ФОФ

Науковий керівник: **Назаренко Т.П.** к.е.н. доц..

Житомирський державний технологічний університет

У даній тезі автором розглянуто та узагальнено спільні риси зовнішнього і внутрішнього аудиту.

Ключові слова: внутрішній аудит, зовнішній аудит, аудиторський контроль

Постановка проблеми. З метою забезпечення ефективності та доцільності організації та практичного застосування форм, видів і напрямів фінансового контролю, необхідно знати і правильно визначати їх спільність і відмінності. Аудиторський контроль є одним з напрямків фінансового контролю. Його основними видами є зовнішній і внутрішній аудиторський контроль, а формою - аудиторська перевірка або аудит. Отже, основні спільності зовнішнього і внутрішнього аудиту полягають у тому, що вони є однією і тією ж формою аудиторського контролю.

Аналіз досліджень та публікацій. Питання внутрішнього аудиту розглядали С.Дудка[1], О.Ліфанов[3], Каменська Т.О. [2].

Виклад основного матеріалу. Спільність зовнішнього і внутрішнього аудиту:

1. Зовнішній і внутрішній аудит здійснюється тільки аудиторами

Усі аудитори належать до аудиторської професії, тому основна мета їх діяльності є однаковою. Досягнення цієї мети вимагає дотримання чотирьох основних вимог:

- достовірність.
- професіоналізм.
- якість послуг.
- впевненість.

2. В основі організації та проведенні зовнішнього та внутрішнього аудиту лежать одні і ті ж принципи фінансового контролю:

- Законність - усі учасники діють на основі законності, забезпечують захист інтересів громадян та суспільства

- Незалежність - недопустимість будь-якого силового, матеріального чи морального впливу на аудитора

- Об'єктивність - правильне, повне та об'єктивне пояснення результатів

аудиту

- Комплексність - повинні розглядатися всі сторони об'єкта контролю
- Оперативність - своєчасність виконання аудиторського завдання, а також оперативність доведення результатів контролю до органів управління
- Доказовість - точність, об'єктивність і повнота виявлення відхилень від заданого, а також їх причин та винуватців
- Гласність та конфіденційність - доведення результатів до відома колективу, органів управління, ЗМІ. Дотримання комерційної та аудиторської таємниці
- Дотримання професійної етики - компетентність, достовірність аудиторів

3. Нормативною та методичною основою становлення і розвитку зовнішнього аудиту служать нормативна база та методика внутрішнього аудиту. Отже, надання можливості аудитору правильно сформулювати свою думку є основною метою проведення аудиту

Висновки і пропозиції. Зовнішні і внутрішні аудитори займаються визначенням базових показників звітності, спотворення яких впливають на фінансові результати організації. Отже, як внутрішній аудитор, так і зовнішній, не можуть проводити суцільний контроль, тому внутрішній аудитор звертає увагу лише на суттєвих об'єктах контролю.

Література

1. Дудка С. Внутрішній аудит: найголовніше / С.Дудка. – 2011. – 230 с.
2. Каменська Т.О. Внутрішній аудит. Сучасний погляд : монографія / Т.О. Каменська. – К., 2010. – 499 с.
3. Ліфанов О.Д. Внутрішній аудит / О.Д. Ліфанов. – 2011. – 348 с.

УДК 336.1

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ В АГРАРНИХ ВУЗАХ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ

Джеджула О.М., д.п.н., професор

Гуць В.В., аспірант

Кошельник В.А., аспірант

Вінницький національний аграрний університет

Соціально-економічні трансформації в Україні привели до потреби у модернізації професійної підготовки фахівців аграрної галузі, яка відповідала б актуальним вимогам як професійної, так і суспільної діяльності.

Ключові слова: аграрна освіта, аграрна наука, аграрне виробництво, фахівець.

Постановка проблеми. Як зазначається у нормативно-правових документах, сучасний стан економіки країни потребує створення нової системи інноваційного розвитку аграрного сектору, передумовою чого виступає підготовка висококваліфікованих фахівців, які зможуть внести кардинальні зміни у функціонуванні АПК України і вивести на якісно новий рівень.

Мета роботи полягає в аналізі сучасного стану ведення науково-освітньої роботи з підготовки кваліфікованих фахівців в аграрних ВНЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та прикладним проблемам розвитку вищої освіти і підготовки фахівців в Україні присвячені дослідження відомих українських вчених Бажала Ю., Грішнєвої О., Гриценка А., Гриценка А., Каленюк І., Лугового В., Одотюка І., Ревенко Н.Г., Стеблюк Н. та інших. Разом з тим, потребують ретельного опрацювання питання якості підготовки фахівців в окремих галузях, зокрема для аграрного сектору економіки [1, 2].

Виклад основного матеріалу. Розвиток АПК України, як і розвиток країни в цілому залежить від кадрового складу, його компетентності та рівня професійної підготовки. Можливість швидко пристосовуватись до умов сучасного ринку, відсутність страху та відчуття об'єктивного ризику в прийнятті того чи іншого рішення, гнучкість ведення переговорів в поєднанні з чітким розумінням та наполегливістю в досягненні цілі, формують сучасного фахівця, здатного зростати і розвиватись відповідно до сучасних і жорстких законів на ринку АПК. Саме тому одним із фундаментальних завдань виступає навчання і підготовка у ВНЗ майбутніх фахівців, адже основа професійних знань і подальший старт молодого спеціаліста залежать від вмінь і навичок отриманих у вузі.

Одним із основних критеріїв якості професійної підготовки фахівців є знання та уміння фахівців, що визначає їх конкурентоспроможність і працевлаштування не тільки на теренах України, а й в європейському економічному просторі.

Невід'ємною складовою діяльності аграрних вищих навчальних закладів є проведення наукових досліджень [3].

Виходячи з умов Болонської угоди, перспективи розвитку має вищий навчальний заклад, до складу якого входять науково-дослідні інститути, коледжі, навчально-дослідні господарства та інші структурні підрозділи, що дають змогу на більш високому рівні забезпечувати молодих спеціалістів не тільки теоретичними, а й практичними знаннями [3]. Саме тому сьогодні в Україні відбувається формування університетських центрів за галузевим принципом. Характерною особливістю професійної підготовки фахівців аграрної галузі в Україні є розширення переліку напрямів підготовки спеціалістів, оновлення номенклатури спеціальностей. Нові форми господарювання у сільській місцевості, вимоги ринку праці щодо багатофункціональності фахівця викликали потребу у зміні назв низки спеціальностей сільськогосподарського профілю, формування нових моделей підготовки спеціалістів відповідних спеціальностей, наповнюваності змісту

освітньо-професійних програм та освітньо-професійних характеристик. Важливим компонентом розвитку професійної підготовки фахівців аграрної галузі є стажування викладачів безпосередньо на виробництві.

Література

1. Болонська декларація та основні документи щодо втілення її принципів [Електронний ресурс] // Сайт Сумського обласного комітету молодіжних організацій. — Режим доступу: <http://www.molod.sumy.ua/korysna-informatsiia/bolonskyi-protses/item/85-bolonska-deklaracziya.html>. — (Дата доступу: 04.05.2013).

2. Принципи та шляхи інтеграції вищих навчальних закладів Міністерства аграрної політики України в Європейський простір вищої освіти : науково-методичні матеріали / за ред. С. М. Кравченка. — К.: Аграрна освіта, 2006 — 35с.

3. Хоменко М. П. Стан і прогностичні тенденції розвитку аграрної освіти в умовах модернізації вищої освіти та сучасних вимог ринку праці / М. П. Хоменко, О. М. Ткачук // Проблеми освіти : наук. зб. — К. : Інститут інноваційних технологій й змісту освіти МОН України, 2007. — Вип. 53. — 132 с.

УДК 338.432:303.732.2

ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Джеджула О.М., д.пед.н., професор

Кірієнко О.О., магістр

Бондарчук Є.В., магістр

Вінницький національний аграрний університет

У тезах розглядаються можливості системного підходу до дослідження аграрного виробництва як підсистеми соціально-економічної системи суспільства.

Ключові слова: Системний підхід, аграрне виробництво, економічна ефективність.

Постановка проблеми. Будь-яке аграрне виробництво можна вважати відкритою системою, яка характеризується взаємодією із зовнішнім середовищем. Аграрне виробництво не можна вважати таким, що само забезпечує себе, оскільки воно залежить від енергетичних ресурсів, інформації, матеріалів, що поступають зовні. Як і будь-яка відкрита система, аграрне виробництво повинно пристосуватися до змін зовнішнього середовища так, щоб продовжити своє функціонування. Економічна ефективність є найважливішим критерієм оцінювання аграрного виробництва, у тому числі й у контексті сталості темпів зростання, підвищення дієвості форм державної підтримки агросфери, зростання її ресурсної ефективності, визначених стратегій України на світовому агропродовольчому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Застосування системного підходу до аналізу ефективності виробництва розглядали: Н. Андерсон, Я. Гордон, Ф. Котлер, В. Шинкаренко та ін.

Мета роботи полягає в дослідженні можливостей системного підходу до дослідження ефективності аграрного виробництва.

Системний підхід дозволяє комплексно дослідити явища або процеси аграрного виробництва з позиції системного аналізу, тобто перевести складну проблему та структурувати її у послідовність задач, що можна розв'язати за допомогою економіко-математичних методів, знаходження критеріїв їх розв'язання, деталізації цілей, конструювання ефективної організації для досягнення мети [1,3]. Системний підхід передбачає аналіз економічної ефективності як співвідношення результатів і затрат факторів цілісного виробничого процесу, тобто певного зв'язку елементів цієї системи [2,4].

Висновки і пропозиції. Системний підхід до дослідження ефективності аграрного виробництва повинен враховувати характерні риси розвитку аграрного виробництва як підсистеми соціально-економічної системи

суспільства, а саме: інтеграції наукових знань; зростання проблем міжгалузевого характеру; комплексність проблем і необхідність дослідження у поєднанні технічних, економічних, соціальних, психологічних, управлінських та інших аспектів; ускладнення технологій та об'єктів; динамічність ситуацій, що змінюються; виснаження природних ресурсів; підвищення рівня стандартизації елементів виробничих та управлінських процесів; глобалізація конкуренції, виробництва, кооперації, стандартизації; посилення ролі людського фактору у виробництві.

Література

1. Блауберг И.В. Становление и сущность системного подхода / И.В. Блауберг.– М.: Наука, 1973. – 268с.
2. Мухін В.І. Дослідження систем управління / В.І. Мухін. – М.: Изд-во Нац. Інституту бізнесу, 2000. – 234 с.
3. Мінеєва Н.В. Дослідження систем управління та системний аналіз / Н.В. Мінеєва. – СПб.: Вид-во СПб. Університету економіки і фінансів, 2000. – 302с.

УДК 316.77:631.157:631.11

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Джеджула О.М., д.пед., н., професор

Хомяковський Ю.Л., асистент

Вінницький національний аграрний університет

У тезах розглядається вплив комунікативної компетентності на ефективність управління аграрним підприємством.

Ключові слова: аграрне підприємство, менеджер, комунікативна компетентність, аграрний університет.

Постановка проблеми. Комунікативна компетентність менеджера як

складова його професійної компетентності вимагає дослідження її структурних компонентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив комунікативної компетентності на професійну діяльність фахівців досліджували Т. Бутенко, Л.Волкова, Н.Завіченко, О.Касаткіна, Н.Микитенко та інші наковці.

Метою роботи є дослідження впливу комунікативної компетентності на ефективність управління аграрним підприємством.

Між ефективною організацією виробництва та якістю професійного потенціалу трудового колективу на будь-якому підприємстві, у т.ч. й аграрного профілю, спостерігається пряма залежність. Роль менеджменту в ефективності виробництва полягає у створенні організаційної культури [2,3].

Існують різноманітні види менеджменту (менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, менеджмент банківський, менеджмент соціальної сфери та ін.). Проте, важливою умовою успішної професійної діяльності менеджера є його комунікативна компетентність. Комунікативна діяльність менеджера аграрного виробництва є похідною від видів комунікації із землевласниками, іноземними партнерами, керівниками переробних підприємств, механізаторами, агрономами, ветеринарами та іншими службовцями та робітниками аграрного сектору. Тому є підстави вважати структуру комунікативної діяльності менеджера багатокомпонентною, до якої входять: аксіологічний компонент (окреслює цінності і професійні установки, на які орієнтується менеджер у міжособистісному спілкуванні); особистісний (пов'язаний з особистісними рисами менеджера, що сприяє ефективності професійної комунікації фахівця); діяльнісний компонент (пов'язаний з об'ємом професійних знань, знань про культуру спілкування та наявністю комунікативних навичок). Як зазначається в сучасних дослідженнях з питань комунікативної компетентності, суттєвою частиною комунікативної діяльності менеджера є емоційний складник, «...якщо інтелектуальною рушійною силою в бізнесі ХХ був IQ, то на початку ХХІ століття це буде EQ» [1, с.122].

Отже, для формування комунікативної компетентності майбутнього менеджера повинна використовуватись спеціальні професійно орієнтовані методики, що спираються на структуру його комунікативної діяльності.

Література

1. Андреева И.Н. Азбука эмоционального интеллекта / Андреева И.Н. – Сиб.:БХВ-Петербург, 2012. – 288 с.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під. заг. ред О.В.Овчарук. – К.: «К.І.С», 2004. – 112 с.
3. Краєвська О.Д. Комунікативна компетентність майбутніх фахівців як фактор їх професійного становлення / О.Д.Краєвська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: // Зб.наук.праць. – Випуск 28. – Вінниця ТОВ фірма «Планер», 2009. – С. 195.

УДК 331.657

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Дубініна М.В., д.е.н., професор

Ксьонжик І.В., д.е.н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Досліджено особливості здійснення інституціонального аналізу розвитку аграрного сектору України.

Ключові слова: інституціональний аналіз, аграрний сектор, сільськогосподарське виробництво, методологія.

Постановка проблеми. Діюча теоретико-методологічна база, що використовується науковцями для вивчення процесів, які відбуваються в

аграрному секторі вітчизняної економіки, часто не дозволяє адекватно судити про першочергові проблеми сільських територій. Найбільш впливові традиції теоретичного аналізу, які застосовуються при вивченні рівня ефективності сільськогосподарського виробництва, потребують збагачення методиками, що дозволяють враховувати численні, надзвичайно складні і часто суперечливі емпіричні характеристики соціально-економічних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні, методологічні і прикладні аспекти означених проблем змістовно представлені у працях П. І. Гайдуцького, С. І. Дем'яненка, Ю. М. Лопатинського та ін.

Постановка завдання. Дослідити особливості здійснення інституціонального аналізу розвитку аграрного сектору України.

Мета тези. Визначення специфіки здійснення інституціонального аналізу розвитку аграрного сектору України.

Виклад основного матеріалу дослідження. У такій ситуації базою, здатною пов'язати традиції теоретичної економіки з потребами економічної практики може стати інституційно-еволюційна теорія. З цією метою необхідно використовувати як вже поширену методологію інституціонального аналізу, так і розширити її заснування, ввівши більш широке розуміння соціальних інститутів. Одним з можливих варіантів може стати розуміння соціальних інститутів як стійкої форми організації, регулювання, упорядкування суспільного життя, діяльності та поведінки людей, елемент соціальної структури суспільства [1, с. 117-123].

Використання інституціональної методології, яка ґрунтується на широкому розумінні феномену соціальних інститутів у поєднанні з положеннями сучасних концепцій соціально-економічного розвитку, дозволяє аналізувати не тільки різноманітні внутрішні механізми функціонування сільськогосподарського виробництва, але й докладно охарактеризувати різні параметри зовнішнього оточення, що утворює той контекст, в якому змушені функціонувати суб'єкти аграрного сектора будь-якої сучасної економічної

системи.

Крім того, економічний аналіз, який спирається на подібні теоретико-методологічні підстави, дозволяє зрозуміти напрями загального розвитку соціально-економічних систем і закономірності змін у будь-якому їх секторі, в тому числі і в сільському господарстві. У зв'язку з цим були отримані висновки про те, що перетворення, які проводяться сьогодні в аграрному секторі вітчизняної економіки, незважаючи на їх надзвичайну важливість у загальноекономічному та соціальному аспектах, є похідними і тому залежать від процесів, що відбуваються, насамперед, у промисловості, науці та освіті.

Результати застосування методів економічного лібералізму при проведенні аграрних перетворень у вітчизняній економіці мали досить суперечливий характер. З одного боку, вони показали свою ефективність. Це, насамперед, відноситься до результатів реорганізації сільськогосподарських підприємств за гнучкими ліберальними технологіями. З іншого боку, можна побачити, що ці заходи, що розглядаються в контексті загальноекономічної лібералізації, більшістю спеціалістів у галузі сільського господарства і самими селянами оцінюються, в основному, негативно [2, с. 97-99].

Головною проблемою, з якою зіткнулися сільськогосподарські виробники, є ціновий диспаритет на продукцію сільськогосподарського виробництва і продукцію промисловості. У такій ситуації виникає необхідність оцінки дійсної ефективності використання інструментів ліберальної економічної політики відносно сільськогосподарських виробників. Висновки, до яких призвело наше дослідження, дозволяють говорити про те, що такі негативні явища як ціновий диспаритет є об'єктивною характеристикою загальносвітових тенденцій соціально-економічного розвитку сільських територій. Лібералізація економічних відносин, проведена в Україні, лише сприяла найбільш повній легалізації цих тенденцій. Тому вона не може розцінюватися як повністю негативна, яка підриває основи сільськогосподарського виробництва, стратегія перетворень.

Висновки. Таким чином, процеси реформування вітчизняного сільськогосподарського виробництва з використанням інструментів інституціональної політики повинні вдосконалюватися. Це, насамперед, означає необхідність розроблення більш грамотною і зрозумілої стратегії подальших перетворень. Обумовленість продовження розпочатих перетворень необхідністю вибору як теоретико-економічної основи для створення необхідної програми, так і вироблення пріоритетів її проведення ставить подальше майбутнє розпочатих реформ у залежність від політичної волі керівництва країни.

Література

1. Дубініна М. В. Сучасний стан та інституціональні перспективи розвитку аграрного сектору регіону / М. В. Дубініна // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету / за ред. М. Ф. Кропивка. – Мелітополь: Люкс, 2012. – № 2 (18), Т. 2. – С. 117-123.
2. Дубініна М. В. Сучасні тенденції розвитку соціально-інституціональної сфери сільських територій регіону / М. В. Дубініна // Бізнес-Інформ. – Х., 2012. – № 5. – С. 97-99.

УДК 519.866:334.722:303.732.4

МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ ЗАГОТІВЕЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ

Загородній А. Е., магістрант

Науковий керівник: **Т.В. Січко**, к.т.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

Розглядається моделювання бізнес-процесу заготівлі агросировини, яке встановлює загальні правила, що регулюють виконання бізнес-процесу закупівлі і/або постачання агросировини для забезпечення господарської діяльності підприємства засобами системного аналізу.

Ключові слова: бізнес-процес, закупівля, агросировина, логістика.

Постановка проблеми. Основною причиною, яка спонукає підприємство до побудови функціональних моделей бізнес-процесу є виявлення найбільш слабких і вразливих місць діяльності підприємства, аналіз переваг нових бізнес – процесів і степені зміни існуючої структури організації бізнесу. Аналіз недоліків і «вузьких місць» починають з побудови моделі існуючої організації роботи, яка базується на документації (посадових інструкцій, положень про підприємство, наказів, звітів і т.і.), анкетуванні і опитуванні службовців підприємства. Отримана модель служить для виявлення некерованих робіт, робіт, не забезпечених ресурсами, непотрібних і неефективних робіт, дубльованих робіт та інших недоліків в організації діяльності підприємства. виправлення недоліків, перенаправлення інформаційних і матеріальних потоків приводить до створення моделі ідеальної організації бізнес – процесів, яка потрібна для аналізу альтернативних/кращих шляхів виконання роботи й документування того, як компанія буде робити бізнес у майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробленням моделей бізнес-процесів займалися такі науковці і практики, як С. Маклаков, В. Репин, С. Рубцов, П. Сахаров, М. Робсон, Ф. Уллах та інші. Спроби визначення оптимального способу моделювання бізнес-процесів зроблено в працях цих авторів, в яких проведено порівняльний аналіз методологій та інструментів моделювання, визначено їх переваги та недоліки, але жоден автор не зробив спроби визначити найоптимальніший. Перевагами застосування розглянутих підходів є передусім наочність представлення бізнес-інформації.

Мета. Виконання закупівлі агросировини є бізнес-процесом заготівельної логістики, який направлений на своєчасне і максимально можливе економічно ефективно задоволення господарських потреб підприємства в агросировині шляхом створення виробничих і комерційних запасів агрокультур, товарного зерна і посівного матеріалу в асортименті, об'ємах, якістю і вартістю, що визначаються закупівельною політикою та виробничо-комерційними планами

підприємства за допомогою виділених ресурсів. Бізнес-процес закупівлі відноситься до основного типу господарських процесів підприємства.

Виклад основного матеріалу. Модель бізнес-процесу закупівлі побудована засобами структурно-функціонального аналізу в нотації IDEF0 і відображає концепцію процесного підходу до управління підприємством, закладену в стандарти міжнародної Системи менеджменту якості ISO 9000:2000. В нотації IDEF0 модель бізнес-процесу описується за допомогою IDEF- діаграм, які складаються з блоків та стрілок (рис.1).

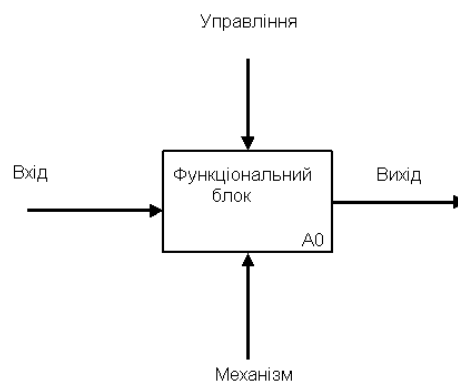

Рис. 1.

Блоки на IDEF- діаграмі (прямокутники) представляють собою функції (роботи) і показують, що повинно виконуватись. Всі функції бізнес-процесу містяться в блоці контекстної діаграми, яка в свою чергу декомпозується на підфункції. Стрілки, які з'єднуються з блоками, представляють матеріальні об'єкти або інформацію, яку потребує або виробляє функція. Стрілки входу і виходу показують, що робиться функцією, управління показує, чому це робиться, а механізм показує, як це робиться.

Для опису бізнес-процесу закупівлі агросировини використовуються наступні компоненти:

- Входами бізнес-процесу закупівлі агросировини є: дані маркетингових досліджень, які характеризують стан ринку агросировини в регіонах інтересів підприємства і визначають можливості потенціальних закупок агросировини; дані поточного стану виробничих і комерційних запасів агросировини в пунктах зберігання; план потреб підприємства в агросировині

певного асортименту, об'ємів, якості і вартості для оптимального завантаження виробничих потужностей.

- Виходами бізнес-процесу закупівлі є: документована інформація і дані за результатами процесу заготівельної логістики; фактичний стан виробничих і комерційних запасів агроживини.

- Ресурсами (засобами реалізації) бізнес-процесу закупівлі є: персонал відділу закупівлі; інформаційно-технічне забезпечення системи управління.

- Нормативними документами, що регулюють бізнес-процес є: відповідні законодавчі і нормативно-правові акти з питань агропромислового комплексу, документація підприємства з питань заготівельної логістики.

Висновки. Отже, моделювання бізнес-процесів підприємства дозволяє виконувати системний аналіз його діяльності, виявляти недоліки в організації діяльності, а також створювати модель ідеального бізнес-процесу.

Література

1. Теорія та практика моделювання бізнес-процесів : монографія / В. С. Пономаренко, С. В. Мінухін, С. В. Знахур. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 244 с.
2. Оптимізація бізнес-процесу для глобальної конкуренції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.managment.com.ua/cm/cm036.html>.
3. Переваги моделювання бізнес-процесів – Бізнес-консалтинг 3D VOK Group. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3dvok.com/ua/modeling-advantages>.

УДК 330.837:330.341.1:338.432

СТАН ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Задорожна Л.М.

аспірантка кафедри фінансів та кредиту
Вінницького національного аграрного університету

***Анотації.** Національні економіки розвинутих країн світу досягли високого рівня економічного зростання, визначивши інноваційний шлях розвитку пріоритетним та забезпечивши йому державну підтримку. В Україні, через неузгоджену діяльність державних структур, які регулюють питання пов'язані з інноваційною політикою держави, простежується тенденція стрімкого технологічного відставання країни.*

Встановлено, що основними умовами відтворення аграрної сфери і забезпечення продовольчої безпеки країни є залучення інвестицій та застосування інновацій. Аграрна сфера економіки у своєму розвитку стикається з чималою кількістю проблем, вирішення яких пов'язане з багатьма труднощами. Це значною мірою зумовлено властивими цій сфері, як і всій ринковій економіці, протиріччями. Умови глобалізації та європейської інтеграції, загострення впливу кризових явищ у глобальному масштабі диктують необхідність посилення інвестиційно-інноваційної активності господарюючих систем. Відтак, нагальною є потреба кардинальних змін у процесі формування та підтримки рівня конкурентоспроможності вітчизняних підприємств агробізнесу й впровадження заходів щодо поліпшення їх конкурентоспроможності.

Ключові слова: агровиробництво, інноваційна діяльність, інтенсифікація, інституційне забезпечення, ринок інновацій, інноваційний процес.

Постановка проблеми. Розвиток агровиробництва безпосередньо пов'язаний із інноваційною діяльністю, де-факто головним чином у контексті функціональності ринкового механізму упровадження інновацій, який у свою чергу залежить від інституційного забезпечення. Ці два аспекти функціонування агровиробничої системи взаємозалежні і взаємодоповнюювані, проте такі аналітичні оцінки здійснюватимуться, беручи до уваги відносини в системі, які формує триумвірат: “інституційне забезпечення – інноваційна діяльність (ринку інновацій) – ефекти агровиробництва”.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інституційне забезпечення, у тому числі в агропромисловому комплексі України, є об'єктом дослідження багатьох іноземних і вітчизняних учених, серед яких В.Я. Амбросов, А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, С.М. Ілляшенко, А.К. Кінах, І.В. Курцев, Л.І. Рейкова, П.Т. Саблук, В.П. Семиноженко, Дж. Стігліц, О. Г. Шпикуляк та ін. Проте питання активізації та ефективного управління інноваційною діяльністю в агропромисловому комплексі України залишаються малодослідженими та потребують подальшого розвитку й вдосконалення.

Метою тез є дослідження стану інституційного забезпечення розвитку ринку інновацій в аграрній сфері та пропозиції щодо його удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток аграрної сфери, безумовно зорієнтований на інвестиції та інновації, адже такою є об'єктивна реальність господарського поступу в умовах ринку, тому інституційне забезпечення ринку інновацій варто розглядати саме у заданому контексті порушеної проблеми. З цього приводу зазначимо, що інститути ринку інновацій загалом і в аграрній сфері зокрема, позиціонуються як “засоби” формування “правил гри”, у межах та за рахунок яких відбувається інституціоналізація інновацій по усьому ланцюгу – “створення-оцінка ринком-впровадження”. Саме у цьому питанні, адже без наявності якісно-ефективного інституційного забезпечення важко розраховувати на інноваційність.

На перший план в інституційному забезпеченні даного процесу виходить

наступне: створення інститутів і (або) інституцій з підтримки інноваційної активності суб'єктів ринку; формування сприятливого бізнесового клімату для підприємців; формування агенцій з просування інновацій до споживача; формування інноваційної політики та високого рівня інституцій-сприяння розвитку інновацій; становлення інституцій здійснення технологічних трансфертів. Результативною ознакою якісного інституційного забезпечення зазвичай виступає: підвищення інноваційної активності суб'єктів господарювання; залучення додаткових інвестицій; множення інноваційних видів агрогосподарської діяльності; унормування на практиці засад сталого розвитку агросфери.

Інституційне забезпечення розвитку ринку інновацій в аграрній сфері варто розглядати через оцінку: відповідної виробничої (створювальної) складової – організація дослідницького процесу; інфраструктурної (об'єкти інфраструктури); нормативно-правової (кодифіковані в законах та інших нормативних актах “правила гри”) складової. Ці складові позиціонуються як елементи структуризації організаційно-функціональних процесів на ринку інновацій. Схематично даний процес зображений на рис. 1.

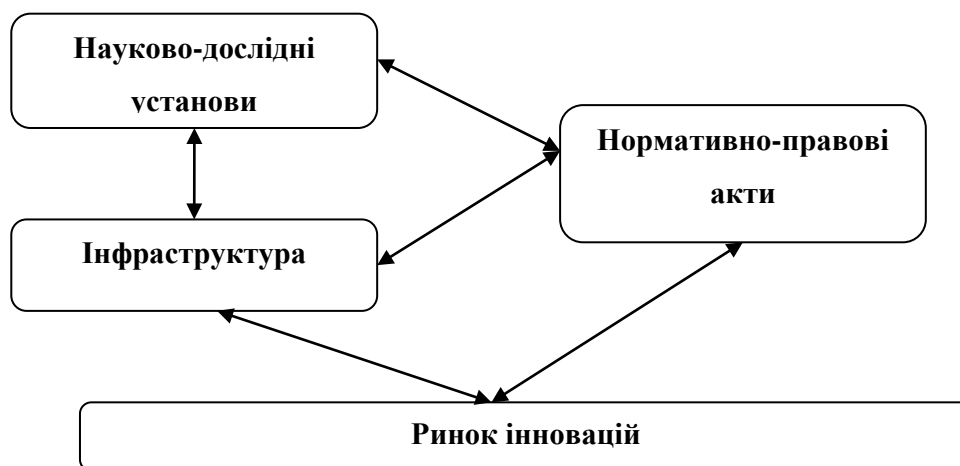

Рис. 1. Структуризація інститутів ринку інновацій в аграрній сфері економіки України*

**Розроблено автором*

Відомо, що інституційне забезпечення, тобто інститути та інституції, формують “правила гри” на ринку інновацій, а саме – інвестиційний, бізнесовий, а також значною мірою інноваційний клімат. Причина у тому, що

ринок і аграрні підприємці зокрема, установи-продуценти інновацій, зорієнтовані на інноваційний розвиток. Такий стан справ сприяє модифікації виробничо-господарського процесу, підвищенню продуктивності праці і якості соціального середовища.

Організація інноваційного процесу в аграрній сфері залежить від особливостей галузі. Відповідно для забезпечення розвитку агропродовольчого сектора на інноваційній основі необхідно сформувати багаторівневу систему інформаційного, матеріально-технічного і фінансового забезпечення, доступ до якої має бути відкритим для наукових підрозділів аграрного профілю, виробників і споживачів продукції галузі на певних умовах для кожної їх групи, а також розробити принципи і механізми взаємодії та визначити ступінь відповідальності за їх дотримання всіма учасниками такої системи, включаючи державу.

Висновки і пропозиції. Інституційне забезпечення ринку інновацій в аграрній сфері – особлива організована система інституцій та інститутів, зпозиціонована як процес творення, упровадження і поширення аграрних інновацій. Структурно інститути інноваційної діяльності в аграрній сфері є слабо розвиненими, особливо, що стосується наявності спеціальних організацій інфраструктури, які стимулювали б інноваційний процес. Проблемою є також не адаптованість до реалій ринку інститутів-продуцентів інновацій, а також орієнтація інститутів-споживачів на зарубіжні інноваційні продукти.

Література

1. Пожуєва Т.О. Інноваційна діяльність – основа ефективного підприємництва / Т.О. Пожуєва, О.М. Лебедева // Вісник економічної науки України. – 2011 . – №1. – С. 117–119.
2. Римар М.В. Етапи та принципи здійснення інноваційної діяльності підприємства / М.В. Римар, Н.В. Ликун // 2012. – С. 360–365.
3. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. – К. : ННЦ “ІАЕ”, 2012. – 182 с.

4. Шпикуляк О.Г. Етапність інноваційного процесу та оцінка ефективності інноваційної діяльності / О.Г. Шпикуляк // Економіка АПК. – 2011. – №12. – С. 109–116.

УДК 657

ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Захарчук І.С. студентка магістратури економічного факультету

Науковий керівник: **Фабіянська В.Ю.** к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

В науковій публікації охарактеризовано сутність категорій «готова продукція» та «внутрішньогосподарський контроль». Обґрунтовано основні етапи внутрішньої перевірки готової продукції.

Ключові слова. Готова продукція, внутрішньогосподарський контроль, перевірка.

Постановка проблеми. Виробнича діяльність будь-якого підприємства пов'язана з виготовлення певного виду продукції. Від обсягів виробництва і реалізації продукції залежить фінансовий результат підприємства. Тому внутрішньогосподарський контроль руху готової продукції є важливою функцією загальної системи управління підприємством.

Метою дослідження є обґрунтування основ внутрішньої перевірки готової продукції.

Аналіз останніх досліджень. Найбільш ґрунтовно проблемні питання обліку та контролю готової продукції розглянуто в працях провідних науковців: Ф.Ф. Бутинця, Н.Г. Виговської, О.А. Подолянчук, В.Я. Савченка, В.В. Сопка, Н.М. Ткаченко та інших.

Виклад основного матеріалу. Вдало відзначає Сопко В.В.: готова

продукція – це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові – покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції [3, с. 152]

Що стосується сільськогосподарських підприємств, то їх діяльність пов'язана з виробництвом і реалізацією саме сільськогосподарської продукції. Тому, ми вважаємо, що готова продукція – це частина запасів та сільськогосподарської продукції, виготовлених підприємством, які призначені для подальшого продажу, внутрішнього використання і не потребують технічних та біологічних перетворень [1, с. 21].

Як відзначає Подолянчук О.А., внутрішньогосподарський контроль – притаманний окремому підприємству та здійснюється контролюючими органами та посадовими особами самого підприємства відповідно до покладених на них службових обов'язків [2, с. 280].

Враховуючи сутність внутрішньогосподарського контролю та представлене авторське визначення суті готової продукції обґрунтуємо мету внутрішньогосподарського контролю готової продукції: забезпечення збереження готової продукції на всіх етапах руху.

Таким чином, основними етапами внутрішньої перевірки готової продукції є:

- перевірка стану складського господарства;
- перевірка документального оформлення господарських операцій;
- перевірка залишків (фактичної наявності) готової продукції (формування інвентаризаційних описів);
- співставлення результатів фактичного контролю з даними обліку (формування звіряльних відомостей);
- реалізація результатів перевірки.

Висновки. Отже, результати внутрішньогосподарського контролю

готової продукції дають можливість не лише визначити недоліки організації складського господарства, але й покращити його стан, визначити залишки неконкурентоспроможної продукції та попит на конкурентну продукції.

Література

1. Подолянчук О.А. Готова продукція як об'єкт обліку сільськогосподарських підприємств / О.А. Подолянчук, І.С. Захарчук // Економіка, фінанси, право. – 2014. – №2. – С. 18-22
2. Подолянчук О.А. Класифікація контролю за організаційними формами та видами / О.А. Подолянчук // Вісник Львівської комерційної академії. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – Вип. 35. – 482 с.
3. Сопко В. В. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] / В. В. Сопко. – Режим доступу : <http://fingal.com.ua/content/view/780/35/1/3/>

УДК 631. 14:636. 2.033

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ М'ЯСНОГО СКОТАРСТВА

Іванова В.С., аспірант

Науковий керівник: **Коляденко С.В.**, д.е.н., професор

Вінницький національний аграрний університет

В роботі розглядається стратегія розвитку м'ясного скотарства. Визначено пріоритетні напрями організації виробництва яловичини.

Ключові слова: м'ясне скотарство, державна підтримка, виробництво яловичини, стратегія розвитку.

Постановка проблеми. Незважаючи на вирішальну роль м'ясного скотарства у забезпеченні національної безпеки країни, темпи його економічного розвитку є недостатніми, особливо останніми роками, а потенційні можливості використовуються неповною мірою, що в свою чергу гальмує вирішення існуючих нині соціально-економічних та організаційно-технологічних проблем. Тому розвиток м'ясного скотарства повинен стати

одним із пріоритетних напрямів державної економічної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання стратегічного розвитку м'ясного скотарства цікавить багатьох провідних українських вчених. Напрями розвитку та організації м'ясного скотарства розглянуто в наукових працях, зокрема П.І. Гайдуцького, П.Т. Саблука, А.А. Бугайова, А.М. Угнівенка, Г.Т. Шкурина та ін. Намічено ряд заходів по підвищенню ефективності даної галузі, пов'язаних зі спеціалізацією і концентрацією виробництва, створенням гнучких інтеграційних зв'язків сільськогосподарських товаровиробників з переробними, обслуговуючими організаціями. Однак, в м'ясному скотарстві є ще досить складних і невирішених питань, які зумовлюють необхідність подальших наукових досліджень.

Мета тез. Метою роботи є дослідження перспектив розвитку м'ясного скотарства в Україні.

Виклад основного матеріалу. М'ясне скотарство в Україні розвивається як спеціалізована самостійна галузь тваринництва, основним завданням якої є виробництво високоякісної яловичини, та при комплексному і інноваційному підході до її ведення ця галузь тваринництва може стати майбутньою перспективою не тільки в забезпеченні високоякісним м'ясом і м'ясопродуктами по науково обґрунтованих нормах харчування, але й у поліпшенні життєвого рівня населення, створенні стратегічних ресурсів нашої країни і її експортного потенціалу.

На думку багатьох вчених виробництво яловичини є одним із системоутворюючих галузей економіки, розвиток якої сприяє вирішенню продовольчої проблеми країни, фінансовій стійкості сільського господарства і більш повній зайнятості населення [1, с.60].

Проте, якщо об'єктивно досліджувати стан у галузі м'ясного скотарства, то необхідно визнати, що сьогодні тут мають місце негативні тенденції спаду виробництва та його ефективності. Нинішня ситуація у м'ясному скотарстві вимагає розробки дієвої політики та формування механізмів державної підтримки товаровиробників м'яса великої рогатої худоби з урахуванням таких

особливостей: значна частина скотарських підприємств мають великі заборгованості; у господарствах унаслідок їхньої специфіки практично відсутні об'єкти ліквідної застави для одержання кредиту; уповільнений обіг засобів на виробничій стадії в зв'язку з тривалим операційним циклом одержання телятини та яловичини; необхідність залучення позичкових коштів на тривалий період; незадовільний фінансовий стан переважної частини підприємств із вирощування великої рогатої худоби обмежує їхній доступ до банківських кредитів, фінансового лізингу; значення кредитів для скотарських господарств за їх специфіки значно вище, ніж у інших галузях. Це зумовлює розробку дієвого економічного механізму стимулювання прискореного розвитку виробництва і ринку продукції м'ясного скотарства [2, с.71].

Ефективне ведення галузі м'ясного скотарства з урахуванням зональних особливостей має базуватись на застосуванні сучасних ресурсозберігаючих технологій. Головними напрямками організації виробництва яловичини, які забезпечують достатньо високі обсяги виробництва, покращення її якості, забезпечення високої рентабельності, є:

- інтенсивний розвиток спеціалізованого м'ясного скотарства на основі розширення і покращення племінної бази при нарощуванні високо-класного чистопородного поголів'я худоби вітчизняних та імпортованих порід;
- виведення нових порід і типів худоби спеціалізованих м'ясних порід;
- поступове відродження роботи спеціалізованих господарств різних категорій і розмірів із виробництва яловичини;
- створення високопродуктивних культурних пасовищ шляхом залуження ріллі і поліпшення природних пасовищ;
- впровадження прогресивних безвідходних технологій;
- створення об'єднань замкнутого циклу - від вирощування худоби до виробництва готових для споживання продуктів харчування, в які б увійшли господарства виробники, підприємства переробки і торговельна мережа.

Висновки і пропозиції. Розвиток галузі має бути забезпечений на основі

реалізації скоординованих дій органів виконавчої влади суб'єктів держави, галузевих союзів виробників і переробників тваринницької продукції.

Література

1. Копитець Н.Г. Функціонування системи збуту продукції скотарства: теоретико-практичний аспект: моногр. / Н.Г. Копитець. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 210 с.
2. Шуст О.А. Розвиток виробництва продукції м'ясного скотарства в Україні // Вісник аграрної науки. - 2011. - №10, С. 70-72.
3. Стратегія розвитку м'ясного скотарства в Україні у контексті національної продовольчої безпеки / Укр. акад. аграр. наук, Ін-т розведення і генетики тварин; За ред. М.В. Зубця, І.В. Гузева. – К.: Аграрна наука, 2005. – 174 с.

УДК 658

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БІОЛОГІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ У РИБНИЦТВІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОБУДОВУ ОБЛІКУ

Іщенко М.Ю., студентка магістратури
Науковий керівник **Коцупатрий М.М.**, к.е.н., професор
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

В публікації розглянуто вплив організаційно-технологічних особливостей біологічних перетворень в рибництві на побудову системи їх обліку.

Ключові слова: біологічні перетворення, біологічні активи, рибництво, аквакультура, облік, управління.

Постановка проблеми. Система обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на біологічні перетворення є однією із важливих складових системи управління в сільськогосподарських підприємствах. Організаційно-технологічні особливості біологічних перетворень у рибництві

мають вирішальний вплив на специфіку управління витратами та його обліково-аналітичне забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цим проблемам останнім часом присвячені наукові праці провідних вітчизняних вчених, що здійснюють дослідження в галузі методології обліку витрат. Серед них С.Ф. Голов, Л.В. Гуцаленко, В.М. Жук, Я.П. Іщенко, М.М. Коцупатрий, Л. В. Нападівська, Н.Л. Правдюк та інші. Роботи вказаних авторів слугували основою для здійснення даного дослідження.

Мета дослідження полягає в розкритті впливу організаційно-технологічних особливостей біологічних перетворень риби на побудову системи їх обліку.

Виклад основного матеріалу. Під управлінням біологічними перетвореннями слід розуміти створення сприятливих або, принаймні, стабільних умов, необхідних для здійснення даного процесу. Саме таке управління відрізняє сільськогосподарську діяльність від інших видів діяльності. Так отримання продукції, що виробляється некерованими джерелами (зокрема, рибний промисел в морях), не є сільськогосподарською діяльністю [1]. Виробництво ж продукції риби у внутрішніх водоймах відбувається шляхом біологічних перетворень, що відносяться до сільськогосподарської діяльності і на які впливає система менеджменту рибницьких підприємств.

Основною складовою частиною виробничого процесу в рибництві є біологічні перетворення, що здійснюються в цій галузі. У повносистемних рибогосподарських підприємствах можна виділити чотири стадії (переділи) вирощування рибосадкового матеріалу та товарної риби:

- вирощування мальків;
- вирощування цьоголіток;
- утримання цьоголіток в зимувальних ставах;
- вирощування товарної риби в нагульних ставах.

Результатом кожного з цих етапів біологічних перетворень є отримання біологічних активів чи готової продукції (товарної риби), що вимагає відокремленого обліку витрат за вказаними стадіями (переділами). Це дозволить правильно визначити собівартість продукції (додаткових біологічних активів), отриманих від окремих переділів та кінцевого готового продукту – товарної риби.

Окрім того в повносистемних господарствах необхідно організувати облік витрат на біологічні перетворення за місцями їх виникнення (за видами ставів) та відокремлений облік за роками вирощування риби (залежно від організації вирощування за одно-, дво- чи трирічним циклом).

При вирощуванні рибної полікультури необхідно здійснювати розподіл витрат за видами отриманої продукції, що вимагає розроблення обґрунтованої, економічно-доцільної методики такого розподілу.

Наявність великої питомої ваги незавершеного виробництва в рибництві потребує організації його оцінки та обліку.

Різний склад витрат на біологічні перетворення в рибництві і неоднакові способи їх здійснення обумовлюють необхідність їх різного документального оформлення та подальшої систематизації відповідних даних у системі бухгалтерського обліку. Організація первинного обліку витрат та поголів'я риб повинна бути ув'язана з прийнятою системою аналітичного обліку, що визначається ступенем спеціалізації рибогосподарств.

Облік біологічних перетворень рибництва у неповносистемних господарствах організовується простіше так як простішими тут є технологічні процеси. Вирощування товарної риби в таких господарствах відбувається в нагульних ставах з придбаного рибопосадкового матеріалу. Розмежування витрат на біологічні перетворення в обліку тут необхідно за місцями здійснення витрат (ставами), роками утримання та вирощування риби, видами риби.

Висновки і пропозиції. Отже, раціонально побудована система обліку перебуває у прямій залежності від біотехнічних та організаційно-технологічних

особливостей рибної галузі і потребує подальших наукових досліджень.

Література

1. Іщенко Я.П. Сутність витрат на біологічні перетворення та особливості методики їх обліку / Я.П. Іщенко, М.Ю. Іщенко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. - №2(22), том 4. – С.111-117.

2. Князева О.В. Облік і контроль витрат і доходів підприємств рибного господарства: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Князева Оксана Володимирівна; ННЦ «Ін-т аграр. економіки». - К., 2008. - 20 с.

3. Порядок штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 07.07.2012 № 414.

4. Технологія вирощування товарної риби в ставках, садках і басейнах. Довідник зооінженера. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://skotnyidvor.ru/dovidnyk-zooinzhenera-tehnologiya-vyroshchuvannya-tovarnoi-ryby-v-stavkah-sadkah-i-baseinah.html>.

УДК 657:35.073.544

АКТУАЛЬНІСТЬ ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЯК ОКРЕМОГО ОБ'ЄКТА ОБЛІКУ

Казьмір В. А. – викладач бухгалтерського обліку

І категорії, аспірант Могилів Подільський технологіко – економічний
коледж Вінницького національного аграрного університету.

Науковий керівник: **Іщенко Я.П.** – к.е.н., доцент
кафедри організації обліку та звітності
Вінницького національного аграрного університету

В публікації викладені основні підходи до документування та відображення земель сільськогосподарського призначення в бухгалтерському обліку. Звертається увага на необхідність виділення сільськогосподарських угідь як окремого об'єкта обліку.

Ключові слова: бухгалтерський облік, оренда землі, землі сільськогосподарського призначення, земельні ділянки.

Постановка проблеми. Земельний фактор, як і повітря, вода, біосфера, сонячна енергія, є найважливішою складовою навколишнього природного середовища. Відповідно до вимог Земельного кодексу України землями сільськогосподарського призначення визнаються землі, надані для потреб сільського господарства або призначені для цих цілей. Це найважливіша із усіх категорій земель. Головною особливістю її є те, що земля тут виступає в якості основного засобу виробництва продуктів харчування і кормів для тваринництва, а також сировини для промисловості.

За своїми властивостями земельні ресурси характеризуються як вичерпні, обмежені і частково відновлювані. В той же час, за підрахунками вчених, площа земельних ресурсів світу, в розрахунку на одну людину, щорічно скорочується на 2%, а площа продуктивних угідь – на 6-7%. Коефіцієнт забезпеченості земельними ресурсами, який являє собою відношення середньої густоти населення даної країни до середньої світової густоти населення, коливається від 36,0, наприклад, у Мальті, 10,4 – в Японії, 8,5 – у Великій Британії, 8,0 – у Німеччині, до 3,4 – у Франції, 3,0 – у Китаї, 0,8 – у США і 0,3 – в Аргентині. Для України цей коефіцієнт дорівнює 2,8, що ставить її в один ряд з країнами з досить високим „тиском“ на землю.

У бухгалтерському обліку земельні ділянки визначаються активами, обліковуються у складі основних засобів згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби». У Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств для обліку й узагальнення інформації про наявність і рух земель відведено субрахунок 101 “Земельні ділянки” у складі

рахунка 10 “Основні засоби”. Організація бухгалтерського обліку земель залежить від організаційно-правової форми підприємства, виду його діяльності, розміру, фінансового стану та ін. В бухгалтерському обліку повинно передбачатися відображення складу землекористування та організаційно-правової форми підприємства[2].

Земельні ділянки як активи проходять три основні цикли свого існування на підприємстві: надходження земельних ділянок, експлуатація, вибуття землі зі складу активів підприємства. Кожна стадія вимагає на підприємстві чіткого документального оформлення господарських операцій і відображення на рахунках бухгалтерського обліку з метою контролю за фактичним станом об’єктів обліку. Фахівці пропонують для детального обліку земель окремі зміни в типових формах первинного обліку. Зокрема це запровадження реквізитів для розкриття деталізованої інформації щодо конкретних характеристик окремої земельної ділянки.

Відображення будь-якої земельної ділянки в обліку залежить від мети придбання цієї ділянки підприємством. Земельна ділянка, яку підприємство придбаває для використання у власній діяльності (вирощування сільськогосподарських культур, утримання тварин, тощо) повинна відображатись в обліку як об’єкт основних засобів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема відображення в обліку сільськогосподарських земель та витрат на їх поліпшення відображена в працях багатьох вітчизняних учених – економістів, серед яких варто виділити Голуба Н.О., Гузаря Б. С., Дерія В. А., Другака В.М., Жука В.М., Іщенко Я.П., Малуґу Н. М., Мельничука Б.В., Пасемника О.Г., Правдюк Н.Л., Саблука П.Т., Сисак Е.О., Ярмолицького В.К.

Виклад основного матеріалу . «Основні засоби» земельні ділянки – одна з груп основних засобів. Якщо ж підприємство не буде використовувати земельну ділянку у власній діяльності, але буде отримувати дохід, наприклад, при здаванні ділянки в оренду, то в такому випадку земельну ділянку слід

відображати в обліку як об'єкт інвестиційної нерухомості. Земля придбана для перепродажу є товаром і потрапляє до складу необоротних активів, призначених для продажу[3].

Документування є одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку, що забезпечує достовірність і інформаційну базу відображених господарських операцій. Тому дослідивши стан обліку слід розглянути первинну документацію обліку земельних ділянок на агропідприємствах. Облік земель у сільськогосподарських підприємствах слід здійснювати у Книзі обліку земельних ділянок підприємства, яка складатиметься із окремих розділів: землі сільськогосподарського призначення і землі несільськогосподарського призначення. У даній книзі окремо слід обліковувати землі власні, у постійному користуванні та орендовані. Книга повинна бути пронумерована, прошнурована і скріплена печаткою.

Оскільки землі повинні бути об'єктом бухгалтерського обліку і віднесеними до складу основних засобів, то по них слід проводити інвентаризацію. Інвентаризації повинні підлягати усі землі, що належать підприємству (власні ділянки, орендовані та ті, які належать на правах користування)[4].

Нині в сільськогосподарських підприємствах спостерігається дуже низький рівень бухгалтерського обліку операцій із земельними ресурсами, а в деяких господарствах і відсутність такого обліку взагалі. Причина – відсутність доступної методики бухгалтерського обліку земель, немає рекомендацій із питань відображення земельних ресурсів у звітності, розроблених первинних документів для всіх видів господарських операцій із земельними ділянками на агропідприємствах.

Висновки і пропозиції. В останні роки, з розвитком земельної реформи, в країні нагромаджено вітчизняний досвід бухгалтерського обліку землі та його не можна вважати достатнім. Тому слід вести активний пошук подальшого вдосконалення обліку земельних ресурсів, у тому числі з використанням

зарубіжної практики. За умов розумного використання такий досвід допоможе вивести бухгалтерський облік земельних ресурсів на істотно вищий рівень розвитку та забезпечити підвищення економічної віддачі.

Література

1. Беседа О.Л. Капітальні витрати на поліпшення земель як об'єкт бухгалтерського обліку / О.Л.Беседа, О.Г.Чепець / II Міжнародна науково-практична конференція «Эффективные инструменты современных наук – 2011» 27.04.2011 – 05.05.2011, Чехія, Прага
2. Ярмолюк О. Ф. До питання щодо обліку землі/ О. Ф. Ярмолюк // Облік і фінанси АПК. –2007. – № 3-5. – С. 165-169.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом МФУ від 27.04.2000р. № 92.
4. Сисак Е.О. Бухгалтерський облік земельних ресурсів: міжнародний та національний досвід [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_1/statti/21.htm

УДК 330.341.1:338.432

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Калетнік Г.М., д.е.н., професор

Прутська Т.Ю., аспірант

Вінницький національний аграрний університет

У тезах доповіді досліджено концептуальні засади інноваційного розвитку підприємництва в аграрному секторі економіки України. Акцентовано увагу на основних причинах низької інноваційно-інвестиційної активності на селі.

Ключові слова: аграрний сектор, інноваційний розвиток, підприємництво, інноваційний проект.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції суспільного та економічного прогресу сільських територій на пряму залежать від формування інноваційно-орієнтованої поведінки у підприємців аграрного сектору. Однак упродовж останніх років гостро стоїть питання низького рівня інноваційної активності суб'єктів господарювання на селі. Характерними ознаками обмеженості підприємницьких ініціатив та інноваційного застою є міграційні процеси, і як наслідок, втрата людського потенціалу та занепад інфраструктури села [2].

Інноваційний розвиток сільських територій та підвищення їх конкурентоспроможності на сучасній технологічній основі вимагають пошуку нових підходів до організації всієї системи соціально-економічних відносин. Причому, з огляду на певне відставання села від міста, це має здійснюватись з використанням усіх доступних методів стимулювання інноваційної активності: як екстенсивних, так й інтенсивних, фінансових та не фінансових [3].

Аналіз останніх публікацій. Дослідженню результативності та ефективності механізму інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері присвятили свої публікації А. Гальчинський, В. Геєць, Н. Сіренко, В. Семиноженко, О. Шпикуляк та ін. Однак потребує поглибленого вивчення питання формування стратегії реалізації інноваційних програм у сільській місцевості.

Метою статті є аналіз концептуальних засад інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері України в розрізі механізмів регулювання інноваційної поведінки суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу. В першу чергу, слід звернути увагу на недосконалість мотиваційного механізму формування інноваційної активності суб'єктів господарювання. Крім того, зважаючи на складність макроекономічних процесів в Україні, інвестори не мають гарантій реалізації інвестиційних проектів та отримання позитивних фінансових результатів.

Стимулюючим фактором для втілення інноваційних програм інвесторами є довгий термін окупності, порівняно з іншими сферами економічної діяльності. На кінець, проблемним аспектом для розвитку інновацій в сільському господарстві є залежність його від природно-кліматичних умов та сезонності виробництва [1].

Актуальність інноваційної моделі розвитку підприємств аграрного сектору та підвищення їх конкурентоспроможності вимагають пошуку нових підходів до організації соціально-економічних відносин на селі. Це зумовлює необхідність дослідження функціонування основних механізмів регулювання інноваційного розвитку: інституційно-правового, фінансового та соціального.

Під інституційно-правовим механізмом слід розуміти особливу структурну складову господарського механізму, що забезпечує створення норм і правил, взаємодію різних господарюючих суб'єктів та агентів з метою реалізації їх економічних можливостей і стабілізації господарського середовища та спрямований на активізацію інноваційних процесів, впровадження ресурсоощадних технологій, підвищення якості життя сільського населення, розвиток соціальної та виробничої інфраструктури села [3].

До основних складових фінансового механізму слід віднести набір фінансово-кредитних, фіскальних, бюджетних та інвестиційних важелів впливу, а також окремі фінансові інструменти, які застосовуються на основі відповідних фінансових методів і приводять у дію фінансові важелі.

Соціальний механізм орієнтується на забезпечення розуміння жителями сільських територій необхідності інновацій, подолання опортуністичної поведінки селян та нівелювання існуючих стереотипів щодо реалізації інвестиційних проектів, створення в аграрній сфері стимулів для впровадження інновацій та формування мотивації у жителів села щодо підвищення власної освіченості та кваліфікації, орієнтації на використання у господарському житті інноваційних продуктів.

Висновок. Таким чином, політику інноваційного розвитку необхідно спрямувати на формування інноваційної культури, створення необхідної нормативної бази, стимулювання інноваційного підприємництва через державні програми підтримки та всебічного розвитку освіти. Враховуючи обмеженість фінансових ресурсів більшості суб'єктів господарювання в аграрному секторі, необхідною складовою стимулювання інноваційної поведінки є кредитування та створення фондів підтримки малого та середнього підприємництва.

Література

1. Концептуальні засади інноваційного розвитку сільських територій у посткризовий період: [наукова доповідь] / За ред. д.е.н. В.В. Борщевського, к. н. держ. упр. І.М. Куліш, к.е.н. Шевчук Я.В. та ін. – Львів, 2012. – 57 с.
2. Сіренко Н. М. Концептуальні засади інноваційного розвитку аграрного сектору економіки України / Н.М. Сіренко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 1. – С. 234–240.
3. Стратегічні пріоритети та механізми інноваційного розвитку сільських територій західного регіону України: [монографія] / За ред. д.е.н. В.В. Борщевського, д.е.н. Т.Г. Васильціва. – Львів: Аверс, 2014. – 176 с.

УДК 338.1

МОНІТОРИНГ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВА

Київська В.С.

Потапова Н.А., к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

Визначено сутність моніторингу ризиків фінансової небезпеки. Розглянуто властивості, які притаманні моніторингу ризиків фінансової небезпеки за допомогою яких реалізується його призначення в якості інструмента управління підприємством.

Ключові слова: моніторинг, ризики фінансової небезпеки, економічна безпека, підприємство, управління.

Постановка проблеми. Ризики є невід’ємною складовою господарської діяльності будь-якого суб’єкта підприємництва. З метою подолання наслідків настання ризиків фінансової небезпеки, необхідно дослідити систему моніторингу, щоб запобігти недопущення збитків у фінансовій діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Переважна частка наукових та практичних розробок стосується проблем управління ризиками незалежно від напрямів їх виникнення, дії, форм реалізації, сфери і галузі діяльності суб’єктів господарювання. Це роботи Вітлінського В.В., Терещенка О.О., Бендікова М.А., Шутова В.С., Станіславчика Є.Н., Вовчака О.Д., Кеменяш І.Г., та ін.

Мета тези. Визначити важливість моніторингу ризиків економічної безпеки для прийняття якісних управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу. З метою нейтралізації ризиків фінансової небезпеки або подолання наслідків їх реалізації на підприємствах необхідно застосовувати систему моніторингу. Моніторинг ризиків фінансової небезпеки - це система спостереження, оцінки рівня ризику за певний період часу, що дозволяє певною мірою прогнозувати реалізацію ризикових подій та впровадити комплекс заходів щодо їх попередження, мінімізації або зниження негативних наслідків реалізації. Моніторинг ризиків фінансової небезпеки є складовою загальної системи управління фінансовою безпекою підприємства. Для того, щоб успішно виконувати своє призначення в якості інструменту управління моніторинг ризиків фінансової небезпеки підприємства повинна мати певні властивості [2].

Дії моніторингу повинні бути спрямовані відповідно до поставленої перед ним метою, на поглиблене вивчення впливу ризиків на результати діяльності підприємства. Цілісність моніторингу полягає в єдності всіх елементів, що входять до моніторингу, а також у взаємозв'язку і взаємодоповненні його

механізмів, за допомогою яких керівництво підприємства своєчасно отримує інформацію про можливі ризики. Моніторинг повинен повністю охоплювати всі можливі ризики, враховувати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на виникнення ризикових ситуацій і тим самим надавати адекватну оцінку рівня ризику. В результаті постійних змін зовнішнього і внутрішнього економічного середовища підприємства, важливе значення набуває така властивість моніторингу, як гнучкість. З урахуванням цих змін моніторинг ризиків фінансової безпеки прогнозує можливі ризики для підприємства. Властивість об'єктивності припускає, що моніторинг буде мати тільки достовірну інформацію, отриману з різних джерел. Моніторинг ризиків фінансової безпеки не можливо розглядати як статичний процес, він здійснює свою діяльність у режимі динамічної рівноваги при постійних якісних змінах. Завдяки цій властивості моніторинг набуває нові функції, які рано чи пізно, пов'язані із відповідною зміною організаційної структури моніторингу ризиків фінансової безпеки підприємства. Циклічність являє собою процес постійного поновлення всіх етапів моніторингу до тих пір, поки не буде досягнута поставлена перед ним мета. Моніторинг повинен мати властивість ефективності, тобто витрати на його проведення повинні давати багатократний ефект. Ефективність моніторингу визначається комплексністю, системністю, що в кінцевому підсумку призводить до досягнення поставлених цілей [1]. Розглянуті вище властивості моніторингу виявляються в процесі реалізації моніторингу за наступними етапами:

1. Ідентифікація та відбір досліджуваних ризиків
2. Проектування процесу моніторингу ризиків фінансової безпеки
3. Організація і проведення процесу моніторингу ризиків [3]
4. Оцінка ефективності проведення моніторингу ризиків [4]
5. Вироблення системи коригувальних управлінських рішень

На основі результатів моніторингу здійснюється коригування раніше прийнятих управлінських рішень, спрямованих на досягнення передбаченого

рівня фінансової безпеки підприємства.

Висновки і пропозиції. Таким чином, можна стверджувати, що моніторинг є важливою складовою частиною управління ризиками, одним з найбільш важливих етапів організації процесу ризик-менеджменту, а безперервний процес моніторингу підвищує гарантію забезпечення придатності стратегій і систем управління, що сприяють зниженню рівня ризиків, актуалізації плану розвитку ризик-менеджменту підприємства в цілому.

Література

1. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: Навчальний посібник / Донець Л.І.- К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 312 с.
2. Егоров П.В. Стратегический мониторинг в управлении финансово-хозяйственной деятельностью производственных систем: Монография / П.В. Егоров, Н.В. Алексеенко. – Донецк: ООО «Юго-Восток, ЛТД», 2005. – 176 с.
3. Машина Н.І. Економічний ризик і методи його вимірювання. / Н.І. Машина – К.: ЦНЛ, 2003. – 188 с.
4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: навч. посіб. / [Донець Л. І., Шепеленко О. В., Баранцева С. М. інш.; за заг. ред. Донець Л. І. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.

УДК 657

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ЯК РЕГУЛЯТОРА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Китайчук Т.Г., к.е.н., доцент

Коваль Л.В., к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

Досліджено погляди науковців та практиків на питання вдосконалення документального оформлення порядку нарахування сум амортизаційних

відрахувань. Наведено алгоритм документального підтвердження амортизаційних витрат на підприємствах.

Ключові слова: амортизація, основні засоби, первинний облік, знос.

Постановка проблеми. Економічна теорія зазначає, що дефініція «амортизація» у перекладі з латинської «amortisatio» означає «погашення».

У пп. 14.1.3 Податкового кодексу **амортизація** – систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації). [1]

Дуже важливо не тільки правильно визначити амортизовану вартість, вибрати метод і термін нарахування амортизації, але й оформити відповідні первинні документи.

Аналіз останніх досліджень. Питання вдосконалення документального оформлення операцій нарахування сум амортизаційних відрахувань є об'єктом дослідження таких авторів, як Городянської Л.В., Євтушенко С.М., Хоми С.В.

Одержані ними в різний час результати, створюють загалом необхідні умови для забезпечення й удосконалення обліку амортизації основних засобів. Проте на сьогодні ще багато невирішеного і дискусійного як у частині теоретичного обґрунтування ключових проблем обліку амортизації, так і в аспекті реалізації наукових результатів на практиці.

Мета тези. Провести дослідження існуючих типових форм з обліку амортизації основних засобів для виявлення недоліків і надання рекомендацій для їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Первинний облік амортизації відіграє важливу роль в управлінні амортизаційною політикою. Раціонально організований і добре поставлений облік є необхідною умовою для забезпечення контролю за порядком нарахування та розподілом сум амортизаційних відрахувань, спрямованих на відтворення основних засобів підприємства та їх раціонального використання.

Вдосконалення документального оформлення порядку нарахування та розподілу сум амортизаційних відрахувань по-різному трактується науковцями та практиками.

Актуальною є необхідність уніфікації відображення в облікових реєстрах нарахування амортизації за різними методами. С.М. Євтушенко пропонує здійснити вдосконалення інвентарної картки, яка є уніфікованим документом, для нарахування амортизації на основні засоби.

За словами автора, в додатках до інвентарної картки буде здійснюватись розрахунок вартості, що амортизується, зазначатися термін корисного використання об'єкта, визначатися щорічні суми амортизації, а також проводиться розрахунок норми амортизації на одиницю робіт за виробничим методом. У подальшому дані групуються у Відомості нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним та прискореним методом зменшення залишкової вартості [2].

Л.В. Городянська для розрахунків показників амортизації основних засобів у бухгалтерському обліку за нормами та методом, встановленими саме податковим законодавством, розробила рекомендації щодо вдосконалення системи нарахування амортизації саме за податковим законодавством, які, за її словами, сприятимуть ефективній організації, спрощенню й уніфікації облікового процесу, суттєвому скороченню трудовитрат та формуванню єдиної інформаційної бази для контролю й управління процесом нарахування та використання амортизації. Автором для практичного їх застосування було розроблено спеціальну таблицю – відомість нарахування і використання сум накопиченої амортизації за рік, яка допоможе керівництву та фінансовій службі підприємства відобразити дані й проаналізувати розміри нарахованої амортизації, контролювати напрями використання накопиченої амортизації [3].

С.В. Хома зазначає, що наявні форми первинного обліку основних засобів не забезпечують повного розкриття інформації про вартість основних засобів та їх зміну протягом періоду використання. Запропонований автором метод

рекурентних норм нарахування амортизації вимагає вдосконалення форми інвентарної картки основних засобів, що покращить якість і достовірність облікової інформації про стан основних засобів для прийняття управлінських рішень у будь-який момент їх експлуатації [4].

З урахуванням нормативних вимог на практиці процедуру документального підтвердження амортизаційних витрат слід здійснювати за таким алгоритмом.

По-перше у наказ про облікову політику необхідно сформулювати групи об'єктів, які підлягають амортизації, вибрати методи та строки нарахування амортизації, визначитися з порядком їх оцінки, а також відображення амортизації у плані рахунків та облікових регістрах (з урахуванням обраної форми ведення бухгалтерського обліку).

По-друге на загальну суму амортизаційних витрат впливають кілька показників: амортизаційна вартість і її можливі зміни, дата введення в експлуатацію, строк і метод нарахування амортизації, ліквідаційна вартість. Кожен із цих показників має бути обґрунтований, і документально підтверджений.

Висновки пропозиції. Отже, раціональна система первинного обліку амортизації надасть можливість здійснювати контроль за порядком нарахування та розподілом сум амортизаційних відрахувань, з метою формування фонду грошових коштів для відтворення основних засобів.

Проведений аналіз документального оформлення порядку первинного обліку нарахування амортизації основних засобів свідчить про необхідність формування таких документів для нарахування амортизації, які забезпечать точність та достовірність розрахункових даних, відповідно до вимог чинного законодавства.

Література

1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI / Україна. Президент України [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua>.

2. Євтушенко С.М. Амортизація основних засобів у системі бухгалтерського обліку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 / С.М. Євтушенко. – К.: ННЦ ІАЕ УААН, 2004. – 26 с.

3. Городянська Л.В. Облік і нарахування та використання амортизації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 / Л.В. Городянська. – К.: ННЦ ІАЕ УААН, 2005. – 22 с.

4. Хома С.В. Облік і аналіз амортизації основних засобів на підприємствах нафтогазовидобувного комплексу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 / С.В. Хома. – К.: ННЦ ІАЕ УААН, 2008. – 23 с.

УДК 657.6

НЕОБХІДНІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК

Коберник І.В., магістрант, гр. ОАМ-25, V курсу ФОФ

Науковий керівник: к.е.н. доц. **Т.П. Назаренко**

Житомирський державний технологічний університет

У статті розглянуто сутність внутрішнього аудиту, його роль для підвищення ефективності діяльності підприємства. Визначено мету та основні етапи організації внутрішнього аудиту на АПК.

Ключові слова: внутрішній аудит, мета внутрішнього аудиту, етапи організації внутрішнього аудиту.

Постановка проблеми. В теперішніх умовах, процес зміни набуває швидких темпів в економіці, через це постає питання про вдосконалення діяльності підприємства, та йти з розвитком в рівних правах. Керівник може залучити для вирішення поставлених завдань внутрішніх аудиторів, які

нададуть консультації з підвищення ефективності управління підприємством.

Аналіз досліджень та публікацій. Питання внутрішнього аудиту розглядали С.Дудка[1], О.Ліфанов[3], Каменська Т.О. [2].

Мета. Дослідження необхідності внутрішнього аудиту на підприємствах АПК та впливу на покращення діяльності підприємства та особливостей його організації.

Виклад основного матеріалу. Зважаючи на ситуацію в країні, посилюється конкурентна боротьба, і через це розуміється керівниками важливість високоефективного та конкурентоспроможного підприємства. Для успішного розвитку діяльності, підвищення рентабельності, ліквідності та платоспроможності, необхідний налагоджений механізм управління, найкращим елементом якого виступає внутрішній аудит. На думку сучасних вчених головною метою внутрішнього аудиту на АПК є:

- удосконалення організації діяльності підприємства;
- запобігання втратам ресурсів і покращення змін у середині підприємства;
- експертна оцінка обліково-економічної політики підприємства;
- допомога суб'єктам господарювання ефективно виконувати свої функції, надавши керівництву дані аналізу й оцінки, рекомендації та додаткову інформацію за результатами перевірок.

Внутрішній аудит проводить регулярну перевірку в організації та управлінні підприємством, адже внутрішні аудитори перевіряють ті процеси, що мають вагомe місце на підприємстві, досліджуючи облікову політику, правильність ведення господарських процесів, чіткість перенесення даних до форм фінансової звітності, діяльність ведення господарського контролю на підприємстві, який здійснюється структурними підрозділами підприємства.

Для того, щоб організувати ефективну роботу внутрішніх аудиторів на підприємстві потрібно дотримуватись таких етапів:

- відібрати кваліфікованих спеціалістів по даній діяльності;
- розподіл обов'язків між суб'єктами даної групи;

- отримання необхідної інформації про стан бухгалтерського обліку;
- розробка документів з питань внутрішнього аудиту (план, програма, робочі документи які передбачені програмою);
- розробка звітів МВО та складання планів з проведення інвентаризації;
- знання з питань оновленої нормативної бази;
- узагальнення отриманих результатів, та подання звітів керівництву.

Висновки і пропозиції. Отже, основним завданням управлінського персоналу є забезпечення ефективної діяльності підприємства, що може бути досягнуто шляхом налагодженої системи управління та контролю. Внутрішній аудит дозволяє розглянути всі моменти діяльності підприємства, врахувати недоліки, і допомогти керівництву запобігти негативних явищ та сприяти профілактиці зловживань.

Література

1. Дудка С. Внутрішній аудит: найголовніше / С.Дудка. – 2011. – 230 с.
2. Каменська Т.О. Внутрішній аудит. Сучасний погляд : монографія / Т.О. Каменська. – К., 2010. – 499 с.
3. Ліфанов О.Д. Внутрішній аудит / О.Д. Ліфанов. – 2011. – 348 с.

УДК: 657.421.1:636

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТВАРИННИЦТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ

Коваль Л.В., к.е.н., доцент

Свистун І.А., магістр

Вінницький національний аграрний університет

В статті розгорнуто проблеми та шляхи покращення організації обліку біологічних активів тваринництва. Визначено проблематику оцінки біологічних

активів, доходів та витрат від них. Охарактеризовано основні аспекти обчислення живої маси корів від їх падежу.

Ключові слова: підприємство, біологічні активи тваринництва, доходи і витрати.

Постановка проблеми: Як наслідок впровадження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» та Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку біологічних активів виник ряд питань, серед яких найбільш актуальними є оцінка біологічних активів і сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю та методика їх обліку в системі рахунків. Біологічні активи в обліку і звітності тепер розглядаються як незавершене виробництво. Це суперечить вимогам П(С)БО 30 «Біологічні активи», в якому сказано, що незавершене виробництво є окремим об'єктом обліку для відображення витрат на виробництво сільськогосподарської продукції. Наведені вище особливості галузі повинні враховуватись при організації обліку виробництва продукції тваринництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: забезпеченню інформаційної бази організації обліку біологічних активів сприяли праці таких вчених як: Білоусова І.Ф., Іванюта В.В., Кругла М.М., Токар А.В., відомі вітчизняні та зарубіжні вчені та практики: Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Дем'яненко М.Я. та інші дослідники.

Мета статті: дослідження методики та організації обліку і контролю біологічних активів, відображення стосовно них доходів та витрат. Раціональний розрахунок живої маси біологічних активів тваринництва.

Виклад основного матеріалу: досить таки корінні зміни відбулися в організації обліку витрат і доходів від сільськогосподарської діяльності, які створюють низку неузгодженостей. У першу чергу потребує уточнення методика визначення витрат. Виходячи з цього, для одержання об'єктивної інформації про витрати та вартість продукції, потрібно організувати облік прямих і непрямих витрат так, щоб формувати фактичні витрати

щомісячно чи щоквартально[1]. При оприбуткуванні надходження тварин бухгалтери потрапляють в залежність від великої кількості первинних документів, які потрібно заповнити. При визначенні валового приросту живої маси вираховують вагу всього поголів'я молодняку та дорослих тварин на відгодівлі, яке загинуло. Однак, падіж (загибель) тварин може статися з різних причин - нещасний випадок, з вини матеріально-відповідальної особи, внаслідок стихійного лиха, хвороби тощо. Отже, при визначенні валового приросту живої маси необхідно брати до уваги не живу масу всього падежу, а тільки прийняту за рахунок підприємства[2]. Як свідчить практика, мають місце певні недоліки у відображенні в обліку падежу тварин, особливо великої рогатої худоби. По-перше, на собівартість приросту живої маси значно впливають втрати від падежу молодняку тварин і дорослих тварин на відгодівлі, тому що жива маса тварин, які загинули, повністю вираховується з отриманого приросту даної облікової групи. По-друге, падіж тварин відображається, як мінімум, на трьох рахунках (232; 947; 99). Це ускладнює аналіз падежу, усунення його причин і перешкоджає боротьбі за збереження поголів'я молодняку тварин. По-третє, часто при обробці звітів про рух тварин і птиці на фермі та при проведенні операцій по загибелі тварин за рахунками бухгалтерського обліку, бухгалтерія не має від адміністрації підприємства конкретних вказівок за фактами падежу. Трапляються випадки, коли такі питання вирішуються судово-слідчими органами, внаслідок чого з'являються умовні або неточні записи[3]. Для усунення вказаних недоліків можна запропонувати змінити кореспонденцію рахунків на списання загиблого молодняку тварин і дорослих тварин на відгодівлі. Застосування окремого рахунку з метою обліку витрат на ремонт надасть підприємствам можливість підвищити контрольну функцію обліку. Таким чином, запропонований метод обліку падежу молодняку великої рогатої худоби і дорослих тварин на відгодівлі дозволить - більш точно визначати собівартість приросту живої маси.

Висновки і пропозиції: усе сказане вище свідчить про те, що система організації обліку має ряд недоліків, котрі потрібно приймати до уваги і ліквідувати. З метою усунення недоліків можна запропонувати:

- деякі разові первинні документи переробити так, щоб їх можна було використовувати протягом місяця, як накопичувальні;
- до живої маси тварин, яка залишилася на кінець звітного періоду, додати масу тварин, які були у звітному періоді, загибель яких віднесена на рахунок підприємства;
- для обліку оцінки біологічних активів необхідно привести у відповідність основні положення законодавчих актів і нормативних документів [4].

Література

1. Бутинець Ф.Ф. Облік поточних біологічних активів Бухгалтерський фінансовий облік. - 2015.- №1.- с.1-2
2. Жук В.М. Нові методичні основи обліку с.г діяльності та проблема практичного застосування П(с)БО «Біологічні активи»// Облік і фінанси АПК.- 2011.-С.34-42
3. Калуга Є.В. Облік біологічних активів у державному секторі//Том 18.-№2. -2014. -с.1-3
4. Рогозний С.А. Живі гроші: Біологічні активи за МСФЗ//«Довідник економіста» - серпень 2015.-с.1-3

УДК 631.559:620.952:631.11(477.44)

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА УРОЖАНІЙНОСТІ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Коваль Н.І. к. е. н., доцент

Пророчук О.Л. магістр економічного факультету

Вінницький національний аграрний університет

Традиційні види палива отримують з нафти, газу і вугілля. Вважається,

що ці природні ресурси є вичерпними, при цьому вартість їх видобутку постійно росте. Все вище перелічене примушує шукати альтернативні види екологічно чистого палива з поновлюваних джерел енергії.

Ключові слова: біоенергетичні культури, урожайність, аналіз, ресурси.

Постановка проблеми. В останні роки все більш ясною стає енергетична криза, особливо у вугільного та газового палива. Вважається, що ці природні ресурси є вичерпними, при цьому вартість їх видобутку постійно росте. Все вище перелічене примушує шукати альтернативні види екологічно чистого палива з поновлюваних джерел енергії. Тому на сьогодні є актуальним вивчення та дослідження вирощування біоенергетичних с/г культур особливо на ґрунтах Вінницької області.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами та перспективами виробництва та урожайності біоенергетичних культур як одних із провідних джерел альтернативної енергії займаються такі дослідники та вчені, як Калетнік Г. М., Серета Л. П., Гелетуша Г.Г., Демчак І.М., Желізна Т.А., Жовмір М.М., Кернасюк Ю.В., Кобець М.І., Лісничий В.М., Федорченко Б.С. та ін. Проте дане питання є досить актуальним та потребує дослідження як на загальнодержавному так і на місцевому рівнях.

Мета. Переважно використовують такі види біоенергетичних культур: соняшник, соя, ріпак, цукровий буряк та кукурудза, які становлять основну частину посівних площ на території нашої держави. Враховуючи факт, що Україна є сільськогосподарською державою необхідно показати рівень урожайності конкретних біоенергетичних культур на загальнодержавному рівні (табл. 1).

Таблиця 1

Урожайність біоенергетичних культур в Україні (2013-2014 р.р.)

Основні культури	Валовий збір			Зібрана площа			Урожайність	
	тис. т	Відхилення 2014р.до 2013р		тис. т	Відхилення 2014р.до 2013р		ц/га	Відхилення +/- 2014 до 2013 року
		+,-	%		+,-	%		
Соняшник на зерно	10102	-8392	6,79	5209	202,7	21,81	1,94	-41,40
Соя	3871,4	1130,7	2,60	1792,3	455,1	7,50	2,16	2,48
Ріпак	21992	-136,1	14,77	865,2	-122,5	3,62	25,42	1,11
Кукурудза на зерно	28452,2	-2409,8	19,11	4621,1	-196	19,35	6,16	12,29
Цукрові буряки (фабричні)	15553	4763,6	10,45	329,6	59,1	1,38	47,19	80,60
Всього	148882,6	716,6	100	23886,8	-259,10	100	6,23	-2,77

Джерело: [4]

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи дані таблиці 1, бачимо, що урожайність соняшнику значно знизилась, а виробництво цукрових буряків стало більш актуальним та прибутковим, що ж до інших біоенергетичних культур, - то значних змін не відбулося на рівні держави. Проте варто проаналізувати рівень урожайності цих самих культур у Вінницькій області.

За обсягом валової продукції сільського господарства Вінницька область займає провідне місце в Україні. Питома вага саме рослинництва – 61%, а тваринництва – 39%. Щорічно збільшуються посівні площі під біоенергетичні культури, в першу чергу – озиму пшеницю, ячмінь, соняшник, кукурудзу, гречку, просо і цукровий буряк.

В процесі даного дослідження використовувались фінансова звітність за 2013 – 2014 роки трьох підприємств сільськогосподарського значення: ПОСП «Дружелюбівське» Калинівського району, ПСП «Поділля-Агро» Літинського району, ПСП «Батьківщина» Вінницький району. Ці приватно орендні підприємства займають досить велику частку в структурі сільськогосподарських підприємств Вінницької області та мають високі

показники урожайності біоенергетичних культур. Проте варто зазначити, що об'єкти нашого дослідження вирощують ряд біоенергетичних культур притаманним їхнім кліматичних умовам, конкретним складам ґрунту та родючості відповідно.

Для детального розгляду даного питання був проведений розрахунок урожайності основних біоенергетичних культур за 2013 – 2014 роки (табл. 2).

Таблиця 2

**Аналіз урожайності основних біоенергетичних культур конкретних
сіельськогосподарських підприємств за 2013 – 2014 р.р.**

№	Культури для визначення урожайності (ц/га)	Об'єкти дослідження							
		ПОСП "Дружелюбівське" (1)		ПСП "Поділля- Агро" (2)		ПСП "Батьківщина" (3)		Відхилення (за 2014 рік)	
		2013	2014	2013	2014	2013	2014	+/- (1) від (2)	% (1) від (3)
1	Соняшник	25,37	20,59	41,72	35,46	26,48	24,55	14,87	19,23
2	Соя	-	-	25,81	14,03	-	-	-	-
3	Ріпак	24,25	37,05	41,35	22,94	18,77	35,5	-14,11	-4,18
4	Цукрові буряки	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Кукурудза	75	70	82,47	91,25	69,8	75	21,25	7,14

Бачимо, що виробництво соняшнику є доцільним в теперішніх умовах, та ПСП «Батьківщина» майже має однаковий показник урожайності з ПОСП «Дружелюбівським».

Протягом останніх років спостерігається стала тенденція розширення посівних площ цієї культури, що зумовлено вигідністю її вирощування для аграрних підприємств порівняно з іншими сіельськогосподарськими культурами. Зростання площ посіву під соняшником та стабільна урожайність забезпечили Україні високі валові збори та провідне місце за валовим збором насіння цієї культури [1]. Така біоенергетична культура як соя, - є специфічною культурою та притаманною не для всіх ґрунтів, тому її вирощують переважно у Літинському районі, та й за останній рік урожайність дуже знизилася, що негативно відображає ефективність діяльності даного підприємства.

Що ж до ріпаку, то виробництво його зростає, показники урожайності стрімко підвищуються, всі досліджувані сільськогосподарські підприємства його вирощують. Основні переваги ріпаку полягають у тому, що ця культура поліпшує структуру ґрунту, залишає значну частину кореневих решток, які згубно діють на кореневі гнилі, і є найкращим попередником озимої пшениці та інших зернових культур.

Негативна тенденція виникає з приводу вирощування цукрових буряків у вибраних с/г підприємствах. У 2013 році площі посівів цукрових буряків на Вінниччині становили 65,3 тис. га, в 2012 році –86 тис. га. В 2013 р. при середній урожайності 395,7 ц/га на цукрові заводи надійшло 2331 тис. тонн цукрових буряків. В 2012 р. середня урожайність становила 348,7 ц/га, надійшло на цукрові заводи 2643 тис. тонн цукрових буряків [2]. Проте ці дані є на обласному рівні та в Калинівському, Літинському та Вінницькому районах є недоцільним вирощування цієї біоенергетичної культури. Проводячи підсумки врожайності кукурудзи 2014 року, видно, що показники найвищі з-поміж усіх біоенергетичних культур та є прибуткове та ефективне для подальшого посіву.

Життя в сучасному часі та зміни у світовому господарюванні призвели до того, що сьогодні поняття продовольчої та енергетичної безпеки перебувають у тісному взаємозв'язку[3].

Висновки і пропозиції. Розглянувши рівень урожайності біоенергетичних культур на рівні сільськогосподарських підприємств Вінницької області варто зазначити, що в разі масового переходу на альтернативні види палива, основною біомасою будуть саме ці біоенергетичні культури. Проте, варто пам'ятати, що розвиток економіки держави неможливий без енергетичного забезпечення, біоенергетичний комплекс і розвиток сільського господарства знаходяться у прямій залежності одне від одного. В теперішніх умовах варто особливу увагу приділити, не просто розвитку біоенергетики, а раціональному розподілу сільськогосподарських угідь між продовольчими культурами та енергетичними [3]. Але, все це неможливо без існування відповідальної і

послідовної державної політики як в аграрній, так і в біопаливній галузі зокрема.

Література

1. Білецька К.Ю. Ефективність виробництва соняшнику в сільськогосподарських підприємствах. / К.Ю. Білецька, Т.Г. Маренич // : [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://khntusg.com.ua/files/sbornik/>
2. Вісник цукровиків України. Оперативна інформація : [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://sugar-journal.com.ua/2014/05/6-7.pdf>
3. Коваль Н.І. Основні економічні проблеми та перспективи розвитку виробництва біопалива в Україні/ Н.І. Коваль, О.А. Петриченко // Земля України – потенціал продов., енергетичної та екологічної безпеки держави: IV міжн. науково-техн. конф. – Вінниця: РВВ ВНАУ, 2014. – С. 132-135.
4. Статистичні дані Головного управління органів статистики [Електроний ресурс]. – Режим доступу : ukrstat.gov.ua.

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ВИРОЩУВАННІ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР

Коваль О.В. к.е.н., доцент кафедри обліку та звітності
Настенко М.М. к.е.н., доцент кафедри обліку та звітності
Вінницький національний аграрний університет

Виділено та розглянуто особливості організації виробництва та методики формування фінансових результатів при вирощуванні біоенергетичних культур. Проаналізовано особливості джерел їх формування.

Постановка проблеми. Розвиток біоенергетики в Україні є досить актуальним державним завданням щодо зниження енергозалежності сільськогосподарського виробництва, забезпечення тваринництва кормовим білком та створення додаткових робочих місць. З огляду на наявні трудові,

матеріальні та земельні ресурси можемо сказати, що в країні є всі необхідні умови для розвитку біоенергетичного потенціалу [1]. Кожне підприємство, яке здійснює фінансово-господарську діяльність, повинне контролювати всі напрямки своїх витрат відповідно до виробничих планів, розпоряджатися наявними фінансовими ресурсами, вкладаючи їх у виробництво біоенергетичних культур з метою одержання кінцевого результату – прибутку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемами виробництва та використання альтернативних видів енергоресурсів, формування ринку біоенергетичних ресурсів та його сегмента – біопалива – займаються багато науковців, а саме: І.Г. Кириленко, Л.В. Гойсюк, В.М. Жук, Ю.А. Кармазін, Є.М. Кирилюк, Г.М. Калетнік та ін. Потребують детальнішого вивчення особливості формування фінансових результатів підприємств при вирощуванні біоенергетичних культур.

Мета. Розглянути організацію виробництва сировини для біопалива та її вплив на формування фінансових результатів.

Виклад основного матеріалу. Організація виробництва сировини для біопалива та порядок формування фінансових результатів є одним з найважливіших чинників підвищення його ефективності. При цьому сама функція організації має свій набір чинників, які також важливі для підвищення ефективності виробництва біоенергетичних культур [2].

Основною особливістю сільськогосподарського виробництва є земля, що вважається головним і незамінним засобом виробництва, тоді як у промисловості вона є тільки територією, місцем розміщення підприємства і на виробничий процес не впливає. Земельні ресурси не підлягають амортизації, а тому прямо не впливають на ведення обліку фінансових результатів. При розумному використанні вони не зношуються, а навпаки, підвищують свою родючість, визначають рівень урожайності сільськогосподарських культур, тому впливають на фінансовий результат опосередковано. Щодо собівартості сільськогосподарської продукції, то вона обчислюється не щомісяця, а один раз

на рік, що впливає на формування фінансового результату [3].

Тривалість виробничого циклу вимагає організації обліку витрат на виробництво готової продукції не лише за культурами чи їх окремими групами або за видами тварин, а й за окремими процесами і навіть видами робіт (посів, догляд за посівами). Також сезонність і тривалість виробничого процесу в сільському господарстві зумовлює сповільнення обігу обігових коштів і нерівномірне їх використання протягом року. Через це потреба в обігових коштах протягом року неоднакова: у періоди року, не пов'язані з виконанням сільськогосподарських робіт, вони потрібні тільки для утримання худоби та приміщень, під час посіву й виконання польових робіт потреба в них різко зростає і зумовлює необхідність користування кредитами банку, що впливає на організацію обліку фінансових результатів [3].

Ще однією особливістю є витрачання сільськогосподарськими підприємствами частини продукції власного виробництва на поновлення процесу виробництва (зібране насіння використовується як посадковий матеріал).

Доцільно виділити, як ще один фактор впливу на формування фінансових результатів сільськогосподарських підприємств, діяльність останніх в умовах конкуренції та орієнтованість на споживача, збут значної частини продукції державі, що зводить до можливості маніпулювання продажними цінами. Це дуже важливо, тому що сільськогосподарські підприємства зацікавлені у зниженні собівартості для того, щоб утриматися на ринку та отримати прибуток.

Висновки і пропозиції. Вагоме значення в успішності виробничої сільськогосподарської діяльності відіграє ефективність аналізу фінансових результатів. Визначення фінансового результату за видами продукції, робіт або послуг забезпечить керівництво підприємства інформацією про найбільш вигідні для вирощування культури (надані послуги) та внесок кожного виду продукції (послуг) у покриття витрат підприємства [4].

Виділення основних факторів, які сприяють формуванню фінансових

результатів на сільськогосподарському підприємстві, допоможе зрозуміти важливість цього процесу, від якого залежить життєдіяльність конкретних суб'єктів господарювання.

Література

1. Демчак І.М. Розвиток біоенергетики в Україні / І.М. Демчак. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Вип. 141. - К. : НУБПУ, 2009. –С. 404 - 409.
2. Гойсюк Л.В. Економічна ефективність виробництва сировини для переробки на біопаливо / Л.В. Гойсюк // Економіка АПК. – 2010. – № 6. – С. 46–49.
3. Лихоманова Є. В. Особливості організації обліку фінансових результатів на сільськогосподарських підприємствах / Є. В. Лихоманова // Управління розвитком. - 2014. - № 9. - С. 63-65.
4. Прохар Н. В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики [Електронний ресурс] / Н. В. Прохар, Ю. О. Ночовна. – Режим доступу : <http://dspace.uccu.org.ua/bitstream/123456789/421/1/Титул.pdf>.

УДК 657

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ, ЗАЙНЯТИХ ВИРОБНИЦТВОМ БІОПАЛИВА

Ковальська Г.А. магістрант

Науковий керівник: **Новодворська В.В.**, к.е.н, доцент

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто значення інвестиційних процесів для підприємств. Досліджено основні аспекти організації обліку інвестицій на підприємствах, зайнятих виробництвом біопалива.

Ключові слова: організація обліку, інвестиційні процеси, біопаливо.

Постановка проблеми. Через зростання цін на електроенергію, паливо та газ постала проблема у пошуку нових альтернативних енергоносіїв. В світі набуває розвитку нова галузь виробництва – біопаливо. Проте в Україні дана галузь розвивається досить повільно, що спричинено такими проблемами як недосконалість законодавства, недостатньо інвестиційних вкладень, неналежний облік і контроль якості, залучення інноваційних розробок. Україна має всі об'єктивні можливості для розвитку ринку біопалива. В неї є сприятливе поєднання кліматичних умов, величезний потенціал в аграрному секторі та кваліфікована робоча сила, що робить її надзвичайно привабливою в очах потенційних інвесторів, оскільки це передбачає велику кількість позитивних змін для національної економіки в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, що стосуються проблеми відображення обліку інвестицій в своїх роботах розглядали такі науковці як М. Бондар, Г. Уманців, О. Лисенко, Л. Сук, О. Криворот, Ю. Грабовський та інші.

Мета тези. Удосконалення організації обліку інвестицій у виробництво біопалива.

Виклад основного матеріалу. Виробництво біопалива є доволі перспективною галуззю, однак через нестабільну економічну ситуацію в країні та недосконале законодавство потерпає від нестачі інвестицій. Біопаливо, яке є особливим видом палива, належить до матеріальних оборотних засобів підприємства, а саме: є одним із видів запасів підприємства.

Інвестиціями вважають всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладають в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюють прибуток (дохід) або досягають соціального ефекту [2].

Для вибору об'єкта інвестування інвестор дотримується правил: об'єкт інвестування абсолютно вигідний, якщо його витрати нижчі за витрати в разі альтернативи відмови від його інвестування; об'єкт інвестицій порівняно вигідний, якщо його витрати нижчі за витрати на будь-який інший

пропонований об'єкт [1].

З врахуванням поділу інвестиції, поділяються на фінансові та капітальні, облік фінансових інвестицій ведуть згідно П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції». В бухгалтерського обліку вони відображаються на рахунках 15 «Капітальні інвестиції», 14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 35 «Поточні фінансові інвестиції». За дебетом рахунка 35 «Поточні фінансові інвестиції» відображають вартість придбаних еквівалентів грошових коштів (субрахунок 351) та інших поточних фінансових інвестицій (субрахунок 352) за їх собівартістю та суми дооцінки при збільшенні справедливої (ринкової) вартості. За кредитом рахунка 35 списується балансова вартість реалізованих інвестицій та суми їх уцінки. Сальдо дебетове відображає справедливую вартість фінансових інвестицій на дату балансу. В бухгалтерському балансі сальдо за рахунком 35 відображається у складі поточних активів[3].

Облік дозволяє своєчасно виявити та ліквідувати ті передумови і фактори, які заважають ефективному веденню виробництва, успішному досягненню поставленої мети, відкоригувати діяльність підприємства тощо. Завдяки грамотному веденню обліку інвестор може здійснювати нагляд за темпом росту інвестицій, а також визначати активи, які уповільнюють оборотність інвестицій.

Основними завданнями бухгалтерського обліку фінансових інвестицій: аргументована класифікація фінансових інвестицій для подальшого обліку; правильне оформлення первинних документів з обліку інвестицій, а також укладання угод з придбання інвестицій; здійснення дієвого контролю за інвестиціями; визначення методів переоцінки інвестицій, які будуть відображатись в обліковій політиці; достовірне відображення в обліку операцій з придбання, переоцінки та погашення фінансових інвестицій.

Оцінка фінансових інвестицій здійснюється у двох випадках: при безпосередньому проведенні фінансової інвестиції та при складанні фінансової звітності. Поточні і довгострокові фінансові інвестиції первісно оцінюються та

відображуються у бухгалтерському обліку за собівартістю, яка складається з ціни придбання, комісійних винагород, мита, податків, зборів, обов'язкових платежів, інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням фінансової інвестиції [2].

Висновки і пропозиції. Отже, облік інвестицій необхідний для ефективного функціонування будь-якого підприємства, у тому числі тих, що займаються виробництвом біопалива. Він дає змогу розширити межі своєї діяльності та збільшити на цій основі прибуток. Оцінку та облік фінансових інвестицій доцільно здійснювати за кожною фінансовою інвестицією та її джерелами.

Література:

1. Майорова Т. В., Інвестиційна діяльність: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]/ [Т. В. Майорова]:– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
2. Сук Л. Облік фінансових інвестицій / Л. Сук, П. Сук, О. Криворот // Бухгалтерія в с/г. – 2010. – №12. – С.32-44.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26 квітня 2000 року № 91.

УДК 657

КЛАСИФІКАЦІЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ПОТРЕБ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ

Ковтонюк Тетяна, магістрантка

Науковий керівник – **Легенчук С.Ф.**, д.е.н., проф.

Житомирський державний технологічний університет

Удосконалено класифікацію комп'ютерних програм. Відображено вплив запропонованих ознак на методикау бухгалтерського обліку та економічного аналізу

Ключові слова: комп'ютерні програми, програмне забезпечення, облік.

Постановка проблеми. Розвиток сучасної економіки в Україні створює нові умови для формування активів підприємства. У господарський оборот вже давно увійшов такий вид активів, як нематеріальні активи, використання яких сприяє підвищенню конкурентоспроможності продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках, і, як наслідок, розширенню виробництва продукції, робіт, послуг, створенню робочих місць. Проте керівники не до кінця розуміють значення внеску, який дають нематеріальні активи у процесі їх використання.

Розширення сфери використання засобів обчислювальної техніки, необхідність розв'язування складних задач обумовлюють постійне зростання кількості програмних продуктів та витрат на їхнє створення. Комп'ютерна програма, будучи окремою складовою програмного забезпечення, є також об'єктом обліку. Проте на сьогоднішній день єдиної класифікації комп'ютерних програм не існує. В той же час розвиток і застосування комп'ютерних систем зараз такі, що необхідна комплексна, всеосяжна класифікація, що відповідає вимогам системного аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання обліку та аналізу комп'ютерних програм розкривалися в працях О.Л. Біляченко, І. Голошевич, І. Губіної, Г. Красноступ, Б. Лева, І.В. Первій, І.В. Самойлова та інших науковців. Проведений аналіз літературних джерел показав, що автори практично не наводять класифікацій комп'ютерних програм саме для облікових та аналітичних цілей. Є ряд робіт, де розкрито класифікації програмного забезпечення, проте вони мають вузьку спеціалізацію.

Мета тези полягає у наданні рекомендацій щодо удосконалення класифікації комп'ютерних програм для цілей обліку та аналізу.

Виклад основного матеріалу. Для представлення власних результатів необхідно дослідити праці попередників. Гаврик В. [1] наводить класифікацію програмних продуктів для бухгалтерії, проте не вказує ні що дасть така класифікація і для чого вона взагалі використовується, де вона може бути

застосована.

Єдиною працею, в якій наведена класифікація комп'ютерних програм для цілей обліку та аналізу, є стаття Первій І.Г. [2], яка запропонувала ієрархічну обліково-аналітичну класифікацію комп'ютерних програм. Ми пропонуємо здійснювати класифікацію комп'ютерних програм для цілей бухгалтерського обліку та аналізу за визначеним переліком ознак (таблиця 1).

Таблиця 1

**Удосконалена класифікація комп'ютерних програм для цілей
бухгалтерського обліку та економічного аналізу**

№ з/п	Класифікаційна ознака	Вид	Призначення*
ЕТАП РОЗРОБКИ ТА СТВОРЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ			
1.	Напрямок використання	Для власного використання	БО
		Для реалізації стороннім шляхом продажу виключних прав	
		Для власного використання і реалізації стороннім	
2.	Суб'єкт створення	Розроблені спеціалізованими фірмами-розробниками	БО
		Розроблені програмістами ІТ-відділу підприємства	
3.	Порядок набуття майнових прав	Звичайні	БО
		Службові	
	Цілі створення	Спеціалізовані, що розробляються під замовлення	БО, ЕА
		Комп'ютерні програми загального призначення	
4.	Вид середовища використання	Для роботи з персональними комп'ютерами	БО
		Для роботи в мережі (веб-програми)	
ЕТАП ВИКОРИСТАННЯ			
5.	Рівень відокремленості від програмного забезпечення	Повноцінні	БО
		Підпрограми	
6.	Призначення	Програми для ведення бухгалтерського обліку	ЕА
		Фінансово-аналітичні системи	
		Програми для автоматизації управлінської діяльності та інші	
7.	Місце використання	Адміністрація	БО
		Бухгалтерська служба	
		Відділ збуту	
		Виробничий цех та інші	
8.	Платність	Платні	БО
		На безкоштовній основі	

*Примітка. БО- бухгалтерський облік; ЕА- економічний аналіз

Запропонована класифікація комп'ютерних програм сформована на основі виділення дев'яти критеріїв, які впливають на методику бухгалтерського обліку та економічного аналізу створення та використання комп'ютерних програм.

Саме тому нами вказано не тільки класифікаційні ознаки, але зазначено етапи комп'ютерних програм – етап створення або етап використання.

Висновки і пропозиції. Удосконалена класифікація комп'ютерних програм з позиції бухгалтерського обліку та економічного аналізу дозволить обґрунтувати застосування окремих методичних позицій та стане основою при розгляді питань удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку та економічного аналізу.

Література

1. Гаврик В. Проблеми класифікації програмного забезпечення обліку [Електронний ресурс]/ Гаврик Валерія. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2011/Informatica/3_80820.doc.htm

2. Первій І.В. Класифікація комп'ютерних програм для потреб бухгалтерського обліку / І. В. Первій // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. - 2015. - Вип. 1(2). - С. 406-409. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvuuec_2015_1\(2\)_82.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvuuec_2015_1(2)_82.pdf)

УДК 657.6:66:664.1

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НЕВИРОБНИЧІ ВИТРАТИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЦУКРОВОЇ ГАЛУЗІ

Козаченко А.Ю., к.е.н., ст. викладач

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто систему управління на підприємствах цукрової галузі в залежності від їх організаційно-правової форми господарювання. Визначено відповідальних за формування інформації про невиробничі витрати на різних ланках управління.

Ключові слова: невиробничі витрати, цукрові заводи, форма господарювання, система управління.

Постановка проблеми. Виробнича діяльність підприємств являє собою комплекс організаційних та господарсько-технологічних процесів, які передбачають прийняття управлінських рішень, заготівлю матеріальних ресурсів, набір робочої сили, придбання засобів праці, виробництво та реалізацію (збут) готової продукції. Організаційною особливістю підприємств цукрової галузі, що визначає місце невиробничих витрат на різних ланках управління, є їх організаційно-правова форма господарювання. Невиробничі витрати опосередковано відносяться до процесу виробництва і пов'язані з управлінням виробничим процесом і реалізацією продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові підходи щодо формування інформації про невиробничі витрати та їх місце в системі управління підприємств висвітлено в працях наступних науковців: К.В. Безверного, Ю.Г. Давидова, П.В. Іванюти, Л.К. Сука, А.В. Череп, В.П. Ярмоленка. Проте їх дослідження не пов'язані із особливостями підприємств цукрової галузі.

Метою є дослідження організаційно-правової форми господарювання підприємств цукрової галузі згідно з якою прийняття управлінських рішень, щодо ефективного використання невиробничих витрат, неможливе без повноти інформаційного забезпечення, періодичності отримання інформації та оперативної обробки відповідно до організаційної структури управління.

Виклад основного матеріалу. Слід констатувати, що цукрові заводи є як виробничими підрозділами інтегрованих сільськогосподарських підприємств корпоративного типу, так і переробними підприємствами, що працюють із закупленою сировиною, де управління невиробничими витратами з метою їх оптимізації здійснюють керівники цехів, відділів, служб, агро-формувань та дирекція. Корпоративний сектор виробників сільськогосподарської продукції об'єднує сільськогосподарські підприємства різних організаційно-правових форм: державні та приватні підприємства, господарські товариства, виробничі кооперативи тощо. Проте значна частина корпоративного сектору представлена

потужними горизонтально та вертикально інтегрованими структурами, які об'єднують сотні тисяч гектарів сільськогосподарських земель, мають високий рівень капіталізації і централізовано кероване сільськогосподарське виробництво [2, с. 6].

Особливості підприємств цукрової галузі як інтегрованих складових сільськогосподарських об'єднань полягають у такому:

- 1) здатності поєднувати вирощування, переробку та реалізацію продукції;
- 2) використанні новітніх технологій за рахунок вкладання фінансових ресурсів в їх купівлю, впровадження і переоснащення підрозділів для збільшення випуску продукції та зменшення витрат;
- 3) забезпеченні виробничих підрозділів власною сировиною;
- 4) залученні додаткового капіталу та інвестицій, тощо.

Відповідальність за інформаційне формування для прийняття управлінських рішень щодо провадження виробничої, комерційної, інвестиційної та інших видів діяльності, несуть менеджери, які залежно від організаційно-правової форми господарювання належать до різних ланок управління (табл. 1).

Доцільно зазначити, що кількість ланок управління на кожному підприємстві залежить від його організаційної структури. Самостійність підрозділів визначається наданням повноважень керівнику в його межах. Зв'язок між ланками управління та внутрішніми підрозділами здійснюється за допомогою системи показників оцінки та контролю над діяльністю підприємства. Оцінка надається виготовленій продукції, виконаним роботам, послугам, через склад витрат, що включаються у власні витрати певного підрозділу і виявляються в результаті господарської діяльності.

Таблиця 1

Відповідність керівників різних ланок управління організаційно-правовій формі господарювання на підприємствах цукрової галузі

Корпоративні підприємства	Ланки управління		Переробні підприємства
Генеральний директор, виконавчий директор (рослинництво), керівник (тваринництво), директор цукрового заводу, керівники агроформувань	Вища		Генеральний директор, виконавчий директор, головний інженер
Головний інженер; заступники директора з: економічних та комерційних питань, виробництва, кадрів та побуту	в	Середня	Головний технолог, головний механік, головний енергетик, начальник транспортного відділу, начальник планово-економічного відділу, головний бухгалтер, начальник відділу матеріально-технічного забезпечення, начальник відділу збуту та маркетингу, юрист, начальник складського господарства, начальник відділу кадрів, начальники пожежної безпеки та охорони підприємства
Головний технолог, головний метролог, начальник відділу механізації та автоматизації, головний енергетик, начальник транспортного відділу, начальник відділу охорони праці, начальник планово-економічного відділу, начальник відділу праці та заробітної плати, головний бухгалтер, юрист, начальник відділу матеріально-технічного забезпечення, начальник відділу збуту та маркетингу, начальник складського господарства, начальник відділу кадрів, начальники пожежної безпеки та охорони підприємства	и щ а		
Завідуючий інструментальним цехом, завідуючий санітарно-технічним господарством	Нижча		
Завідуючі: заводською лабораторією, товарним цехом, цехом утилізації, складським господарством (центральный матеріальний та прийомоздавальний склад), транспортним цехом (ЗДТ та АТ цехи), ремонтним цехом, енергоцехом			

Джерело: визначено автором

Висновки і пропозиції. Вище зазначене дає підстави визначити місце невикористаних витрат на різних ланках управління з метою формування

інформації й узагальнення даних за кожним центром відповідальності для аналітичного відображення в обліку та отримання інформації про відхилення від запланованих параметрів для оперативного контролю.

Література

1. Сук Л. Склад і класифікація витрат на підприємствах / Л. Сук, П. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2007. – № 20. – С. 46–48.
2. Українська модель аграрного розвитку та її соціоекономічна переорієнтація : [наук. доп.] / О. М. Бородіна, В. М. Геєць, А. О. Гуторов та ін.; за ред. В. М. Гейця, О. М. Бородіної, І. В. Прокопи ; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. – К., 2012. – 56 с.
3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318. [Електронний ресурс] – Режим доступу до положення : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0027-0&p=1249293963784-843>.

УДК 657.212:681.518:519.816

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В СИСТЕМІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Колісниченко В.С. магістрант

Любар О.О. к.е.н., доцент

кафедри організації обліку та звітності

Вінницький національний аграрний університет

Висвітлено питання впливу інформаційного забезпечення на повноту та своєчасність відображення в обліку розрахунків за дебіторською заборгованістю в системі прийняття управлінських рішень

Ключові слова: інформаційне забезпечення, дебітори, облік.

Постановка проблеми. Основне призначення обліку – це забезпечити інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів достовірною та своєчасною інформацією задля прийняття правильних управлінських рішень. Часті зміни законодавства зумовлюють необхідність чергового дослідження інформаційного забезпечення обліку дебіторської заборгованості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням обліку дебіторської заборгованості, зокрема в частині його інформаційного забезпечення присвячені праці таких провідних вчених як: Ф. Ф. Бутинця, П. М. Гарасима, Н. М. Малюги, Г. Г. Кірейцева та інші. Дебіторська заборгованість є тим об'єктом обліку, від зростання чи навпаки погашення якої залежить правильність прийняття управлінських рішень на перспективу. Тому інформаційне забезпечення обліку дебіторської заборгованості створює суттєвий вплив на систему обліку в цілому.

Мета статті (тези). Висвітлити інформаційного забезпечення обліку дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання в системі прийняття управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу. Бухгалтерський облік є інформаційною системою, яка вимірює, обробляє й передає фінансову інформацію, є основним джерелом інформації, яка надходить різним рівням управління.

Методологічні засади формування інформації про облік дебіторської заборгованості визначено П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

Під інформаційним забезпеченням обліку дебіторської заборгованості слід розуміти певним чином упорядковану інформацію, яку формують і використовують у системі обліку.

Основу інформаційного забезпечення в системі бухгалтерського обліку становить обліково-аналітична інформація.

Облікова інформація включає в себе носії, які послідовно відображують і формують докази про достовірність здійснених господарських операцій підприємством. Такими носіями є: первинні документи, рахунки, облікові

реєстри, звітність [2].

Первинний документ - це джерело інформації для організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Вони є не тільки підставою для облікових записів, але й виконують важливу роль у складанні фінансової звітності.

Під час оформлення первинного документа аналізується сама господарська операція з погляду її законності та економічної доцільності, тобто відбувається поточний контроль, що перетворює документацію на засіб суцільного й безперервного спостереження за господарськими операціями, засіб обґрунтування облікових записів.

На рис.1 представимо носії інформаційної інформації у вигляді первинних документів щодо обліку дебіторської заборгованості.

Наступний етап узагальнення інформації про факти господарських операцій – це узагальнення даних на рахунках бухгалтерського обліку.

Для узагальнення в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість планом рахунків передбачено рахунки: 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші активи», 34 «Короткострокові векселі одержані», 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками», 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 38 «Резерв сумнівних боргів».

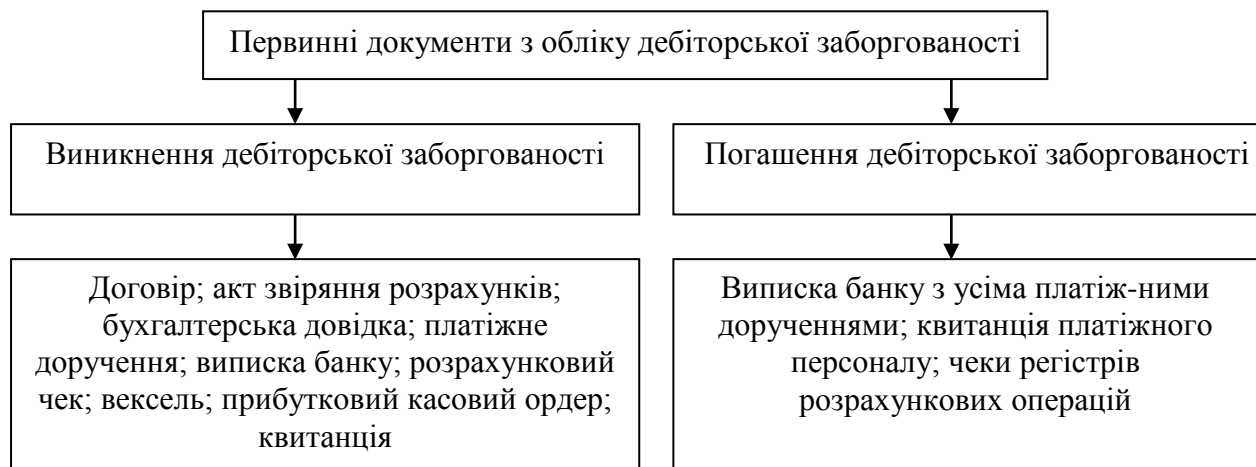

Рис.1. Первинні документи з обліку дебіторської заборгованості

Завершальним етапом формування інформації є її узагальнення у

звітності. Інформація про розрахунки за дебіторською заборгованістю знаходить своє відображення у квартальній та річній фінансовій звітності. До останньої належать: ф.№1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та ф.№5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Оскільки фінансова звітність узагальнює результати минулих подій та містить неповну інформацію для прийняття управлінських користувачами. Тому раціонально побудований облік дебіторської заборгованості дає змогу це зробити оперативно і з високою мірою оперативності.

Узагальнена інформація про стан дебіторської заборгованості відображається в регістрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності наступним чином (табл. 1).

Висновки і пропозиції. Інформаційне забезпечення відіграє важливу роль в процесі відображення в обліку дебіторської заборгованості, оскільки використання інформації наділеної якісними властивостями забезпечить користувачів достовірними даними.

Таблиця 1

**Розкриття інформації про дебіторську заборгованість в облікових
регістрах та фінансовій звітності**

Шифр та назва рахунку	Регістри журнально-ордерної форми обліку	Річна фінансова звітність	
		номер рядку в Балансі (Звіті про фінансовий стан) (ф. № 1)	номер рядку в Примітках до річної фінансової звітності (ф. № 5)
181, «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші активи»	Журнал ордер № 3Б с.-г. Відомість аналітичного обліку розрахунків з іншими дебіторами №3.2 с.-г.	1040	-
34 «Короткострокові векселі одержані» 182 «Довгострокові векселі одержані»	Журнал ордер № 3Б с.-г. Відомість аналітичного обліку одержаних і виданих векселів №3.1 с.-г.	1120	-
37 «Розрахунки з різними дебіторами»	Журнал ордер № 3Б с.-г. Відомість аналітичного обліку розрахунків з іншими дебіторами №3.2 с.-г.	1130	950

372 «Розрахунки з підзвітними особами»	Журнал-ордер 3 А с.-г.		
38 «Резерв сумнівних боргів»	Журнал ордер № 3Б с.-г. Відомість аналітичного обліку розрахунків з іншими дебіторами №3.2 с.-г.	-	-
36 «Розрахунки з і покупцями і замовниками»	Журнал ордер № 6 с.-г. Відомість аналітичного обліку по рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» №6.6 с.-г.	1125	940

Джерело: розроблено на підставі нормативно-правових документів

Крім того, дозволить отримати інформацію в обсязі і вигляді, достатньому для проведення подальшого аналізу розрахунків з дебіторами задля можливості прийняття позитивних управлінських рішень.

Література

1. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237.
2. Яремчук Н.Ф. Інформаційне забезпечення обліку та контролю нерухомості / Н.Ф. Яремчук // Економіка АПК. – 2013. – №8 . – С.84-88.

УДК 338.432.003.13:004

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ЙОГО ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Коляденко С. В., д.е.н., професор
Вінницький національний аграрний університет

В тезах розглядаються питання впровадження інформаційної системи управління ресурсами підприємства як одного із факторів інтенсифікації для підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва.

Ключові слова: економічна ефективність, аграрний сектор, виробництво, інформація, інформаційне забезпечення, інформаційна система управління.

Постановка проблеми. Класичне поняття економічної ефективності виробництва в економічній літературі визначене давно і не потребує докорінного втручання, проте зі змінами в сучасних економічних теоріях та господарських категоріях, особливо в період значного використання інформаційного забезпечення, виникають деякі проблеми, котрі вимагають корегування та уточнення використання таких категорій. Завданням нашого дослідження є вивчення питання використання одного із внутрішніх інформаційних ресурсів аграрного підприємства – оперативної інформації – для підвищення економічної ефективності аграрних підприємств.

Аналіз основних досліджень і публікацій. В сучасній економічній літературі багато досліджень вчені-економісти проводять з питань економічної ефективності аграрного виробництва та вивчають шляхи забезпечення їх інформаційної базою, серед них В. Г. Андрійчук [1], Лупенко Ю. О., Саблук П. Т., Юрчишин В. В. та інші, питанням інформаційного забезпечення приділяють увагу Гребешков О. В. [2], Дацюк А. А., Дегтяр А. О, Світлична А. В., Харченко В. В., проте вивчення питань взаємозалежності цих категорій між собою потребує подальшого детального дослідження.

Мета тез. Основним завданням проведеного дослідження постало питання економічної ефективності агропромислового виробництва в залежності від оперативності та достовірності використання його оперативного інформаційного забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Поняття економічної ефективності аграрного виробництва є багатограним, і до класичних факторів ефективності: робочої сили, основних засобів, предметів праці, додається специфічний фактор – земля. Відомо, що в основі підвищення економічної ефективності лежить інтенсифікація використання виробничих, трудових і фінансових ресурсів. Проте вчені та практики не завжди враховують такий напрям інтенсифікації як «широке використання досягнень науки та передового досвіду». Саме до такого напрямку інтенсифікації відноситься використання інформації для підвищення ефективності господарювання.

Економісти-аграрники та практики іноді ставлять собі питання: чи можна вплинути на підвищення ефективності виробництва безпосередньо в будь-який момент часу, як це, наприклад, відбувається в промисловості чи торгівлі? Раніше відповідь була однозначною: ні; в наш час – однозначно : так.

Вченими зазвичай фактори інтенсифікації вивчаються як зовнішні чинники, що впливають на результат виробництва, звичайно, такими є механізація, меліорація, хімізація тощо. Проте є досить суттєві можливості підвищення ефективності аграрного виробництва через використання внутрігосподарських чинників.

Вивчаючи питання інформаційного забезпечення, часто увага приділяється таким інформаційним ресурсам як: інформація про кон'юнктуру ринків; про партнерів та конкурентів; нормативно-довідниковим показникам; статистичній інформації, законодавчим та нормативним актам і навіть показникам загальноекономічного розвитку країни та місцю досліджуваної галузі серед цих показників. Проте значно менша увага приділяється внутрішнім інформаційним ресурсам: отриманим із ЗМІ, придбаним і, що найважливіше, власним.

До власних ресурсів ми відносимо: планову інформацію, інформацію про затрати, інформацію про продукцію і оперативну інформацію.

Саме використання власних ресурсів інформації в великій мірі можуть вплинути на ефективність діяльності виробника, найефективніше використовувати оперативну інформацію. Студентами спеціальності «економічна кібернетика» ВНАУ проводиться дослідницька робота, яка дає підтвердження таким розробкам. Зокрема під керівництвом викладачів кафедри економічної кібернетики на базі сучасних комп'ютерних технологій створено покоління систем управління. Ідея таких систем полягає в тому, що елементи програмного забезпечення, призначені для підтримки різних функцій підприємства, повинні безпосередньо взаємодіяти між собою. По суті, система намагається «відтворити» бізнес-процеси в програмному забезпеченні і супроводжувати кожну дію того чи іншого працівника. До появи подібних

систем підприємства зберігали всю необхідну інформацію в рамках окремих відділів, що відповідали за неї, вона часто дублювалася, зберігалася на паперових носіях, не враховувались останні оновлення тощо.

Ефективне використання таких систем можливе і при безпосередньому проведенні польових робіт на робіт на тваринницьких фермах.

Висновки і пропозиції. Таким чином, будь-яке аграрне виробництво може підвищити економічну ефективність своєї діяльності, якщо буде опиратися на інформаційне забезпечення системи управління, яка, в свою чергу, базуватиметься на достатній для прийняття управлінського рішення інформації, оперативних даних конкретного підприємства, з використанням інформаційних систем управління, розроблених індивідуально для кожного підприємства.

Література

1. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник / В. Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 779 с.
2. Гребешков О. В. Інформаційне забезпечення діяльності підприємства: інформаційні джерела та джерела їх задоволення / О. В. Гребешков // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. - № 6. – С. 205-208.

УДК 330.322

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Корнійчук А. М. ,

к.е.н., доцент кафедри фінансів та кредиту,

Коломієць Т. В.,

асистент кафедри економіки та аналізу

Вінницький національний аграрний університет

Дослідження присвячене проблемі визначення інтелектуального капіталу

підприємства як особливої форми існування капітальних активів

Ключові слова: інтелектуальний капітал, капітал, невідчутні активи.

Постановка проблеми. Фундаментальною основою формування економічної сутності поняття інтелектуального капіталу є його спорідненість з сутністю поняття «капітал». Інтелектуальний капітал, будучи особливою формою капіталу, все таки має як загальні риси, які притаманні поняттю капіталу як економічної дефініції, так і специфічні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджувана проблема розглядається низкою зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як О. Бутнік-Сіверський, І. Бажан, О. Кендюхов, О. Леушина та ін., проте досі залишається актуальною та потребує детального вивчення.

Мета дослідження визначення спільних та відмінних рис між інтелектуальним та іншими видами капіталу.

Виклад основного капіталу. Оскільки капітал накопичується в результаті господарських операцій, він може існувати у формі запасу і використовуватися за сприятливих умов. Так, накопичуючи знання протягом періоду навчання, працівник використовує їх не всі відразу, а по мірі необхідності. Звідси витікає важлива особливість – швидкість перетворення інтелектуального капіталу з форми запасу до форми активу. Це наводить на думку, що в даному контексті можна застосувати термін ліквідності інтелектуального капіталу. Накопичення інтелектуального капіталу, як й інших видів капітальних активів, відбувається в результаті економії на поточному споживанні. Інвестиції в інтелектуальний капітал практично не відшкодовуються протягом одного виробничого циклу. Період окупності витрат на формування інтелектуального капіталу є досить тривалим. Ця особливість підкреслює спільну рису інтелектуального та інших видів капіталу.

Як зазначає О. Леушина [1], крім низки спільних рис, інтелектуальному капіталу притаманні й специфічні риси, що відрізняють його від інших форм капітальних активів. Ці особливості створюють необхідність формування

специфічного інструментарію для управління його накопиченням та відтворенням відповідно до діючої стратегії підприємства. По-перше, кількість суб'єктів фінансування видатків при формуванні інтелектуального капіталу залежать від широти спектру його використання. По-друге, нематеріальна, невловима природа інтелектуального капіталу зменшує маневреність управління ним з боку керівництва підприємства. По-третє, результат успішного використання інтелектуального капіталу часто проявляється не у фізичних величинах, а у нематеріальних – у вигляді покращення ділової репутації, прихильності споживачів тощо. У дослідженнях І. Бажана [2] зазначається, що інтелектуальному капіталу притаманні такі риси, як постійний розвиток, накопичення, поєднання матеріальної та нематеріальної природи, які не характерні для фізичного і фінансового капіталу.

Висновки та пропозиції. Інтелектуальний капітал підприємства є особливою, специфічною формою існування капітальних активів. Тому вважаємо за необхідне створення та реалізацію стратегії управління інтелектуальним капіталом на вітчизняних підприємствах на основі врахування визначених його особливостей та специфічних рис.

Література

1. Леушина О. Проблеми узгодження приватних і суспільних інтересів щодо відтворення інтелектуального капіталу на рівні підприємства / О. Леушина // Україна : аспекти праці. – 2012. – № 1. – С. 32–38.
2. Бажан І. Економічна сутність та функції інтелектуального капіталу / І. Бажан // Україна : аспекти праці. – 2012. – № 2. – С. 30–35.

РОЛЬ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В СУЧАСНОМУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Корпанюк Т. М., к.е.н.

Вінницький національний аграрний університет

На основі аналізу існуючих наукових публікацій розглянуто сутність поняття „фінансово-економічна діагностика”, окреслено її принципи, роль та вплив фінансово-економічної діагностики на розвиток сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: фінансово-економічна діагностика, аналіз, підприємство.

Постановка проблеми. Фінансово-економічна діагностика в сільськогосподарських підприємствах – це сукупність методів, спрямованих на виявлення проблем, слабких і „вузьких” місць у системі управління, які є причинами нестабільного фінансово-економічного стану й інших негативних показників діяльності. Фінансово-економічну діагностику можна розуміти і як оцінювання діяльності сільськогосподарських підприємств у контексті отримання загального управлінського ефекту, і як визначення відхилень існуючих параметрів системи від заданих спочатку, і як оцінювання функціонування сільськогосподарських підприємств в мінливому зовнішньому середовищі з метою запобігання кризам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Взагалі питаннями фінансово-економічної діагностики широкого спрямування в системі оцінювання підприємницької діяльності займалось багато вітчизняних і зарубіжних науковців, передусім, слід відмітити, таких як: В. Андрійчук, В. Амбросов, А. Асаул, І. Бланк, В. Василенко, А. Воронкова, В. Галушко, О. Гудзь, М. Дем’яненко, Г. Калетник, С. Кваша, М. Кропивко, І. Лукінов, М. Малік, О. Олексюк, В. Онегіна, А. Поддєрьогін, П. Стецюк, В. Ткаченко, О. Чумаченко, В. Шаповал, Г. Швиданенко, В. Шевчук, О. Шпичак та ін. Кожен з них

індивідуально застосовував відповідний механізм або систему фінансово-економічної діагностики для поточного оцінювання певного економічного явища в загальній системі функціонування підприємства.

Мета тези. Метою дослідження є уточнення ролі фінансово-економічної діагностики в діяльності сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. При здійсненні фінансово-економічної діяльності постійно проявляються економічні ситуації, що змушують до корегування управлінських рішень. Під ситуацією розуміють певний масив умов, що генеруються під дією ендогенних та екзогенних чинників, які формують певний стан системи, що порушує баланс її діяльності і таким чином вимагає формування нового контуру системи задля збереження бажаної траєкторії діяльності підприємства. Основне місце для результативного вирішення ситуації має об'єктивна її фінансово-економічна діагностика, тобто віднесення виявленого контуру підприємства до певного класу, характерного для сукупності системи відносин, що дає змогу сформулювати спектр заходів, зорієнтованих на дієве корегування підприємством [2, 3].

Однією з важливих домінант запобігання кризових процесів на рівні підприємства вважається постійна та всебічна фінансово-економічна діагностика контуру усіх його елементів та сфер. Щоб окреслити місце й покликання фінансово-економічної діагностики в процедурах корегування підприємством, доцільно окреслити ту схему корегування, яка вже існує, та демаскувати ті вузькі місця, де визискування діагностики може якісно наростити його економічну ефективність.

Однак, варто зауважити, що жодна з окреслених функцій не розв'язує тих завдань, які вирішує фінансово-економічна діагностика. Так, зокрема, фінансово-економічний аналіз надає відображення різних аспектів фінансово-економічного контуру підприємства, однак в межах здійснення аналізу не оцінюються можливості, як це відобразиться на майбутніх показниках ефективності та прибутковості [1]. А з визискуванням фінансово-економічної

діагностики за наслідками здійсненого аналізу можна сегментувати підприємство до якогось певного блоку, тобто визначити на платформі здійсненого аналізу «діагноз» фінансово-економічного стану підприємства задля більш дієвої підготовки і реалізації певних запобіжних заходів. Крім того, на кожному рівні процедури корегування постає установка фільтрації наявних можливих альтернативних рішень.

Розчленування функцій на загальні і виробничі не вважається абсолютним, оскільки процедури управління тісно переплітаються і взаємопов'язані між собою, постійно збагачуючи та доповнюючи одна одну. І з часом деякі з виробничих функцій можуть вживатися регулярно за багатьма різними напрямками управлінського впливу і можуть, водночас, набувати ознак загальних. Вважаємо таку тезу справедливою по відношенню до фінансово-економічної діагностики. Так, зокрема, саме поняття «діагностика», яке найчастіше зустрічається при висвітленні технічних чи медичних проблем, набуває все ширшого вжитку при управлінні фінансово-економічними процедурами і процесами. А оскільки діагностика фінансово-економічних параметрів підприємства за сценарієм ринкового простору, що пов'язано з високим рівнем ризику та мінливістю, потребує регулярності здійснення, то проявляється установка виокремлення її в самостійну функцію корегування. Це дає змогу окреслити роль та логіку фінансово-економічної діагностики в процедурі корегування підприємством.

Висновки і пропозиції. Вважається, що складова процедури корегування фінансово-економічна діагностика має проводитися у часовий відтинок після здійснення процедур аналізу, оскільки процедури фінансово-економічної діагностики мають ґрунтуватися на сукупному аналітичному ландшафті, коли при здійсненні процедур аналізу демаскуються видимі симптоми проблеми, які не можуть розкрити ні причину, ні майбутні її наслідки. Цьому має слугувати фінансово-економічна діагностика.

Література

1. Абдуллаєв Н. Аналіз фінансового стану підприємств / Н. Абдуллаєв, Ф. Зайнетдінов. – К. : «Факт», 2004. – 185 с.
2. Гудзь О. Є. Діагностика економічних можливостей агроформувань щодо забезпечення фінансової безпеки в кризових деформаціях / О. Є. Гудзь // зб. наук. праць подільського державного аграрно-технічного ун-ту ; [за ред. М. І. Бахмача]. – вип. 17, т.2. – Кам'янець-Подільський, – 2009. – С. 623–628.
3. Сокиринська І. Г. Концепція економічної діагностики та її роль в управлінні підприємством / І. Г. Сокиринська // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2002. – №1 (14). – С. 147–151.

УДК 6583.5;338.3

АНАЛІЗ НАЯВНОСТІ ТА ВИКОРИСТАННЯ СИРОВИНИ ЯК СКЛАДОВОЇ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ БІОПАЛИВА

Коцюруба І.Ю., магістр

Науковий керівник **Коваль Л.В.**, к.е.н., доцент
Вінницький національний аграрний університет

В статті розглядається сировина як елемент оборотних активів, що призначена для виробництва біопалива. Здійснено аналіз виробництва основних сільськогосподарських культур Вінниччини, які покращують біоенергетичний потенціал області.

Ключові слова: оборотні активи, сировина, біоенергетичні культури.

Постановка проблеми. Аналітичне забезпечення управління структурою та ефективністю використання оборотних активів підприємства має вагомe значення для оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств. Тому для вдалого управління підприємством матеріальною і грошовою

основою є оборотні активи, що цілком споживаються і повністю переносять свою вартість на продукт у виробничому процесі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням аналітичного забезпечення підприємства оборотними активами займалися такі видатні науковці як: І.А.Бланк, Ф.Ф.Бутинець, С.Ф.Голов, Т.А.Демченко, В.Г.Лінник, Г.В.Савицька, В.В.Сопко, М.Г.Чумаченко, В.Г. Швець та ін.

Метою тези є здійснення аналізу сільськогосподарських культур, які доцільно переробляти на біопаливо.

Виклад основного матеріалу. В Господарському кодексі України відсутнє трактування «оборотні активи», але у ст. 139 «Майно у сфері господарювання» зазначено, що «оборотними засобами є сировина, паливо, матеріали, малоцінні предмети та предмети, що швидко зношуються, інше майно виробничого і невиробничого призначення, що віднесено законодавством до оборотних засобів» [1].

На нашу думку, в даний час найбільшої уваги слід приділяти з усіх елементів, які входять до оборотних активів - сільськогосподарській сировині, яку в країнах з розвинутою економікою переробляють на біопаливо.

У Вінницькій області біоенергетичними культурами є озима пшениця, сояшник, соя, ріпак, кукурудза на зерно, цукрові буряки, кормові буряки та ін.

Для створення біоенергетичного потенціалу визначальним чинником є земельні ресурси. Загальна земельна площа угідь Вінниччини становить 2016,4тис. га, з них рілля 1727,9тис. га. Серед посівних виділяють посівні площі під зерновими, технічними, кормовими культурами та овочами [2, с. 105].

У сільськогосподарських підприємствах переважну частку посівів займали зернові (56,5%) та технічні культури (38,4%); у господарствах населення під зерновими знаходилось 49,6% посівів, під кормовими культурами – 14,4%.

У 2014р. виробництвом зернових культур займались 34,4 тис. аграрних підприємств, сояшнику – 21,6 тис., цукрових буряків – 1,1 тис., сої – 9,1 тис.,

ріпаку озимого – 4,5 тис. підприємств. Ними вироблено 49,9 млн.т зернових і зернобобових культур, у середньому по 47,5 ц з 1 га зібраної площі [3].

Дослідимо валовий збір та урожайність сільськогосподарських культур, придатних для виробництва біопалива (табл. 1).

Таблиця 1

Виробництво основних сільськогосподарських культур у 2014 році

Культура	Валовий збір, тис. т		Урожайність, ц з 1 га зібраної площі	
	2014р.	2014р. у % до 2013р.	2014р.	(+, -) до 2013р.
Зернові та зерно- бобові культури, у тому числі:	63859,3	102,5	43,7	3,1
- пшениця	24114,0	110,0	40,1	5,4
- ячмінь	9046,1	123,0	30,1	6,1
- зернобобові культури	481,1	136,8	21,4	6,2
- кукурудза	28496,8	92,3	61,6	-2,5
Цукрові буряки	15734,1	145,8	476,5	77,6
Соняшник на зерно	10133,8	92,6	19,4	-2,5
Соя	3881,9	141,6	21,6	1,1
Ріпак	2198,0	94,1	25,4	1,8

Джерело: [3]

Проаналізувавши дану таблицю, можна зробити висновок, що високий урожай зернових і зернобобових культур у 2014р. отримано за рахунок підвищення їхньої врожайності до середньосвітового рівня. Порівняно з 2013р. виробництво зерна збільшилось на 2,5% при зростанні врожайності зернових культур на 3,1 ц з 1 га, навіть незважаючи на скорочення площі збирання.

Валовий збір цукрових буряків, призначених для переробки, порівняно з 2013р. збільшено на 45,8% за рахунок розширення площі збирання на 22,1% та зростання урожайності. Зниження урожайності соняшнику на 2,5 ц з 1 га, або на 11,4% призвело до скорочення у 2014р. проти 2013р. загального виробництва насіння на 7,4%. Виробництво ріпаку скоротилось порівняно з

2013р. на 5,9% і склало 2,2 млн. т, що зумовлено скороченням зібраних площ на 12,4% при підвищенні урожайності на 7,6%.

Висновки і пропозиції. Отже, сільськогосподарські підприємства в Україні та у Вінницькій області мають досить значний потенціал у вирощуванні та переробці сировини на біопаливо. Тому для інтенсивного та планомірного розвитку нашої економіки, необхідно раціонально розподіляти сільськогосподарські угіддя між енергетичними та продовольчими культурами.

Література

1. Господарський кодекс України: за станом на 01.01.2013 р. / Верховна рада України // Офіційний вісник України.–Офіц. вид.–К., 2003. - № 11. – С. 303
2. Козловський С.В. Розвиток біоенергетики у Вінницькій області в контексті продовольчої безпеки/С.В. Козловський, Ю.В. Онищук, Е.А. Кіреєва // Збірник наукових праць ВНАУ. - Серія: Економічні науки.-№1 (56). - 2012. - С.102-109
3. Офіційний сайт Головного управління статистики у Вінницькій області. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/index.php/2012-05-15-07-34-55.html>

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Кочмар І.Ю. студентка магістратури

Науковий керівник: **Правдюк Н.Л.**, д.е.н., професор ВНАУ

Вінницький національний аграрний університет

У публікації тезисного характеру розглянуто питання стану та напрямків удосконалення інформаційного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства.

Ключові слова: облікова інформація, інформаційне забезпечення, фінансові результати, управління.

Постановка проблеми. Фінансовий результат є однією з найважливіших та найскладніших загальноекономічних категорій, що характеризує позитивний чи негативний результат господарювання та ефективність (неефективність) виробництва, визначає фінансову стабільність і платоспроможність, рентабельність підприємства, а також є головним джерелом фінансування приросту оборотних активів, оновлення та розширення виробництва, соціального розвитку підприємства, наповнення доходної частини бюджетів різних рівнів[1].

Основою усього інформаційного забезпечення системи управління господарською одиницею (у тому числі і фінансовими результатами підприємства) є система бухгалтерського обліку. Саме така функція обґрунтовує та підтверджує причини виникнення обліку як такого.

Процес підготовки інформації, забезпечення її кількості та якості має велике значення, оскільки впливає, у кінцевому підсумку, на оперативність та ефективність управлінських рішень.

Аналіз поставлених досліджень і публікацій. Аналіз наукових і методичних праць із питань формування фінансових результатів підприємства свідчить про важливість досліджень. Вагомий внесок у вирішення зазначених проблем зробили вітчизняні вчені, такі як: Л.В. Гуцаленко, О.А. Подолянчук, Н.Л. Правдюк, Н.В. Прохар та інші вчені - економісти.

Мета тези. Розгляд сучасного стану інформаційного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства та визначення шляхів його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Вплив внутрішніх та зовнішніх чинників (інфляція, неплатежі, тощо) в умовах кризи змушують аграрні підприємства змінювати стратегію та тактику прийняття господарських рішень, здійснювати пошук нових джерел фінансування з метою одержання позитивних фінансових результатів. У таких умовах господарювання одну з ключових позицій займає

повна і достовірна інформація про фінансовий стан господарюючих суб'єктів, яка необхідна для ефективного управління їхньою діяльністю [2].

Інформація з позицій менеджменту є зв'язуючою основою процесу управління, оскільки містить необхідні для оцінювання ситуацій та прийняття управлінських рішень відомості, завдяки яким керівник отримує змогу діяти свідомо та аргументовано. Процес управління потребує постійного засвоєння та оброблення інформації, необхідної для підтримання стабільності та розвитку виробничо-господарської діяльності. Будь-яка система управління неможлива без інформації. [3].

Науковці розглядають інформацію як відомості, знання, повідомлення, що допомагають вирішити те чи інше завдання управління, тобто зменшити невизначеність результатів [4].

Існує ряд проблем щодо інформаційного забезпечення управління аграрного підприємства, основними з яких є [5]: діяльність підприємства та його підрозділів і працівників не має повного об'єктивного інформаційного відображення; невизначеність історії питання: наявність вихідних документів і змістовних підстав для прийняття конкретних рішень; неможливість одержання адекватної запиту інформації з документів, у яких вона утримується; поява дублюючих або суперечливих документів; повільність документообігу; слабка інтегрованість функції інформаційного забезпечення у систему управління; недостатній рівень обробки інформації, невірне трактування «потрібної» та «непотрібної» інформації тощо.

Поділяємо думку Чернецької О.В. [6], що формування інформаційного забезпечення відбувається в декілька етапів:

- отримання та узагальнення первинної інформації, її аналіз;
- відображення інформації в реєстрах управлінського обліку в розрізі центрів відповідальності;
- підготовка агрегованої інформації для прийняття управлінських рішень.

При цьому, як зазначає автор, визначальну роль в управлінні фінансовими результатами несуть дані бухгалтерського обліку, оперативного обліку, нормативно-довідкова інформація, дані фінансових і виробничих планів та результати перевірок [6].

Вважаємо, що система інформаційного забезпечення управління фінансовими результатами має певні завдання, які полягають у формуванні та наданні повної інформації для прийняття управлінських рішень, визначенні факторів, що впливають на розмір прибутку підприємства, забезпеченні поточного, оперативного та стратегічного управління фінансовими результатами, забезпеченні планування та прогнозування діяльності підприємства в майбутньому періоді.

Висновки та пропозиції. Інформаційне забезпечення управління фінансовими результатами підприємства являє собою процес задоволення інформаційних потреб управлінського персоналу підприємства щодо формування та використання фінансових результатів підприємства.

Створенню на підприємстві системи інформаційного забезпечення, орієнтованої на ефективне поточне й операційне управління фінансовим результатом, на прийняття стратегічних рішень сприяє використання даних, що формуються зі зовнішніх (законодавчі та нормативні акти, показники загальноекономічного розвитку, дані кон'юнктури ринку, інформація про діяльність партнерів та конкурентів підприємства, статистичні дані) і внутрішніх (дані бухгалтерського обліку, оперативного обліку, нормативно-довідкова інформація, дані фінансових і виробничих планів та результати перевірок) джерел.

Враховуючи, що на якість внутрішніх джерел впливають такі чинники як фінансовий стан підприємства, кваліфікація менеджерів, потреба користувачів інформації в її деталізації тощо, на керівників підприємства покладається відповідальність за розробку ефективного інформаційного забезпечення управління фінансовим результатом.

Література

1. Прохар Н.В. Історичний аспект формування сутності та порядку визначення фінансових результатів / Н. В. Прохар // Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. – С. 257 – 162.
2. Гуцаленко Л.В. Адаптивна система обліку і контролю результатів діяльності сільськогосподарських підприємств: монографія / Гуцаленко Л.В.- К.: ННЦ ІАЕ, 2010. - 372 с.
3. Подолянчук О.А. Облікова інформація в управлінні доходами / О.А. Подолянчук // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2006. – №2 (21). – С. 106–111.
4. Лопатников Л.И. Краткий экономико-математический словарь / Л.И.Лопатников – М.: Наука, 1979. – 359 с.
5. Карминский А.М. Информационные системы в экономике: в 2 Частях. Ч 1: Методология создания / А.М. Карминский. – М., 2006. – 308 с.
6. Чернецька О.В. Особливості інформаційного забезпечення процесу управління фінансовими результатами у в системі природного агровиробництва /О.В. Чернецька// Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. - 2015. - № 1(35). - С.98-101.
- 7.Рилєєв С.В., Харинович Д.О. Основні напрямки удосконалення інформаційного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства / С.В..Рилєєв, Д.О. Харинович//Сучасність. Наука. Час. Взаємодія та взаємовплив. – 2014. – С.56 – 58.

УДК 378.147

**USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
MANAGERS IN THE AGRICULTURAL SECTOR DURING THEIR
PROFESSIONAL TRAINING IN THE CONDITIONS OF SOCIETIES'
INFROMATIZATION**

Klochko O.V., Docent, Candidate of Pedagogic Sciences,
Vinnytsia National Agrarian University,

Levchuk O.V., Docent, Candidate of Pedagogic Sciences,
Vinnytsia National Agrarian University,

This thesis is devoted to modern approaches to the use of information and communication technologies (ICT) in agricultural education. The main stages of the process of informatization of agricultural education, basic educational requirements for ICT, principles of design and use of ICT in agricultural education.

Keywords: information and communication technology, agricultural education, informatization of agricultural education, the principles of information and communication technologies, professional training of managers in agrarian sector.

Problem definition. The significant issue in training professional managers in agrarian sector of the economy is the comprehensive development and gaining the necessary knowledge with the objective to form the informational competence which provides for training the high-educated and skilled professionals able for the creative activity, professional development, who can learn and implement the science intensive technologies, be mobile and competitive on the labor market.

Analysis of the recent researches and publications. Problems of informatization of higher education dedicated to scientific work B.S. Gershunsky, R.S. Gurevich, M.I. Zhaldak, V.I. Klochko, G.A. Kozlakova, N.V. Morse, S.O. Semerikov and others. N.V. Morse noted: to use ICT in education is the formation and use of quality information products to the needs of users, their methods are the

methods of data processing tools and act as mathematical, technical, software, information and other means [1].

Goals: development of theoretical and methodological foundations of information and communication technologies in agricultural education.

Statement of the basic material of the research. During the research we used methods: theory – analysis of scientific sources, classification, classification, specification and synthesis of theoretical, empirical and experimental data, theoretical modeling and design elements of the methodological training of students, farmers ICT-based; analysis, synthesis, abstraction, induction, deduction, classification and systematization of theoretical research; empirical – a study of the current state of training of specialists AIC ICT-based, monitoring, summarizing teaching experience.

The concept for the creation the managers' informational expertise in professional training is based on the following assumptions: the professional training of specialists in economic sphere with the use of training information technologies is carried out systematically; there should be observed the principle of the components' integrity for the formation of managers' informational expertise; the systematic integrity of the directions and basic components of the system, including the ability and skills to orient in the information environment, ability and skills to operate of types and kinds of information, informational and communicational expertise, informational and technological competence, informatics competence.

The main conclusions and recommendations: the basic principles of the use of ICT in agricultural education should be: motivation; clear definition of goals, purposes; close relationship of a particular class of computer education programs to other types of the means of education; use of technology only those components that guarantee quality education; matching techniques of computer education general strategy the educational sessions, providing a high level of individualization of instruction; sustaining feedback.

References (translated and transliterated)

1. Morze N.V. Metodika navchannja informatiki: Navch. posib.: V 4 ch. / Za

red. Akad. M.I. Zhaldaka. - K.: Navchalna kniga, 2003. - Ch. II: Metodika navchannja informazionnih tehnologij. - 287 s.: il. - ISBN 966-7943-39-9. (in Ukrainian).

2. Postanova «Pro Derzhavnu nazionalnu programu «Osvita» («Ukraina XXI stolittja»)» [Electronnyj resurs] // Rezhim dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п>. - Nazva z ekranu: Pro Derzhavnu nazionalnu programu «Osvita» («Ukraina XXI stolittja»), Cabinet Ministrov Ukrainy; Postanova, Programa, Zahody vid 03.11.1993 № 896. (in Ukrainian).

3. Tehnologija [Electronnyj resurs] // Rezhim dostupu: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Tech>. - Nazva z ekranu: Tehnologija (in Ukrainian).

УДК 657.411:061.1

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Кукавська Н.Г., аспірантка

Науковий керівник: **Янчук В.І.** к.с.-г.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

У науковій публікації тезисного характеру розглянуто стан та проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом бюджетних установ, визначені його особливості в сучасних умовах, запропоновано напрямки удосконалення.

Ключові слова: бюджетна установа, власний капітал, обліково-аналітичне забезпечення, інформаційне забезпечення.

Постановка проблеми. Індикатором фінансової стійкості підприємства є його власний капітал. Ефективне управління власним капіталом базується на відповідному обліково-аналітичному забезпеченні, тобто на сукупності різних видів інформації, яка використовується для прийняття управлінських рішень.

Ця інформація повинна бути своєчасною, корисною і релевантною, задовольняти інтереси як власників, так і потенційних інвесторів і кредиторів.

Інформація є основою процесу управління, оскільки містить необхідні дані для оцінювання ситуації і дає можливість менеджерам діяти аргументовано й осмислено [1].

Дослідженню актуальних питань організації обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом в бюджетних установах приділяють увагу такі вітчизняні вчені та практики як П. Й. Атамас, Р. Т. Джога, Т. В. Канєва, Ю. С. Рудченко, С. В. Свірко, Н. І. Сушко, І. Т. Ткаченко, О. О. Чечуліна та інші. Проте, організація інформаційної системи для забезпечення управління у бюджетній сфері, у тому числі і обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом, не є ідеальною і вимагає реформування, що зумовлює актуальність питання та вказує на необхідність подальших досліджень.

Метою даної тези є вивчення сучасного стану обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом в бюджетних установах та внесення пропозицій та рекомендацій щодо його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. За сучасних ринкових умов бюджетні установи в Україні стали своєрідними суб'єктами господарювання, чия діяльність характеризується різноманітними напрямками. У результаті впровадження в ринкові відносини функціонування бюджетних установ характеризується розширенням сфер діяльності, що не може не обходитися без заходів і методів впливу на забезпечення оптимального функціонування та життєдіяльності бюджетної установи державою. Однак внаслідок нестабільної політичної ситуації та суперечливої законодавчої бази правильне і раціональне ведення бухгалтерського обліку стає просто необхідним [2].

Обліково-аналітична система виконує збір, опрацювання та оцінку всіх видів інформації, що використовується для прийняття управлінських рішень на макро- і мікрорівнях [3].

Основними недоліками, які виникли в обліковій системі установ бюджетної сфери є:

- існування двох методів ведення бухгалтерського обліку – касового при виконанні бюджетів і методу нарахувань з певними особливостями, при виконанні кошторисів розпорядників бюджетних коштів;

- відсутність єдиної методики відображення в бухгалтерському обліку операцій державних цільових фондів (використання різних планів рахунків бухгалтерського обліку);

- звітність про виконання бюджетів консолідується по вертикалі Держказначейства і вертикалі головних розпорядників бюджетних коштів паралельно (інформація дублюється, звітні дані можуть містити неоднакову інформацію, додаткові витрати);

- не всі розпорядники коштів знаходяться на казначейському обслуговуванні, а отже, Держказначейство складає звітність про використання бюджетних коштів шляхом консолідації інформації за касовими операціями і на підставі звітності організацій, що знаходяться поза казначейським обслуговуванням. Як наслідок, відсутня оперативна і достовірна інформація про стан виконання бюджету;

- виконання бюджетів за видатками здійснюється шляхом виділення асигнувань замість погашення зобов'язань. Існує формальний облік зобов'язань розпорядників бюджетних коштів, що не відповідає стану їх розрахунків;

- затверджені окремі нормативні документи з бухгалтерського обліку і звітності Держказначейством, що не відповідають вимогам міжнародних стандартів[4].

Облік власного капіталу бюджетних установ є складовою частиною облікової системи бюджетних установ і перелічені існуючі недоліки при її функціонуванні мають вплив і на його організацію.

У відповідності до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»

власний капітал - частина в активах суб'єкта державного сектору, що залишається після вирахування зобов'язань[5].

Науковці під власним капіталом бюджетних установ розуміють частину активів, що забезпечують функціонування та нормальний ритм роботи із здійснення основних функцій. Власний капітал виступає гарантією організації діяльності бюджетних установ. Він складається із сум створених фондів у необоротних активах, фондів у малоцінних та швидкозношуваних предметах, результатів виконання кошторисів та результатів переоцінок окремих активів[6].

Шара Є. Ю., Андрієнко О. М., Жидеєва Л. І. у своїй роботі зазначають, що власний капітал бюджетних установ є основою для початку і продовження фінансово-господарської діяльності бюджетних установ, оскільки розмір власного капіталу визначає ступінь незалежності бюджетних установ і тому, що власний капітал перебуває в розпорядженні бюджетних установ необмежено довго й виконує, по суті, функцію довгострокового фінансування [7].

При цьому основні завдання обліку власного капіталу ці авторські колективи вбачають у контролі за формуванням фондів за джерелами утворення і їх зменшення за напрямками і причинами, визначенні результатів виконання кошторисів за бюджетний рік, а також здійсненні інформаційного забезпечення користувачів різних рівнів управління інформацією про власний капітал [6; 7].

Висновки і пропозиції. Сучасні умови функціонування бюджетної системи України характеризуються наявністю ряду проблемних питань в організації обліково-аналітичного забезпечення управління бюджетною організацією, у тому числі в організації обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом, та потребують проведення ґрунтового реформування. Поділяємо думку науковців [8], які наголошують, що реалізація інформаційної функції бухгалтерського обліку, у тому числі її обліково-аналітичної складової стосовно управління власним капіталом, та виконання

його завдань в бюджетних установах, вимагає модернізації обліку в установах бюджетної сфери, у зв'язку з низкою об'єктивних причин.

По-перше, це розвиток міжнародних зв'язків і необхідність впровадження міжнародних стандартів в державному секторі.

По-друге, проведені дослідження свідчать, що необхідна розробка інтегрованого плану рахунків бюджетного обліку.

По-третє, розвиток бюджетної системи і розширення сфер діяльності бюджетних установ вимагає відповідного удосконалення вітчизняної облікової термінології.

Література

1. Михайлишин І., Данилюк І. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління власним капіталом підприємства /І.Михайлишин, І.Данилюк // Галицький економічний вісник - Тернопіль : ТНТУ, 2014. - Том 45. - № 2. - С. 127-133. - (Фінансово-обліково-аналітичні аспекти).

2. Андрійчук Х.М., Мустеца І.В. Облік у бюджетних установах: сучасний стан та шляхи вдосконалення/ Х.М. Андрійчук , І.В.Мустеца .-[Електронний ресурс].-Режим доступу : http://www.rusnauka.com/1_NIO_2013/Economics/7_123525.doc.htm

3. Барановська С.П. Обліково-аналітичне забезпечення як невід'ємна складова управління підприємством / С.П. Барановська // Бухгалтерський облік та аналіз. – 2012. – С. 8-11.

4. Шидловська, І.В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в бюджетних установах. / І.В. Шидловська // Зимові читання, присвячені видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку, аналізу і контролю: збірник тез Одинадцятої Всеукраїнської наукової Internet-конференції ЖДТУ, С. 114-115.

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» від 28 грудня 2009 року № 1541(поточна редакція від 23 липня 2015 року).-[Електронний ресурс].-

Режим доступу : <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/natsstandarti-buhobliku-v-derzhavnomu-sektori/natsionalne-polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-v-derzhavnomu-sektori-101-podannya/>

6. Михайлов М. Г., Телегунь М. І., Славкова О. П. Бухгалтерський облік у бюджетних установах/М.Г. Михайлов, М.І.Телегунь, О.П.Славкова// Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 384 с.

7. Шара Є. Ю., Андрієнко О. М., Жидєєва Л. І. Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях/ Є.Ю.Шара, О.М.Андрієнко, Л.І.Жидєєва // Навч. посіб. -К.: Центр учбової літератури, 2011. - 440 с.

8. Марценяк Н.О. Реформування бухгалтерського обліку бюджетних установ: проблеми та перспективи / Н.О. Марценяк // Науковий вісник БДФА.- 2010.-№4.-С. 346-351

УДК 338.001.36

ДЕЯКІ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОХОЛДИНГІВ НА ФОНІ ІНШИХ ТИПІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кукель Г.С., аспірант

Вінницький національний аграрний університет

Науковий керівник: **Мороз О.О.** д.е.н., професор

Представлено основні результати дослідження сутності та значення агрохолдингів як нової інтеграційної форми організації господарювання в аграрному бізнесі та можливостей їх розвитку в умовах переходу до земельних відносин ринкового типу, а також теоретичне узагальнення і науково-практичне вирішення питань оцінювання розвитку холдингових підприємств через вплив на їх соціальні функції.

Ключові слова: агрохолдинг, сільськогосподарське виробництво, інтеграція, агробізнес, стратегія, соціально-економічні функції.

Постановка проблеми. Одним із нових для галузі явищ стало поширення діяльності агрохолдингів, про ефективність яких на даний час існують достатньо суперечливі відомості. Потреба створити перспективну модель розвитку аграрної сфери України обумовлює необхідність детально розглянути стан та динаміку основних показників сучасних підприємств. Все це актуалізує питання забезпечення соціально-економічного розвитку сільськогосподарських підприємств і обумовлює необхідність детального опису реальної ефективності їхнього функціонування.

Мета та завдання тез. Метою є здійснити аналізування соціально-економічної ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств різних типів із визначенням наявних переваг агрохолдингів.

Виклад основного матеріалу. На думку В. Андрійчука [1-2], у сучасному аграрному бізнесі переважає тенденція значного погіршення фінансово-економічного стану сільськогосподарських товаровиробників, у т.ч. великих аграрних та агропромислових компаній, що вимагає створення пільгових умов для галузі, наприклад, - збереження пільгового оподаткування аграріїв.

Особливостями діяльності аграрних холдингових формувань є, як вважає М. Кропивко та ін. [3-8], переважне використання сільськогосподарських угідь за умов оренди, трансрегіональний характер діяльності, формування замкнених продуктових ланцюгів просування продукції і продовольства на агропродовольчому ринку з використанням внутрішньокорпоративного трансфертного ціноутворення, розширення сфер зовнішньоекономічної діяльності тощо. Водночас формування мережі агрохолдингів супроводжувалося важливими дисфункціями. Так, багатьма дослідниками вказується [4-10] на той факт, що діяльність аграрних холдингових формувань приводить до зростання соціальної напруги на селі, вимивання коштів із сільських територій за рахунок розвитку монополізації, перерозподілу власності та зниження життєвого простору для діяльності інших організаційно – правових форм господарювання на землі, загострення соціальних проблем на селі через звільнення працівників і зростання

безробіття, недонадходження податкових платежів у місцеві бюджети, поглиблення дисбалансу галузевої структури і нераціонального використання землі, недостатньої участі у розвитку сільських громад і територій, слабого суспільного контролю за їхньою діяльністю. П.Гайдуцьким на прикладах доведено [3], що концентрація земельних паїв у діяльності агрохолдингів несе ризику витіснення дрібних господарств із ринку. Головною проблемою при цьому, на думку Ю. Лупенка, М.Кропивка та ін. [4, 8], виступає відсутність належної соціальної відповідальності великого аграрного бізнесу перед місцевими громадами. Досліджувалася діяльність 235 сільськогосподарських підприємств Вінницької області за 2010-2015 рр. Акцентувалася увага на наявності залежності між показниками розмірів підприємств (за сільгоспугідь в обробітку), кількості персоналу та такими соціально-економічними показниками як розмір заробітної плати, рентабельність основної діяльності, частки витрат у собівартості та продуктивністю праці. Вихідний масив даних дозволив сформулювати уявлення про можливість групування підприємств (табл. 1-2). Так, окремо були виділені агрохолдинги (група I), до якої увійшли 3 підприємства класичного холдингового типу: ПрАТ "ПК"Поділля"(площа землі по Вінницькій області 29357,7 га та чисельність персоналу 3257 осіб), ТОВ"Концерн "Сімекс-Агро" (відповідно – 10617,6 га та 190 осіб), ПАТ "Браїлівське" (відповідно – 9208 га та 331 особа). В інших 5 випадках групування було здійснено за розміром заробітної плати; також відповідні підгрупи уточнювалися за такими показниками як рентабельність та продуктивність праці.Лінгвістичне тлумачення зазначеного наведено у табл. 1.

Так, було здійснення групування показників (і підприємств на основі цього) за такими діапазонами розміру заробітної плати: 430-850 грн.; 851-1000 грн.; 1001-1499 грн.; 1500-2500 грн.; 2501 і вище. Як можна замітити (табл. 2), існували значні відмінності між групами підприємств. Ці відмінності можна пояснити як наявністю об'єктивних передумов (різною спеціалізацією виробництва), так і різною ефективністю господарювання.

Таблиця 1

Групування досліджуваних сільськогосподарських підприємств

№	Лінгвістичні оцінки характеристик підприємств групи	Кількість підприємств у групі	Загальна площа землі (га)	Кількість працівників
I	Великі підприємства з великою чисельністю персоналу, високою рентабельністю, середнім розміром зарплати, низькою часткою витрат на зарплату, високою продуктивністю праці	3	9200-29400	190-3257
II	Підприємства з високою зарплатою та часткою витрат на оплату праці, середнім рівнем рентабельності, відносно високою продуктивністю праці	14	3-7650	7-165
III	Підприємства з низькою рентабельністю, низькими зарплатою, часткою витрат на оплату праці та продуктивністю праці	20	120-3900	6-105
IV	Підприємства з низькою рентабельністю, виключно низькою зарплатою та низькими часткою витрат на оплату праці і продуктивністю праці	15	3-2270	8-112
V	Підприємства із середніми зарплатою, рентабельністю, часткою витрат на оплату праці та продуктивністю праці	74	3-7220	7-876
VI	Підприємства із рівнем зарплати нижче середнього; аналогічними є рентабельність, частка витрат на оплату праці, продуктивність праці тощо	109	26-4530	5-256

Джерело: авторські дослідження за даними діяльності досліджуваних підприємств

В свою чергу, для підприємств III та IV груп характерним було дуже низькі значення показників оплати праці, а також рентабельності, частки витрат на оплату праці та продуктивності останньої. Тобто показники, що характерні для даної групи підприємств, відбивають сценарій дуже низької ефективності господарювання. Натомість для підприємств V групи з рентабельністю та

продуктивністю праці на рівні зазначеної вище II групи рівень оплати праці був істотно нижчим, що також не має економічного пояснення, а відбиває скоріше традиційну політику керівництва організацій.

Таблиця 2

Порівняльні показники підприємств різних груп, діапазон значень

Група	Середня заробітна плата (грн. на місяць)	Рівень рентабельності продукції сільського господарства, %	Частка витрат на оплату праці у структурі витрат на виробництво с.-г. продукції, %	Продуктивність праці, тис.грн. на 1 працюючого
I	2057-2995	53,5-88,4	5,8-7,0	117,4-165,0
II	2596-4855	23,4-47,8	9,5-15,1	96,3-115,0
III	855-980	3,4-15,7	4,2-7,4	41,1-64,5
IV	434-818	1,7-15,4	5,3-7,5	37,5-65,8
V	1503-2500	23,4-46,5	8,1-12,5	97,7-122,4
VI	1001-1499	13,7-35,1	5,9-9,0	48,7-111,1

Джерело: авторські дослідження за даними діяльності досліджуваних підприємств

Нормальний розподіл підприємств за групами свідчить про переважання (72%) підприємств із середнім або меншим від середнього рівнем зарплати, рентабельності, частки витрат на оплату праці та продуктивності праці. Підприємства, де зафіксовано значно вищий рівень оплати праці, становили лише близько 6%, тоді як підприємства із низькою та дуже низькою зарплатою – близько 15%. Звідси можна вважати, що у галузі на даний час переважають підприємства, де політика стимулювання персоналу за рахунок підвищеної оплати праці не є пріоритетом, що само по собі свідчить про негативні тенденції. На фоні зазначеного показники агрохолдингів виглядають достатньо середніми. За достатньо високої (найвищої серед дослідженого масиву даних) рентабельності виробництва продукції та досягнутого рівня продуктивності праці рівень заробітної плати становив лише 2386 грн., а середньозважений показник (з розрахунку кількості працівників) – лише 2146 грн. Серед 235 досліджуваних підприємств щонайменше на 35 (15%) даний показник був вищим. В свою чергу, середній показник заробітної плати на

підприємствах II групи становив 3325 грн., що на 40% перевищувало рівень агрохолдингів.

Висновки та пропозиції

Слід підкреслити, що найвищої оплати праці досягнуто зовсім не в агрохолдингах, і зазначений ефект мав місце у дуже невеликій частині підприємств. Також важливим представляється і те, що подібні довготривалі тенденції реалізації економічних та соціальних функцій по суті можна розглядати як індикатор певної моделі поведінки. Використання зазначеного вбачається у можливості цільового регулятивного впливу на таку поведінку з боку власників та вищого менеджменту підприємств з метою підвищення рівня оплати праці, мотивованості персоналу, інших мультиплікативних соціально-економічних ефектів тощо.

Література

1. Андрійчук В. Г. Виклики агробізнесу: пошук відповідей /В. Г. Андрійчук // Економіка АПК. - 2015. - № 5 - С. 12-17.
2. Андрійчук В.Г. Проблемні аспекти регулювання функціонування агропромислових компаній / В.Г. Андрійчук // Економіка АПК. – 2014. – № 2. – С. 5-22.
3. Гайдуцький П. І. Структурні перекоси і ризики кризи в АПК / П. І. Гайдуцький // Економіка АПК. - 2014. - № 7 - С. 38-42.
4. Лупенко Ю.О. Агрохолдинги в Україні та посилення соціальної спрямованості їх діяльності / Ю.О. Лупенко, М.Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2013. – № 7. – С. 5-21.
5. Форми господарювання на селі (аналіз розвитку) / [П.Т. Саблук, В.Я. Месель-Веселяк, М.М. Федоров]; за ред. П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка. – 3-тє вид., доповн. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 104 с.
6. Форми господарювання на селі (аналіз розвитку) / [П.Т. Саблук, В.Я. Месель-Веселяк, М.М. Федоров]; за ред. П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка. – 4-те вид., доповн. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 100 с.

7. Андрійчук В.Г. Надконцентрація агропромислового виробництва і земельних ресурсів та її наслідки / В.Г. Андрійчук // Економіка АПК. - 2009. - № 2. - С.3-9.

8. Розвиток аграрних холдингових формувань та заходи з посилення соціальної спрямованості їхньої діяльності / [за ред. М.Ф. Кропивка]. – К.: ННЦ ІАЕ, 2013.-38 с.

9. Андрійчук В.Г. Агропромислові формування нового типу в контексті стратегії розвитку вітчизняного сільського господарства / В.Г. Андрійчук // Економіка АПК. – 2013. - №1. С.3-15.

10. Данкевич А. Є. Передумови та основні принципи розвитку агрохолдингів / А. Є. Данкевич // Економіка АПК. - 2011. - № 5. - С. 139-147.

УДК 657.372.01

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРИРОДНИЙ КАПІТАЛ В ІНТЕГРОВАНІЙ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Легенчук С.Ф., д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і аудиту,
Житомирський державний технологічний університет

Проаналізовано особливості формування інформації про природний капітал в інтегрованій звітності. Виділено проблеми впровадження проекту <IR> в контексті звітування про природний капітал підприємства.

Ключові слова: природний капітал, природні ресурси, інтегрована звітність.

Постановка проблеми. Розвиток світової економіки, що характеризується зростанням впливу людини на природне середовище, зумовлює необхідність розробки облікового забезпечення управління природним капіталом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням аналізу особливостей застосування інтегрованої звітності в діяльності підприємств приділяли увагу

Р.Дж. Екклз, І.В. Жиглей, В.М. Жук, Р.О. Костирко, М.П. Кржус,
О.А. Лаговська, Н.О. Лоханова, Ф.Ю. Сафанова, Дж. Серафейм та ін.

Мета: проведення аналізу особливостей формування інформації про природний капітал в інтегрованій звітності та встановлення проблем, що перешкоджають ефективному протіканню даного процесу.

Виклад основного матеріалу. Виникнення концепції інтегрованої звітності, яка розглядається вченими на сьогодні як один із найбільш дієвих засобів виходу бухгалтерського обліку із кризи, фактично відбулось у 2011 р., коли був сформований Комітет з міжнародної інтегрованої звітності (IIRC), яким у 2013 р. після публікації дискусійних документів (2011 р.) та прототипу концептуальної основи інтегрованої звітності (2012 р.) було випущено Проект міжнародного формату інтегрованої звітності – <IR> [1]. В п. 2.12 даного проекту визначено основні види капіталу, в розрізі яких повинна надаватись інформація в інтегрованій звітності, одним із яких є природний капітал.

Основною причиною необхідності розкриття інформації про природний капітал є недостатній розвиток методології його обліку у порівнянні із фінансовим та виробничим капіталом, внаслідок чого використовуваний підприємствами природний капітал залишається прихованим активом підприємства, інформація про який відсутня в корпоративній звітності. Незважаючи на те, що окремі компанії розробили і запровадили власні моделі облікового відображення і звітування про природний капітал (“Puma”, “Coca-Cola”, “Dow chemicals” та ін.), як зазначають представники Інституту сертифікованих управлінських бухгалтерів (CIMA), на сьогодні настав час для облікової професії зайняти центральне місце в розробці методів обліку природного капіталу [2, с. 3], що свідчить про актуальність розгляду даної проблематики.

Виходячи із розуміння сутності капіталу, яка закладена в основу проекту <IR>, під природним капіталом слід розуміти форму збереження цінності, що, у формі природних ресурсів стає внеском у бізнес-модель організації. Тобто, до

природного капіталу відносяться ті елементи природи, використання яких в діяльності підприємства дозволяє генерувати вартість.

До складу природного капіталу згідно п. 2.17 проекту <IR>, включаються всі відновлювані і невідновлювані природні ресурси і процеси, які забезпечують товари та послуги, що підтримують минулий, поточний і майбутній добробут організації [1, с. 12]. Зокрема, до таких ресурсів можуть бути включені повітря, вода, земля, корисні копалини, ліси, природне розмаїття та здорова екосистема. На відміну від виробленого капіталу, природний капітал утворюється не в результаті здійснення виробничих процесів, керованих людьми, а є накопиченим запасом, що виступає джерелом потоку природних послуг і реальних природних ресурсів (за Р. Констанца та Г. Дейлі).

Можна виділити наступні проблеми впровадження проекту <IR> в контексті звітування про природний капітал підприємства:

- відсутність дієвої методики оцінки та облікового відображення природного капіталу в бухгалтерському обліку та інтегрованій звітності;
- відсутність чітких вказівок щодо форми представлення інформації про природний капітал підприємства (фінансової або нефінансової);
- незрозумілість порядку організації бухгалтерського обліку для формування інформації про природний капітал підприємства, що потребує наявності у бухгалтерів додаткових професійних компетенцій.

Вирішення вищенаведених проблем дозволить побудувати комплексну систему інформаційної підтримки управління природним капіталом підприємств, а також сприятиме забезпеченню заінтересованих користувачів інформацією про екосистемні послуги, біорізноманіття та природний капітал, що має здійснювати вплив на процес прийняття інвестиційних рішень.

Висновки і пропозиції. Розробники проекту міжнародного формату інтегрованої звітності <IR> вважають, що в окремих випадках природний капітал має істотний вплив на здатність створювати цінність підприємства у короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі,

перебуваючи у власності підприємства або знаходячись під його контролем, тому інформація про нього повинна розкриватись в інтегрованому звіті. В той же час, значна кількість методичних аспектів оцінки та облікового відображення природного капіталу потребує подальшої розробки та удосконалення.

Література

1. Проект міжнародного формату інтегрованої звітності <IR> // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://bdo.com.ua/integririvanna_ota_tchetnost

2. Accounting for natural capital: the elephant in the boardroom. – London: Chartered Institute of Management Accountant, 2014. – 18 p.

УДК 657:658.512.62:631.11

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Лукашенко О.А., магістр

Науковий керівник: Правдюк Н.Л., д.е.н., професор ВНАУ

Вінницький національний аграрний університет

У публікації у тезисному порядку визначено сутність управління трудовими ресурсами підприємства та організації його обліково-аналітичного забезпечення.

Ключові слова: трудові ресурси, управління, обліково-аналітичне забезпечення

Постановка проблеми. Незбалансованість існуючих трудових ресурсів та робочих місць, недостатнє стимулювання працівників до праці, низька заробітна плата, відсутність державної підтримки та недосконала система соціальних гарантій негативно вплинули на стан управління трудовими

ресурсами підприємств та їх обліку.

Вирішення цих проблемних питань неможливою без налагодженої системи обліково-аналітичного забезпечення як інформаційної бази розробки та прийняття виважених управлінських рішень. Експертні оцінки підтверджують, що успішність реалізації функцій управління на 60-70 % визначається якістю обліково-аналітичного забезпечення [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями обліково-аналітичного забезпечення управління трудовими ресурсами, проблемами стану розрахунків за виплатами працівникам займалися як вітчизняні так і зарубіжні вчені, зокрема: Безродна Т.М., Вахрушина М. А., Гоголь Т.А., Гриньова В. М., Мних Є. В., Наумко Ю.С., Пушкар. М.С., Садовська І.Б., Юзва Р.П. та інші.

Мета публікації. Метою дослідження є визначення особливостей процесу управління трудовими ресурсами та його обліково-аналітичного забезпечення, а також надання рекомендацій щодо його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Трудовий потенціал підприємства відіграє провідну роль у вирішенні науково-технічних, організаційних і економічних завдань господарювання. Ступінь забезпечення підприємства робочою силою та раціональне її використання суттєво визначають організаційно-технічний рівень виробництва, характеризують ступінь використання техніки та технології, предметів праці, створюють умови високої конкурентоспроможності та фінансової стабільності [2].

Стратегічне управління трудовим потенціалом – це процес, спрямований на його вимірювання, оцінку ефективності, можливості розвитку, оптимізацію штатних посад, функціональних обов'язків та сфер відповідальності, реалізацію визначених перспективних заходів стосовно самоосвіти, соціального захисту в певній організації [3].

Сутність управління персоналом розкривається за допомогою таких понять, як, трудові ресурси, трудовий колектив, персонал, кадри, людські

ресурси, кадровий потенціал.

Наумко Ю.С. на підставі свого дослідження конкретизує зміст поняття «трудові ресурси», та зазначає, що:

1. економічна категорія «трудові ресурси» відображає працездатну частину населення, яка характеризується розумовими і фізичними здібностями до праці та включає в себе як зайнятих, так і не зайнятих економічною діяльністю людей (в різних галузях), але які можуть працювати;

2. управління трудовими ресурсами – це дії, що спрямовані на формування та ефективне всебічне їх використання в різних галузях економіки з метою покращення економічного та соціального стану країни. Управління трудовими ресурсами повинно здійснюватись на рівні держави, яка в свою чергу розробляє комплекс нормативних документів з метою покращення розподілу та використання трудових ресурсів [4].

Управління персоналом потребує відповідного інформаційного забезпечення.

Інформація – це субстрат, необхідний і обов'язковий для того, щоб оцінити ситуацію, виробити можливі альтернативи управлінських рішень та відібрати найдоцільніший з них для практичного використання [5].

Оперативність надходження інформації та її якість безпосередньо впливають на рівень управлінського рішення.

Недостатній рівень інформаційного забезпечення системи управління призводить до прийняття неправильних управлінських рішень, неоптимального використання внутрішніх резервів підприємства, зростання ризику підприємницької діяльності, недооцінки рівня попиту і пропозиції на ринку товарів і послуг та ін. [6].

Гоголь Т.А. зазначає, що весь процес отримання, обробки і передачі необхідної інформації зацікавленим користувачам здійснюється в межах обліково-аналітичного забезпечення, а інформація, яка здійснює рух в її межах – це обліково-аналітична інформація. Така інформація формується в межах

обліково-аналітичного підрозділу за даними бухгалтерського обліку та економічного аналізу [6].

Юзва Р.П. вважає, що обліково-аналітичне забезпечення управління це - сукупність облікових і аналітичних процесів, об'єднаних у обліково-аналітичну систему та спрямованих на задоволення інформаційних потреб користувачів шляхом перетворення первинної інформації в узагальнюючу згідно з визначеними цілями, а також нормативно-правовим, методичним, організаційним, програмним, математичним, технічним та ергономічним забезпеченнями [7].

В той же час, на думку Безродної Т.М., це процес підготовки обліково-аналітичної інформації, забезпечення її кількості та якості [8].

Вахрушина М. А. у своїй роботі наголошує, що сутність обліково-аналітичного забезпечення управління полягає у зборі, обробці і передачі фінансової та не фінансової інформації, що використовується менеджерами для планування і контролю за ходом діяльності структурних підрозділів та оцінки отриманих результатів [9].

Обліково-аналітичне забезпечення управління трудовими ресурсами на даний час має ряд проблемних аспектів. Так, у відповідності до національних ПСБО, витрати, пов'язані з використанням трудових ресурсів, а саме короткострокові виплати працівникам, виплати по закінченні трудової діяльності, інші довгострокові виплати працівникам, виплати при звільненні, витрати на підготовку та перепідготовку кадрів відображаються у складі витрат операційної діяльності.

Підхід до обліку трудових ресурсів, визначений в облікових стандартах, трактує трудові ресурси виключно як об'єкт акумулювання понесених витрат, які відображаються на витратних рахунках. Крім того, розрізненість інформації про трудові ресурси в оперативному, фінансовому та статистичному обліку створює бар'єри у своєчасному формуванні обліково-інформаційної бази, що значно ускладнює оперативне прийняття управлінських рішень[9].

Висновки і пропозиції. Поділяємо думку науковців, які вважають, що сьогодні однією з найбільш актуальних для вітчизняних підприємств є проблема ефективного використання трудових ресурсів як одного з ключових виробничих чинників. Для розробки обґрунтованих стратегій та ухвалення оптимальних тактичних рішень у сфері управління трудовими ресурсами потрібна достовірна, оперативна та релевантна інформація, генератором якої є облікова система підприємства [10].

Література

1. Мних Є. В. Ефективність інтегрованих обліково-аналітичних систем / Є. В. Мних // Вісник КНТЕУ. – 2013. – № 1. – С. 109-116.
2. Садовська І.Б. Облікове забезпечення в системі стратегічного управління трудовим потенціалом аграрних підприємств [Електронний ресурс] / І.Б.Садовська //Економічний форум. - 2015. - № 1.- С. 268-276. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecfor_2015_1_46.pdf
3. Гриньова В. М. Оцінка рівня функціональної повноти виконання управлінських завдань у системі планування операційної діяльності / Гриньова В. М. // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2014. – № 5. – С. 380-384.
4. Наумко Ю.С. Теоретичні засади формування системи управління трудовими ресурсами [Електронний ресурс] / Ю.С.Наумко //Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». - 2011.- № 5 - Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=558>
5. Пушкар. М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів): [монографія]. – Тернопіль, Карт-бланш, 2006. – 334 с.
6. Гоголь Т.А.Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу : монографія / Т.А. Гоголь. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2014. – 384 с.
7. Юзва Р.П. Обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю підприємств спиртової промисловості: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / Р.П. Юзва ; Терноп. нац. екон. ун-т. – Т., 2011. – 20 с

8. Безродна Т.М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визначення сутності поняття / Т.М. Безродна // Вісн. Східноукр. Нац. Ун-ту ім. В.Даля. – Ч.2. – 2008. - №10 (129). – С. 35-38.

9. Вахрушина М. А. Бухгалтерский управленческий учет: Учебник / М. А. Вахрушина. — М.: Омега — Л, 2007. - 576 с.

10. Солоненко С.В. Особливості облікового відображення трудових ресурсів підприємства [Електронний ресурс] / С.В.Солоненко // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2015. - № 1 - Режим доступу : http://www.rusnauka.com/37_NH_2015/Economics/7_201110.doc.htm

УДК 657.3

ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕХОДУ ДО ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

Максимчук М.О., студентка ОКР «Магістр»

Науковий керівник: **Жиглей І.В.**, д.е.н.,

професор кафедри обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин у зв'язку із зростанням обсягів інформації та збільшенням уваги інвесторів, кредитних інституцій до діяльності компаній, їх впливу на економічне, навколишнє середовище та суспільство, система звітності потребує значних змін. Традиційні форми звітності не достатньо повно відображають бізнес-процеси, що стосуються функціонування окремого підприємства, тому постає питання у їх доповненні або заміні.

Пропозиції запровадження звітності, яка б стосувалася розкриття інформації про фінансове, соціальне та природне середовища діяльності окремого суб'єкта господарювання, висувалися протягом тривалого періоду

часу. Головними ініціаторами запровадження інтегрованого звіту є міжнародні об'єднання та корпорації.

Відповідно до Міжнародного стандарту, інтегрований звіт являє собою стислий виклад інформації про те, як стратегії організації, управління нею, її діяльність та перспективи в контексті зовнішнього середовища, допомогли створити цінність в короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі. [1]

Дане визначення чітко характеризує поєднання в інтегрованому звіті фінансової та нефінансової інформації, що кардинально змінює існуючу модель звітності. Ключовими поняттями формування фінансової та нефінансової інформації в інтегрованій звітності є концепція капіталів та створення вартості. Зокрема, кожна організація залежно від умов своєї діяльності розкриває наступні види капіталів як фінансовий, промисловий, інтелектуальний, людський, соціальний і природний капітали.

Наявність нефінансової звітності поряд із фінансовою дозволяє заінтересованим особам отримувати інформацію про соціальні та екологічні аспекти діяльності компанії в комплексі з інформацією про економічні результати. Це дозволяє ефективно оцінювати ризики бізнесу (зокрема, довгострокові), що стає важливим фактором оцінки діяльності компаній з боку акціонерів, інвесторів та кредиторів. [2]

Як зазначає Костирко Р. О. [3], підготовка нефінансового звіту може принести компанії значні переваги, однак все ж у цій сфері існує ряд проблем. Головна з них полягає у забезпеченні порівнянності даних, отриманих у різних форматах, від різних підрозділів і різних компаній, а також дотримання балансу між розкриттям позитивної та негативної інформації про діяльність компанії.

Крім того, на даний момент важливою перешкодою на шляху до переходу на інтегровану звітність є відсутність чіткої методики формування такої звітності, що значно уповільнює процеси формування та розуміння поєднання різних показників діяльності суб'єкта господарювання.

Таким чином, запровадження інтегрованої звітності характеризує перехід до нової системи комунікації інформації, оскільки передбачає можливість регулярного інформування про діяльність підприємства зацікавлених сторін. Проблематичною залишаються питання форми, змісту та методики побудови інтегрованої звітності. На нашу думку, для вирішення даних проблем слід розробити відповідний стандарт на міжнародному рівні, що охарактеризує методи та способи розкриття інформації про капітали.

Література

1. Проект міжнародного формату інтегрованої звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://asyan.org/potrf/ОГЛЯДf/main.html>
2. Мельник О. В. Відображення у звітності та оцінка соціального капіталу підприємств / О. В. Мельник // Студентський вісник НУВГП : зб. наук. праць. - Рівне : НУВГП, 2014. - Вип. 1(1). - С. 174-177.
3. Костирко Р. О. Інтегрована модель звітності компаній: передумови, принципи, складові / Р. О. Костирко // Економіка України. - 2013. - № 2. - С. 18–28. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/EkUk_2013_2_3.pdf

УДК 657.1

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Маловічко Л.В., магістрант

Науковий керівник: **Лепетан І.М.** к.е.н., доцент
Вінницький національний аграрний університет

В тезі розглядаються питання формування облікової політики підприємства щодо витрат виробництва. Визначено основні елементи, які доцільно вказувати в наказі про облікову політику стосовно витрат виробництва.

Ключові слова: облікова політика підприємства, наказ про облікову

політику, елементи облікової політики.

Постановка проблеми. Важливим етапом під час організації облікового процесу на підприємстві є формування облікової політики. В даний час досить актуальною є проблема розуміння ролі формування та реалізації облікової політики, оскільки керівники підприємства сприймають облікову політику лише як документ, який має бути на підприємстві. Його формують поверхнево, використовуючи при цьому інтернет-шаблон, в якому не враховуються особливості певних галузей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування облікової політики підприємства знаходять відображення у роботах багатьох науковців. Серед них слід виокремити праці таких зарубіжних та вітчизняних вчених, як: М.Т. Білухи, І.А. Белобжецького, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, Г.Г. Кірейцева, П.Т. Саблука, В. Сопка, С.А. Ніколаєва, В.Ф. Палія, В. Швеця та інших.

Мета тези. Основною метою тези є дослідження питань формування облікової політики щодо витрат виробництва.

Виклад основного матеріалу. У практиці українських бухгалтерів термін «облікова політика» набув поширення у кінці 80-х років минулого століття і визначався як сукупність способів ведення обліку підприємством. В Україні його офіційно введено з 1999 року із прийняттям Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», відповідно до якого – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності. Дане визначення також дублюється в третьому пункті Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». У Законі наведено лише визначення облікової політики і тому підприємства мають самостійно вирішувати принципи, методи та процедури [1].

Необхідність формування облікової політики пов'язана з переорієнтацією обліку на надання своєчасної, достовірної, повної та неупередженої інформації про діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам. Формування облікової політики є важливим і непростим завданням, оскільки

впливає на фінансові результати й ефективність діяльності підприємства[4] .

Як показує практика, переважна більшість підприємств документальне оформлення облікової політики здійснює у вигляді Наказу про облікову політику, який після його затвердження набуває статусу юридичного документа. Наказ про облікову політику є основним внутрішнім організаційно-розпорядчим документом, яким регулюється організація облікового процесу на підприємстві та є обов'язковим для виконання всіма службами та працівниками підприємства [2].

На думку Киби К.В. та Корчагіна В.Г. [6, 7], облікову політику слід розробляти за двома основними розділами.

У першому розділі стосовно методики облікових робіт мають бути розкриті: принципи, методи та процедури бухгалтерського обліку.

У другому розділі облікової політики (щодо організації облікових робіт) слід розкрити: робочий план рахунків бухгалтерського обліку; форму бухгалтерського обліку; порядок організації аналітичного обліку; спосіб організації внутрішньогосподарського обліку; систему документування господарських операцій; правила документообігу; порядок організації і періодичність проведення інвентаризації та ін.

На сьогоднішній день вже існують більш-менш стійкі погляди авторів на об'єкти, які слід розглядати в обліковій політиці підприємства. Серед таких об'єктів найчастіше виділяють: основні засоби, нематеріальні активи, малоцінні швидкозношувані предмети, виробничі запаси, фінансові вкладення, дебіторську і кредиторську заборгованість [3]. Менше уваги приділяється витратам підприємства.

Облік витрат, зокрема й витрат на виробництво, відіграє велику роль в інформаційному забезпеченні управління підприємством. Оскільки, розмір витрат впливає на собівартість продукції, на розмір загального доходу підприємства і, відповідно, на суму податку, що підлягає сплаті до бюджету, на рентабельність і самоокупність підприємства та на зміцнення його конкурентоспроможності. Управління витратами є важливою функцією

економічного механізму кожного підприємства, тому облік витрат та управління ними займає чільне місце в системі бухгалтерського обліку підприємства[3].

Під час формування облікової політики щодо обліку витрат доцільно виділити наступні елементи: методи обліку витрат; методи калькулювання; перелік статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг); перелік постійних та змінних загальновиробничих витрат; порядок та база розподілу непрямих витрат; об'єкти управлінського обліку (обліку витрат та калькування); перелік статей витрат; перелік елементів витрат; розподіл виробництв на основне, допоміжне та обслуговуюче; оцінка незавершеного виробництва та готової продукції; спосіб групування та списання витрат на виробництво; вибір калькуляційного періоду та періоду визначення фінансового результату; перелік витрат, що включаються у собівартість продукції; перелік адміністративних витрат та витрат на збут, тощо.

Тобто, під час вибору та обґрунтування елементів облікової політики щодо витрат необхідним є прийняття зважених рішень за об'єктами обліку витрат, об'єктами калькулювання та калькуляційними одиницями. Такий вибір повинен базуватися на взаємозв'язку обліку та процедури калькулювання, формування фінансової та управлінської інформації [5].

Висновки і пропозиції. Отже, під час формування облікової політики перш за все необхідно приділяти більше уваги вибору і розкриттю її елементів, тому що правильно сформована облікова політика підприємства у майбутньому служитиме запорукою прийняття управлінських рішень.

Література

1. Бондар М. Облікова політика підприємства: зміни та доповнення/ М. Бондар // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 12. – С. 8-12.
2. Бондаренко Н.М. Особливості формування облікової політики на малих підприємствах / Н.М. Бондаренко // Вісник Дніпропетровського університету. – 2012. - № 6 (1).- С.130-137.
3. Гаценко-Колумбет О.П., Кургінян А.З. Формування облікової політики

підприємства щодо витрат виробництва / О.П. Гаценко-Колумбет, А.З. Кургінян // Економічні науки. Вісник ЖДТУ. – 2012. - № 4 (62). – С.52-54.

4. Голуб Н. Ю. Формування облікової політики підприємства в сучасних умовах господарювання / Н. Ю. Голуб, К. В. Худоба // Науковий вісник НЛТУ України. - 2013. - Вип. 23.17. - С. 192-197.

5. Греб Н. І. Облікова політика в організації обліку витрат виробництва / Н. І. Греб // Проблеми обліку, контролю та аналізу в економіці України: тези доповідей V Студентської наукової конференції (зі статусом наукової), Львів, 18–19 жовтня 2012 року. Частина 1 / Національний університет "Львівська політехніка", Інститут економіки і менеджменту, Кафедра обліку та аналізу. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – С. 53–54.

6. Корчагіна В.Г. Облікова політика як елемент системи управління аграрним підприємством / В.Г.Корчагіна / Економічні науки. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2012. – Вип.5. - Том 2. – С.140 – 145.

7. Киба К.В. Організація облікової політики суб'єктами малого підприємства / К.В. Киба / Управління розвитком. - 2012. - № 19 (140). - С. 124-126.

УДК 657

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ

Малюга Н.Ф., магістрант

Науковий керівник – д.е.н., проф. **Чижевська Л.В.**

Житомирський державний технологічний університет

Виділено основні проблемні питання, що виникають під час здійснення операцій з корпоративними правами як теоретичного так і практичного характеру.

Ключові слова: корпоративні права, бухгалтерський облік, аудит.

Постановка проблеми. Володіння корпоративними правами передбачає одержання певного блага (матеріального та нематеріального характеру), проте існують ситуації, відповідно до яких учасник приймає рішення про їх передачу. Зазначені операції мають правові наслідки та особливості, які необхідно відобразити в обліку та здійснити за ними відповідні податкові розрахунки. Проте у бухгалтера такі операції викликають значну кількість питань, тому необхідним є розкриття самого поняття «корпоративні права» як з правової, так і облікової точок зору.

У сучасній ринковій економіці одне з провідних місць належить корпораціям, що зумовлено притаманними їм незаперечливих переваг порівняно з іншими формами організації підприємницької діяльності. Світовий досвід свідчить, що в економічно розвинутих країнах основою національних економік є корпорації, так як вони сприяють концентрації капіталу та інвестуванню його в різні сфери, які забезпечують конкурентоздатність економіки на національних і світових ринках.

Поява корпорацій була зумовлена розвитком великого промислового виробництва, що потребувало нових методів організації, управління і фінансування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів присвячені проблемним питанням корпорацій та корпоративного управління, таких як: О.В. Долинська [1], Т.В. Корягіна [3], В.М. Кравченко [4], В.В. Луць [5], О.І. Пилипенко [6], І.В. Спасибо-Фатєєва [2], Т.Р. Станько [7] та ін. Отже, за результатами дослідження ідентифіковано ряд таких проблем, окреслення яких дозволяє визначити шляхи їх вирішення.

Мета тези. Дослідження основних проблемних питань щодо бухгалтерського обліку та аудиту операцій з корпоративними правами та визначення напрямів подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу. Так, існують дискусія щодо визначення

економіко-правової сутності корпоративних прав. Вирішення даної дискусії дасть змогу ідентифікувати склад об'єктів бухгалтерського обліку, що, в свою чергу, дозволить в подальшому розглядати особливості облікового відображення операцій з корпоративними правами, виявити напрями удосконалення методики обліку та описати методику аудиту таких операцій.

Також необхідним є визначення *єдиного підходу до класифікації господарських операцій з корпоративними правами* для цілей бухгалтерського обліку, що підвищує достовірність та забезпеченість аналітичності інформації отриманої з системи бухгалтерського обліку корпоративних утворень.

Недостатня розробленість нормативно-правового регулювання операцій з корпоративними правами свідчить про невирішеність питань щодо організації та методики їх обліку, а також інформаційного забезпечення суб'єктів корпоративних відносин.

Відсутність організаційного забезпечення бухгалтерському обліку операцій з корпоративними правами може призвести до надання недостовірної інформації користувач, задля уникнення цього необхідним є формування облікової політики операцій з корпоративними правами як початкового етапу системи забезпечення корпоративних відносин.

Основним дискусійним питанням щодо *порядку відображення в бухгалтерському обліку операцій з корпоративними правами* є операції з виходу учасника з товариства. Існує необхідність врегулювання даної процедури в статуті товариства, що дозволить значно полегшити процедуру виходу.

Відсутність звітно-інформаційного забезпечення операцій з корпоративними правами свідчить про необхідність узагальнення інформації про корпоративні права у звіті «Розрахунок результату від перепродажу акцій або їх анулювання», який би був затверджений в наказі про облікову політику.

Необхідність визначення завдань та розробка методики аудиту операцій з корпоративними правами дозволить оптимізувати систему бухгалтерського

обліку задля надання більш достовірної інформації користувачам.

Висновки і пропозиції. Нами визначено ряд проблемних питань щодо бухгалтерського обліку та аудиту операцій з корпоративними правами як практичного, так і теоретичного характеру, які потребують подальшого дослідження.

Література

1. Долинська О.В. Юридична природа корпоративних прав учасників господарських товариств [Електронний ресурс] / О.В. Долинська // Університетські наукові записки.– 2008. – № 4. – С. 190–194.– Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Unzap_2008_4_38.pdf

2. Корпоративне управління: Монографія / І. Спасибо-Фатєєва, О. Кібенко, В. Борисова; За ред. проф. І. Спасибо-Фатєєвої. – Х.: Право, 2007. – 500 с.

3. Корягіна Т.В. Деякі аспекти правового регулювання корпоративних відносин в Україні [Електронний ресурс] / Т.В. Корягіна // Інвестиції: практика та досвід.– 2009. – № 3. С. 33-36.– Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ipd_2009_3_10.pdf.

4. Кравченко С.С. Юридична природа прав учасників господарських товариств: дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького / С.С. Кравченко. – К., 2007. – 213 с.

5. Луць В.В. Деякі питання здійснення та захисту корпоративних прав в Україні / В.В. Луць // Наше право. – 2008.– № 2. – С. 26-28.

6. Пилипенко О. І. Корпоративні права в системі бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація: дис. докт. ек. наук: 08.00.09 / Пилипенко Олександр Іванович – Житомир, 2010.

7. Станько Т.Р. Поняття та значення правового захисту корпоративних прав учасника товариства з обмеженою відповідальністю // Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=1230.

ПРОЦЕС БІОЛОГІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР В СИСТЕМІ ОБ'ЄКТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Маркевич Л.С. , магістрантка

Науковий керівник - к.е.н., доцент Іщенко Я.П.

Вінницький національний аграрний університет

Анотація: У публікації розглянуто процес біологічних перетворень, визначено місце та склад витрат на біологічні перетворення в складі витрат виробництва, запропоновано методичні підходи до обліку таких витрат.

Ключові слова: процес біологічних перетворень, витрати на біологічні перетворення, витрати ,біологічні активи.

Постановка проблеми. Процес виробництва та біологічних перетворень біоенергетичних культур у сучасному розвитку економіки почав все більше розглядатися вченими – економістами з метою підвищення та удосконалення системи бухгалтерського обліку біологічних активів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання процесу перетворення біоенергетичних культур в системі об'єктів бухгалтерського обліку розглядалося в працях таких науковців, як : В.М. Гаврилук , О.В. Дудкевич, Я.П. Іщенко, М.Ф. Огійчук, Л.К. Сук та інші вчені-економісти.

Мета. У даній публікації розглядається процес біологічних перетворень біоенергетичних культур та формування пов'язаних з ними витрат в складі витрат виробництва.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі впровадження положень П(С)БО 30 «Біологічні активи» під біологічними перетвореннями біоенергетичних культур розуміють процес якісних і кількісних змін біологічних активів. Тому, облік витрат на біологічні перетворення це і є облік процесу виробництва сільськогосподарської продукції галузі рослинництва [2].

У рамках оперативного управління біологічними перетвореннями

проводяться оцінка й контроль за змінами якісних показників (генетичних характеристик, щільності, стиглості, вмісту жиру або білка тощо) або кількісних показників (голів приплоду, ваги тощо), що відбуваються в результаті біологічних перетворень [3].

Об'єктами бухгалтерського обліку в процесі виробництва є затрати підприємства на виробництво продукції, що дає змогу визначити її собівартість, а також обсяг виготовленої продукції (в натуральних і вартісному вимірниках).

Облік біологічних перетворень тісно пов'язаний із обліком біологічних активів. У процесі біологічних перетворень біоенергетичних культур формуються витрати, які виділяють у наступні статті:

- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- насіння та посадковий матеріал;
- загальновиробничі витрати;
- інші витрати [1].

Загальна методика ведення бухгалтерського обліку біологічних активів, зазначає, що об'єктом бухгалтерського обліку біологічних активів рослинництва є види біоенергетичних культур, групи біологічних активів, які складаються з підгруп сільськогосподарських рослин (озимі та ярі зернові тощо), чи окремих культур (пшениця, ячмінь, жито, кукурудза, соняшник, льон тощо).

Таким чином, бухгалтерський облік у процесі біологічних перетворень біоенергетичних культур має забезпечувати:

- правильний та економічно обгрунтований розподіл витрат по сільськогосподарських культурах (групах культур) та періодах виробництва (роках);
- достовірний облік виходу продукції по її видах з урахуванням якості;
- одержання необхідної інформації про роботу структурних підрозділів підприємства для контролю за їх діяльністю та прийняття обгрунтованих

управлінських рішень [1].

Висновки і пропозиції. Під час дослідження процесу біологічних перетворень біоенергетичних культур в системі бухгалтерського обліку ми розглянули головні аспекти досліджуваного питання, а саме :

- розкрили поняття «біоенергетичні культури»;
- ознайомились із сутністю біологічних перетворень біоенергетичних культур;
- розглянули статті витрат, що виникають у процесі біологічних перетворень;
- з'ясували, що являється об'єктом бухгалтерського обліку біологічних активів рослинництва.

Процес біологічних перетворень біоенергетичних культур в системі об'єктів бухгалтерського обліку потребує конкретнішого дослідження та розкриття сутності вченими – економістами.

Література

1. Бондур Т. О. Облік виробництва біологічних активів та продукції рослинництва за новими стандартами / Т. О. Бондур // [Електронний ресурс].- Режим доступу : <http://intkonf.org/bondur-to-oblik-virobnitstva-biologichnih-aktiviv-ta-produktsiyi-roslinnitstva-za-novimi-standartami/>.

2. Бурко К.В. Облік витрат на біологічні перетворення / К. В. Бурко// [Електронний ресурс] : - Режим доступу : http://www.rusnauka.com/8_DNI_2009/Economics/43647.doc.htm.

3. Іщенко Я.П. Сутність витрат на біологічні перетворення та особливості методики їх обліку / Я. П. Іщенко, М. Ю. Іщенко // [Електронний ресурс]: - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znptdau_2013_2\(4\)__15.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znptdau_2013_2(4)__15.pdf).

4. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 30 “Біологічні активи”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18 листопада 2005р. № 790.

УДК 368.5

ОСОБЛИВОСТІ АГРОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Марценюк-Розарьонова О.В., к.е.н., доцент
Вінницький національний аграрний університет

Ризики притаманні будь – якому виробництву. Значна територія України перебуває в зоні ризикованого землеробства та істотно залежна від природно – кліматичних умов. Це щорічно завдає великих збитків сільськогосподарським товаровиробникам. Розглянуто сучасний стан страхування у сільському господарстві, окреслено основні проблеми та запропоновано напрями для їх успішного і стабільного розвитку агрострахування.

Ключові слова: страховий захист, ризики, страхові виплати, страхові відшкодування.

Постановка проблеми. Процес сільськогосподарського виробництва являє собою органічну єдність і взаємодію людини та природи, при цьому він внутрішньо суперечливий. Впливаючи на природу, людина зазнає результати своєї діяльності. У зв'язку з недостатнім знанням закономірностей розвитку навколишнього середовища воно часто виступає як неконтрольована сила, що порушує нормальний процес виробництва і призводить до непередбачуваних наслідків. Агрострахування розвивалося в усьому світі як головний інструмент управління ризиками з метою зменшення негативного впливу погоди та природних ризиків. Тому з'являється необхідність вжиття економічних заходів, які дозволили б відновити постраждалі об'єкти, відшкодувати збитки, завдані підприємству.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні питання вивчення та обґрунтування системного підходу до вирішення проблем агропромислових ризиків, а також закономірностей їх розвитку та удосконалення систем

страхування в сільському господарстві знайшли своє відображення у працях відомих вітчизняних та зарубіжних вчених: В.Д. Базилевича, В.О. Василенка, М.В. Зубця, І.М. Криворучка, М.Ф. Кропивка, П.М. Макаренка, М.Й. Маліка, В.Я. Месель-Веселяка, Ю.Н. Новікова, П.Т. Саблука та ін. Разом з тим, порушені питання залишаються недостатньо вивчені, що підтверджує актуальність дослідження.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану страхування сільськогосподарських ризиків, виявлення основних чинників та ризиків, що впливають на економічний стан підприємств; визначення напрямів удосконалення організації страхового захисту виробників сільськогосподарської продукції.

Виклад основного матеріалу. Сільське господарство – одна з найдавніших і найбільш ризикованих галузей економіки. Непередбачуваність природних умов та мінливість обсягів збору врожаїв, зміна заходів державної політики щодо регулювання аграрних ринків, коливання цін на сільськогосподарську продукцію є основними факторами, що впливають на зміни в доходах сільськогосподарських товаровиробників. Об'єктивна економічна необхідність використання страхового захисту в сільському господарстві пояснюється недостатніми можливостями держави і ринку забезпечити широку маневреність фінансовими ресурсами господарюючих суб'єктів.

Сучасне страхування аграрного виробництва – це система заходів щодо організованого спеціальними страховими державними і недержавними органами захисту майнових інтересів громадян, організацій та установ, пов'язаних із виробництвом сільськогосподарської продукції, у разі виникнення певних подій, за рахунок спеціально створених грошових коштів [5].

Розмір страхових тарифів на страхування сільськогосподарських ризиків характеризується значною розбіжністю – від 0,1 до 18% страхової суми. Загалом, на страхові тарифи впливають попередня історія страхування та

виробничі технології виробництва сільськогосподарської продукції, а також географічне розташування страхувальника та кількість років його функціонування на ринку [6].

Головна причина, яка спонукає сільськогосподарських виробників брати участь у страхуванні, це необхідність страхувати заставу під час отримання кредиту в банку. Отже, господарства, які користуються послугами комерційних банків, більшою мірою схильються до страхування свого виробництва чи майна.

У 2014 році сільськогосподарську техніку страхували загалом 10,4% діючих сільськогосподарських товариств, з яких 6,7% - це ті, хто отримував кредити, і 3,7% - ті, хто не отримував кредитів. Виробничі споруди страхували 2,2% зареєстрованих сільськогосподарських підприємств, з них 1,5- отримали кредити, 0,7 - не отримували кредити. Сільськогосподарських тварин страхували 3,8% (відповідні цифри складають 2,8 та 1%).

Щодо страхування сільськогосподарських культур, то тут різниця між тими, хто отримував і хто не отримував кредити, є ще більш значущою. Зокрема, з 5,1% сільгоспвиробників які страхували зернові культури, 4,8% представлені тими, хто робив це з метою отримання кредиту. Технічні культури та овочі страхували тільки задля отримання кредиту [6].

На сьогоднішній день агрострахування України перебуває чи не найнижчому рівні щодо європейських країн, що пов'язано, в першу чергу, з такими основними проблемами: недосконала законодавча база та відсутність необхідних суспільних інституцій. Крім цього, розвиток страхування в сільському господарстві стримує і суперечливий характер страхових відносин між страхувальником і страховиком, суть якого полягає в тому, що і страхувальник, і страховик мають свої економічні інтереси в здійсненні страхування.

Отже, стримувальними факторами для сільськогосподарських виробників щодо страхування є: збитковий фінансовий стан с/г підприємств; недостатня

гарантія одержання страхових відшкодувань страховиками; відсутність реальної державної підтримки аграрного страхування [1].

Висновки і пропозиції. Ситуація на ринку страхування сільськогосподарських ризиків є дуже несприятливою, тому для її покращення доцільно:

- чітко встановити, законодавчо закріпити і певний час не змінювати умови страхування;

- відновити державну підтримку страхування сільськогосподарських ризиків через субсидювання страхової премії, як у більшості європейських країнах, а не через допомогу в разі настання катастрофічних збитків;

- створити страхові компанії, які співпрацюватимуть лише з підприємствами аграрного сектору, оскільки розвиток страхування сільськогосподарських ризиків значною мірою залежатиме від професійного рівня тих страховиків, які безпосередньо займатимуться агрострахуванням.

Розвиток страхування сільськогосподарського виробництва матиме позитивні соціальні наслідки, коли сільськогосподарський виробник знатиме, що в разі часткової чи повної втрати врожаю він може розраховувати на достойну компенсацію понесених збитків. Це сприятиме збереженню робочих місць, зниженню міграції сільського населення в міста та покращенню соціальної структури суспільства.

Література

1. Бойко О. І. Стан та проблеми розвитку агрострахування в Україні / О. І. Бойко // 69-та студентська науково-технічна конференція: секція "Економіка і менеджмент" : збірник тез доповідей / Національний університет "Львівська політехніка". - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. - С. 497-499
2. Добіжа Н. В. Сучасний стан та проблеми агрострахування в Україні/Н.В. Добіжа//Ефективна економіка. – 2012. - №8
3. Мамчур Р.М. Перспективи розвитку агрострахування в Україні/Р.М. Мамур//Таврівський агротехнологічний університет. – 2011
4. Портал про страхування сільськогосподарських ризиків. –

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.agroinsurance.com.

5. Сахно О.В. Агрострахування в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи/О.В.Сахно//АгроСвіт. – 2010. - № 9. – С.14-16.

6. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. – [Електронний ресурс]. - www.forinsurer.com

УДК 338.5:338.439.5

ОЦІНКА ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ ЗЕРНА

Материнська О.А.,

к. е. н., старший викладач кафедри економіки та аналізу
Вінницький національний аграрний університет

Досліджено сучасний стан зернової галузі, визначено основні проблеми й тенденції її розвитку в сучасних умовах господарювання. Визначено проблеми та перспективи формування зернового ринку.

Ключові слова: ціна, ринок, зерно, виробництво.

Постановка проблеми. Виробництво зернових культур є стратегічною галуззю економіки України, адже зерно є найважливішим продуктом, що визначає міжгалузеві пропорції не тільки в агропромисловому виробництві, але й в економіці країни в цілому. Виробництво зерна є важливим джерелом доходів переважної більшості сільськогосподарських підприємств, а також зерно складає значну частину кормових ресурсів тваринництва і є сировиною для харчової та переробної промисловості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням даної проблематики пов'язані з розкриттям питань формування ціни на зернопродукцію займаються О.В. Бондар, С.М. Кваша, Н.Л. Корженівська, М.О. Лищенко, О.А. Материнська, О. Маслак, О.Г. Шпикуляк. та ін.

Мета тези. Обґрунтування основних факторів, що впливають на формування ціни зернової продукції.

Виклад основного матеріалу. За статистичними даними на 1 вересня 2015 року було зібрано 37,6 млн. т зерна. У валовому виробництві відбулося збільшення частки пшениці на 9,9 % завдяки збільшенню площ посівів на 13 %. Відповідно дослідження світових організацій, щорічно у світі збільшується кількість голодуючих людей, це свідчить про те що у світі все більше зростає попит на продовольчу групу товарів, й тим більше на зерно.

Що стосується такої провідної культури як кукурудза, то виробництво відстають від минулорічних. Зменшення обсягів виробництва відбулось за рахунок зниження урожайності, а також переведення значної частини посівів із зернових на силос. Але як і в попередні періоди, на ринку триває активна торгівля даною продукцією, особливим попитом користуються великі партії кукурудзи експортної якості.

За оцінками аналітиків, в наступному році збільшиться споживання продовольчого зерна. Такі очікування обумовлені збереженням у поточному сезоні на високому рівні обсягів реалізації борошна на зовнішні ринки. Відповідно, збільшиться виробництво цієї продукції та споживання сировини. Проте пріоритетним напрямом реалізації зерна залишатиметься експорт.

Цінова ситуація на ринку зернових залежить від низки чинників, вплив яких інколи кардинально змінюють очікувані результати. Багатьох виробників не влаштовує несправедливий перерозподіл прибутку між виробниками і трейдерами. Звісно це спричинено ситуацією в країні, а саме висока вартість кредитних ресурсів, монополізація, процес сертифікації зерна та ін.

За даними Продовольчої і сільськогосподарської організації ООН (FAO), світові ціни на сільськогосподарську продукцію продовжують знижуватися. Причиною цього є достатні запаси продовольства в основних країнах-виробниках. Зниження цін не зупиняють навіть прогнози зі зменшення обсягів світового врожаю, що очікується поточного року. Така тенденція

обумовлена рекордними врожайми 2013 і 2014 років, які сформували рекордні кінцеві залишки зернових в країнах та привели до зниження світових цін до п'ятирічного мінімуму. Тенденція падіння цін на паливо може впливати на зниження ціни зернових в наслідок зменшення собівартості їх виробництва. За прогнозами на зменшення цін на зернові буде впливати і зниження темпів розвитку світових економік, зокрема економіки Китаю.

Сьогодні на українському ринку пшениці діють ряд протидіючих чинників. З одного боку – це тенденція до зниження цін на світовому ринку, з іншого – проблеми осінньої посівної кампанії та девальвація гривні в Україні. Якраз останнє, на думку експертів, переважить і не дозволить цінам слідувати світовим тенденціям. Коливання цін на зернову продукцію є результатом складної комбінації суто специфічних причин, характерних для ринків продовольства, та причин глобального характеру, які мають вплив на всі сфери світової економіки.

Висновки і пропозиції. Формування механізму розвитку та сталого функціонування зернової галузі є: забезпечення справедливого розподілу ресурсів державної підтримки усіх виробників незалежно від розмірів; створення умов рівного доступу підприємців до каналів збуту зерна; виведення дрібних виробників на зовнішні ринки; залучення інвестицій для будівництва зерносховищ та нових зернових комплексів; можливість зберігання продукції в полімерних зернових рукавах та використання нових сучасних технологій при зберіганні.

Література

1. Кваша С.М. Світові тенденції розвитку ринку зерна та напрями диверсифікації його використання /Кваша С.М.// Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. - 2009.- вип.141.- с. 39-46
2. Маслак О. Ризики зернового господарства / О.Маслак // Пропозиція . – 2015.- №10. – с. 34-36.

3. Материнська О.А., Потапова І.В. Оцінка цінової політики сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах / О.А. Материнська, І.В. Потапова// Економічні та юридичні науки: Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету - Вінниця, ПП «ТД «Едельвейс і К», 2015. С.70-76.

УДК 631.164.23:330.142.211

МОДЕЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Мельничук А.Б. магістр економічного факультету
Вінницький національний аграрний університет

Розглядається моделювання процесів управлінської діяльності, головною метою якого є виявлення тих явищ та процесів, які впливають на інвестиційну привабливість.

Ключові слова: інвестиції, АПК, інвестиційна привабливість.

Постановка проблеми. Інвестиції - це довгострокові вкладення капіталу у підприємницьку діяльність з метою одержання певного доходу (прибутку). Відновлення матеріально-технічної бази, нарощування обсягів виробництва, освоєння нових видів діяльності є основними причинами, що обумовлюють необхідність інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам дослідження інвестиційних рішень присвячено праці вчених: Г.А. Сіка, В.Н. Беренса, П.М. Хавранека, О.М. Баранової, Н.О. Єпіфанцева, В.І.Булонської, Л.Я. Малишівської та інших авторів.

Виклад основного матеріалу. Для реалізації концепції моделювання процесів управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарського підприємства використовується ряд інструментів: моделі оцінки фінансового стану підприємства, прогнозні моделі стану ринку, моделі оновлення основних

засобів, моделі вибору інвестиційних ресурсів, моделі вибору інвестиційних проектів, моделі оцінки привабливості проектів, моделі оптимального розподілу інвестицій між проектами, моделі мережевого планування і управління, моделі оцінки результатів [2].

Результативне управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарського підприємства забезпечується реалізацією наступних принципів:

- комплексний характер формування управлінських рішень;
- динаміка управління, що враховує зміну факторів зовнішнього середовища, фінансового стану підприємства і т.п.;
- тобто облік альтернативних можливостей дій;
- орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства [1].

Структурне і якісне оновлення виробництва й створення ринкової інфраструктури відбуваються практично повністю шляхом і за рахунок інвестування.

Як і будь-яке економічне явище, інвестиційна привабливість характеризується певними показниками, перелік яких зумовлюється об'єктом інвестування. Для цього використовуються синтетичні показники, що узагальнено характеризують виробничі, економічні та соціальні результати операційної, інвестиційно-фінансової та комерційної діяльності підприємств, інтегральною формою яких є загальна рейтингова оцінка.

Висновки. Доопрацьовані підходи до формування концепції моделювання процесів управління інвестиційною діяльністю дозволяють створити систему моделювання та прогнозування за критеріями узгодженості та оптимальності, а також врахувати особливості інвестиційної привабливості підприємств АПК.

Література

1. Баранов. О.М., Єпіфанцева Н.О. Моделювання процесів управління інвестиційною діяльністю автотранспортного підприємства// Економічні науки.- 2010. - №8. – С. 23-28.

2. Булонська В.І., Малишівська Л.Я. Управління інвестиційною стратегією підприємства як процес формування системи довготермінових цілей інвестиційної діяльності// Науковий вісник НЛТУ України. – 2010.- №20.5. – С. 117-124.

УДК 657.42:631.161

ОЦІНКА ПОТОЧНИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТВАРИННИЦТВА: ОБЛІКОВИЙ ПІДХІД

Михальчишина Л.Г., к.е.н., доцент

Васян А.Ю., студентка магістратури

Вінницький національний аграрний університет

В тезах розглядається методичний підхід до формування вартості поточних біологічних активів тваринництва як об'єкта бухгалтерського обліку. Окреслено основні недоліки діючої методики та особливості оцінки біологічних активів.

Ключові слова: поточні біологічні активи тваринництва, облік, оцінка.

Постановка проблеми. Головною особливістю бухгалтерського обліку сільськогосподарських підприємств є те, що значна частина їх операцій пов'язана з відображенням біологічних активів, а тому правильна їх оцінка має значний вплив на достовірність облікових та звітних даних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових працях з обліку біологічних активів обговорюється дана проблема, але вона залишається актуальною. Проблеми оцінки біологічних активів досліджували вітчизняні вчені, а саме: Гуцаленко Л.В, Жук В.М., Сук Л.К., Моссаковський В.Б. та інші.

Мета тези. Визначення шляхів розв'язання окремих проблем, пов'язаних із оцінкою та обліком біологічних активів.

Виклад основного матеріалу. П(С)БО 30 «Біологічні активи» [1]

встановлено проведення оцінки біологічних активів за первісною та справедливою вартістю. Справедлива вартість – сума, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов’язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. Первісна вартість – це сума сплачених грошових коштів при придбанні (купівельна вартість) або виготовленні активу, включаючи транспортні та інші витрати, необхідні для приведення його у робочий стан. При надходженні та руху біологічних активів на підприємстві їх вартість у всіх випадках, крім придбання за плату, оцінюється за справедливою вартістю.

Відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи», придбані (отримані) біологічні активи зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю, яка складається з витрат, фактично понесених господарством на їх отримання: сума, сплачена постачальником біологічних активів; сума транспортних витрат; сума ввізного мита; сума інших витрат, пов’язана з придбанням біологічних активів і доведення їх до стану, у якому вони придатні для використання в запланованих цілях.

При первісному визнанні отримані від сільськогосподарської діяльності додаткові біологічні активи та продукцію оцінюють за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, в тому звітному періоді, в якому вони відокремлені від біологічного активу [2, с. 18].

Визначення справедливої вартості біологічних активів і сільськогосподарської продукції ґрунтується на цінах активного ринку. Більшість вітчизняних вчених вважають, що це створює труднощі щодо об’єктивності визначення справедливої вартості окремих активів. Основними недоліками оцінки біологічних активів за справедливою вартістю Моссаковський В. [3, с. 38] вважає, переважно, відсутність активного ринку, а на тих, які наявні – нестабільність ринкових цін, необґрунтованість визнання доходів або витрат від оцінки активів за справедливою вартістю.

Динамічність ринкового середовища та активне втручання держави в

процес закупівель на ринку сільськогосподарської продукції можуть викривляти справедливу вартість біологічних активів, що в свою чергу спричиняє неадекватність облікових оцінок. Крім того, значне видове та якісне різноманіття біологічних активів, їх зоотехнічні особливості, не дозволяють в достатній мірі адекватно оцінити кожен біологічний актив, особливо це стосується поточних біологічних активів тваринництва, у яких різний ступінь дозрівання та, відповідно, різні інтенсивність розвитку та здатність приносити в майбутньому економічні вигоди.

Ще однією проблемою є те, що оцінена в теперішньому часі величина майбутніх економічних вигід від використання біологічного активу може не відповідати дійсності, що вимагає її регулярного коригування. Проте, вважаємо, що помісячне визначення справедливої вартості біологічних активів ускладнює процедури оцінки активів та складання проміжної фінансової звітності, що підвищує навантаження на облікових працівників, оскільки дані процедури неможливо комп'ютеризувати або автоматизувати і вони вимагають обґрунтованого і задокументованого застосування професійного судження бухгалтера.

Шляхом вирішення даної проблеми Жук В.М. вважає діяльність відповідних владних структур: «Міністерству аграрної політики України доцільно централізовано на регіональному рівні на кожну звітну дату доводити до підприємств ціни активного ринку на біологічні активи та сільськогосподарську продукцію» [4, с. 38].

Висновки і пропозиції. Вважаємо, що організація і методика вартісного вимірювання поточних біологічних активів тваринництва повинні бути врегульовані на рівні облікової політики конкретного сільськогосподарського підприємства.

Література

1. П(С)БО 30 «Біологічні активи»: Наказ Міністерства фінансів України від 18.11.2005 р. № 790 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>.

2. Моссаковський В. Облік біологічних активів / В. Моссаковський, Т. Кононенко, С. Кучеркова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 6. – С. 17-24.
3. Моссаковський В. Облік біологічних активів / В. Моссаковський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 4. – С. 38-40.
4. Жук В.М. Вплив ПСБО 30 на інституційно-методологічні засади здійснення оцінки в агропромисловому виробництві / В.М.Жук // Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи: II Міжнародна наук.-практ. конф.: Зб. тез та виступів. – К.: ННЦ ІАЕ, 2006. – С. 19-22.

УДК 657

ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ ОБЛІКУ

Мудрик Ю.М., аспірантка

Науковий керівник: Мулик Т.О., к.е.н., доцент ВНАУ

Вінницький національний аграрний університет

В статті розглядаються класифікаційні ознаки інвестицій та інвестиційної діяльності підприємств. Визначено, що для цілей обліку інвестицій найбільш важливим є їх групування за періодом утримання.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, класифікація, облік, користувачі інформації.

Постановка проблеми. Активізація інвестиційної діяльності має важливе значення як для розвитку різних секторів економіки, так і для економічного зростання суб'єктів підприємницької діяльності в цілому. З позиції діяльності таких суб'єктів інвестування здійснюється з єдиною метою – отримання прибутку від операцій із вкладення коштів в об'єкт інвестування. У сучасних умовах функціонування всі підприємства незалежно від форм власності тією чи іншою мірою пов'язані зі здійсненням інвестиційної діяльності. Ефективне її

провадження потребує точного відображення операцій на рахунках обліку та в статтях фінансової звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні й практичні аспекти даної проблеми знайшли своє відображення в роботах таких дослідників, як Ю. А. Верига, Я. В. Голубка, Н. В. Гордополова, Н. М. Клим, Я. Д. Крупка, І. І. Мудра, Ю. А. Подвисоцький, Є. Б. Пономаренко та інші.

Мета тези. Метою тези є узагальнення підходів до групування інвестицій, оскільки основою організації обліку інвестицій та його інформаційного забезпечення, є економічно обґрунтована класифікація. Тому класифікаційні ознаки інвестицій повинні бути виділені таким чином, щоб вони розкривали досліджуване поняття зі сторін, які цікавлять, насамперед, користувачів інформації.

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що саме класифікація інвестицій визначає їх облікове відображення. Адже вирішення питання про відображення господарських операцій підприємств на відповідних рахунках бухгалтерського обліку залежить від правильного аналізу їхньої сутності, впливу на результати роботи економічного суб'єкта й від конструкції робочого плану рахунків. Крім того, вибір того чи іншого варіанту оцінки й обліку інвестицій значною мірою залежить від їхньої правильної класифікації [1].

МСФЗ визнають інвестиціями лише вкладення в сторонні суб'єкти. Не вважаються інвестицією реальні вкладення коштів у розвиток власної матеріальної бази. В національній системі обліку України господарські операції, що пов'язані з придбанням, створенням та іншими надходженнями необоротних активів для власних потреб підприємства, розглядаються як капітальні інвестиції, а вкладення в інші суб'єкти господарювання відносять до фінансових інвестицій [2].

Відповідно до Податкового кодексу України фінансовими інвестиціями є господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів [3].

На підставі порівняння визначень фінансових інвестицій в бухгалтерському та податковому обліку можна констатувати, що наведені в них тлумачення зазначеного поняття дещо різняться за формою, проте є ідентичними за економічним змістом.

Раціональна організація обліку фінансових інвестицій є неможливою без детальної та ґрунтовної класифікації, яка б найбільш повно задовольняла інформаційні потреби інвесторів. П(С)БО 12 виокремлює поточні та довгострокові фінансові інвестиції. За МСФЗ, підприємство може в балансі і не поділяти інвестиції на поточні та довгострокові, хоча їх оцінювання повинне проводитися з використанням відповідних методів, що встановлені для кожного з зазначених видів інвестування. Визнання фінансових інвестицій за ступенем впливу є найголовнішою ознакою, що визначає мету їх оцінювання, відносини між суб'єктами й об'єктами інвестування, формування доходів і витрат. Стосовно групування за відношенням до власності, то воно не передбачене нормативними актами України, які регламентують ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, але є дуже важливим для зовнішніх користувачів інформації [4].

Податковий Кодекс України класифікує фінансові інвестиції на прями й портфельні. До прямих інвестицій належать господарські операції, що передбачають внесення коштів або майна в обмін на корпоративні права, які емітовані юридичною особою при їх розміщенні такою особою. Портфельними інвестиціями є господарські операції, які передбачають купівлю цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому або біржовому товарному ринку .

Висновки та пропозиції. Отже, на підставі порівняння визначень фінансових інвестицій в бухгалтерському та податковому обліку можна констатувати, що наведені в них тлумачення зазначеного поняття дещо різняться за формою, проте є ідентичними за економічним змістом. Серед існуючих підходів до класифікації фінансових інвестицій для цілей обліку

найбільш важливим є їх групування за періодом утримання, згідно з чим інвестиції поділяються на довгострокові і поточні та обліковуються на відповідних синтетичних рахунках. Не останню роль відіграє також класифікація за відношенням до власності, за якою вирізняють корпоративні та боргові фінансові інвестиції. Згідно із запропонованим порядком ведення відокремленого обліку зазначених груп фінансових інвестицій кожному підприємству рекомендується самостійно обирати субрахунки до синтетичних рахунків 14 та 35 залежно від інформаційних потреб зовнішніх та внутрішніх користувачів.

Література

1. Буратинський В. В. Практика та проблемні питання класифікації фінансових інвестицій у бухгалтерському обліку [Текст] / В. В. Буратинський // Модернізація обліку, аналізу і контролю в галузях економіки України : збірник тез міжнародної науково-практичної конф., 27 – 28 жовтня 2011 р. – Тернопіль, 2011. – 358 с.
2. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.gov.ua/>
3. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі : навч.-практ. посіб. / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. – К. : Лібра, 2001. – 840 с.

УДК 657.8:004

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВІДГОДІВЛЮ ТВАРИН

Муравський В. В., к.е.н., старший викладач,
Тернопільський національний економічний університет

Розглянуто методикау обліку витрат на корми у сільськогосподарських підприємствах. Подано пропозиції з організації обліку витрат на відгодівлю тварин у повністю автоматизованому режимі.

Ключові слова: облік, автоматизація, витрати, аграрні підприємства.

Постановка проблеми. Зростання попиту на вітчизняну сільськогосподарську продукцію та орієнтація на європейського споживача вимагає запровадження новітніх агротехнологій в діяльність підприємств. Автоматизація агробізнесу дозволяє забезпечити високу якість продукції та дотримання санітарних нормативів.

Аналіз останніх дослідження і публікацій. Дослідженню перспектив застосування технічних засобів автоматизації сільськогосподарських процесів в облікових цілях недостатньо приділено уваги у наукових працях та практичній діяльності. **Мета** дослідження полягає в удосконаленні обліку витрат на відгодівлю тварин через автоматизацію збору та обробки первинної облікової інформації та її відправки в єдину базу даних.

Виклад основного матеріалу. Автоматизовану систему подачі кормів доцільно використовувати для збору облікової інформації про витрати суб'єкта господарювання. Відповідно до розробленої технологом добової дози та комбінації кормових компонентів відбувається автоматична доставка їх до місця споживання. Технічний пристрій дозування кормів може здійснювати їх первинний облік. Забезпечується оперативність та достовірність обліку витрат на відгодівлю тварин, оскільки суттєво зменшується участь працівників підприємства в подачі кормів та їх обліку в місцях перебування тварин. Як наслідок, зменшується потреба у формуванні первинних документів, які мають

накопичувальний характер для обліку за певний період часу. Керівництво сільськогосподарського підприємства отримує облікову інформацію про витрати на корми в режимі реального часу для оперативного управління.

Окрім того, облікова інформація може збиратися та оброблятися одночасно за декількома вимірниками. Досить часто працівникам корисно мати дані не лише про вагові витрати на відгодівлю тварин, але й в перерахунку на спожиті протеїн (калорії) чи кормо-дні для багатоаспектного паралельного обліку.

Інформацію про спожиті тваринами корми рекомендовано відправляти в єдину інформаційну базу, що може використовуватися для моніторингу якості та повноцінності відгодівлі тварин. Єдині інформаційні системи активно впроваджуються в країнах ЄС, що забезпечує контроль кінцевого споживача за виготовленням сільськогосподарської продукції. Кожному виду кормів присвоюється ідентифікатор, який рекомендовано автоматично вказувати при відгодовуванні тварин. Доцільно здійснювати облік витрати усіх видів кормів за кожною однотипною партією тварин. При бажанні, для забезпечення більшого рівня аналітичності, витрати на відгодівлю можливо калькулювати за ідентифікованою твариною. Іншими словами, керівництво підприємства, а також інституції з правом доступу до єдиної інформаційної бази, зможуть дізнатися склад харчування за період відгодівлі певної тварини.

До витрат на корми для тварин доцільно прив'язати витрати на оплату праці працівників підприємства. Пропорційно кількості спожитих тваринами кормів можна нараховувати щодобово заробітну плату обслуговуючого персоналу за відрядною системою. Враховуючи сезонний характер виробництва та значну плинність персоналу, оплата праці за кожний відпрацьований день є оптимальним варіантом для підприємств. Також, залежно від кількісних параметрів витрат на корми можна нараховувати амортизацію за виробничим методом.

Висновки та пропозиції. Технічні засоби дозування кормів забезпечують збір та обробку первинних облікових даних в електронній формі та відправку інформації в єдину базу даних з вільним доступом до неї споживачів продукції.

УДК 378.14:330

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУНІХ МЕНЕДЖЕРІВ–АГРАРІЇВ. ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ НА КОНСТАТУВАЛЬНОМУ ЕТАПІ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Найко Д.А., доцент ВНАУ

Краєвська О.Д., асистент ДонНУ

Методика діагностування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв передбачає діагностику мотиваційно-ціннісної, когнітивно-стратегічної та діяльнісно-корегуючої її компонент [1 – 3]. Одним із завдань педагогічного дослідження є визначення фактичного рівня комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв в ході констатувального етапу експерименту. Ми подаємо обробку результатів по виявленню фактичного рівня комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв.

Ключові слова: комунікативна компетентність, менеджери-аграрії, мотиваційно-ціннісна, когнітивно-стратегічна та діяльнісно-корегуюча складові, розподіл частот, нормальний розподіл, критерій Пірсона.

За розробленою методикою дослідженню підлягало 160 студентів. Відповідно до отриманих балів, рейтинг кожного студента визначався у процентному відношенні до максимально можливої суми балів. Коли рейтинг складав понад 80%, то вважаємо такий рівень *високим*, коли рейтинг складав понад 55%, але не більш як 80% – *середнім*, не більш як 55% – *низьким*.

Через X позначимо змінну випадкову величину, яка дорівнює рейтинговому рівню студента, x_i – її можливе значення, n_i – частота цього значення (кількість студентів, рейтингове значення яких дорівнює числу x_i), $n = 160$ – обсяг даної вибірки.

На цьому етапі є необхідність обґрунтувати закономірний характер даної вибірки. Іншими словами, покажемо, що експериментальні дані підпорядковані

нормальному закону розподілу. Для цього скористаємося відомим статистичним критерієм узгодженості Пірсона .

Результати нашого дослідження можна подати у вигляді такого інтервального розподілу частот n_i :

X	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100
n_i	0	4	13	27	33	36	21	15	8	3

$\Sigma n_i = 160$.

Насамперед, з даної вибірки знаходимо середнє значення $\bar{x} = 51,56$ та середнє квадратичне відхилення $\sigma_x = 17,75$. В розподілі частот кожен інтервал подаємо його серединним значенням, а також об'єднуємо групи значень вибірки з малими частотами. В результаті оцінювання отримуємо такий розподіл частот, де число інтервалів дорівнює 7, а довжина кожного інтервалу дорівнює $h = 10$:

X	25	35	45	55	65	75	85
n_i	17	27	33	36	21	15	11

Результати всіх подальших обчислень подаємо в таблиці 1, з якої знаходимо теоретичні частоти n'_i та дослідне значення величини $\chi^2_{\text{досл}}$ (величини «хі- квадрат»). Теоретичні частоти обчислюються за допомогою рівності:

$$n'_i = \frac{nh}{\sigma_x} \cdot \varphi(u_i) = \frac{160 \cdot 10}{17,75} \cdot \varphi(u_i) = 90,14 \cdot \varphi(u_i),$$

де $\varphi(u) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-u^2/2}$.

Отже, експериментальне значення величини χ^2 дорівнює 8,09.

Знайдемо число $\chi^2_{кр}$, яке є критичною точкою випадкової величини χ^2 . Оскільки число груп (інтервалів) дорівнює 7, то число степенів вільності дорівнює $k = 7 - 3 = 4$. За таблицею критичних точок розподілу χ^2 за рівнем значущості $\alpha = 0,05$ і числом степенів вільності $k = 4$ знаходимо критичну

точку $\chi_{кр}^2(0,05;4) = 9,5$ правосторонньої критичної області.

Таблиця 1

Перевірка гіпотези про нормальність розподілу

i	n_i	x_i	$u_i = \frac{x_i - \bar{x}}{\sigma_x}$	$\varphi(u_i)$	n'_i	$n_i - n'_i$	$(n_i - n'_i)^2$	$\frac{(n_i - n'_i)^2}{n'_i}$
1	17	25	-1,50	0,13	11,72	5,28	27,88	2,38
2	27	35	-0,93	0,26	23,44	3,56	12,67	0,54
3	33	45	-0,40	0,37	33,19	-0,19	0,04	0,001
4	36	55	0,19	0,39	35,29	0,71	0,50	0,01
5	21	65	0,76	0,30	26,94	-5,94	35,28	1,31
6	15	75	1,32	0,17	15,05	-0,05	0,002	0,0001
7	11	85	1,88	0,07	6,14	4,86	23,62	3,85
Σ	160							$\chi_{досл}^2 = 8,09$

В силу того, що $\chi_{досл}^2 = 8,09 < 9,5 = \chi_{кр}^2$, то немає підстав відхилити гіпотезу про нормальність розподілу частот даної вибірки. Отже, гіпотезу про нормальний розподіл вибірки приймаємо.

Підсумовуючи результати цього етапу, зазначимо, що рівень даної групи студентів в цілому виявився низьким на межі середнього, бо рейтинг групи дорівнює $\bar{x} = 51,56$ (середній рівень визначається інтервалом (55; 80]).

Крім того, з розподілу частот вибірки бачимо, що високий рівень мають 6,9% студентів, середній – 35,6%, низький – 57,5%. Ці дані подаємо у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2

Результати констатувального експерименту

№з/п	Рівень КК	Кількість студентів	
		Абсолютний показник	Відносний показник, %
1.	високий	11 чол.	6,9
2.	середній	57 чол.	35,6
3.	низький	92 чол.	57,5

По завершенню констатувального етапу ми проводили обґрунтування однорідності контрольної та експериментальної груп [4].

Література

1. Краєвська О. Д. Комунікативна компетентність майбутніх фахівців як фактор їх професійного становлення / О. Д. Краєвська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: // Зб. наук праць. – Випуск 28 / Редкол.: М. І. Сметанський (голова) та ін. – Вінниця ТОВ фірма «Планер», 2009. – С. 195-199.

2. Краєвська О. Д. Обґрунтування доцільності та особливостей застосування принципу наочності в комунікативній підготовці менеджерів-аграріїв / О. Д. Краєвська // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України. – Київ, 2013. – Вип. 79. – С. 154-156.

3. Краєвська О. Д. Обоснование методологических подходов к формированию коммуникативной компетентности будущих менеджеров-аграриев / О. Д. Краєвська // GESJ: Education sciences and psychology. Reviewed electronic scientific journal, 2013 – No.4 (26) – С. 8-11. Режим доступу: <http://gesj.internet-academy.org.ge/download.php?id=2201.pdf&t=1>

4. Краєвська О. Д. Визначення однорідності груп при дослідженні процесу формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв / О. Д. Краєвська, Д. А. Найко // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. / Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. – 2015. – №1. – С. 70-81.

УДК 657. 22:504.03

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕНТОЮ

Осадча Т.С., к.е.н., доц.,

Житомирський державний технологічний університет

Досліджено питання формування земельної ренти в частині способів її оцінки та відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Відображення ренти в бухгалтерському обліку дозволяє формувати інформацію для управління рентою, як одним з видом доходів підприємства.

Ключові слова: рентна, бухгалтерський облік ренти, земельна рента.

Земля в Україні є визначальною складовою національного багатства, яка перебуває під особливою охороною держави. Сільськогосподарські підприємства використовують землі як основний фактор виробництва. Земля в таких підприємствах є визначальною умовою їх функціонування. Тому питання управління земельними ресурсами сільськогосподарського призначення на основі достовірного інформаційного забезпечення є запорукою стабільного функціонування аграрних підприємств адже земля як фактор виробництва здатна формувати рентний дохід.

Дохід, який отримують землевласники, реалізуючи власність на землю, називається земельною рентою. Це один з видів рентних доходів, який є найбільш дослідженим з точки зору теорії. Але до цього часу в бухгалтерському обліку підприємств не розглядалася рентна природа доходів. Це досить складний аспект доходів підприємства і дуже складно визначити її розмір, і як наслідок відобразити в бухгалтерському обліку.

Для побудови методики бухгалтерського обліку земельної ренти важливим є механізм її формування. Рента знаходиться у складі надприбутку підприємства за умови його звичайної діяльності. Цей факт пояснюється тим, що рента являє собою не просто дохід, який отримує власник обмеженого

ресурсу, рента – це додатковий дохід від ресурсу з унікальними властивостями.

У результаті дослідження встановлено, що об'єктом бухгалтерського обліку операцій із земельною рентою є додатковий дохід, який отримує власник земельної ділянки кращої якості у результаті її використання за прямим призначенням або за надання її у користування. Таким чином, земельний рентний дохід може формуватися у землевласника у результаті таких подій: 1) використання земельної ділянки у виробничій сільськогосподарській діяльності; 2) надання земельної ділянки в оренду.

Для оцінки земельного рентного доходу в бухгалтерському обліку найбільш оптимальним вважаємо спосіб, запропонований Л.А. Тропком, з огляду на можливість на практиці отримати вихідні дані для проведення розрахунку:

$$P = B - HЗ - НП,$$

де P – рента; B – виручка від реалізації; $HЗ$ – нормальні витрати з урахування найбільш ефективних технологій; $НП$ – нормальний прибуток, який залишається на підприємстві після виплати податків та погашення відсотків за кредит.

Для відображення в бухгалтерському обліку земельної ренти, яка використовується як основний засіб виробництва, пропонуємо використовувати рахунок 706.1 “Земельна рента”, за кредитом якого має відображатися нарахована сума додаткового доходу, який отримано від природних властивостей земельної ділянки. Щодо оцінки земельної ренти, отриманої від земельної ділянки, що передана в оренду, то її сума може бути визначена шляхом порівняння суми орендної плати за землі гіршої якості, які передані в оренду в аналогічних умовах господарювання. Таку земельну ренту пропонуємо обліковувати на рахунку 713.1 “Нормальний дохід від оренди земельної ділянки” (у сумі доходу, отриманого власниками землі гіршої якості), 713.2 “Додатковий (рентний) дохід від оренди земельної ділянки” (у сумі доходу, що перевищує дохід, отриманий власниками землі гіршої якості).

Висновки. Відображення рентного доходу в бухгалтерському обліку забезпечить інформацією управлінців щодо отриманих доходів, їх структури та якості фінансових потоків, а також сприятиме збільшенню витрат на покращення земельних ресурсів, що є потенційним джерелом для отримання додаткового (рентного) доходу від такого виду природних ресурсів.

Література

1. Тропко Л.А. Экономический механизм государственного регулирования отраслей нефтегазового комплекса [Текст] : автореф. дис. на соиск. учен. степ. д-ра экон. наук: 08.00.05 / Л.А. Тропко; [Моск. гос. геологоразвед. ун-т им. С. Орджоникидзе]. – Москва, 2002. – 43 с.

УДК 657:331.2:631.11

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Островська А. Ю., магістр*

Вінницький національний аграрний університет

*Науковий керівник: **Правдюк Н.Л.**,
доктор економічних наук, професор

В публікації у тезисному порядку визначено основні проблемні питання обліку оплати праці та її оплати в сільському господарстві. Розглянуто питання удосконалення розрахунків з працівниками, які пов'язані з їх оплатою праці.

Ключові слова: оплата праці, облік, розрахунки з оплати праці, сільське господарство.

Постановка проблеми. Стан обліку оплати праці працівників потребує впровадження заходів щодо удосконалення. На всіх етапах розвитку економіки і суспільства матеріальна винагорода за працю була і залишається

найважливішим трудовим стимулом, тому існує потреба у виборі шляхів удосконалення оплати праці з метою створення ефективної системи розрахунків [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації обліку праці та її оплати викликають значну увагу серед вчених. Зокрема значну увагу даному питанню надавали такі вчені як В. В. Баранов, Н. Ю. Мардус, О. В. Покатаєва, Н. В. Потриваєва, Н. Л. Правдюк, Н. П. Юрчук, С. В. Ярмішко та інші.

Мета публікації. Дослідження проблемних питань стану обліку праці та її оплати та визначення шляхів його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Згідно із Законом «Про оплату праці» заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу [3].

До неї входять наступні складові: основна заробітна плата, яка встановлюється у вигляді тарифних ставок і відрядних розцінок для робітників та посадових окладів для службовців; додаткова заробітна плата, яка включає доплати, надбавки, гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством, премії за виконання виробничих завдань і функцій; інші заохочувальні та компенсаційні.

Організація оплати праці в Україні здійснюється згідно з чинними нормативно-правовими актами, генеральною угодою на державному рівні, галузевими та регіональними угодами, колективними договорами, трудовими договорами, іншими внутрішніми нормативними документами підприємств [6].

Облік оплати праці - одна з найбільш трудомістких і відповідальних елементів бухгалтерського обліку, оскільки завжди відрізнявся великими обсягами даних, різноманітністю розрахунків, короткими термінами їх виконання [3].

В основі всіх систем оплати праці лежить тарифна система, яка включає

тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні характеристики. Тарифна система використовується для розподілу робіт залежно від їх складності, а працівників – залежно від їх кваліфікації та за розрядами тарифної сітки. Існує дві основні форми оплати праці: почасова, при якій розмір оплати залежить від відпрацьованого працівником часу і встановлених ставок або посадових окладів; відрядна, при якій розмір оплати залежить від кількості виготовлених працівником одиниць продукції (робіт, послуг), а також відрядних розцінок за таку одиницю [6].

Однією з вагомих проблем обліку оплати праці є досить часта та суттєва зміна законодавчих та нормативних документів, що регламентують оподаткування витрат на оплату праці. В зв'язку з цим, виникає необхідність постійно слідкувати за змінами у прожитковому мінімумі та мінімальній заробітній платі, оскільки від цих величин залежать розмір податкової соціальної пільги при утриманні податку з доходів фізичних осіб, розмір доходу, до якого застосовується податкова соціальна пільга та інші [7].

До важливих проблем обліку праці та її оплати у сільськогосподарських підприємствах можна віднести використання застарілих форм первинних документів. Це питання можна вирішити шляхом запровадження комп'ютерної форми обліку.

Не менш важливими проблемами обліку розрахунків з оплати праці є примусова відпустка працівників за власний рахунок, переведення працівників на неповний робочий день, звільнення працівників, затримка виплати заробітної плати, не проведення індексації заробітної плати та компенсацій за невикористані відпустки працівниками [6].

Низький рівень заробітної плати в сільському господарстві, порівняно з іншими галузями економіки, став однією з вагомих причин міграції населення із сільської місцевості в місто. Так, у 2014 р. в середньому по народному господарству заробітна плата склала 3480 грн, а по сільському господарству – 2556 грн (що нижче на 26,5% від народногосподарського рівня).

Така ситуація спричинює зменшення кваліфікованих працівників, зниження продуктивності праці та конкурентоспроможності продукції сільськогосподарських підприємств.

Значної уваги заслуговує зарубіжний досвід формування і застосування системи матеріального заохочення персоналу. Його ключовими елементами є:

- використання тарифної системи. В країнах з розвинутою ринковою економікою переважно застосовуються єдині тарифні сітки для робітників, фахівців і службовців. Кожна галузь економіки, як правило, формує власні тарифні сітки, які, у свою чергу, модифікуються на рівні фірм.

- застосування прогресивних форм оплати праці. У Франції, наприклад, працівникам багатьох підприємств залежно від якості та ефективності праці нараховується щорічна премія, яка виплачується лише через п'ять років. Протягом цього часу винагорода зберігається на банківському рахунку, проценти на неї не підлягають оподаткуванню, що створює додаткову зацікавленість у роботі на підприємстві.

- розповсюдження оригінальних систем преміювання і стимулювання нововведень. Так, на більшості західноєвропейських фірм формуються преміальні фонди за створення, освоєння й випуск нової продукції, її питомою вагою в загальному обсязі виробництва тощо.

- більш висока оплата розумової праці. За даними досліджень, заробітна плата працівників розумової праці в середньому перевищує заробітну плату робітників: в Німеччині – на 20%; Італії і Данії – на 22%; в Люксембурзі – на 44%; Франції і Бельгії на 61%. Середня заробітна плата американських інженерів майже в два рази більше, ніж середня заробітна плата робітників.

- істотна індивідуалізація заробітної плати [2].

Важливими завданнями вдосконалення розрахунків з оплати праці є: прискорення науково-технічного прогресу; механізація трудомістких робіт; оптимізація використання трудових ресурсів; зменшення втрат робочого часу, постійний розгляд та вдосконалення системи матеріального стимулювання [4].

На удосконалення стану організації обліку праці, її оплати направлено введення в дію нового Трудового кодексу. Основними змінами в ньому стали: встановлення заборони роботодавцю змінювати умови праці в односторонньому порядку; збільшення рівня доплати за роботу в нічний час з 20 до 30%; зріст доплати за понаднормові години роботи; підвищення розміру вихідної допомоги працівника в разі скорочення залежно від стажу особи тощо [1].

Висновки. Система організації обліку праці та її оплати потребує удосконалення. Важливими напрямками її удосконалення є використання тарифної системи, застосуванням прогресивних форм оплати праці, оригінальних систем преміювання і стимулювання нововведень, впровадження комп'ютерних технологій обліку у практику організації обліку та прискорення науково-технічного прогресу на сільськогосподарських підприємствах.

Література

1. Проект Трудового кодексу №1658 від 27.12.2014// Ел. ресурс: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53221.
2. Баранов В.В. Світовий досвід побудови ефективної системи оплати праці на підприємстві / В.В. Баранов // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки. – 2011. – №20. – С.139-145.
3. Мардус Н. Ю. Теоретичні і методичні аспекти питань обліку праці і заробітної плати / Н. Ю. Мардус // Вісник НТУ «ХП» – 2014. – № 32. – С.162-165.
4. Покатаєва О. В. Шляхи вдосконалення системи оплати праці на підприємстві / О. В. Покатаєва, Г. О. Кошулинська // Держава та регіони. Науково-виробничий журнал. Серія : Економіка та підприємництво. – 2010. – № 3. – С. 139-141.
5. Потриваєва Н. В. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект / Н. В. Потриваєва, І. В. Савченко // Економічний форум. - 2014. - № 1. - С. 243-249

6. Ярмішко С. В. Проблеми організації обліку оплати праці та принципи її вдосконалення на підприємстві / С. В. Ярмішко // Управління розвитком – 2014. – №9. – С.24 -26.

7. Ярмішко С. В. Сучасні проблеми обліку розрахунків з оплати праці та шляхи їх удосконалення / С.В. Ярмішко // Управління розвитком – 2013. – №15. – С.140-142.

УДК [330.341.1:004:631.15]+338.432.003.13

ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Островський А.Й., асистент

Вінницький національний аграрний університет

В тезах розглядаються інноваційні шляхи підвищення економічної ефективності аграрного виробництва. Проведено аналіз сучасного стану інформаційного забезпечення управління.

Ключові слова: інновації, економічна ефективність, інформаційне забезпечення, управління, аграрне виробництво.

Постановка проблеми. Сучасний стан аграрного виробництва України потребує інноваційних підходів для вирішення задач управління, підвищення економічної ефективності, забезпечення інформаційними технологіями на рівні потреб сьогодення, тому дослідження його розвитку є нагальною потребою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням інноваційної діяльності в аграрному секторі України присвячені праці Калетніка Г.М., Джеджули О.М., та інших відомих науковців.

Мета тези. Висвітлити проблемні питання інформаційного забезпечення управління аграрним виробництвом. Розглянути аспекти економічної

ефективності, як результат максимального ефекту господарювання.

Виклад основного матеріалу. Україна має значні перспективи зростання економічної ефективності аграрного виробництва. Важливим чинником, запорукою такого зростання є інноваційні шляхи інформаційного забезпечення управління економікою.

В економічній науці існує велике число визначень інновацій. Різні вчені, в основному зарубіжні, трактують це поняття залежно від об'єкта і предмета свого дослідження [1].

Суттєвим моментом на шляху інноваційної розбудови аграрного виробництва та підвищення економічної ефективності за допомогою інформаційного забезпечення, на думку автора, є рівна можливість вільного доступу до інформації, наприклад користування Державними стандартами України (ДСТУ), що пришвидшить інтеграцію України в Європейський Союз [2].

Фінансовий стан аграрних вузів, підприємств, спілок перешкоджає скористатись такими послугами, а проблема призводить до використання застарілих стандартів.

Як зазначає Джеджула О.М., зміна цінностей, яка відбулася в Україні, вимагає невідкладних перетворень в усіх сферах життя, і чи не найперше в освіті [3, ст..173].

Висновки і пропозиції. Дослідження стану інновацій інформаційного забезпечення управління аграрного виробництва, як одного із факторів підвищення економічної ефективності, свідчить про перспективи розвитку даної галузі.

Пропонується об'єднати зусилля навчальних закладів аграрного профілю, спілок для вирішення фінансових питань, щодо оплати послуг доступу до Державних стандартів України.

Література

1. Калетнік Г.М., Гончарук Т.В. Інноваційне забезпечення розвитку біопаливної галузі: світовий та вітчизняний досвід. – Харків: БІЗНЕСІНФОМ

№9'2013. – С.155.

2. Роїк М.В., Ганженко О.М., Тимошук В.Л. Концепція виробництва біогазу з біоенергетичних рослин в Україні. БІОЕНЕРГЕТИКА, №2(2014).

3. Джеджула О.М., Рябошапка Л., Розвиток особистості через компетентнісно-орієнтоване навчання / Сучасні освітні технології у професійній підготовці фахівців аграрного профілю: колективна монографія викладачів Вінницького національного аграрного університету та технологічно-промислового коледжу ВНАУ. – Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 214 с.

УДК 657

НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ОБЛІКУ

Паламарюк О. О., магістрант

Науковий керівник: **Плахтій Т. Ф.**, к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто роль інформаційного забезпечення обліку необоротних активів щодо нормативного регулювання. Досліджено структуру нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку необоротних активів.

Ключові слова: нормативне регулювання, інформаційне забезпечення., необоротні активи.

Постановка проблеми. Для нормального функціонування будь-якої ланки ринкової економіки конче потрібно, щоб учасники, приймаючи рішення, мали правдиву та об'єктивну інформацію про фінансово-господарську діяльність, як на власному підприємстві, так і партнерів. Якісна інформація є чи не єдиним джерелом та важелем урегулювання конфліктів, які часто загострюються, практично в усіх сферах суспільного життя. Її значення посилюється саме сьогодні, в умовах фінансово-економічної нестабільності. У системі інформаційного забезпечення учасників економічних відносин чільне місце

посідає нормативно-правове регулювання забезпечення обліку господарської діяльності підприємств. Особливо це стосується необоротних активів, які займають вагому частину майна підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемні питання пов'язані з необоротними активами розглядали такі вітчизняні вчені: Ф.Ф. Бутинець, Н.Г. Виговська, Л.Л. Горецька, А.Г. Загородній, Н.М. Малюга та інші. Дослідженнями проблеми нормативно-правового забезпечення обліку в Україні займалися В.М. Жук, Г.Г. Кірейцев, Н.І. Пилипів, М.С. Пушкар [1], Л.К. Сук та інші вчені-економісти. Однак проблема нормативно-правового забезпечення обліку, хоча й відображена в багатьох працях, але вивчена недостатньо і потребує досліджень.

Мета тези. Узагальнення нормативно-правових актів, що регулюють облік необоротних активів.

Виклад основного матеріалу. Нормативно-правове забезпечення обліку необоротних активів – це сукупність нормативно-правових актів найвищих гілок влади у державі, що регулюють методикау їх відображення в обліку.

Методологія обліку необоротних активів в Україні регулюється обліковими стандартами, зокрема: НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»; П(С)БО 17 «Податок на прибуток», П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів», П(С)БО 30 «Біологічні активи», П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість».

Структура нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку необоротних активів в Україні поділяється на чотири рівні (табл.1)

Таблиця 1.

Структура нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні

Рівень	Нормативне регулювання
Перший рівень	Закони України
Другий рівень	Положення (станданти) бухгалтерського обліку, інші нормативні документи, затверджені Міністерством фінансів
Третій рівень	Нормативно-правові акти (інструкції, вказівки) та методичні рекомендації Міністерства фінансів та інших органів, затверджені на основі П(С)БО
Четвертий рівень	Рішення (накази, розпорядження) щодо організації бухгалтерського обліку та облікової політики

Основним законом, який регулює питання методології ведення обліку, зокрема необоротних активів є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. № 996-XIV.

Другий рівень нормативного регулювання необоротних активів пов'язаний з П(С)БО, про які вже згадувалось вище, також План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій від 09.12.2011р. № 1591, затверджений наказом Міністерства фінансів України та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999р. № 291, затверджена наказом Міністерства фінансів України.

До третього рівня забезпечення необоротних активів належать: Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів від 30.09.2003р. № 561, затверджені наказом Міністерства фінансів України; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів від 16.11.2009 № 1327, затверджені наказом Міністерства фінансів України; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів від 29.12.2006 № 1315, затверджені наказом Міністерства фінансів України; Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від

28.03.2013р. №433, затверджені наказом Міністерства фінансів України та інші.

Найнижчу ланку нормативного регулювання займають накази, розпорядження, щодо організації бухгалтерського обліку та облікової політики, безпосередньо на рівні підприємства, у вигляді Наказу про облікову політику.

Висновки і пропозиції. Таким чином, належне нормативно-правове регулювання необоротних активів є важливою умовою інформаційного забезпечення їх обліку та дозволяє уникнути штрафних санкцій та банкрутства. Без такого забезпечення підприємство приречене на значні штрафи та пені.

Література

1. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики : монографія / М. С. Пушкар, М. Т. Щирба. – Тернопіль : Карт-бланш, 2009. – 260 с.

УДК 657.421.3

НАПРЯМИ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ВИТРАТ НА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ

Первій І.В., аспірант

Науковий керівник: Легенчук С.Ф., д.е.н., проф.,

завідувач кафедри обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

Виділено основні напрями облікового відображення витрат на дослідження та розробки комп'ютерних програм, проведено аналіз можливості їх застосування на підприємствах.

Ключові слова: витрати на дослідження та розробки, внутрішньостворені нематеріальні активи.

Постановка проблеми. Зростання ролі комп'ютерних програм в

діяльності підприємств зумовлює необхідність удосконалення їх обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням облікового відображення витрат на дослідження та розробки комп'ютерних програм присвячені праці О.Л. Біляченко, П.О. Куцика, Б. Лева, Х.І. Скоп та ін.

Мета. Проведення аналізу основних напрямів облікового відображення витрат на дослідження та розробки комп'ютерних програм.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні, враховуючи норми облікового законодавства, а також діючу практику компаній, що займаються розробкою програмного забезпечення, існують три можливі напрями обліку витрат на дослідження та розробки комп'ютерних програм на підприємствах:

1) *Не визнаються як такі, а відображаються у складі інших видів витрат* (витрат на собівартість реалізованих робіт і послуг, адміністративних витрат тощо). Однією із основних причин такого стану речей є сервісно-орієнтована бізнес-стратегія значної кількості сучасних ІТ-підприємств, що передбачає надання послуг з програмування без юридичного оформлення прав на внутрішньостворені нематеріальні активи. Наприклад, у лідера рейтингу ТОП-25 найбільших ІТ-компаній України у 2015 році компанія «ЕРАМ» в звіті про доходи за 2012-2014 рр. [1] відсутні витрати на дослідження та розробки.

2) *Визнаються як такі, але ні витрати на дослідження, ні витрати на розробку не капіталізуються через достатньо високий рівень критеріїв, що висувається до даного процесу.* Визначальною причиною такої ситуації є те, що у зв'язку із існуванням значних обмежень щодо включення витрат до складу стадії розробок, а також оскільки сам процес капіталізації є досить трудомістким та дорогим і сума витрат, що підлягають капіталізації досить часто є нижчою за прийнятну межу суттєвості на підприємстві, то значна кількість підприємств не відображає в обліку витрати на дослідження та розробки комп'ютерних програм як внутрішньостворений нематеріальний актив. Подібна ситуація є характерною як для американських, так і для провідних західноєвропейських компаній.

3) *Визнаються як такі, витрати на дослідження, що відповідають встановленим критеріям, капіталізуються, внаслідок чого з'являється можливість для відображення в обліку комп'ютерної програми. Застосування такого варіанту облікового відображення витрат на дослідження та розробки створює значні конкурентні переваги підприємству, оскільки дозволяє підвищити його балансову вартість, та відповідно, покращити його інвестиційну привабливість для існуючих та потенційних інвесторів.*

Висновки і пропозиції. Таким чином, якщо для перших двох виділених напрямів на рівні підприємства не здійснюється капіталізація витрат на розробки комп'ютерних програм, то як наслідок, у менеджменту не має підстав для реєстрації комп'ютерної програми як об'єкта авторського права. В іншому випадку, коли на меті у менеджменту є бажання реєстрації внутрішньоствореної комп'ютерної програми як об'єкта авторського права та відображення його в обліку як відповідного нематеріального активу, то капіталізація витрат на розробки має здійснюватись.

Література

1. EPAM Systems, Inc. (EPAM) –NYSE. Income Statement // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://finance.yahoo.com/q/is?s=EPAM+Income+Statement&annual>

УДК 657:631.16

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Пилипишина О.О., магістр

Науковий керівник: **Правдюк Н.Л.**, д.е.н., професор ВНАУ

Вінницький національний аграрний університет

В статті розглянуто сутність, основні складові та особливості системи управління фінансовими результатами в аграрних підприємствах.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, фінансові результати, інформація, управлінські рішення.

Постановка проблеми. Динамічний розвиток сучасних інформаційних технологій та програмних продуктів тісно пов'язані зі зростанням ролі інформаційного забезпечення управління, що є необхідною та достатньою умовою для досягнення мети функціонування аграрного підприємства, адже саме від рівня та оперативності прийнятого управлінського рішення залежить його результат діяльності.

Інформація зв'язує окремі елементи управління в єдину динамічну систему та повинна забезпечувати дієвість і ефективність процесу управління.

Високий інтерес порушеного питання пояснюється тим, що до цього часу в економічній теорії відсутня методика, яка б дозволила встановити ефективність управління фінансовими результатами підприємств аграрної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогоднішній момент багато вчених приділяють увагу проблемам адаптації запозиченого у зарубіжних вчених інструментарію управління фінансовими результатами підприємства у відповідності до реалій українського товаровиробництва.

Питання інформаційного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства в різних аспектах досліджували: Афанас'єва О.Є., Арич М.І., Говорушко Т.А., Камінська Т.Г. та інші. Зокрема, проблемами формування фінансових результатів та пошуку шляхів удосконалення системи облікового забезпечення управління ними в аграрному секторі економіки займалися такі вчені, як Плаксієнко В.Я., Чорнявська Т.М., Лесогорова В., Сорока Т.М. та інші.

Мета статті. Дослідження сутності інформаційного забезпечення управління фінансовими результатами та його особливостей в аграрних підприємствах.

Виклад основного матеріалу. За даними Державної служби статистики

України, у 2014 році рівень рентабельності основної діяльності сільськогосподарських підприємств сягнув 26,3%, це в 2,3 рази більше за аналогічний показник 2013 року. Крім того, агропідприємства в 2014 році показали 34,5 млрд. грн. прибутку проти 12,3 млрд. грн. у 2013 році. Прибутки від господарювання в галузі рослинництва й тваринництва отримали 81,5% підприємств. У 2015 році фінансові результати є позитивними, але спостерігається зниження показників порівняно з 2014 роком [3].

В умовах ринкової економіки для досягнення стійкої конкурентоспроможності та забезпечення оптимального економічного ефекту потрібно запроваджувати ефективну систему управління фінансовими результатами підприємства [1].

Науковці Говорушко Т.А. та Арич М.І. [2] розглядають процес управління фінансовими результатами діяльності підприємства як комплекс організаційно-управлінських заходів, методів та інструментів визначення і реалізації найбільш економічно-ефективних управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання фінансово-економічного результату діяльності підприємства для досягнення його цілей та мети створення.

Інформаційне забезпечення – це сукупність методів і засобів розміщення й організації інформації, від якості якого значною мірою залежить достовірність і якість прийнятих управлінських рішень [6].

Інформація має бути аналітичною, тобто відповідати таким якісним показникам: повнота потрібної для аналізу інформації; універсальність інформації щодо можливості отримання потрібних показників; рівень зіставлення інформації з різних джерел; рівень достовірності інформації; рівень своєчасності отримання інформації; гнучкість в коригуванні інформації; рівень готовності до формалізованої обробки; трудомісткість заповнення облікових форм і їх оброблення; рівень взаємної відповідності різних типів інформації [4, с. 143].

Облікова інформація є складовою частиною інформаційного забезпечення

управління фінансовими результатами підприємства. Формування облікової інформації визначено обліковою політикою підприємства.

Я поділяю думку науковців, які вважають, що в основі ефективного управління фінансовими результатами аграрного підприємства лежить виважена та обґрунтована облікова політика. Саме облікова політика, як основний інструмент, виконує регулюючу функцію, - шляхом вибору механізмів, необхідних для того, щоб ефективно діяла система обліку, забезпечує ефективну діяльність підприємства [7]. Адже, зважаючи на обраний підприємством метод оцінки матеріальних цінностей, або метод нарахування амортизації на основні засоби, буде формуватися відповідний розмір виробничих витрат, який безпосередньо впливає на фінансовий результат, як в сторону збільшення, так і в сторону зменшення [5].

Висновки. Отже, важливим напрямком функціонування системи інформаційного забезпечення є пошук ефективних напрямків поліпшення діяльності підприємства на основі безперервного опрацювання інформаційних потоків для підвищення ефективності прийнятих управлінських рішень.

Список використаної літератури

1. Афанас'єва О.Є. Управління фінансовими результатами підприємства / О.Є. Афанас'єва // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2013. - № 1(190). Ч.1. - С.11-15.

2. Говорушко Т.А. Теоретичні аспекти сутності управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємства / Т.А. Говорушко, М.І.Арич // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2651/3/Theoretical%20aspects%20of%20nature.pdf>.

3. Зведені показники сільського господарства / Державна служба статистики України // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2006/sg/sg_rik/sg_u/zp_u.html.

4. Камінська Т.Г. Управлінський аналіз як складова бухгалтерського

управлінського обліку / Т.Г. Камінська // Тези доповідей Міжн. наук. конф. [Становлення та розвиток обліку, контролю і аналізу в Україні], (Київ, 16-17 берез. 2006 р.). – К.: КНЕУ, 2006. – С. 140–145.

5. Лесогорова В. Підвищення ефективності управління фінансовими результатами аграрного підприємства / В. Лесогорова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://confiapv.at.ua/publ/konf_9_10_grudnja_2010_r/pidvishhennja_efektivnosti_upravlinnja_finansovimi_rezultatami_agrarnogo_pidpriemstva/4-1-0-437).

6. Сорока П.М. Інформаційні системи і технології у фінансах: Навч. посіб. для дистанційного навчання / П.М. Сорока – К.: Вид-во університету «Україна», 2005. – 260 с.

7. Чорнявська Т.М. Облікова політика підприємства як фактор управління доходами і фінансовими результатами діяльності / Т.М. Чорнявська// Облік і фінанси АПК. - 2012. - №1. – С. 82-85.

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ЕМІТЕНТА ОБЛІГАЦІЙ ТА ПОКУПЦЯ

Піонткевич І.В., магістр

Науковий керівник: **Чижевська Л.В.**, д.е.н., проф.
Житомирський державний технологічний університет

Визначено основні причини розбіжностей у фінансовому та податковому обліку облігацій, а також особливості складу доходів та витрат емітента облігацій та покупця.

Ключові слова: облігація, премія, дисконт, доходи, емітент

Постановка проблеми. Кожен вид підприємницької діяльності вимагає чималих грошових вкладень. Як правило, для його успішного розвитку

першочерговим завданням є залучення необхідної кількості грошової маси, без якої будь-яка бізнес-ідея або взагалі не почнеться, або «заморозиться» на невизначений термін.

Система оподаткування операцій з облігаціями, спрощення процесу первинного розміщення та проведення узгодження операцій з облігаціями у податковому та фінансовому обліку може стати поштовхом у розвитку ринку облігацій, а, отже, і сприятиме збільшенню кількості вкладених в розвиток бізнесу коштів. Враховуючи вище перелічені фактори, вивчення обраної теми дослідження є актуальне в умовах скорочення інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням податкового обліку операцій з облігаціями приділяли увагу такі автори як О. Пономаренко, О.Водоп'янова та ін.

Мета (тези). З'ясувати особливості визнання доходів і витрат як емітента облігацій так і їх покупця та довести потребу в узгодження даних фінансового та податкового обліку.

Виклад основного матеріалу. Важливим аспектом податкового обліку облігацій є визнання доходів і витрат. В емітента облігацій під час відображення операцій з розміщення, викупу та повторного продажу в податковому обліку виникають такі запитання:

- ✓ чи підлягають оподаткуванню кошти, залучені шляхом емісії облігацій;
- ✓ чи відноситься до витрат сума перевищення вартості викупу над номіналом облігацій (викуп облігацій здійснюється за ціною, вищою від номінальної);
- ✓ в якому періоді відображають у складі доходу суму премії (повторний продаж здійснюється за ціною, вищою від номінальної);
- ✓ який період відображення у складі витрат нарахування відсотків?

Таблиця 1.

Склад доходів і витрат емітента облігацій [1]

Включаються	
До складу доходів	До складу витрат
1. Премія (сума перевищення продажної вартості над номінальною)	1. Дисконт (сума перевищення номінальної вартості над ціною розміщення) 2. Нараховані проценти на користь власника облігацій
Не включаються	
До складу доходів	До складу витрат
1. Кошти, залучені від первинного розміщення облігацій	1. Сума погашення номінальної вартості раніше випущених облігацій

Таблиця 2.

Перелік доходів і витрат власника облігацій [1]

Включаються	
До складу доходів	До складу витрат
Сума коштів або вартість майна, отримана платником податку від продажу, обміну чи іншим способом відчуження облігацій (крім первинного оголошення) 2. Сума отриманих (нарахованих відсотків) 3. Дисконт	1. Сума коштів або вартість майна, сплачена покупцем продавцю (за винятком первинного придбання) 2. Премія
Не включаються	
До складу доходів	До складу витрат
1. Номінальна вартість погашення емітентом облігацій після первинного розміщення	1. Номінальна вартість придбання облігацій, які випущені вперше

Складові елементи доходів і витрат у фінансовому і податковому обліку є однаковими, однак різними є умови їх визнання. Премія чи дисконт у підприємства-емітента згідно податкового законодавства визнаються у тому періоді у якому відбудеться (повинно відбутися) погашення облігацій. Тоді як у системі фінансового обліку визнання у складі витрат і доходів дисконту чи премії відбувається у період нарахування їх амортизації за методом ефективної ставки відсотка. Сума премії (дисконту), у такому випадку, майже рівномірно розподіляється на строк обігу облігацій, що дає змогу поступово включати до складу фінансового результату величину отриманого доходу чи понесених витрат. Особливо великий розмір податкової різниці виникає при значному

обсягу емісії у разі продажу (придбання) облігацій за ціною, яка значно відрізняється від номінальної. Визнання відсотків за випущеними облігаціями здійснюється у період протягом якого вони нараховуються як у податковому, так і в фінансовому обліку.

Висновки і пропозиції. У системі податкового і фінансового обліку існують розбіжності щодо визнання суми дисконту і премії у складі доходу чи витрат, які можуть призводити до виникнення суттєвих податкових різниць сприятиме усуненню розбіжностей, які виникають у процесі здійснення операцій з корпоративними облігаціями, та спрощення облікового процесу.

Гармонізація цих видів обліку дозволить усунути наведені розбіжності та наблизити облік загального фінансового результату за операціями з облігаціями до стандартів бухгалтерського обліку.

Література

1. Краєвський С. Операції з корпоративними облігаціями: податковий і обліковий аспект: матеріали Всеукр. Наукової інтернет-конференції ["Сучасний стан економічної науки: проблеми, досягнення та перспективи розвитку"], - 2011р.

УДК 657.1

ПРИЧИНИ НИЗЬКОГО РІВНЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Плахтій Т.Ф., к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

Виявлено причини низького рівня якості облікової інформації та запропоновано шляхи її підвищення

Ключові слова: облік, інформація, якість, якість облікової інформації

Постановка проблеми. Розвиток бухгалтерського обліку як окремої

функціональної науки відбувається шляхом постійної адаптації її теоретико-методологічних засад до змін, що відбуваються в економічній системі та суспільстві, з метою забезпечення відповідності облікової інформації зростаючим запитам внутрішніх і зовнішніх користувачів. Одним із показників відповідності облікової інформації таким запитам є рівень її якості, який визначається сукупністю відповідних властивостей або характеристик.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам низького рівня якості облікової інформації та шляхів її підвищення займалися А.В. Глущенко, Н.Ю. Єршова, Л.М. Крамаровський, Л.Н. Кузнецова, С.А. Кузнецова, В.Ф. Максимова, А.Б. Малявко, Т.Д. Поплаухіна, Є.С. Соколова та ін.

Мета тези. Виявити причини низького рівня якості облікової інформації та запропонувати шляхи її підвищення

Виклад основного матеріалу. В цілому на конкретному підприємстві рівень якості облікової інформації залежить від причин невідповідності визначеним властивостям якості, що може бути викликано існуванням помилок або недобросовісним виконанням облікових процедур на етапі збору облікових даних, їх обробки та при узагальненні облікової інформації в бухгалтерській звітності. На рівень якості облікової інформації впливають особливості побудови національної системи бухгалтерського обліку, система нормативного регулювання обліку, діяльність професійних облікових організацій тощо.

Таким чином, низький рівень якості облікової інформації може бути викликаний існуванням наступних проблем:

- недосконалість національного облікового законодавства;
- неефективна політика регулювання національної облікової системи, що проявляється в неефективній адаптації облікового законодавства до міжнародних норм;
- наявність помилок, що були допущені при обранні і побудові облікової системи підприємства;
- низька кваліфікація облікового персоналу;

- неефективність функціонування організаційних підрозділів, задіяних в процесі збору та обробки облікової інформації;
- неефективна облікова політика підприємства або її повна відсутність;
- неповнота охоплення економічних явищ, які відображаються в бухгалтерській звітності;
- відсутність необхідного рівня підготовки (апперцепції) користувачів облікової інформації;
- низька релевантність облікової інформації, що надається користувачам.

Для підвищення якості інформації, що генерується системою бухгалтерського обліку, на нашу думку, слід здійснювати наступні види заходів:

- удосконалення національного облікового законодавства із урахуванням провідного світового досвіду;
- розробка системи якісно-орієнтованих принципів бухгалтерського обліку та удосконалення набору якісних характеристик облікової інформації;
- запровадження сучасних інформаційно-комп'ютерних та інтернет-технологій під час організації бухгалтерського обліку на підприємстві;
- запровадження системи внутрішнього аудиту якості бухгалтерської звітності;
- розробка системи показників якості бухгалтерської звітності;
- постійне підвищення кваліфікації облікових працівників та рівня їх професійної компетентності;
- підвищення рівня етики облікових працівників;
- запровадження і суворе виконання вимог, що висувуються до якості реалізації облікового процесу на підприємстві;
- удосконалення змістовного наповнення бухгалтерської звітності із урахуванням зростаючих запитів користувачів щодо об'єктів, які повинні відображатись в обліковій системі;
- розробка облікової політики, що є релевантною господарській

діяльності підприємства та враховує особливості використання наявних ресурсів та виконання існуючих зобов'язань;

- формування стратегії генерування облікової інформації підприємства із залученням всіх організаційних підрозділів, задіяних в процесі її обробки;
- підвищення рівня аперцепції користувачів облікової інформації.

Висновки і пропозиції. Вирішення виділених проблем дозволяє підвищити рівень якості облікової інформації та в цілому сприяє виконанню бухгалтерським обліком своїх основних функцій і завдань. Враховуючи те, що виділені проблеми стосуються різних рівнів регулювання бухгалтерського обліку (загальнодержавного, галузевого, локального), то вирішення проблеми підвищення якості облікової інформації може бути здійснене лише за умови спільної і системної діяльності суб'єктів, відповідальних за організацію обліку на кожному із таких рівнів.

Література

1. Єршова Н.Ю. Якість облікової інформації: методичний підхід до оцінювання / Н.Ю. Єршова // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – №8 (158). – С. 368-374.

УДК 657.62:657.422

ОЦІНКА ЛІКВІДНОСТІ БАЛАНСУ

Подолянчук О.А., к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

В науковій публікації окреслено необхідність удосконалення підходів до методики оцінки ліквідності балансу. Обґрунтовано авторське бачення групування майна та джерел його формування для оцінки ліквідності балансу.

Ключові слова: ліквідність балансу, групи активів та пасив.

Постановка проблеми. Ефективність управлінських рішень залежить від

раціонального поєднання виконуваних підприємством функцій. Однією із таких функцій управління підприємства є аналіз, який спрямований на оцінку діяльності суб'єкта господарювання, встановлення причин та факторів зміни показників діяльності та обґрунтування перспектив розвитку.

Метою дослідження є обґрунтування складу груп активів та зобов'язань підприємства для оцінки ліквідності балансу.

Аналіз останніх досліджень. Поміж показників, за допомогою яких оцінюється фінансово-економічний стан підприємства виокремлено показники ліквідності. Проте, на даний час науковці [2, с. 420] підтверджують необхідність удосконалення підходів до методики розрахунку показників оцінки господарської діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу. Термін «ліквідний» передбачає безперешкодне перетворення майна на гроші. Ліквідність означає безумовну платоспроможність підприємства і передбачає постійну тотожність між його активами та зобов'язаннями одночасно за загальною сумою, термінами перетворення активів у гроші та термінами погашення зобов'язань [4, с. 252].

Оцінка ліквідності балансу дає можливість визначити ступінь покриття боргових зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає строку платіжних зобов'язань [3, с. 105].

Проте, як зазначають Бугай В.З. та Білий Є.Л., методичні підходи до оцінки рівня ліквідності балансу суб'єктів господарювання є недостатніми, що може призвести до прийняття неефективних управлінських рішень ... [1, с. 28].

Оцінка ліквідності балансу здійснюється шляхом порівняння майна підприємства (актив балансу) та джерел його формування (пасив балансу). При цьому активи повинні бути згруповані за ступенем їх ліквідності і розташовані в порядку зменшення ліквідності, а зобов'язання – за строками їх погашення і розташовані в порядку зростання строків оплати. При цьому виділяється чотири групи активів (найбільш ліквідні активи (А 1), активи, що швидко реалізуються (А 2), активи, що повільно реалізуються (А 3), активи, що важко

реалізуються (А 4)), та чотири групи пасивів (найбільш термінові зобов'язання (П 1), короткострокові позики (П 2), довгострокові позики (П 3), постійні пасиви (П 4)).

Саме в цьому розмежуванні, після зміни форми балансу, серед науковців і практиків існують різні точки зору стосовно того, який повинен бути склад груп активів і пасивів, що суттєво впливає на результати розрахунків.

Авторське бачення, аналізу ліквідності балансу представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Оцінка ліквідності балансу, тис. грн.

Актив	На поч. року	На кін. року	Пасив	На поч. року	На кін. року	Платіжний надлишок або нестача	
						на поч. року	на кін. року
1	2	3	4	5	6	7=2-5	8=3-6
Найбільш ліквідні активи (А 1)	1165		Найбільш термінові зобов'язання (П 1)	1620, 1625, 1630, 1635, 1640, 1645, 1690		$A1 \geq P1$	
Швидко ліквідні активи (А 2)	1120, 1125, 1130, 1135, 1140, 1145, 1155, 1160		Короткострокові пасиви (П 2)	1600, 1605, 1610, 1615		$A2 \geq P2$	
Повільно реалізовані активи (А 3)	1100, 1110, 1170, 1190, 1200		Довгострокові пасиви (П 3)	1595		$A3 \geq P3$	
Складно реалізовані активи (А 4)	1095		Постійні пасиви (П 4)	1495, 1665		$A4 \leq P4$	
Баланс	1300		Баланс	1900		x	x

При цьому, баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються наступні умови: $A1 \geq P1$, $A2 \geq P2$, $A3 \geq P3$, $A4 \leq P4$.

Якщо на підприємстві виконуються перші три умови, то виконується і четверта умова. Це свідчить про наявність у підприємства власних оборотних коштів для погашення боргів. Невиконання однієї із умов означає, що фактична ліквідність відрізняється від абсолютної.

Однак, для України подане загальновизнане групування не завжди

підходить. Крім того, подане групування активів має умовний характер і за наявності необхідної інформації може бути уточнено [1, с. 30].

Висновки. Отже, оцінка ліквідності балансу: 1) проводиться з метою оцінки здатності підприємства вчасно і в повному обсязі розраховуватися з постачальниками, кредиторами та іншими учасниками ринку по виниклих зобов'язаннях; 2) забезпечує оцінку ймовірності банкрутства підприємства; 3) дає можливість оцінити забезпечення ефективності системи фінансово-економічної безпеки підприємств.

Література

1. Бугай В.З. Удосконалення методичного підходу щодо оцінки поточної ліквідності балансу підприємства / В.З. Бугай, Є.Л. Білий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2009/econom_2009_1/028-33.pdf
2. Олександренко І. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства / І.В. Олександренко // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – №6 (156). – С. 419-426
3. Подолянчук О.А. Ліквідність як елемент оцінки фінансового стану підприємства / О.А. Подолянчук . – Наука та інновації як ключові фактори конкурентного лідерства у глобальній економіці: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених (м. Київ, 16-17 жовтня 2015 р.). – К.: Аналітичний центр «Нова Економіка», 2015. – 136 с.
4. Фаріон І.Д. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / І.В. Фаріон, Б.С. Стрехалюк; за ред. д.е.н., професора І.Д. Фаріона. – Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 593 с.

УДК 657.471:336.5.02

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ

Правдюк М.В., к.е.н, старший викладач
Вінницький національний аграрний університет

В публікації у тезисному порядку розглянуто питання обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційними витратами на аграрних підприємствах.

***Ключові слова:** інформаційне забезпечення, обліково-аналітичне забезпечення, управління, інновації, витрати.*

Постановка проблеми. Проведений моніторинг наукових джерел свідчить, що інноваційна діяльність, у широкому науковому розумінні - творча діяльність, що охоплює сукупність технічних, технологічних, виробничих, комерційних, інформаційних та інших заходів, спрямованих на впровадження нововведень з метою досягнення економічного, соціального, науково-технічного ефекту та іншої вигоди. У більш вузькому науковому трактуванні - це створення нової продукції або її поліпшення, запровадження нового або вдосконаленого виробничого процесу на підприємстві [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання обліково-аналітичного забезпечення управління надавали увагу як іноземні так і вітчизняні науковці, зокрема : Гнилицька Л. В., Грицай О. І., Крутова А.С., Курбетдінова Л.Ю., Янчев А.В., Янченко З.Б.та інші.

Мета публікації. Метою дослідження є розгляд стану обліково-аналітичного забезпечення управління витратами інноваційної діяльності на аграрних підприємствах та визначення шляхів його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Процес управління інноваційною діяльністю та її ефективність залежить безпосередньо від забезпеченості інформаційної бази. Інформаційне забезпечення є фундаментом для здійснення

аналізу будь-якої діяльності підприємства, в тому числі інноваційної. Володіння вчасною аналітичною базою дозволить оцінити ступінь підготовленості та повноти вихідних даних, що при потребі допоможе забезпечити ефективне прийняття управлінських рішень.

Інноваційна діяльність вимагає від підприємства здійснення певних витрат.

Інноваційні витрати - це виражені в грошовій формі фактичні витрати, пов'язані із здійсненням різних видів інноваційної діяльності, що виконується в масштабі підприємства (галузі, регіону, країни)[2].

Процес управління витратами на підприємствах, які займаються інноваційною діяльністю, передбачає виконання наступних функцій управління: розробки та прийняття рішення відносно витрат на інноваційну діяльність; реалізація рішень відносно витрат; контроль за їх виконанням. Функції управління витратами на підприємствах реалізуються в процесі управлінського циклу, який складається з: прогнозування та планування, організації, координації та регулювання, активізації та стимулювання виконання, обліку та аналізу [3].

Складовою частиною інформаційного забезпечення управління інноваційними витратами є аналітичне забезпечення. При цьому , науковці звертають нашу увагу на те, що у процесі активізації інноваційної діяльності у сільському господарстві виникає чимало складних економічних проблем, вирішення яких неможливе без використання стандартизованої методики аналітичного забезпечення, недостатність аналітичної інформації та недосконала процедура здійснення виміру окремих елементів інноваційного потенціалу. Інформаційний дефіцит пов'язаний насамперед з відсутністю дієвого механізму ведення обліку інноваційної діяльності, а саме обліку витрат на інновації [4].

Сучасний стан організації обліку витрат інноваційної діяльності не забезпечує оперативність, якість та достовірність цієї облікової інформації.

Найбільш важливі причини, що визначають труднощі обліку витрат інноваційної діяльності полягають в наступному:

- невизначеність кінцевих результатів більшої частини інноваційних досліджень. Результат інноваційного проекту є більш невизначеним, ніж результат виробничої діяльності підприємства ;
- існує значний проміжок часу між початком розробки інновації і визначенням фінансового результату;
- складність оцінки інновацій, які, зазвичай, є нематеріальними за формою;
- у вітчизняних стандартах бухгалтерського обліку немає ґрунтовного пояснення аспектів обліку витрат та його організації саме у інноваційній діяльності;
- на підприємствах відсутня внутрішня звітність, яка б надавала в систематизованому вигляді інформацію для оперативного управління витратами на інноваційні процеси [3].

Проблемні питання виникають і при здійсненні аналітичного забезпечення управління інноваційними витратами. Так у сфері економічного аналізу відсутні методичні рекомендації з визначення економічної ефективності витрат, пов'язаних із створенням інноваційних продуктів і технологій, їх впровадженням у виробництво. Ще одним з недоліків обліку інновацій є відсутність окремої внутрішньої звітності на більшості з вітчизняних підприємств, яка б надавала в систематизованому вигляді інформацію для управління інноваційними процесами [5].

Практики та теоретики організації обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційними витратами звертають увагу на те, що одним із найбільших недоліків сучасного обліку інновацій є те, що не існує єдиної системи облікових реєстрів і бухгалтерських рахунків для відображення витрат і результатів інноваційної діяльності. Чинні облікові моделі не адекватні різновидам інноваційних процесів і не надають достатніх та достовірних даних для проведення аналізу в сфері інновацій. У зв'язку з цим необхідно розробити науково обґрунтовану систему обліку й аналізу витрат та результатів інноваційної діяльності суб'єктів господарювання. Інформаційні системи

бухгалтерського та управлінського обліку, а також економічного аналізу мають створити необхідні умови для розширення, прискорення й підвищення ефективності процесів створення та реалізації різних видів інновацій, скерованих на створення конкурентоздатної продукції як за національними, так і за міжнародними стандартами [6].

Висновки. Проблемні питання, розглянуті нами вище, потребують вирішення.

Поділяємо думку науковців, які вважають, що система управління інноваційними витратами та побудова обліково-аналітичної системи їх відображення повинна розроблятися з дотриманням певних принципів: системний підхід до управління інноваційними витратами; управління витратами на всіх етапах життєвого циклу інновацій, від створення до утилізації; методична єдність методів на різних рівнях відображення в обліку та управління інноваційними витратами; направленість на недопущення завищених інноваційних витрат; широке впровадження ефективних методів зниження інноваційних витрат; підвищення зацікавленості виробничих підрозділів підприємства в зниженні витрат; органічне поєднання зниження витрат з одночасним підвищенням якості продукції; розробка облікових реєстрів для обліку інноваційних витрат на різних рівнях їх виникнення; можливість оцінити рівень витрат на основі інформації, що кодується бухгалтерським інструментарієм [3].

Література

1. Крупка Я.Д. Варіанти обліку інноваційних процесів на підприємстві / Я. Д. Крупка // Бухгалтерський облік і аудит - 2006. - № 5. -С 11-18.
2. Інтернет-енциклопедія [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki>
3. Крутова А.С., Янчев А.В., Курбетдінова Л.Ю. Інформаційне забезпечення управління інноваційною діяльністю : монографія / А.С.Крутова, А.В.Янчев, Л.Ю. Курбетдінова /Харківський державний ун-т харчування та торгівлі. - Сімферополь: ДІАЙПП, 2013.-180 с.

4. Янченко З.Б. Аспекти обліку витрат інноваційної діяльності.- [Електронний ресурс].- Режим доступу : irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...

5. Грицай О. І. Напрями удосконалення обліку витрат на інноваційні процеси/ О. І. Грицай// Проблеми економіки та менеджменту: Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. – 2010. – №683 –253 с.

6. Гнилицька Л. В. Удосконалення обліку витрат на освоєння і розробку нової продукції в приладобудуванні/ Л. В. Гнилицька// Бухгалтерський облік і аудит. – 2000. – №10. – 48 с.

УДК 330.341.1.: 004

ЗАВДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Правдюк Н.Л., д.е.н., професор,
завідувач кафедри організації обліку та звітності
Вінницький національний аграрний університет

В публікації у тезисному порядку визначено основні завдання інформаційної системи забезпечення управління інноваційною діяльністю підприємств.

Ключові слова: інформаційна система, управління, інновація, інноваційна діяльність, система бухгалтерського обліку

Постановка проблеми. Інноваційний вектор, що визначає загальну модель національної економіки, виділяючи принципово важливі пріоритетні напрями здійснення відповідних соціально-економічних реформ є на даний час беззастережною, категоричною вимогою розвитку економічної системи України. Однак, на жаль, темпи виконання та дієвість цих реформ у нашій державі не у повній мірі відповідають вимогам реального часу. Особливе значення для вирішення даної проблеми має інформаційна система управління інноваційною діяльністю підприємства, рівень її організації, якість та

достовірність одержаної інформації для використання управлінським персоналом підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням визначення завдань інформаційної системи забезпечення управління інноваційною діяльністю аграрних підприємств надавали свою увагу провідні науковці України та зарубіжжя, зокрема : Калетнік Г.М., Кантаєва О. В., Квіт С.М., Козловський С.В., Крутова А.С., Кузнецова Л. Н., Курбетдінова Л.Ю., Павленко І. А., Реслер М.В., Янчев А.В. та інші.

Мета публікації. Метою написання публікації тезисного характеру є розгляд проблемних питань та визначення завдань інформаційної системи забезпечення управління інноваційною діяльністю підприємств.

Виклад основного матеріалу. В Україні станом на кінець 2014 р. чинними є понад 26000 патентів на винаходи. Усе це свідчить про значний інноваційний потенціал України, що відповідно до світових тенденцій, повинен стати рушійною силою для інноваційного розвитку економіки. Водночас частина інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції за період з 2007 по 2014р. скоротилася з 6,7 до 2,5%, тобто більше ніж удвічі. В Україні відбуваються процеси, протилежні декларованим у сучасному світі бажанням переходу до інноваційної економіки та суспільства знань [1].

За даними Всесвітнього економічного форуму, у 2014–2015 рр. за показниками технологічної готовності Україна посідає лише 85-те місце серед 144 країн (серед пострадянських країн мають показники кращі, ніж Україна: Молдова - 51-ше місце, РФ - 59-те, Казахстан - 61-ше, Грузія - 67-ме, Вірменія - 71-ше, Азербайджан - 72-ге). За інноваційними чинниками відповідно: Україна - 92-ге місце, у той час як РФ - 75-те, Азербайджан - 76-те, Казахстан - 89-те місце. Значний інноваційний потенціал з одного боку і вкрай низький інноваційний рівень виробництва - з іншого незаперечно свідчать про те, що цей потенціал украй слабо використовується промисловістю. Тобто між наукою і виробництвом існує прірва - і це для держави проблема, що потребує негайного

розв'язання [1].

З погляду конкретного суб'єкта підприємництва, інновація - це впровадження новацій у вигляді нових технологій і послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, адміністративного, правового, комунікативного та іншого характеру. У загальноекономічному теоретичному аспекті інновація - це об'єктивна економічна категорія теорії інноваційного підприємництва, яка характеризує якісну зміну продуктивних сил та виробничих відносин на основі впровадження прогресивних досягнень науки, техніки, технології, що забезпечують економію витрат, підвищення продуктивності праці, удосконалення організаційно-правового механізму економічної діяльності, кращу якість та конкурентоспроможність вітчизняних товарів, робіт і послуг [2].

Протягом останніх десятиліть світова економіка, насамперед розвинутих країн, увійшла в період радикальної структурної трансформації, пов'язаної із суттєвим зростанням ролі наукомістких, високотехнологічних виробництв, розвиток яких визначається головним чином інтенсивним використанням знань і широким впровадженням інновацій у різні сфери економічного життя [3].

Управління являє собою цілеспрямовану діяльність суб'єктів власності, влади і функціональної відповідальності, яка з використанням методів управління забезпечує вирішення завдань і досягнення цілей організаційної системи. Механізм реалізації потенціалу системи управління всебічно характеризує всі його складові. В управлінні переплітаються різні знання, вчення і фактори людської діяльності. Це має принципове значення для застосування системного підходу до питань організації і аналізу управління в ринкових умовах господарювання [4].

Реалізація управлінських функцій базується на аналізі інформаційних ресурсів, які дозволяють напрацювати управлінський вплив. Основою інформаційної системи підприємства є система бухгалтерського обліку, яку слід розглядати як «штучно створену глобальну модель інформаційної технології, необхідну для успішного виконання основних функцій

управління підприємством»[5].

Швидкий розвиток науково-технічного процесу, багатократно зростаючі обсяги інформації, а також жорсткі вимоги до строків отримання новітньої, орієнтовано систематизованої інформації, призводить до того, що традиційні облікові системи вже не справляються з означеними завданнями. Тому напрацювання дієвої методики обліку інноваційних процесів та підготовки інформаційної бази їх аналізу та прогнозування є однією з першочергових завдань, що стоять перед економічною наукою та практикою.[6]

Інформаційна система підприємства, має вирішувати наступні завдання:

- формувати релевантну інформацію про витрати на розробку інновації, наприклад у розрізі витрат за елементами;
- створювати можливості обліку інновації за ланцюжком цінності, наприклад, на основі використання ABC метода, або обліку витрат за функціями;
- відображати вплив інновацій на приріст вартості бізнес-одиниці (організації, підприємства, групи і т. ін.) тобто ринкової вартості чистих активів;
- відображати достовірну інформацію про інновації у фінансовій звітності;
- надавати прогнозну інформацію для прийняття рішень [6].

Зазначений перелік завдань інформаційної системи інноваційної діяльності можна доповнити та віднести до них також здійснення:

- оцінки інноваційної діяльності;
- надання оперативної інформації для управління процесами розробки, впровадження і реалізації інновацій;
- ведення реєстрів аналітичного та синтетичного обліку для відображення процесів інноваційної діяльності [7].

Висновки. Інформаційна система забезпечення управління інноваційною діяльністю підприємств потребує удосконалення, оскільки інформаційні потреби управлінського персоналу підприємств повністю не задовольняються.

Поділяємо думку науковців [3], які вважають, що для забезпечення інформаційних потреб управління в умовах швидкої зміни функціонування економічної системи, доцільно розширити коло завдань функціонування системи бухгалтерського обліку інноваційної діяльності завданнями, які відображають взаємозв'язки з бізнес-оточенням та особливості моделювання бізнес-процесів інноваційно-орієнтованих підприємств, а саме:

- облік тенденцій інноваційної діяльності підприємств відповідної ніші;
- фіксація зовнішніх факторів впливу на конкурентоспроможність інноваційного підприємства;
- стратегічний облік інновацій, з використанням методів фінансової інженерії та стратегічного хеджування.

Література

1. Квіт С.М. Беззахисна інтелектуальна власність, або як подолати «долину смерті» / С.М.Квіт - [Електронний ресурс].- Режим доступу : <http://gazeta.dt.ua/technologies/bezzahisna-intelektualna-vlasnist-.html>
2. Павленко І. А. Інноваційне підприємництво у трансформаційній економіці України : монографія / І. А. Павленко - К. : КНЕУ, 2007. - 248 с.
3. Крутова А.С., Янчев А.В., Курбетдінова Л.Ю. Інформаційне забезпечення управління інноваційною діяльністю : монографія / А.С.Крутова, А.В.Янчев, Л.Ю. Курбетдінова /Харківський державний ун-т харчування та торгівлі. - Сімферополь: ДІАЙПП, 2013.-180 с.
4. Калетнік Г.М., Козловський С.В., Кіреєва Е.А., Підвальна О.Г. Управління регіональною продовольчою безпекою в умовах економічної нестабільності: Монографія. - Вінниця: Меркьюрі - Поділля, 2015.-215 с.
- 5.Реслер М.В. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту : монографія / М.В. Реслер. - Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2013. - С. 38.
6. Кузнецова Л. Н. Совершенствование учетно-аналитического обеспечения инновационного развития хозяйствующих субъектов с

использованием инструментария бенчмаркинга / Л. Н. Кузнецова - [Электронный ресурс].-Режим доступа : <http://innclub.info/wp-content/uploads/2011/06.doc>.

7. Кантаєва О. В. Бухгалтерський облік і аналіз інноваційної діяльності підприємств: організація і методологія : монографія / О. В. Кантаєва - Житомир : ФОП Кузьмін Дн. Л., 2010. - 424 с.

УДК 657.1: 399.9

РЕФОРМУВАННЯ ПДВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: МОЖЛИВІ СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ВНАСЛІДОК РЕФОРМ

Романчук К.В. д.е.н, доцент,
завідувач кафедри міжнародної економіки
Васильєва І.В студентка групи З-ОА10-5м, ОКР «Магістр»
Житомирський державний технологічний університет

В статті розглядається питання, щодо становлення аграрного бізнесу в сучасних умовах в Україні. Реформування, які плануються у 2016 році податкової системи в аграрному секторі та їх вплив на аграріїв, а також облік розрахунків за ПДВ.

Ключові слова: податок на додану вартість, облік розрахунків за ПДВ, аграрний сектор, спеціальний режим.

Постановка проблеми. ПДВ відіграє значну роль в податковій системі України та поповненні державного бюджету. Його значення для аграрного сектору економіки України важко переоцінити, оскільки для аграріїв передбачені дотації у вигляді спеціального режиму адміністрування ПДВ. Пільговий режим оподаткування ПДВ при вмілому використанні та виваженому управлінні може бути використаний для розвитку бізнесу в даному секторі економіки. В умовах економічної кризи уряд, шукаючи джерела

поповнення державного бюджету та зважаючи на вимоги МВФ, планує реформувати податкову систему в аграрному секторі, що може призвести до значного податкового тиску на підприємства, що функціонують у даному секторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему справляння ПДВ в аграрному секторі розглядали такі економісти, як М.Дем'яненко, Л.Тулуш, В.Синчак, А.Соколовська, О.Василик та інші. Однак, в контексті реформування податкової системи в аграрному секторі, які плануються з 2016 року, дана тема не залишається на піці актуальності та потребує обговорення.

Мета дослідження. На основі аналізу сучасного стану аграрного бізнесу в Україні та проекту закону про реформування оподаткування в аграрному секторі окреслити можливі сценарії розвитку аграрного сектору з урахуванням змін, що пропонуються, та визначити особливості обліку розрахунків за ПДВ.

Виклад основного матеріалу. Україна – аграрна країна, аграрний сектор має колосальне значення для економіки країни в цілому, також є основою для благополуччя громадян даної країни. Саме в Україні природні ресурси сприятливі для розвитку сільського господарства. Незважаючи на кризовий стан в Україні та фінансову нестабільність, падіння роздрібної торгівлі, падіння промисловості, лише аграрний бізнес залишається на «плаву». За даними Державної статистичної служби України в 2014 році частка АПК у дохідній частині бюджету держави склала 11% від усіх доходів, що склало 4,8 млрд дол. США та 17% частка АПК у ВВП України, що складає 31,4 млрд дол. США.

Експорт в аграрному має виключне значення. Так, у 2014 р. частка АПК у загальному обсязі експорту України склала майже 32 %. Загалом починаючи з 2002 р. по 2014 р. експорт в галузі АПК зріс в 7 разів, що є позитивним моментом для економіки країни в цілому.

Нажаль, аграрний сектор не мав великої підтримки від держави, такої як, наприклад країни Європи, де для «аграрників» передбачені дотації; чи як в США, де значно розвинута кредитна система для даного сектору. В світі в

цілому, як правило, аграрний бізнес кредитується на 85-90% під низькі відсотки. Подібна практика в Україні відсутня. В Україні ситуація інша – «аграрники» мають покладатися лише на свої власні сили.

Оскільки Україна не могла виділяти дотації та кредитувати аграрний бізнес під низькі відсотки, з 2009 р. було введено в дію спеціальний режим адміністрування ПДВ для даного сектору. Саме даний механізм податкових пільг дав можливість для аграріїв зберегти оборотні кошти та вкладати їх в розвиток бізнесу. І завдяки даним інструментам Україна сформувала потужний аграрний сектор, який вивів нашу державу на перші позиції по експорту соняшникової олії, пшениці, ячменю, кукурудзи, курятини. У в 2014 році аграрний сектор став основою економіки України.

Але в роки глибокої економічної кризи держава шукає кошти для поповнення бюджету. Також посиляючись на вимоги МВФ уряд планує з 1 січня 2016 р. скасувати спеціальний режим і перевести АПК на загальний режим оподаткування. На нашу думку наслідки від даної реформи будуть дуже «плачевними». Адже постраждають не великі виробники, а середній та малий бізнес. Значний удар припаде на тваринництво і молочарство, яке й так ледве «живе». Лише за приблизними підрахунками дана реформа може лишити 100 тис. чоловік без робочого місця та припинять свої існування кілька десятків тисяч підприємств.

Висновки. Таким чином, у разі скасування для аграрного сектору дії спеціального режиму ПДВ з 2016 р. існує реальна загроза державі втратити надходження до Державного бюджету та валютні надходження від експорту. Навіть якщо розглядати, що дана реформа буде лише тимчасовою і держава через декілька років почне надавати допомогу на рівні Європи, то сміливо можна стверджувати, що час уже згаяли і знадобиться занадто багато часу, щоб досягти існуючого рівня розвитку АПК.

Внаслідок таких дій держави цілком ймовірним є зростання тіньової економіки в даному секторі. Так як відомо, на сьогоднішній день тіньовий

сектор економіки на рівні 40%, то він може зрости в двічі, в результаті чого уряду буде ще важче акумулювати кошти в Державному бюджеті України.

Література

1. Бетлій О. Звіт з аграрної політики 2014 рік. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.apd-ukraine.de/images/APD_APR_07-2014_VAT_in_agriculture_ukr.pdf
2. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Законопроект № 2173а, щодо скасування спец режиму ПДВ у аграрному секторі. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55743
4. Скоцик В. Спецрежим ПДВ для аграріїв — міфи і реальність. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://blogs.lb.ua/vitaliy_skotsyk/309877_spetsrezhim_pdv_agrariiv_mifi_i.html

УДК 657.1

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Самосей А.В., студ., гр.ОАМ-25, V-курс
Науковий керівник Легенчук С.Ф., д.е.н., професор
Житомирський державний технологічний університет

В тезах розглядається облікова політика, яка є інструментом організації та підготовки фінансової звітності. Визначено основне призначення облікової політики в аграрному підприємстві.

Ключові слова: облікова політика, інструмент, організація, підприємство, фінансова звітність.

Постановка проблеми: Удосконалення облікової політики щодо

організації підготовки та подання фінансової звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Формуванням облікової політики займалися такі українські вчені: Ф.Ф. Бутинець [1], В.М. Жук [2], М.В. Кужельний [3], Л.Г. Ловінська [4], В.Г. Швець [5].

Мета тези: Особливості формування облікової політики аграрного підприємства.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі формування ринкових відносин в Україні дедалі необхіднішим стають притаманні ринку характерні риси – конкурентноспроможність виробництва, оперативність, своєчасність і ризик прийнятих рішень. В сучасних умовах ринкові методи господарювання вимагають конкретних, досконалих і незмінних правил ведення бухгалтерського обліку та звітності не лише в аграрних підприємствах, а й на кожному підприємстві. Для забезпечення достовірності та корисності даних необхідна наявність ефективного механізму для формування та підготовки на рівні окремих суб'єктів так і на загальнодержавному рівні.

Інструментом, організації підготовки та подання фінансової звітності аграрного підприємства, виступає облікова політика. Вона впливає на якість та достовірність фінансової звітності, а значить і на довіру з боку користувачів такої звітності, тим самим збільшуючи привабливість аграрного підприємства для іноземних інвесторів. Під обліковою політикою розуміють сукупність принципів, методів і процедур, що їх використовує підприємство. У цьому формулюванні немає згадки про організацію обліку та організаційні заходи.

Проте надходження облікової інформації від етапу первинного обліку до підсумкового і остаточне формування якісної достовірної звітної інформації неможливі без визначення кола організаційних заходів щодо системи бухгалтерського обліку.

Організація бухгалтерського обліку на аграрних підприємствах України залежить від багатьох юридичних та фінансових чинників: організаційно-правової форми та форми власності, виду діяльності, організаційної структури,

а також безпосередньо правильно розробленої облікової політики. Наказ про облікову політику розробляється виключно головним бухгалтером підприємства, який повинен відповідно до чинних нормативно-правових актів України запропонувати певний комплекс облікових методів і процедур, які є індивідуальними для аграрного підприємства, що дає можливість скласти Наказ про облікову політику не лише з врахуванням зальнопоширених принципів і норм бухгалтерського обліку, але й специфіки діяльності свого підприємства.

В обліковій політиці підприємства мають бути відображені всі принципові питання організації бухгалтерського обліку індивідуально для аграрного середовища. Необхідно ретельно підходити до формування облікової політики, адже від цього залежить наскільки об'єктивно і точно буде розкрито інформацію про фінансовий стан підприємства у фінансовій звітності.

Висновки і пропозиції. Отже, облікова політика є інструментом організації та підготовки фінансової звітності, який забезпечує ефективність інформаційного зв'язку між суб'єктами господарювання та користувачами звітності. Її детальне опрацювання та розкриття у примітках до річної фінансової звітності разом з обліковими оцінками забезпечує реалізацію якісних характеристик та змістовності. Роль облікової політики для читання фінансової звітності – ключова, тому провідною задачею підприємства є забезпечення обґрунтованих положень, а з боку законодавця – надання дієвої допомоги суб'єктам господарювання у її розробці, забезпечення налагодженості та ефективності норм облікового законодавства з питань облікової політики та її змін. Адже вдало сформована і затверджена аграрним підприємством облікова політика дає йому можливість найбільш раціонально та ефективно здійснювати свою господарську діяльність.

Наведені у тезах пропозиції можуть бути застосованими при розробці облікової політики для аграрних підприємств та сприяють кращому розумінні її організаційних засад.

Література

1. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: підруч. / Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська. – Житомир: ПП «Рута», 2005. – 527 с.
2. Жук В.М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки: Монографія /В.М. Жук. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2012. – 454 с
3. Кужельний М.В. Теорія бух обліку: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / М.В. Кужельний, В.Г. Лінник. – Київ : КНЕУ, 2001. – 334 с.
4. Ловінська Л.Г. Про національну облікову політику в Україні / Л.Г. Ловінська // Економіка України: політико-економічний журнал. – 2006. – №4. – С. 22-29.
5. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Швець В. Г.–Київ: Знання, 2004. – 447 с.

УДК 338.439.63(477) (045)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АГРАРНО-ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Сегеда С.А. к.е.н, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

В статті висвітлено рівні споживання продовольства населенням країни в розрізі основних продуктів харчування та в розрізі домогосподарств. З'ясовано, що рівні споживання продовольчих продуктів в домогосподарствах, що проживають у міських поселеннях, вищі порівняно із домогосподарствами сільських поселень.

Ключові слова: продовольство, споживання, домогосподарства, грошові витрати, доходи.

Постановка проблеми. В сучасних умовах однією з головних проблем України є забезпечення харчовими продуктами населення за рахунок власного виробництва, їх фізичної та економічної доступності для всіх верст населення у відповідності до раціональних норм споживання. Її вирішення залежить від складної взаємодії багатьох внутрішніх і зовнішніх чинників, що впливають на функціонування аграрно-продовольчого ринку країни – диспропорції у виробництві сільськогосподарської продукції, низька її рентабельність, висока концентрація виробництва аграрної продукції в господарствах населення, низький рівень розвитку ринкової інфраструктури аграрно-продовольчого ринку, невідповідність рівнів виробництва та споживання продуктів харчування в розрізі регіонів України, значна частка імпорту сільськогосподарської та харчової продукції, зміна кліматичних умов в країні та світі, тощо.

Вивчення даного питання потребує порівняння норм споживання з визначеними раціональними нормами, а також з фактичним споживанням в зарубіжних країнах, що дозволить зробити висновки щодо його збалансованості та достатності. Відповідно динаміка споживання основних продуктів харчування характеризує продовольчу безпеку країни та визначає рівень розвитку аграрно-продовольчого ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями продовольчого забезпечення та безпеки розглядаються в наукових роботах таких українських вчених як В.І. Бойко [2], О.Бородіна, В.І. Власов [3], Я.А. Жаліло, О.М. Загурський [6], В.Є. Крупін [7], М.М.Кулаєць [8], Т. Лозинська, О.О. Митченко [9], С.А. Сегеда [11-13], М.Й. Хорунжий [16] та інші. Крім того, окремі питання розвитку аграрно-продовольчого ринку знайшли своє відображення в працях казахських науковців А. Гіззатової [17] та Жунусової Г. [5]. Більшість публікацій висвітлюють проблему продовольчої безпеки або оцінку споживання основних продовольчих продуктів в Україні. Проте майже не висвітлено питання зв'язку доходів населення з об'ємами споживання продовольчих продуктів в Україні.

Мета тези – поглиблений аналіз основних проблем розвитку аграрно-продовольчого ринку в країні.

Виклад основного матеріалу дослідження. З переходом до ринкових умов господарювання в Україні значно змінився рівень і структура споживання населенням основних продовольчих продуктів. Аналіз споживання основних продовольчих продуктів на одну особу за рік свідчить про те, що аграрно-продовольчий ринок України функціонує в умовах низького попиту переважної більшості населення майже на всі продовольчі продукти. Головною причиною цього є значно невисокий рівень доходів сільського населення. В Україні спостерігається значне скорочення споживання основних груп продовольчих товарів, що пов'язане зі змінами та розподілом доходів між різними верствами населення. Якщо до початку реформ воно було відносно рівномірним, то з початку 1995 року посилилася диференціація населення за доходами. Дані таблиці показують, що співвідношення доходів 20% найбільш та 20% найменш забезпеченого населення в динаміці поступово зменшується (1,7 рази). Частка населення із середньодушовими еквівалентними доходами зменшилась з 87,9% в 2000 році до 13,4% в 2013 році. Це свідчить про суттєве збільшення частки населення із доходами, що перебувають нижче середнього рівня.

Іншою причиною недостатнього споживання високоякісних продуктів є зниження обсягів виробництва продукції тваринництва. В сільському господарстві в останні роки спостерігається рослинницький напрям. Скорочення поголів'я тварин, зростання витрат на виробництво тваринницької продукції призводить до підвищення цін на нею.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Викладений матеріал дозволяє зробити наступні висновки:

1. В Україні присутня проблема продовольчого забезпечення незважаючи на наявність сприятливих природнокліматичних умов та значної кількості родючих земель. Загострення цієї проблеми виникло в складний період трансформаційних перетворень, який виявився занадто тривалим. Як наслідок,

відбулось порушення обсягів і пропорцій суспільного виробництва як на галузевому, так і на регіональному рівнях, що спричинило загрозу продовольчій безпеці країни.

2. Особливого занепаду зазнали тваринницькі галузі, що позначилось на рівні споживання продуктів харчування тваринного походження. Існує дефіцит тваринного білка у структурі раціону українського споживача. Крім того, присутня загроза імпорту м'ясної продукції та молока. Це в підсумку може негативно позначитись на розвитку зазначених галузей в Україні.

Література

1. Бойко В.І. Продовольча безпека України в контексті глобалізації проблеми. / В.І. Бойко. – К.: ННЦ “інститут аграрної економіки” УААН, 2007. – 30 с.

2. Власов В.І. Оцінка споживання основних харчових продуктів в Україні / В.І. Власов, Г.В. Ткач, Б.В. Духницький // Економіка АПК. - 2008. - № 10. - С.3-7.

3. Григоренко О. До питання моніторингу стану харчування населення України / О. Григоренко // Товари і ринки. – 2010. – № 2. – С. 118-124.

4. Інформаційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

5. Крупін В.Є. Аспекти формування продовольчої безпеки України / В.Є.Крупін, Я.Я. Пушак. // Економічні інновації. – 2012. - № 47. – С. 70-80.

6. Кулаєць М.М. Інноваційне забезпечення продовольчої безпеки в Україні і світі / М.М. Кулаєць, М.Ф. Бабієнко, П.А. Лайко, О.Д. Витвицька, Є.А. Бузовський, В.А. Скрипниченко, М.М. Лучник. // Агроінком. – 2011. – № 1-3. – С. 28.

7. Новосельцева А.М. Тенденції змін у харчуванні залежно від доходів споживачів та цін на продукти харчування / А.М. Новосельцева // Ефективна економіка

УДК 336.226.12

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Синчак В. П., д.е.н., професор,
Хмельницький університет управління та права

Проведено аналіз чинного механізму податкового регулювання водокористування в Україні. Установлено недоліки у податковому регулюванні водокористування та визначено його перевагах в інших країнах.

Ключові слова: водокористування, дозвіл і ліміт на використання води, податкове регулювання, рентна плата за спеціальне використання води.

Постановка проблеми. З набранням з 1 січня 2011 р. чинності Податковим кодексом України (далі – ПК України) важливим напрямом податкової політики держави є її гармонізація зі стратегією раціонального використання природних ресурсів. Це особливо необхідно, оскільки напередодні вступу України до Європейського Союзу податкове законодавство повинне відповідати вимогам європейського товариства. Тому у цей період розвитку національної економіки надзвичайно актуальним є питання податкового регулювання і водокористування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми використання води є достатньо досліджуваною темою, проте податкове регулювання цього процесу є окремим напрямом і потребує окремого вивчення.

Мета дослідження. Узагальнити основні підходи до податкового регулювання водокористування та обґрунтувати його ефективність.

Виклад основного матеріалу. З аналізу літературних джерел відомо, що за величиною внутрішніх запасів води в розрахунку на одну особу населення Україна перебуває на 111-му місці у світі із 152 країн і територій [1, с. 23-24]. Тому раціональне використання водних ресурсів належить до найактуальніших

проблем, розв'язанню яких може сприяти ефективне податкове регулювання у сфері водокористування.

Прикладом раціонального використання води і орієнтиром для України як держави з високим потенціалом аграрного виробництва може бути Ізраїль. Адже запаси водних ресурсів в Ізраїлі достатньо обмежені і за різними оцінками у рік можна використовувати води в обсязі не більше 1550 млн. кубічних метрів. Однак за рахунок зменшення споживання прісної води, ефективного її використання та інноваційних технологій країна щорічно перевершує вказаний обсяг на 770 млн. кубічних метрів [2, с. 29-31]. Важливу роль у раціональному використанні води у цій країні відіграє податкове регулювання. Тож у різних районах країни підприємці можуть розраховувати на пільгові ставки оподаткування, якщо впроваджують нові водозберігаючі або водозамінні технології.

На відміну від Ізраїлю у нашій країні податкове законодавство у сфері водокористування за абсолютними значеннями нормативів рентної плати за спеціальне використання води суттєво не впливає на раціональну поведінку суб'єктів господарювання зі збереження водних ресурсів. І навіть ті регулювальні інструменти, що закладено у положеннях ПК України, не завжди мають чітке формулювання, а отже не можуть ефективно застосовуватись на практиці. Тут ідеться про пункт 255.11.10 ПК України, яким передбачається двократний розмір рентної плати за спеціальне використання води у разі відсутності вимірювальних приладів, якщо існує можливість їх встановлення.

Безумовно, встановлення вимірювальних приладів – це шлях до достовірного обліку використання води загалом і раціонального водозберігання зокрема, хоча ПК України передбачає і непрямі методи визначення її обсягу за технологічними даними (тривалість роботи агрегатів, обсяг виробленої продукції чи наданих послуг, витрати електроенергії, пропускна спроможність водопровідних труб за одиницю часу тощо). Однак між прямими та непрямими методами існує два філософських понять, з яких одне заперечує інше, зокрема «можливість» і «не можливість» (встановлення вимірювальних приладів).

Звісно, що контролюючий орган доводитиме перше, а платник рентної плати – друге. Відтак чинна норма у ПК України не сприяє ефективному податковому регулюванню та дієвому впливу на суб'єкта господарювання, а відтак і не створює додаткові умови для раціонального використання водних ресурсів в Україні.

Більш досконалою з точки зору податкового регулювання є норма ПК України, що стосується використання води у межах річного ліміту або його перевищення з обчисленням рентної плати за пропонованими формулами:

а) використання води в межах ліміту:

$$P_{ввл} = W_{л} \times C - P_{ввл};$$

в) використання води понад ліміт:

$$P_{ввл} = (W_{ф} - W_{л}) \times C \times K - P_{ввл}, \text{ де}$$

$W_{ф}$ – фактично використаний обсяг води; K – коефіцієнт за понадлімітне використання води ($K=5$); $W_{л}$ – обсяг води, використаної в межах ліміту; $P_{ввл}$, $P_{ввл}$, $P_{ввл}$ – відповідно рентна плата за використану воду в межах ліміту, рентна плата за використану воду понад ліміт, нарахована за попередній період рентна плата за використану воду.

Не менш важливе значення для раціонального використання води через механізм податкового регулювання має дозвіл і встановлений у ньому ліміт. Причому за відсутності такого ліміту весь обсяг використаної води, згідно з п. 255.11.15 ПК України, вважається понадлімітним із справлянням рентної плати із застосуванням підвищеного коефіцієнту. Причому, на відміну від інших платників окремі сільськогосподарські товаровиробники мають можливість не сплачувати рентну плату за спеціальне використання води. Це стосується платників єдиного податку четвертої групи.

Висновки та пропозиції. Отже, зі зменшенням на величину рентної плати за спеціальне використання води сплаченої у межах ліміту, що відноситься до собівартості підвищується рентабельність реалізованої продукції та ефективність аграрного виробництва. З її зростанням покращуються й основні

показники оцінювання ефективності оподаткування, зокрема індекс загального податкового навантаження та коефіцієнт податкового навантаження на фінанси сільськогосподарського підприємства.

Література

1. Оскольський В. В. Економічні аспекти управління водними ресурсами та водокористування / В. В. Оскольський // Економіка України. – 2012. - №11. – С. 23-28.

2. Шилова Н. В. Инновационные процессы в преодолении дефицита природного ресурса / Н. В. Шилова // Вестник Воронежского государственного университета. Серия: экономика и управление. – 2010. - №2. – С. 28-32.

УДК 336.2

БЮДЖЕТНЕ ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ В УМОВАХ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Синчак В. П., д.е.н, професор,
Ярмоленко Ю.Ю., аспірант

Хмельницький університет управління та права

Проаналізовано проблеми бюджетного відшкодування ПДВ сільськогосподарським підприємствам. Акцентовано увагу на необхідності своєчасного бюджетного відшкодування для розвитку аграрного виробництва.

Ключові слова: податкове зобов'язання, податковий кредит, бюджетне відшкодування ПДВ, фінансування аграрного виробництва.

Постановка проблеми. У посткризовий період перед суб'єктами аграрної галузі гостро постає питання фінансового забезпечення. Тому одним із завдань на цьому етапі є надання їм фінансової підтримки за рахунок бюджетних ресурсів. Серед особливих форм державного сприяння доцільно виділити спеціальні режими оподаткування та механізм бюджетного відшкодування ПДВ.

Аналіз останніх досліджень. Однак, якщо стосовно перших ведеться багато дискусій у науковій літературі, то останній, особливо в умовах дії Податкового кодексу України від 02.12.2010 № 2755-VI (далі- Кодекс), є недостатньо дослідженим.

Мета дослідження. Проаналізувати механізм бюджетного відшкодування ПДВ сільгоспвиробникам і надати рекомендації для його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Однією з причин недосконалого вивчення означеного питання є обмеженість у доступі до аналізу бюджетної заборгованості зокрема та закритості інформації загалом, хоча згідно п. 200.18.2¹ ст. 200 Кодексу на неї такі вимоги не розповсюджуються. Поряд із цим втрачається цінність показників, що публікуються щомісячно ДФС України за затвердженою Мінфіном формою, оскільки вони стосуються залишків невідшкодованих, заявлених, повернутих, відхиленних чи нерегульованих сум ПДВ загалом по Україні [1], а не по регіонах, галузях або видах діяльності. Подібна інформація відсутня і на сайтах інших міністерств, у тому числі Міністерства аграрної політики та продовольства України, яке найбільше зацікавлене в її оприлюдненні для реагування на можливу затримку бюджетного відшкодування аграріям.

Останнє у повній мірі стосується зовнішньоекономічної діяльності сільгоспвиробників, враховуючи її дисбаланс (частка експорту й імпорту за січень – червень 2015 р. по рослинництву становить відповідно 83,9% і 56,6%, по тваринництву – 75,7% і 46,5%, порівняно з аналогічним періодом 2014 року [2]), який вказує і на негативні явища у бюджетному відшкодуванні. Їх, зокрема, відчувають особи, які не мають права на бюджетне відшкодування через використання пільги з ПДВ під час експорту зерна чи технічних культур (за встановленим переліком) або заявляють його до відшкодування, застосовуючи нульову ставку для іншої сільськогосподарської продукції.

Не зменшуються проблеми бюджетного відшкодування ПДВ сільгоспвиробникам і при реалізації продукції на внутрішньому ринку через не

врахування сезонності аграрного виробництва. Відтак наголошуємо на тому, що відшкодування має відбуватись відразу, а не після виникнення податкового зобов'язання у наступному періоді або періоду, коли сільгоспвиробник матиме таке право при експорті згідно п. 209.4 ст. 209 Кодексу. Тому вважаємо недостатньо практичним п. 209.3 ст. 209 Кодексу, яким сільгоспідприємства зобов'язано відносити від'ємне значення ПДВ до податкового кредиту наступного звітного періоду, що, на думку дослідників [3], перешкоджає сільгоспвиробникам експортувати продукцію власного виробництва і відповідно мати право на бюджетне відшкодування, а отже, змушує їх робити це через посередників.

Наступною важливою проблемою у фінансуванні аграрного виробництва за рахунок державних коштів є монополізація бюджетних ресурсів у галузі. Так, за підрахунками урядовців 8 аграрних компаній щорічно забирають з державного бюджету 30 млрд. грн. або 80 % усіх дотацій на виробництво. Зазначена монополізація стосується і бюджетного відшкодування ПДВ, що підтверджується на регіональному рівні. За нашими підрахунками 3 сільгоспвиробники отримали у 2015 р. з бюджету 42,2 млн. грн. (13,2 %), тоді як на одне з них припало 41,86 млн. грн. або 13,1% відшкодованого ПДВ платникам Хмельницької області (табл.). Причому площа земель у цих трьох сільгоспвиробників перевищила 3 тис. га., а обсяги поставок власної сільськогосподарської продукції – 50 млн. грн. Можна припустити, що саме це і стало причиною появи урядового законопроекту [4, с. 299] щодо скасування спеціальних режимів (єдиного податку для 4 групи та спец режиму використання ПДВ) для компаній з площею земель понад 3 тис. га та річним оборотом понад 50 млн. грн.

Таблиця 1

Бюджетне відшкодування ПДВ на рахунки сільгоспвиробників

Хмельниччини

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	9 міс. 2015 р.
Відшкодовано, всього (тис. грн.)	197 830,3	240 566,7	214 105,5	319 636,7
із них сільгоспвиробникам	5 026,8	580,3	0	42 225,9
У % до відшкодованої суми	2,5	0,2	0	13,2
Відшкодовано суб'єктам (осіб)	71	72	73	86
із них сільгоспвиробникам (осіб)	2	1	0	3
У % до всіх осіб	2,8	1,4	0	3,5

Висновки та пропозиції. Таким чином бюджетне відшкодування ПДВ є особливою формою фінансового забезпечення, яке необхідно здійснювати у найкоротші терміни, зважаючи на сезонність аграрного виробництва. До того ж, інформація про призупинення повернення чи надходження коштів в господарства має бути доступною для будь-якого користувача, оскільки через монополізацію бюджетних ресурсів малі та середні сільгосппідприємства знаходяться у ситуації упередженої іммобілізації обігових коштів і по суті позбавлені дієвої державної підтримки через механізм бюджетного відшкодування ПДВ.

Література

1. Інформація про обсяги відшкодування податку на додану вартість з державного бюджету / Офіційний сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-vidshkoduvannya-pdchv/informatsiya-pro-obsyagi-vidshkoduvannya/>
2. Про стан справ в АПК за 7 місяців 2015 року / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/18264>
3. Голишевська Л.В. Державна підтримка сільськогосподарських підприємств України за рахунок спеціального режиму справляння ПДВ [Електронний ресурс] Л.В. Голишевська, Т.М.Кричківська. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com/>

12_KPSN_2010/Economics/62927.doc.htm

4. Тофан І.М. Проблематика оподаткування агрохолдингів [Текст] / І.М.Тофан // Стратегічні напрямки соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації: збірник тез II Міжнародної науково – практичної конференції (м.Хмельницький, 8–9 жовтня 2015 року). – Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2015. – 345 с.

УДК 651.338

ОБЛІК ЗАПАСІВ В ДЕРЖАВНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Співаченко Р.О., студент

Науковий керівник: **Ксьонжик І.В.**, д.е.н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Досліджено проблеми обліку запасів в бюджетних установах. Запропоновано пропозиції з удосконалення системи організації обліку та контролю запасів бюджетних організацій.

Ключові слова: запаси, бюджетна установа, активи, облік, контроль, ресурси, грошові кошти.

Постановка проблеми. У процесі діяльності бюджетні установи у складі інших оборотних активів обліковують запаси. Запаси – це комплексна категорія, певна частина об'єктів якої з очікуваним терміном використання, що становить один рік, забезпечує функціонування зазначених суб'єктів господарювання протягом року, а решта виступає результатом специфічних, для бюджетних установ, видів діяльності з виготовлення продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості бюджетного обліку запасів було визначено у працях С. М. Альошина, І. А. Андрєєва, А. М. Белова, Ф. Ф. Бутинця, П. Т. Ворончука, Є. П. Дєдкова, З.У. Жутової та інших.

Мета тези. Метою дослідження є розробка пропозицій з удосконалення системи організації обліку та контролю запасів бюджетних організацій.

Вклад основного матеріалу. Запаси – це оборотні активи у матеріальній формі, які належать установі та забезпечують її функціонування (або перебувають у процесі виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг), а також є найбільш значною частиною активів бюджетної установи [2].

У складі запасів обліковуються: сировина, основні й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, призначені для забезпечення звичайної діяльності і досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб суб'єкта державного сектору; готова продукція або незавершене виробництво [2].

У забезпеченні раціонального та економного використання ресурсів, проведенні боротьби з беззаконністю витрачання матеріальних засобів та грошових коштів, дотриманні фінансово-бюджетної дисципліни вирішальну роль відіграє реалізація таких функцій управління, як облік і контроль.

Удосконалення організації обліку запасів, посилення контрольних функцій за господарською та фінансовою діяльністю бюджетних організацій – основа дотримання фінансово-бюджетної дисципліни. Висока якість облікової інформації створює умови ефективної реалізації всіх без винятку функцій управління.

Покращення обліку запасів бюджетних організацій має об'єктивні передумови, зумовлені насамперед бажанням їх керівників володіти достовірною інформацією про ефективність використання запасів установи [1].

Висновки і пропозиції. Отже, для здійснення виробничо-господарської діяльності в бюджетних організаціях використовуються товарно- виробничі запаси, які є найбільш важливою і значною частиною активів організації, які мають свою класифікацію й оцінку.

З метою посилення внутрішнього контролю за формуванням облікової та звітної інформації щодо запасів бюджетних організацій слід запровадити форму

документа, яка б використовувалася в установі при проведенні ревізії запасів.

Таким чином, у бюджетних установах для ефективного внутрішнього контролю потрібен постійно діючий внутрішній контролюючий орган, який би охоплював такі стадії: надходження, формування, і найголовніше – використання запасів.

Література

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік у бюджетних установах : навч. посібн. / Ф. Ф. Бутинець, Т. П. Остапчук, Н. А. Остап'юк. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП “Рута”, 2014. – 380 с.

2. Запаси: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 : Наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1019-10>

УДК 657.1

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Суліменко Л.А., к.е.н., професор

Житомирський національний агроекологічний університет

У статті проаналізовано роль управлінського обліку в системі управління підприємством. Встановлено, що управлінський облік є ефективним інструментом управління в ринкових умовах господарювання. Визначено основні елементи організаційно-методичного механізму управлінського обліку на підприємстві.

Ключові слова: управлінський облік, облікова політика щодо управлінського обліку, бюджетування, внутрішньогосподарська звітність.

Постановка проблеми. Для успішного здійснення господарської

діяльності і отримання прибутку важливим питання є формування системи управління виробничими процесами суб'єкта господарювання. Для ефективної роботи сучасного підприємства необхідна добре налагоджена система управлінського обліку і звітності для забезпечення керівників різних рівнів управління. Тому, особливого значення набуває формування облікової політики щодо організації управлінського обліку з метою створення ефективної системи контролю за господарською діяльністю.

Одним із основних проблемних питань, які стримують належну організацію управлінського обліку є відсутність чітких організаційно-методичних рекомендацій щодо методики організації управлінського обліку, оскільки відсутня нормативно-правова база з ведення управлінського обліку. В Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" наводиться лише визначення управлінського обліку, але не регламентується порядок ведення внутрішньогосподарського обліку на підприємстві [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем організації управлінського обліку на підприємстві присвячено праці вітчизняних науковців І. Білоусової, Ф.Ф. Бутинця, Л. Гнилицької, С.Ф. Голова, В.П. Завгороднього, Л.В. Нападовської, В.В. Сопка, Н.Т. Ткаченко, М.С. Пушкаря, Л.К. Сука, Ю.С. Цаль-Цалка та інших. Водночас, практичний інтерес до розробки рекомендацій щодо організації управлінського обліку на вітчизняних підприємствах обумовили цільову спрямованість дослідження.

Метою дослідження є вивчення особливостей формування організаційно-методичного механізму управлінського обліку суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу. Процес формування облікової політики передбачає вибір принципів, методів, процедур, способів організації та ведення бухгалтерського обліку відповідно до особливостей галузевої діяльності конкретного підприємства. Тому, враховуючи підхід до побудови управлінського обліку, необхідно зважати на те, що на рівні держави його

організація не регламентується, а повністю розробляється і запроваджується внутрішнім нормативним документом.

В результаті дослідження, встановлено, що система організаційно-методичного механізму управлінського обліку підприємства повинна включати такі основні елементи:

- визначення організаційної структури підприємства (наявність та взаємодія його підрозділів) та формування інформаційних потреб внутрішніх користувачів;

- побудова аналітичних рахунків управлінського обліку за центрами виникнення витрат та центрами відповідальності за них, а також за центрами рентабельності виробництва окремих видів продукції;

- функціональні обов'язки щодо ведення управлінського обліку покласти на бухгалтерів-аналітиків, які б готували інформацію для керівництва з метою прийняття управлінських рішень;

- побудова системи управління витратами через застосування тих чи інших методів обліку витрат та способів калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг), які визначаються технологічними і організаційними особливостями господарської діяльності підприємства;

- розробка методики та принципів управлінського обліку і формування внутрішньогосподарської звітності;

- розробка механізму бюджетування діяльності підприємства;

- побудова системи внутрішньогосподарського контролю з метою прийняття ефективних управлінських рішень;

- розробка конкретних принципів, правил та процедур, що застосовується підприємством при організації внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та оформлення їх в додаток до Наказу про облікову політику підприємства – Положення про облікову політику щодо управлінського обліку на підприємстві;

- при розробці облікової політики щодо управлінського обліку підприємству слід користуватися галузевими Методичними рекомендаціями з

обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) та іншими нормативними документами, які визначатимуть методичку ведення управлінського обліку та контролю в даній галузі.

Висновки і пропозиції. Отже, в результаті дослідження визначені основні елементи організаційно-методичного механізму управлінського обліку підприємства та їх відображення в обліковій політиці шляхом розробки додатку до Наказу про облікову політику.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Сук Л. Організація управлінського обліку та економічного аналізу / Л. Сук. – // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2010. – № 11. – С. 35-39.
3. Управлінський облік [Текст]: Підручник / Ю.С. Цал-Цалко, Ю.Ю. Мороз, Н.І. Цегельник. – Житомир: ПП «Рута», 2015. – 632 с.

УДК 338.432:664.1

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА – ЯК ШЛЯХ АДАПТАЦІЇ ДО ВІДРОДЖЕННЯ РИНКУ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

Тисячук А.В., аспірант

Вінницький національний аграрний університет

У тезі розглядаються перспективи відродження цукробурякового підкомплексу в Україні, а також виявлено пріоритетні фактори, що визначають рівень його внутрішнього і зовнішнього ринків. Запропоновано ряд напрямків для подальшої інтенсифікації виробництва в цукробуряковій галузі.

Ключові слова: виробництво, ринок, інтенсифікація, державне регулювання, цукровий буряк, ефективність, аналіз, галузь буряківництва, ціноутворення.

Постановка проблеми. На сучасному етапі реформування аграрного сектору економіки держави важливим є пошук шляхів ефективного функціонування продовольчого ринку, який в першу чергу, визначає рівень забезпеченості населення продуктами харчування. Серед сукупності продовольчих ринків одним із найбільш важливих для України є ринок цукрових буряків, який до середини 90-х років минулого століття займав стійкі позиції щодо обсягів виробництва на світовому ринку цукросировини. За період економічних реформ у буряківництві, як і в сільському господарстві країни в цілому, сформувалися стійкі тенденції економічної кризи, що були викликані та підтримувались рядом об'єктивних і суб'єктивних причин внутрішнього й зовнішнього середовища. Галузь, за рідкісним виключенням, залишалась без інвестицій і кредитів, і по суті стала збитковою. Відсутність достатнього досвіду господарювання в ринкових умовах, особливо на регіональному рівні, залишає невирішеним цілий ряд науково-методичних і практичних питань реструктуризації бурякоцукрового виробництва та формування його в самостійну ринкову структуру. Зокрема, існує необхідність розробки пропозицій щодо активізації розвитку ринку цукрових буряків, підвищення ефективності буряківництва, залучення передового науково-практичного досвіду в галузь та його адаптації до сучасних ринкових умов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ефективності та конкурентоспроможності ринку цукрових буряків вивчали відомі економісти-аграрники Г.М. Калетнік, О.С. Заєць, О.Ю. Грищенко, М.Ю. Коденська, М.В. Роїк, Н.А. Русак, П.Т. Саблук, О.М. Шпичак та інші.

Мета тези. Метою тези є виявлення проблем і визначення напрямів подальшого шляху адаптації до відродження ринку цукрових буряків, виходячи з сучасних умов і можливостей.

Виклад основного матеріалу. До початку 90-х років ХХ ст. Україна належала до найбільших у світі виробників цукрових буряків і цукру. Станом на 1990 рік в Україні діяло 192 цукрових заводи (усього в колишньому СРСР –

305), однак, на сьогоднішній день ефективність роботи цукробурякового підкомплексу України значно погіршились. Україна займала одне з перших місць у світі за площами посіву цукрового буряку – 1,6 млн. га, й за виробництвом бурякового цукру – більше 5 млн. т., що складало 10 % світового виробництва і 60 % виробництва в СРСР. Головним ринком збуту українського цукру була Росія та інші республіки Радянського Союзу. На внутрішньому ринку споживалось 1,9-2,0 млн. т. цукру. Але після розпаду СРСР Україна втратила ринки збуту. Росія, Білорусь, Молдова та інші країни СНГ з метою захисту внутрішнього ринку ввели увізні мито. Основними причинами цього стали: зменшення виробництва цукрових буряків; загальна економічна криза і послаблення ролі держави у розвитку бурякоцукрового виробництва; втрата економічної зацікавленості виробників у вирощуванні цукросировини та зовнішніх ринків збуту цукру; інвестиційна непривабливість галузі для вітчизняних і зарубіжних стратегічних інвесторів; відсутність чіткого законодавства та правових основ організації виробництва та регулювання ринку галузі буряківництва.

Відродження галузі українського буряківництва слід починати з запровадження сучасних високоінтенсивних ресурсозберігаючих технологій, потрібно здійснити середньо- та довгострокові вкладення в техніку. Зрозуміло, що держава не в змозі спрямувати на це такі кошти, тому відновлення виробництва цукрового буряку в Україні залежить певним чином від приватних внутрішніх та іноземних інвестицій. Сьогодні в Україні потрібно формувати регульований ринок галузі, а основною фігурою на ньому має бути його виробник.

Потрібно сформувати відповідний ринковий економічний механізм, і насамперед механізм цінового управління з урахуванням особливостей виробництва сировини, збуту й споживання продукції переробки галузі буряківництва. Вільний, стихійно створений, нерегульований ринок продукції переробки галузі буряківництва несе велику загрозу аграрному секторові

економіки України.

Висновки і пропозиції. Зростання врожайності цукрових буряків є одним з важливих чинників підвищення рентабельності виробництва. Зміна стратегії і тактики формування ринкових відносин у цукробуряковому виробництві, використання відповідних економічних, організаційних і правових методів, дозволить змінити на краще соціально-економічну ситуацію у галузі, відновити гідне становище сільськогосподарських товаровиробників на вітчизняному ринку продукції переробки галузі буряківництва, дати нові робочі місця, поліпшити соціальні умови життя працівників та їхніх родин. Реалізація запропонованих заходів дозволить сформувати ефективну структуру виробництва та призупинити розвиток кризових явищ у галузі.

УДК 657

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Томчук О.Ф., к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто методика аналізу ефективності використання капіталу підприємства

Ключові слова: аналіз, ефективність, капітал, оптимізація.

Постановка завдання. Поряд з чітким уявленням про кожний елемент майна підприємства важливе значення мають джерела фінансових ресурсів, які забезпечують формування окремих об'єктів матеріальних і нематеріальних активів. За джерелами формування фінансових ресурсів, що розміщуються в майні підприємства, їх поділяють на внутрішні зобов'язання (власний капітал) і зовнішні зобов'язання (залучений капітал).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вклад в удосконалення аналізу капіталу зробили вчені О.Д. Василик, О.М.Загородна, В.М.Івахненко, К.В.Ізмайлова, М.Я.Коробов, Л.А. Лахтіонова, В.О.Мец, Є.В.Мних, П.Я.Попович, І.Д.Фаріон, С.І.Шкарабан та інші. Проте, щодо аналізу використання як власного так і позикового капіталу залишається багато невирішених та дискусійних питань, що потребують подальшого дослідження та пошуку нових прийомів та методів аналізу.

Метою нашого дослідження є розкриття методики аналізу ефективності використання капіталу.

Результати досліджень. Аналізуючи ефективність формування капіталу підприємства, здійснюють порівняльну оцінку загальних витрат необхідних для авансування коштів в господарську діяльність.

Показники ефективності використання капіталу підприємства доцільно об'єднати у дві групи:

- перша – характеризує ефективність капіталу на основі розрахунку показників його оборотності;
- друга – шляхом оцінки доходності (прибутковості) капіталу.

Показником, який характеризує інтенсивність використання капіталу, його ділову активність є оборотність як сукупного капіталу, так і його складових частин. Швидкість оборотності капіталу характеризують наступні показники:

1. Оборотність капіталу у днях (тривалість обороту капіталу), її розраховують діленням добутку середнього розміру капіталу та кількості днів у аналізованому періоді на загальний розмір чистої виручки підприємства.

2. Оборотність капіталу у разях (коефіцієнт оборотності капіталу) обчислюють діленням кількості днів у аналізованому періоді на оборотність капіталу у днях.

3. Капіталомісткість або коефіцієнт закріплення капіталу – це обернений показник до коефіцієнта оборотності капіталу.

У світовій практиці широкого застосування набув узагальнюючий показник міри ефективності використання капіталу - прибутковість (дохідність, рентабельність) [1].

Коефіцієнт прибутковості визначається відношенням прибутку до капіталу, що інвестується, і розраховується за формулою:

$$КП = \frac{П}{К},$$

де: КП- коефіцієнт прибутковості; П- прибуток; К-капітал.

Але слід зазначити, що ми відобразили загальну концепцію розрахунку показника. На сьогодні не існує єдиного загальноприйнятого показника ефективності капіталу для розрахунку коефіцієнта прибутковості.

У чисельнику формули може бути операційний чистий прибуток, у знаменнику - середні показники загального капіталу (загальні активи), основного капіталу (довгострокові активи), оборотного капіталу (поточні активи).

У розрахунок середньорічної суми загального капіталу не включають «непродуктивний» капітал (незавершені капітальні вкладення, витрати майбутніх періодів).

Показник прибутковості капіталу характеризує рівень продуктивності всього капіталу, незалежно від джерел його надходження.

При розрахунку коефіцієнта прибутковості можуть використовуватися і дані пасиву балансу. Таким чином, можна знайти коефіцієнт прибутковості загального і власного капіталів.

Вибір бази розрахунку показника прибутковості залежить від поставленої мети аналізу.

Коефіцієнт прибутковості використовується як інструмент прогнозування прибутку, оскільки він відображає взаємозв'язок передбачуваного щодо одержання прибутку із загальним інвестованим капіталом. Саме це робить процес прогнозування більш реальним. Окрім того, цей показник має важливе

значення для прийняття інвестиційних рішень, загального і фінансового планування, координації оцінки і контролю за господарською діяльністю та її результатами.

Велику увагу при аналізі приділяють оптимізації капіталу, одним із напрямків якої є залучення кредитних ресурсів, яке залежить від обґрунтування оптимального співвідношення позикових та власних коштів, яке б максимізувало фінансову рентабельність підприємства і знижувало середньозважену ціну капіталу [2].

Оптимізація структури капіталу повинна забезпечити мінімізацію середньої вартості фінансових ресурсів, максимізацію рівня прибутковості активів і мінімізацію фінансових ризиків. Ефективність оптимізації структури капіталу визначається відношенням приросту рівня рентабельності активів до приросту середньої вартості фінансових ресурсів.

Розрахована ціна фінансових ресурсів підприємства досліджується в динаміці і, виходячи із її величини, здійснюється оцінка ефективності інвестування капіталу та формуються критерії вибору майбутніх інвестицій. Порівнюючи вартість капіталу з очікуваним рівнем прибутковості залучених інвестицій, можна оцінити міру ефективності і доцільності здійснення вкладень в окремі активи.

Висновки. Таким чином, запропонована система показників ефективності використання капіталу підприємства характеризує доцільність та визначає обсяг залучення на підприємство позикового капіталу. Ефективність використання капіталу підприємства є багатозв'язковим процесом і полягає в економічній вигоді, яку отримує як суспільство, так і власники та працівники підприємства.

Література:

1. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник / В.О. Подольська, О.В. Яріш .-К.: ЦНЛ, 2007.-488 с.
2. Мних Є.В. Фінансовий аналіз : підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. –

К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. – 536.

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ НА РЕЗУЛЬТАТИ ФІНАНСОВО – ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Томчук О.Ф., к.е.н., доцент

Білокур А. Ю., студентка магістратури

Вінницький національний аграрний університет

Досліджено вплив формування витрат на результати фінансово – господарської діяльності підприємства.

Ключові слова: фінансові результати, фінансова звітність, витрати, управління витратами.

Постановка проблеми. З кожним роком у світовій спільноті набуває актуальності питання проблеми формування витрат на результати фінансово – господарської діяльності.

Дослідження витрат є необхідною умовою функціонування та розвитку підприємства, оскільки саме від їх рівня та динаміки залежать результати фінансово-господарської діяльності.

Дане питання обумовлює необхідність поглибленого вивчення зарубіжного та вітчизняного досвіду, пошуку напрямків удосконалення обліку та посилення контролю за економією витрат та формуванням прибутку (збитку), тому торкається таких життєво важливих для будь-якого підприємства аспектів, як вільна орієнтація у фінансовому житті суб'єкта господарської діяльності, що дозволить спланувати подальший розвиток, визначати поточне положення діяльності підприємства, ідентифікувати причини виникнення позитивної чи негативної динаміки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження структури витрат та методів їх оптимізації знайшло відображення в наукових роботах

багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких А. Чандлер, В. Панасюк, Т. Резнікова, А. Зокін, Е. Гончарова, В. Петрова, К. Філіппов, Б. Мігалатий, Е. Брігхем, Дж. Шанк та ін. Широке коло завдань і методів їх вирішення, пов'язаних з управлінням витратами на підприємствах, знайшло відображення в наукових роботах багатьох вітчизняних учених, таких як М. Корінько [1], Г. Тітаренко, Т. Котенко [2], Л. Коваленко, Л. Ремньова та ін.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, фінансовим результатом підприємства може бути прибуток або збиток. Відповідно до діючого законодавства, в нормативних документах зазначено, що прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ним витрати, а збиток - перевищення суми витрат над сумою доходів, для отримання яких здійснені ці витрати [3].

На фінансовий результат підприємства та його подальший розвиток безпосередньо впливає такий об'єкт, як витрати, вони є основним показником діяльності підприємства, який обмежує обсяг прибутку. Витрати визначають, якою буде мінімальна ціна товарів, а також впливають на конкурентоспроможність підприємства.

Розвиток нових економічних методів і підходів, показує, що витрати підприємства піддаються все більшому управлінському впливу, з'являються більше варіантів знайти ефективніші шляхи їх оптимізації та зниження, оскільки від правильної оцінки реальної собівартості залежить ефективність управління виробництвом, що в результаті вплине на фінансовий результат діяльності підприємства.

Аналіз та оцінка ефективності формування витрат підприємства включає в себе сукупність показників, за допомогою яких можна отримати уявлення про успішність чи недоліки формування витрат підприємства від усіх видів діяльності.

Ефективність формування витрат від фінансової діяльності може бути оцінена за такими показниками як рентабельність фінансових витрат та чиста рентабельність фінансових витрат.

Управління витратами - це процес цілеспрямованого формування витрат щодо їхніх видів, місць та носіїв за постійного контролю рівня витрат і стимулювання їхнього зниження. Воно є важливою функцією економічного механізму будь-якого підприємства [4].

Висновки та пропозиції. Отже, раціональне формування витрат є запорукою фінансової стабільності та стійкості у роботі вітчизняних товаровиробників. Недооцінка ролі формування витрат і управління ними зумовлює значні витрати підприємств, що у кінцевому випадку негативно впливає результати господарювання.

Керівництву підприємства необхідно пам'ятати, що зниження в довгостроковому періоді витрат з метою їх оптимізації є прямим шляхом до покращення його фінансового стану і забезпечення прибутковості діяльності.

Література:

1. Котенко Т. Ю. Аналіз витрат як складова управління на підприємствах будівельної галузі / Т. Ю. Котенко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 6. – С. 118–121.

2. Корінько М. Д. Концептуальні основи управління витратами суб'єктів господарювання в умовах удосконалення ринкових відносин / М. Д. Корінько, Г. Б. Тітаренко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 9. – С. 126–131.

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Мінфіну України від 07.02 2013 р. № 73.

4. Власюк Г. В. Оцінювання управління витратами виробництва / Г. В. Власюк // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. - 2010. - №1. - С. 54-58.

УДК 657

МІСЦЕ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ РОСЛИННИЦТВА У ВИРОБНИЦТВІ БІОПАЛИВА

Усенко Н.Ю., магістрант

Науковий керівник: Коваль О.В., к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто роль біологічних активів рослинництва у розвитку ринку біопалива. Встановлено, що Україна має потужний природно-біологічний потенціал для виробництва біопалива.

Ключові слова: біопаливо, біологічні активи, рослинництво, біомаса

Постановка проблеми: У столітті, коли природні енергетичні ресурси витрачаються мільярдами тонн по всьому світу, коли продукти переробки нафти, вугілля, забруднюють навколишнє середовище, коли вартість енергії зростає в геометричній прогресії, слід шукати альтернативні шляхи вирішення даних проблем та переосмислювати роль сільськогосподарської діяльності для природо-екологічних чинників розвитку людства. Україна володіє достатнім потенціалом розвитку біоенергетики. Велика кількість родючих земель і розвиток сільського господарства сприяє збільшенню сировинної бази для створення твердого біопалива.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемами виробництва та використання альтернативних видів енергоресурсів, формування ринку біопалива займаються багато вітчизняних науковців, серед них І.Г. Кириленко, В.М. Жук, Ю.А. Карамазін, Г.М. Калетнік та ін.

Мета тези: Узагальнити значення біологічних активів рослинництва у розвитку ринку біопалива.

Виклад основного матеріалу. Сільськогосподарський сектор України має значний потенціал постачання сировини, потрібної для виробництва біоенергії.

Частка біомаси в енергопостачанні нашої країни становить близько 2,5%. У перерахунку на нафту це становить близько 0,7 млн. т умовного палива. Проте, за дослідженнями Інституту технічної термодинаміки України, встановлено, що біомаса в Україні може задовольняти як мінімум 40% в обсязі споживання первинної енергії.

Так, Скорук О.П. вважає, що загроза енергетичної катастрофи, на порозі якої нині стоїть увесь світ, змусила учених шукати нові види джерел поповнення енергетичних ресурсів людства. Проте, і в Україні існує перспектива виробництва екологічно безпечних видів палива з рослинницьких культур, що зумовлює необхідність розроблення методологічних, методичних, організаційних та функціональних засад, на яких базувалося б виробництво такої продукції, її реалізація та споживання [2].

На думку Коваль О.В., масштабне виготовлення біопалива є рушійною силою для розвитку сільського господарства, що має найважливіші відмінні особливості, а саме, те, що головні засоби виробництва представлені живими організмами (рослини, тварини). Значимість біологічних активів зумовлена тим, що вони становлять основну частину виробництва продукції сільськогосподарських підприємств, для яких це є основне джерело надходжень ресурсів [1].

Значний ресурсний потенціал по біомасі є головною перевагою України в порівнянні з іншими країнами Європи. Перспективи розвитку ринку енергетичних культур для біоенергетики пов'язано з можливістю переробки надлишків вирощуваних зернових та технічних культур, а також введенням наявних у наявності значних площ незадіяних земель, придатних для вирощування даних культур.

Найбільш перспективними культурами для виробництва біопалива є: зернові культури, в тому числі кукурудза, пшениця та ячмінь, цукрові буряки, соняшник, ріпак. Провідна роль як сировини у виробництві біоетанолу належить зерновим культурам і мелясі із цукрових буряків, а біодизелю –

ріпаку і соняшнику.

Висновки і пропозиції. Отже, як бачимо, сьогодні Україна має потужний природно-біологічний потенціал, що дозволяє перетворювати сільське господарство в інвестиційно привабливу галузь економіки, адже Україна займає третину загальної території центральної Європи і є власницею майже 40 % світової площі чорноземів – найродючіших ґрунтів суходолу[1].

Крім того, це агропромислова країна, що володіє величезним незадіяним ресурсом різноманітної сировини для випуску як деревних, так і сільськогосподарських пелет.

Динаміка виробництва твердого палива з різних матеріалів збільшується з кожним роком. Використання природної сировинної бази для виробництва альтернативних видів енергоресурсів допоможе зменшити енергетичну залежність країни та стане рушійною силою для розвитку сільського господарства.

Література

1. Коваль О.В. Зростання функціональної значимості біологічних активів / О.В. Коваль, І. М. Лепетан // Наукові праці Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків : зб. наук. праць / Ін-т біоенергет. культур і цукр. буряків, Нац. акад. аграр. наук України. – 2013. – Вип. 19. – С. 191-194.

2. Скорук О. П. Облік витрат та виходу біопалив у сільськогосподарських підприємствах [Електронний ресурс] / О. П. Скорук, О.П. Панадій – Режим доступу до ресурсу:http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2010/Economics/75315.doc.htm.

УДК 65.011.47:620.92.002.33

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ СИРОВИННИМИ РЕСУРСАМИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ТВЕРДОГО БІОПАЛИВА

Федоришина Л.І., к.і.н., доцент

Ярославський А.О., студент магістратури

Вінницький національний аграрний університет

В тезах розглядається методичний підхід до проведення аналітичної оцінки забезпеченості сировинними ресурсами для виробництва твердого біопалива. Окреслено основні складові методики та напрями аналізу.

Ключові слова: аналіз, методика, ресурси, сировина, біопаливо.

Постановка завдання. Необхідною умовою ефективного виробництва продукції є стабільна, повна та своєчасна забезпеченість сировинними ресурсами, які є основою її виготовлення. Аналіз забезпеченості виробництва твердого біопалива сировинними ресурсами дозволяє ефективно організувати процес виробництва, виявити небажані тенденції та надати управлінському персоналу необхідну інформацію для того, щоб попередити їх у перспективі.

Теоретичні аспекти методики проведення аналізу забезпеченості сировинними ресурсами досить широко висвітлені у працях вчених-економістів, зокрема можна виділити таких авторів як: Мних Є. В. [1], Мошенський С. З. [2]; Савицька Г. В. [3] та ін. Проте цей напрямок аналізу є недостатньо дослідженим.

Метою нашого дослідження є розгляд методики аналізу забезпеченості сировинними ресурсами для виробництва твердого біопалива.

Результати досліджень. Аналіз забезпеченості відходами як вторинною сировиною на виробництво твердого біопалива покликаний виявити взаємозв'язки між випуском готової продукції й споживанням вторинної сировини на виготовлення твердого біопалива та на цій основі визначити

потребу підприємства у відходах як вторинній сировині відповідно до виробничої програми підприємства для забезпечення безперебійного виробництва продукції із вторинної сировини.

Важливим фактором забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами є правильність розрахунку потреби в них [2, с. 337]. Її визначають у натуральному, грошовому вимірниках та днях забезпеченості.

Оскільки неповна забезпеченість виробничими запасами призводить до простою підприємства та втрати можливості отримати прибутки, то у ході аналітичної роботи необхідно особливу увагу приділяти розрахунку планової потреби у певному виді виробничих запасів з метою точності її визначення.

Водночас наявність понадпланових запасів сировини також є негативним, оскільки це призводить до вилучення оборотних коштів з обігу, що в сучасних кризових умовах господарювання не сприяє розвитку суб'єкта господарювання.

Одним із етапів аналізу є визначення забезпеченості потреби в сировинних ресурсах джерелами покриття: зовнішніми або внутрішніми.

Для того, щоб визначити реальну потребу в залученні зовнішніх джерел покриття, слід від загальної потреби в потрібному виді сировини відняти суму внутрішніх (власних) джерел її покриття.

Як правило, потреба суб'єктів господарювання в сировинних ресурсах забезпечується зовнішніми джерелами покриття, тобто надходженням від постачальників згідно укладених договорів. Проте при аналізі забезпеченості виробничими відходами як вторинною сировиною необхідно враховувати те, що в сумі джерел покриття потреби в зазначеному ресурсі переважають саме внутрішні джерела покриття.

Висновки. Оскільки потреба у сировині для виробництва твердого біопалива забезпечується з двох джерел, це збільшує кількість факторів, які можуть негативно вплинути на ритмічність постачання, тому наявність страхового запасу деревинних відходів є необхідністю.

Література

1. Мних Є. В. Економічний аналіз : Підручник [Текст] / Є.В. Мних. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с.
2. Мошенський С. З. Економічний аналіз: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів [Текст] / С. З. Мошенський, О. В. Олійник; За ред. д. е. н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф. Ф. Бутинця. – 2-ге вид., доп. І перероб. – Житомир : ПП “Рута”, 2007. – 704 с.
3. Савицкая Г.В. Теория анализа хозяйственной деятельности [Текст] : Учебное пособие / Г. В. Савицкая. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 281 с.

УДК 631.1:338:51–77

СУТЬ КЛАСТЕРІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Фостолович В.А., к.с.-г.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

Представлено основні аспекти організації системи управління на підприємстві при функціонуванні в структурі кластера та зазначено інструменти досягнення запланованого результату

Ключові слова: підприємство, ефективність, процес управління; кластер, структура.

Постановка проблеми. Сучасний ринок вимагає від підприємств побудови такої системи управління, яка б забезпечила високий рівень конкурентоспроможності продукції, робіт, послуг вироблюваних компанією. Дефіцит фінансових ресурсів на підприємстві не дає можливості застосовувати дорогі технології, які і не завжди можуть бути ефективними на невеликих та середніх розмірів підприємствах. Світова спільнота на сьогодні

надає перевагу в системі управління застосовувати інструменти типу Kaizen, 6-sigma, 3E та інші, які дають можливість постійного поліпшення та розвитку підприємства. Також, формування регіональних кластерів дасть можливість об'єднувати зусилля та виконувати завдання в єдиній логістичній мережі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сучасних систем управління та організації виробничого процесу у сільськогосподарських підприємствах та їх об'єднаннях вивчало багато науковців та практиків. Зокрема,

Мета роботи. Метою є розробка сучасного дієвого інструментарію для ефективного функціонування системи управління сільськогосподарських підприємств при веденні бізнесу в структурі кластера.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи вплив глобалізації на методику організації системи управління підприємством виявлено необхідність зміни підходів до системи управління. Нами відмічено, що сучасні моделі організації бізнесу потребують переформатування, що, на наш погляд, передбачає формування територіальних об'єднань незалежних підприємств у структуру кластера. Оскільки, юридично самостійні підприємства об'єднуючись при вирішенні організаційних, постачальницько-збутових та інших питань в єдину логістичну мережу вирішують питання найбільш ефективної співпраці в аспекті транспортних послуг, постачання устаткування, спеціалізованих послуг, інфраструктури, послуг науково-дослідних інститутів, ВУЗів та інших підприємств взаємодоповнюють один одного та підкреслюють і посилюють їх конкурентні переваги. Нами сформовано 3 моделі організаційної структури кластера:

1) підприємства, які функціонують в структурі кластера є абсолютно відокремленими структурними одиницями і співпрацюють на умовах окремих договорів за кожною із операцій та/чи групами операцій;

2) підприємства, які функціонують в структурі кластера є абсолютно відокремленими структурними одиницями об'єднані в єдину логістичну

мережу, де управління такою схемою здійснює єдина посадова особа – мережевий логіст;

3) підприємства, які функціонують в структурі кластера мають орган з управління кластером або відокремлений офіс, який функціонуватиме за рахунок учасників.

Подібні пропозиції було сформовано за результатами світового бенчмаркінгу кластерів та кластрових ініціатив [3].

Ефективність системи управління підприємством можливо забезпечити шляхом застосування принципу постійного поліпшення, що є обов'язковою умовою впровадження на підприємстві стандартів серії ISO 14000. Інструментом для виконання такої умови є впровадження методики Kaizen, 6-sigma, 3E. Дослідження системи управління підприємств які використовують такі інструменти та економічних, екологічних і соціальних результатів їх діяльності засвідчують позитивні ефекти.

Висновки. Отже, на сучасну вимогу ринку доцільним є формування об'єднаних регіональних бізнесових угруповань, які функціонуватимуть на принципах кластера. В системі управління підприємств орієнтуючись на принцип постійного поліпшення застосовувати в якості інструментів методики Kaizen, 6-sigma, 3E.

Література

1. Фостолович В.А. Елементи удосконалення системами управління підприємством в умовах глобалізації [Текст] / В.А. Фостолович // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Випуск 12 (45). Частина 2. – 2015 - С. 250-261

2. Фостолович В.А. Кластери як перспективна форма самоорганізації бізнесу в умовах глобалізації [Текст] / В.А. Фостолович // Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (10 жовтня 2015 р). / відп. ред. І.Б. Садовська. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2015. – С. 254-256

3. MÜLLER, Lysann. Updated report. Clusters are individuals. New findings

from the european cluster management and cluster program benchmarking. (2012) Lysann Müller, Thomas Lämmer-Gamp, Gerd Meier zu Kôcker, Thomas Alslev Christensen. Berlin: VDI/VDE Innovation + Technik GmbH (VDI/VDE-IT), October 2012. (p. 42) 84 P.

УДК 631.1:338:51–77

ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА В СИСТЕМІ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Фостолович Р.С., студент економічного факультету
Вінницький національний аграрний університет

Представлено основні аспекти організації системи управління на підприємстві при функціонуванні в структурі кластера та зазначено інструменти досягнення запланованого результату

Ключові слова: інформаційна база, підприємство, ефективність, управління, екологічний облік.

Постановка проблеми. Інформаційне забезпечення є основою ефективності прийняття управлінських рішень та, як наслідок, результативності діяльності підприємства. Євроінтеграційна політика вимагає адаптації функціонування вітчизняних підприємств до співпраці із закордонними партнерами. Насамперед доцільно привести у відповідність облікову інформацію, яка повинна бути узагальнена у звітні форми із інформацією порівнюваною, зрозумілою та повною. Більшість підприємств-партнерів за кордоном є учасниками всесвітньої мережі Gratis та сертифікованими до вимог стандартів серії ISO 14000, ISO 9000 та мають впроваджені сертифіковані системи EMAS, які потребують щорічного формування екологічної декларації. Для формування звітних форм щорічно необхідна облікова інформація стосовно результатів діяльності в рамках розробленої підприємством еколого-економічної політики. Таку інформацію можливо отримати лише при

запровадженні екологічного обліку та формуванні екологічної звітності на підприємстві у системі фінансового та управлінського обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням адаптації сучасного фінансового та управлінського обліку до потреб міжнародної співпраці в аспекті забезпечення еколого-зорієнтованою інформацією вивчало багато науковців та практиків. Зокрема, Жук В.М., Вороновська О.В., Жук В., Замула І., Ларуш Л., Максимів Л., Подолинський С., Руденко М., Шевчук В., М. Федоров

Мета роботи. Визначення необхідності реалізації екологічного обліку на підприємстві як джерела інформації для прийняття ефективних управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу. Дослідження проведені нами стосовно доцільності виокремлення в системі фінансового та управлінського обліку інформації про екологічні витрати, цінності та ефекти і ефективність від їх застосування підтверджують її необхідність. Така потреба викликана стрімким проникненням глобалізації в систему ведення бізнесу українських підприємств. Конкурентні партнерські стосунки вимагають від підприємств формування повної інформації про власні результати діяльності та її вплив на різні сфери: економічні (фінансова), екологічні (екологічна декларація, реєстрація та представлення інформації у всесвітній мережі Gratis), соціальні (звітність про соціальну відповідальність (Corporate social responsibility) – нефінансова звітність, реєстрація та надання інформації про таку діяльність у мережі CSR) .

У 2014 році (15 квітня) була представлена нова директива Європейської Комісії, спрямована на зміни законодавства ЄС по звітності та схвалена Європейським парламентом. При введенні її в дію виникне потреба для великих підприємств що діють на міжнародному ринку, чи мають дочірні компанії та території Європейського Союзу формувати таку звітність. Для цього сучасну систему обліку слід адаптувати під такий формат. Тому, необхідним є впровадження екологічного обліку на підприємствах.

Висновки. Отже, формування на підприємстві відокремленої інформації стосовно відображення екологічних витрат та результатів еколого-зорієнтованої політики розвитку підприємства та соціальної відповідальності уможливить функціонування в умовах інтегрованих систем управління сертифікованих відповідно стандартів серії ISO 14000 та EMAS. Наявність такої інформації дасть можливість формувати екологічну декларацію, яка слугуватиме, радше, як рекламний хід на зразок роботи закордонних підприємств. В системі управлінського обліку така інформація дасть можливість визначити реальні ефекти від виконання пунктів еколого-економічної політики розвитку підприємства та передбачити і оцінити імовірні ризики від прийняття управлінських рішень.

Література

1. Жук В.М. Екологічні аспекти бухгалтерського обліку в агропромисловому виробництві / В.М. Жук // Агроекологічний журнал. - 2012. - № 2. - С. 18-23
2. Інтегрована звітність та GRI G4 рік потому [Електронний ресурс] // <http://csr-ukraine.org/article/%D0%BA>

УДК 657:631.11:620.952

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДОБРАЖЕННЯ ВИТРАТ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ БІОМАСИ

Чехівська І.П., магістрантка

Науковий керівник: **Гуцаленко Л.В.**, д.е.н., професор

Віницький національний аграрний університет

Здійснено огляд поглядів науковців щодо трактування поняття «облікова політика», представлений перелік елементів облікової політики, які впливають на облікове відображення витрат підприємства.

Ключові слова: облікова політика, елементи облікової політики, витрати

підприємства, біомаса, собівартість продукції.

Постановка проблеми. Сучасні принципи господарювання та необхідність використання альтернативних варіантів з ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності передбачають формування облікової політики кожним підприємством. Однак, ігнорування значення облікової політики для діяльності підприємства керівниками і власниками та незавершеність розроблення методології бухгалтерського обліку з цього питання гальмує розвиток підприємництва [9, с.300].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сутності, значення та формування облікової політики підприємства присвячені праці багатьох вітчизняних учених, а саме: Т.В. Барановської, І.А. Белоусової, Ф.Ф. Бутинця, Л.В. Гуцаленко, П.Є. Житнього, С.Л. Коротаєвої, В.М. Пархоменка, М.С. Пушкаря, В.Г. Швеця, Л.З. Шнейдмана, М.Т. Щирби та інших. Однак, не зважаючи на свою актуальність, дана проблематика є недостатньо дослідженою у галузевому аспекті.

Метою дослідження є визначення та обґрунтування основних засад організації обліково-аналітичного забезпечення процесу виробництва біопалива як інформаційної бази для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу. Дослідженню облікової політики присвячені праці вчених, які мають різні погляди щодо трактування поняття «облікова політика» (табл. 1).

Таблиця 1

Трактування поняття «облікова політика»

№ з/п	Визначення поняття «облікова політика»	Автор
1	Облікова політика підприємства це сукупність дій із формування комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації та ведення бухгалтерського обліку, який відповідає особливостям діяльності підприємства.	Барановська Т.В. [1, с.10]
2	Облікова політика є сукупністю конкретних елементів організації бухгалтерського обліку, які визначаються підприємством на підставі загальноприйнятих правил.	Бутинець Ф.Ф. [5, с.52]
3	Облікова політика це вибрана суб'єктом господарювання система облікових заходів, спрямованих на досягнення його стратегічних і поточних цілей.	Міщенко С.М. [4, с.8]

Розглянуті погляди науковців вказують, що облікова політика слугує передумовою для забезпечення внутрішніх і зовнішніх користувачів достовірною інформаційною базою.

Для забезпечення достовірності, повноти, зрозумілості, порівнянності облікової інформації щодо виробництва та собівартості біомаси на підприємстві має бути належним чином розроблена облікова політика як в цілому щодо всіх об'єктів обліку, так і щодо витрат зокрема.

Сільськогосподарські підприємства розробляють облікову політику щодо відображення витрат в обліку та звітності з урахуванням П(С)БО 16 «Витрати» [6], П(С)БО 30 «Біологічні активи» [7] та Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції сільськогосподарських підприємств [3].

У наказі про облікову політику доцільно передбачати розділ про витрати, де визначати: об'єкти, методи та статті витрат; об'єкти калькулювання; перелік та базу розподілу загальногосподарських витрат; метод оцінки незавершеного та побічної продукції [2, с. 154].

Будуючи облікову політику потрібно зазначити, які саме елементи облікової політики стосуються запасів підприємства. У частині затрат підприємства окремі науковці пропонують виділяти такі елементи облікової політики: варіант обліку затрат; систему обліку затрат; перелік центрів відповідальності; перелік об'єктів обліку затрат, калькулювання та калькуляційних одиниць; перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукту; метод обліку затрат і калькулювання; перелік і склад змінних та постійних загальногосподарських затрат; варіант зведеного обліку затрат виробництва; склад витрат майбутніх періодів та порядок їх списання на затрати виробництва [8, с. 74,75].

Висновки і пропозиції. Вищевикладене дозволяє дійти висновку, що при формуванні облікової політики підприємство має враховувати усі необхідні елементи, що стосуються обліку витрат виробництва та калькулювання

собівартості біомаси, для забезпечення організації обліку та впливу керівництвом на процес формування собівартості біомаси з метою визначення факторів її зниження.

Література

1. Барановська Т.В. Облікова політика підприємства в Україні: теорія і практика: автореф. дис. на здобуття наук. ступення канд. екон. наук: 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит»/ Т.В. Барановська. – К., 2005.-21с.
2. Гуцаленко Л.В. Організація обліку і контролю виробництва біологічного палива: Монографія/ Л.В. Гуцаленко, В.Ю. Фабіянська – Вінниця: ТД «Едельвейс і К», 2013.-262 с.
3. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: наказ Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Ліга: Закон еліт. – 2001-2014.
4. Міщенко С.М. Облікова політика в управлінні банком: автореф. дис. на здобуття наук. ступення канд. екон. наук: 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит»/ С.М. Міщенко. – К., 2004.- 21с.
5. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. для студ. вузів спец. 7.050106 «Облік і аудит»/ Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова.- 2-е вид., допов. і перероб.- Житомир: ЖІТІ, 2001.- 576с.
6. П(С)БО 16 «Витрати», затверджено наказом МФУ від 19.01.2000 №27/4248, із змінами і доповненнями // Нова бухгалтерія. – 17.04.2006. –С. 136-140.
7. П(С)БО 30 „Біологічні активи”, затверджене Наказом Міністерства фінансів від 18.11.2005 р. № 790.
8. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики: монографія / М. С. Пушкар, М. Т. Щирба. – Тернопіль: Карт-бланш, 2010. – 260 с.
9. Сторожук Т.М., Кушніренко Д.І. Облікова політика підприємства щодо незавершеного виробництва/ Т.М. Сторожук, Д.І. Кушніренко// Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та

підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2014. - № 797.
- С. 300-305.

УДК 657.3

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ УПРАВЛІНСЬКОЇ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Шайдецька І.І., магістрант, гр.ОАМ-25

Науковий керівник: Лаговська О.А. д.е.н., професор
Житомирський державний технологічний університет

В статті розглядається необхідність та вимоги щодо складання управлінської бухгалтерської звітності аграрного підприємництва. Визначено основні проблеми підготовки управлінської бухгалтерської звітності аграрного підприємництва.

Ключові слова: звітність, управлінська бухгалтерська звітність, підготовка управлінської бухгалтерської звітності, аграрне підприємництво.

Постановка проблеми. Розвиток аграрних підприємств в Україні потребує обліково-аналітичної інформації, яка характеризує внутрішні та зовнішні середовища суб'єкта господарювання і оперативно задовольняє потреби внутрішніх користувачів.

Слід відмітити, що проблемам організації підготовки управлінської бухгалтерської звітності приділяється багато уваги, проте, існують протиріччя як на теоретичному, так і на практичному рівні в контексті ідентифікації управлінських запитів організаціями управлінської бухгалтерської звітності.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблеми організації та складання управлінської бухгалтерської звітності досліджено в працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед яких варто виділити праці П.Й. Атамаса, І.А. Слободяка, Л.М. Юдіна, П.Я. Хомина, К.Друрі та інших.

Мета статті. Визначити особливості підготовки управлінської бухгалтерської звітності аграрного підприємства.

Виклад основного матеріалу. Управлінська бухгалтерська звітність – це система обліково-аналітичної інформації, що представлена у вигляді сукупності облікових та розрахункових показників у визначеному форматі і надається внутрішнім користувачам у процесі управління підприємством.

Управлінська бухгалтерська звітність є індивідуальною на кожному підприємстві, а особливо аграрному, оскільки в Україні нормативно-законодавчих актів щодо регулювання єдиних підходів організації даної звітності немає.

В результаті дослідження встановлено, що основними вимогами до складання даної звітності є: оперативність, доступність, зрозумілість, точність, якість, співставлення, економічність, оскільки в їх дотримання впливає на прийняття управлінських рішень. Водночас форми управлінської бухгалтерської звітності повинні бути максимально простими і універсальними, представлені у вигляді таблиць, графіків, звітів у текстовій формі, презентацій тощо.

Враховуючи специфіку аграрного сектору, при організації системи управлінської бухгалтерської звітності повинні враховуватися галузеві особливості, а саме:

- економічні (порядок вирощування біологічних активів, визначення розрахунку собівартості сільськогосподарської продукції, використання продукції для кормів і посіву, контроль за збереженням продукції, переробка за реалізація продукції);
- соціальні (визначає орієнтацію аграрного сектору на задоволення життєвих потреб суспільства, розвиток сільських громад);
- природні фактори (сезонність виробництва, залучення трудових і матеріальних ресурсів для своєчасного збору врожаю).

Висновки та пропозиції. В результаті дослідження, встановлено, що особливостями для організації та підготовки управлінської бухгалтерської

звітності агропромислових підприємств є врахування специфіки галузі, а саме: економічних, соціальних та природних факторів, які впливають на господарську діяльність.

Врахування суб'єктами господарювання специфіки галузі при складанні даної звітності, на нашу думку, сприятиме збільшенню продуктивності, якості інформації та швидкому реагуванню керівництва до непередбачених ситуацій.

Сформована у такий спосіб управлінська бухгалтерська звітність дає змогу керівництву аграрного підприємства спланувати виробництво, використання ресурсів, отримання економічних вигід, контролювати та уникати зайвих витрат на матеріали і оплату праці, вказує на потенційні проблеми у майбутньому, зробити певні висновки щодо розвитку напрямів своєї діяльності.

Література

1. Адамов Н.А., Адамова Г. А. Бухгалтерская управленческая отчетность: принципы, виды и методы составления//Финансовая газета. Региональный выпуск. 2007. № 30. С. 3
2. Соколов А.Ю. Управленческая отчетность промышленных предприятий//Все для бухгалтера. 2006. № 19. С. 13-17.
3. Яворов В.В. Удосконалення управлінського обліку в сільськогосподарських підприємствах / В.В. Яворов // Економіка АПК, 2010. – № 3. – С. 107-112

УДК 657.1

ВИКОРИСТАННЯ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ТЕОРІЇ ОБМЕЖЕННЯ СИСТЕМ

Шпак В.А., д.е.н. професор, завідувач кафедри
теорії бухгалтерського обліку

Національна академія статистики, м. Київ

Розглянуто можливості використання теорії обмеження систем у бухгалтерському обліку для покращення інформаційного забезпечення

управління господарською діяльністю підприємств. З метою оптимізації облікових процесів запропоновано не розподіляти непрямі загальновиробничі витрати на одиницю продукції для визначення її виробничої собівартості.

Ключові поняття: теорія обмеження систем, інформаційна система, витрати виробництва, собівартість продукції.

Бухгалтерський облік як інформаційна підсистема має низку проблем, що вимагають вирішення в режимі постійного удосконалення системи управління підприємствами. У фаховій економічній літературі пропонуються різні підходи до вирішення проблем бухгалтерського обліку. Віддаючи перевагу удосконаленню облікових методик, автори багатьох праць залишають поза увагою питання концептуального характеру – розвитку методології та організації бухгалтерського обліку, які передбачають зміну парадигми обліку.

Відхід від консерватизму у сприйнятті бухгалтерського обліку як жорстко регламентованого різновиду управлінської діяльності дозволяє по-новому підійти до вирішення одного із центральних питань – обліку витрат, доходів та фінансових результатів діяльності підприємств. Існуюче уявлення про ефективність господарської діяльності можна описати алгоритмом: фінансовий результат (бажано прибуток) дорівнює доходам за вирахуванням витрат. За цією формулою витрати підприємства асоціюються з собівартістю виготовленої та реалізованої продукції (для розуміння проблеми спрощуємо поняття витрат, не беручи до уваги нюанси їх групування, які використовуються у бухгалтерському обліку). Оскільки витрати відображають собівартість виготовленої та реалізованої продукції, то для отримання кращих результатів діяльності необхідно знижувати собівартість кожного виду продукції (оскільки доходи залежать від цін на продукцію, а ціна, в свою чергу, формується під впливом попиту та пропозиції, цей фактор не розглядається). Звідси висновок, що оптимальні управлінські рішення мають ґрунтуватися на детальній інформації про витрати, зокрема на даних про собівартість кожного виду продукції, яку виробляє підприємство. Для покращення результатів

господарської діяльності підприємств необхідно, з одного боку, знижувати витрати на виробництво продукції, з іншого – поліпшувати асортимент продукції, виробляючи якомога більше рентабельнішої продукції. В конкурентних умовах ці зрозумілі та логічні підходи потребують перегляду.

Серед сучасних концепцій функціонування та розвитку системи управління, які мають практичну цінність для бухгалтерського обліку, привертає увагу теорія обмеження системи (далі – ТОС). З'явившись у 80-90-х роках минулого століття, ТОС дозволила розширити можливості практичного застосування системного підходу до вирішення проблем управління господарською діяльністю на окремих підприємствах в реальному ринковому середовищі.

В основу ТОС покладено розуміння системи як упорядкованої (організованої) сукупності ланцюгових процесів, а не їх механічного набору. Адже більшість теорій, спрямованих на поліпшення процесів, припускають, що якщо процеси працюють в оптимальному режимі, то і результативність всієї системи буде максимальною, упускаючи при цьому такий фактор, як взаємозалежність та взаємовплив самих процесів усередині системи. Якщо систему уявити у вигляді ланцюгового механізму, то міцність та ефективність функціонування такої системи визначається та значною мірою залежить від її найслабшої ланки, на зміцнення якої потрібно спрямувати зусилля. Зміцнення інших ланок не поліпшить ситуацію, а тільки призведе до перевитрат ресурсів.

Серед шляхів вирішення проблем в рамках ТОС, найбільш цікавим з точки зору бухгалтерського обліку є методика обліку витрат. Ця методика в якості основних показників (інструментів) для прийняття управлінських рішень використовує поняття "продуктивність за грошовим потоком", "вкладення коштів", "операційні витрати", які не передбачають розподілу непрямих витрат, на відміну від бухгалтерського обліку, який ґрунтується на загальноприйнятій концепції розподілу та списанні загальновиробничих витрат на одиницю продукції для визначення її виробничої собівартості. При цьому загальна сума

витрат підприємства залишається такою ж самою, але відсутність розподілу непрямих витрат між об'єктами обліку витрат (видами продукції) створює інше інформаційне поле та призводить до прийняття адекватних йому управлінських рішень, які позитивно впливатимуть на ціноутворення, маркетингову стратегію та забезпечуватимуть підприємству конкурентні переваги.

Література

1. Детмер У. Теория ограниченный Голдратта: Системный поход к непрерывному совершенствованию / Уильям Детмер; Пер. с англ. – 2-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. – 444 с.
2. Корбетт Т. Управленческий учет по ТОС / Томас Корбетт; Пер. с англ. – Москва: ТОС Центр. – 2006. – 240 с.
3. Шпак В.А. Організація бухгалтерського обліку: концептуальний підхід [Текст]: монографія / В.А. Шпак. – К.: Бізнес медіа консалтинг, 2011. – с.312.
4. Шпак В.А. Організація обліку на засадах ТОС / Шпак В.А. // Економіст. – 2011. – №1. – С. 60 – 62

УДК 657.1

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Яковлева І.А., магістр

Науковий керівник: Бутинець Т.А., д.е.н., проф.

Житомирський державний технологічний університет

В статті розглянуто сутність Звіту про рух грошових коштів, його роль в господарській діяльності підприємств. Визначено недоліки складання даної форми звітності.

Ключові слова: грошові кошти, Звіт про рух грошових коштів, прямий метод, непрямий метод.

Постановка проблеми. В сучасних економічних умовах грошові кошти

відіграють важливу роль для нормального господарювання підприємств. Оскільки всі підприємства, здійснюючи господарську діяльність, вступають у взаємовідносини з іншими підприємствами, організаціями, установами, працівниками підприємства й окремими особами. Всі взаємини є запорукою безперервного функціонування діяльності підприємства. Тому важливо мати точну інформацію та проводити безперервний контроль щодо забезпечення підприємства грошовими коштами для прийняття управлінських рішень, яка буде відображена у Звіті про рух грошових коштів.

Аналіз досліджень та публікацій. Аналізу змісту і форми Звіту про рух грошових коштів присвячено численні праці вітчизняних науковців, зокрема Г.Г. Кірейцева, В.Г. Швеця, Є.В. Мниха та інших.

Мета. Узагальнення підходів щодо заповнення Звіту про рух грошових коштів.

Виклад основного матеріалу. Із переходом вітчизняної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності до міжнародних стандартів фінансової звітності була змінена форма Звіту про рух грошових коштів. Також був виданий новий нормативно-правовий документ – Національні положення стандарти бухгалтерського обліку.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» 1 звіт про рух грошових коштів - це звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. [1]

Відповідно до міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку для складання звіту про рух грошових коштів можуть застосовуватись такі методи: прямий метод та непрямий метод. [2]

Непрямий метод, як і прямий має свої переваги та недоліки, розглянемо результати досліджень з цього приводу, що узагальнені в таблиці 1.

Враховуючи ряд переваг і недоліків прямого та непрямого методів складання Звіту про рух грошових коштів, ми вважаємо доцільним використовувати прямий метод, що дозволить прослідкувати за окремими

класами притоку і отримати більш точний результат.

Підприємство може на свій розсуд заповнити в річній звітності або форму № 3 (за прямим методом), або форму № 3-н (за непрямим методом) та вказати вибраний метод в обліковій політиці підприємства.

Таблиця 1

Переваги та недоліки прямого та непрямого методу складання Звіту про рух грошових коштів

Переваги	Недоліки
	Прямий метод
Інформація, одержана є корисною для планування грошового потоку	Не відображає прибутку звітного періоду
Допомагає оцінити перспективи діяльності підприємства, з'являється можливість об'єктивніше оцінити ліквідність підприємства в умовах інфляції на основі аналізу руху коштів	Не показує взаємозв'язку отриманого фінансового результату і величини коштів за звітний період. Фінансовий стан підприємства відображає обмежено
Дає змогу побачити канали надходження та витрати грошових коштів	Охоплює не всі ресурси підприємства, а тільки грошові
	Непрямий метод
Цей звіт охоплює всі ресурси підприємства, а не тільки грошові (принаймні, у першій частині, яка відображає показники руху грошових коштів в операційній діяльності	Необхідність залучення аналітичних даних бухгалтерського обліку (головна книга)
Наявність інформації про відмінність між сумами чистого доходу і грошових коштів	Застосування доцільне тільки при використанні табличних процесорів
Розрахунки показують співвідношення руху коштів і господарської діяльності підприємства в цілому, розкривають взаємозв'язок між Звітами про фінансові результати і про рух грошових коштів	

Ми вважаємо, що однією з найбільших проблем заповнення звіту є те, що існує два методи – прямий та непрямий. Для прямого методу потрібна велика кількість аналітичних рахунків, однак не всі підприємства ведуть аналітику. Також ми вважаємо, що в даному звіті є досить велика кількість додаткових статей. Це є дуже незручним етапом у заповненні звіту та в його перевірці, оскільки можуть бути сумніви щодо заповнення того чи іншого рядка. Тому ми

пропонуємо створити одну форму звіту, яка буде задовольняти потреби користувачів інформації та буде зручною у використанні.

Висновки і пропозиції. В даній статті ми розглянули проблемні аспекти заповнення звіту та запропонували створити єдину форму звіту, яка буде зручною у використанні.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013.р. № 73. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

2. Титаренко Я. Проблеми організації обліку грошових коштів та рекомендації щодо її удосконалення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/4_SND_2012/Economics/7_100051.doc.htm

3. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності затверджені Наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. №433

УДК 338.433(047)

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Яхно К. Г. аспірант

Науковий керівник: **Коляденко С. В.**, д.е.н., професор

Вінницький національний аграрний університет

В роботі розглядається потреба реформування інформаційного забезпечення аграрного сектору і ринку аграрної продукції, інтеграція АПК України в європейський та світовий економічний простір. Визначено основні причини неефективності впровадження інформаційного забезпечення аграрного ринку.

Ключові слова: аграрний сектор, ринок аграрної продукції, інформація,

інформаційне забезпечення, інформаційно-інноваційний розвиток.

Постановка проблеми. Управління аграрним виробництвом носить циклічний характер, тому потреба в інформації є постійною, оскільки жодне ефективне управлінське рішення неможливе без належного інформаційного забезпечення. Тому вчасне доведення інформації до аграрних товаровиробників, а також можливість приймати вірні рішення – є запорукою для виживання в умовах ринкової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над питаннями теоретичного та методологічного обґрунтування інформаційного забезпечення аграрного ринку та підприємництва працюють як зарубіжні так і вітчизняні вчені: Сорока П.М., Годованець Л.І., Бутенко Т. А., Галич О.А., Кудінова І. П., Кропивко М. Ф., Георгіаді Н. Г., Петренко С. М., Юзва Р. П. та ін. Однак, ряд аспектів цієї багатопланової проблеми залишаються недостатньо вивченими та потребують подальшого дослідження.

Мета тез. Метою даної роботи є визначення ролі інформаційного забезпечення щодо управління аграрним ринком, ринком аграрної продукції в сучасних умовах господарювання та виявлення подальших напрямів використання інформації для підвищення потенціалу аграрного сектору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аграрний сектор України з його базовою складовою, сільським господарством, є системоутворюючим в національній економіці, формує засади збереження суверенності держави – продовольчу та у визначених межах економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки та формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій. Окрім стабільного забезпечення населення країни якісним, безпечним, доступним продовольством, аграрний сектор України безперечно спроможний на вагомий внесок у вирішення світової проблеми голоду. Український аграрний сектор з потенціалом виробництва, що значно перевищує потреби внутрішнього ринку, є ланкою, що з одного боку може стати

локомотивом розвитку національної економіки та її ефективної інтеграції в світовий економічний простір, а з іншого – зростання доходів, задіяного в аграрній економіці сільського населення, що складає понад третину всього населення країни, дати мультиплікативний ефект у розвитку інших галузей національної економіки. Існуючий стан інформаційного забезпечення аграрного сектору, розвиток якого певним чином обмежується невеликими бюджетними видатками, не відповідає сучасним потребам суб'єктів господарювання, державних органів та сільського населення України [1]. Нині належне функціонування аграрного ринку не можливо уявити без якісної системи інформаційного забезпечення, яка повинна підтримувати та обслуговувати суб'єктів ринкових відносин на всіх стадіях виробничого циклу, а також у всіх областях їх діяльності.

Необхідність в розробці концептуальних засад і на їх основі програми інформатизації виникла в зв'язку з переходом агропромислового виробництва України до ринкових відносин, проведенням аграрної реформи, визначенням на урядовому рівні стратегії євроінтеграційного і інноваційного шляху розвитку. В той же час інформаційна система агропромислового комплексу не відповідає новим умовам [3].

Становлення цивілізованого аграрного ринку вимагає забезпечення прозорості для всіх його учасників. Крім того треба враховувати, що країни постіндустріального, інформаційного розвитку отримують все більше вигод від повсюдного застосування нових інформаційних технологій.

Висновки і пропозиції: Для досягнення реформування інформаційної системи аграрного сектору та ринку аграрної продукції на сучасному етапі та інтеграції агропромислового комплексу України в світову економічну систему необхідно сформувати сучасні системи інформаційної підтримки діяльності основних суспільних інститутів аграрного сектора, в тому числі:

1. Удосконалити систему соціально-економічного моніторингу розвитку сільського господарства країни.

2. Сформувати систему інформаційного забезпечення аграрного ринку.

3. Забезпечити ефективні комунікації між рівнями управління аграрним сектором.

4. Впровадити нові інформаційні технології в практику сільськогосподарських підприємств і об'єднань.

Література

1. Годованець Л.І. Моніторинг інформаційних потоків, отриманих засобами електронного зв'язку / Л. І. Годованець // Продуктивність агропромислового виробництва. – 2009. – № 14. – С. 30-37.

2. Сорока П.М. Інформаційні системи і технології у фінансах: Навч. посіб. для дистанційного навчання / П. М. Сорока – К.: Вид-во університету «Україна», 2005. – 260 с.

3. Юзва Р.П. Інформаційне забезпечення управління підприємством в умовах автоматизованих інформаційних систем / Р. П. Юзва // Сталий розвиток економіки. – 2011. – № 7. – С. 64-67.

УДК 657.4:65.014.1

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Яцкова Д.В., магістрант

Китайчук Т.Г., к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто питання сутності, класифікації та обліку основних засобів в системі управління підприємством. Визначено коло завдань з обліку основних засобів.

Ключові слова: основні засоби, облік, управління, підприємство.

Постановка проблеми. Основні засоби сільськогосподарських підприємств є найважливішою складовою виробничого потенціалу, як галузі, так і економіки держави в цілому. Як відомо, саме бухгалтерський облік

забезпечує інформацією менеджмент кожного підприємства. Якісний контроль стану та руху основних засобів є одним із факторів їх ефективного використання. Ефективність використання основних засобів залежить від організації своєчасного одержання надійної і повної облікової інформації. У зв'язку з цим зростає роль та значення бухгалтерського обліку як однієї з найважливіших функцій управління [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання обліку основних засобів досліджуються в працях таких провідних науковців як Ф.Ф. Бутинця, В.Г. Андрійчука, М.Ф. Огійчука, С.Ф. Голова, Г. Г. Кірейцева, Н. М. Ткаченко та інших. Але в останні роки у законодавство внесені суттєві зміни та доповнення, які зумовлюють потребу подальшого дослідження методики ведення обліку основних засобів та її удосконалення.

Мета тези. Метою роботи є опрацювання літературних джерел для вирішення важливих проблем, що стоять перед системою управління сільськогосподарським підприємством та створення на підприємстві дієвої системи управління його майном.

Виклад основного матеріалу. Основні засоби займають значну частку у структурі майна сільськогосподарського підприємства. Питома їх вага у майні підприємства становить більше 80%, що означає нормальне забезпечення процесу виробництва та виконання планів виробництва. Тому, однією з важливих проблем, що стоять перед системою управління сільськогосподарським підприємством є створення на підприємстві дієвої системи управління його майном. Одним з найважливіших завдань, що має ставитися при побудові системи ефективного та раціонального використання майна є формування на підприємстві достовірної інформації про рівень забезпеченості та ефективність використання основних засобів [2].

Аналізуючи погляди різних авторів щодо визначення поняття «основні засоби», можна звести їх до загального твердження, що основні засоби – це матеріальні активи різного роду, що виступають невід'ємною частиною процесу виробництва і їх вартість переноситься на вартість виготовленої продукції

шляхом амортизації.

В останній час облік основних засобів дещо ускладнився, а ряд проблем негативно впливають на процес управління виробництвом, знижуючи ефективність їх використання. До кола таких проблем можна віднести:

– різні підходи до термінології та визначення сутності основних засобів у фінансовому обліку й системі оподаткування; проблема оцінки основних засобів;

– проблеми підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів; проблема інформаційного забезпечення управління матеріально-технічною базою [3].

Тому досить важливим є формування основних завдань обліку основних засобів на підприємствах. Аналіз літературних джерел дає змогу стверджувати, що відсутнє однозначне визначення завдань обліку основних засобів, проте всі вони досить наближені. Більшість авторів сходяться до того, що пріоритетними завданнями обліку основних засобів є: правильне документальне оформлення та своєчасне відображення в реєстрах обліку надходження, внутрішнього переміщення й вибуття об'єктів основних засобів; контроль за збереженням основних засобів; контроль за витратами на ремонт основних засобів, а також за ефективністю використання основних засобів та ін. [4].

Висновки і пропозиції. Отже, основні засоби – один з найважливіших чинників будь-якого виробництва. Їх стан і ефективне використання прямо впливають на кінцеві результати господарської діяльності підприємств. Таким чином необхідно удосконалювати теоретичні і практичні засади організації обліку основних засобів у напрямі розширення її управлінських можливостей, максимально пристосовуючи до практичних потреб суб'єктів підприємницької діяльності, що виникають у процесі прийняття управлінських рішень щодо руху основних засобів та ефективності їх використання.

Основними шляхами удосконалення організації обліку основних засобів є раціоналізація як кожної форми документів і реєстрів обліку, так і методів, і способів збирання, обробки і узагальнення облікової інформації, адаптованих

до сучасних умов.

Література

1. Жук В.М. Теоретичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку / В.М. Жук // Економіка АПК. – 2010. – №10.- С.87- 91;
2. Царенко О. М. Економічний аналіз діяльності підприємств агропромислового комплексу: навч. посібн. / О. М. Царенко. – 2-ге вид. – Суми: Університетська книга. - 2006. – С. 240;
3. Панасенко А.П. Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку / А.П. Панасенко // Держава та регіони. – 2008. – №3. – С.407-410;
4. Замлинський В.А. Облік основних засобів: переосмислення принципів та завдань / В.А. Замлинський // Облік і фінанси АПК – 2010. – № 1. – С. 18-23.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ ЕФЕКТИВНІСТЮ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА»

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ РОСЛИННИЦТВА	4
Білокур А. Ю., Гуцаленко Л.В.	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ, ТА ПОРАДИ ЩОДО ЇЇ ФОРМУВАННЯ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК.....	7
Бондаренко В.М., Трапаїдзе С.М.	
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПЛОДОВО-ОВОЧЕВОЇ ГАЛУЗІ	11
Бондаренко В.М., Шевчук Г.В.	
ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	13
Буреннікова Н. В., Гордієць Л. І.	
ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В СУЧАСНИХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	16
Бурко К.В.	
«ЗЕЛЕНА» ЕКОНОМІКА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ...	19
Бурлака Н. І., Коломієць Т. В., Прибила Б. В.	
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ	21
Бурлака Н. І., Коломієць Т. В., Томкова К. А.	
АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ЯК ОСНОВИ ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	23
Вдовенко І.С., Пльонсак О.Л.	
ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ЗА ЕТАПАМИ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ	26
Воскресенська (Каменчук) І.О., Лаговська О.А.	
ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА АГРОЛОГІСТИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	29
Вострякова В.І., Коляденко С.В.	
КОНТРОЛЬ ТА УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	32
Галагуз Ю.О., Ксьонжик І.В.	
АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ВІННИЧЧИНИ.....	34
Глазко Н.Д.,	

ОСОБЛИВОСТІ КАЛЬКУЛЯЦІЇ СОБІВАРТОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ СИСТЕМ «АБЗОРПШЕН-КОСТИНГ» ТА «ДИРЕКТ-КОСТИНГ».....	37
Горобчук Б.К., Козловський С.В.	
ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГАЛУЗІ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА.....	40
Гринчук Т.П., Буреннікова Н.В.	
ОБЛКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНІЙ СФЕРІ	43
Гудзенко Н.М., Подунай В.В.	
ВПЛИВ ФУНКЦІЙ ОБЛІКУ НА ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНОЇ ЙОГО СИСТЕМИ.....	46
Гуцаленко Л.В.	
СПІЛЬНІСТЬ ЗОВНІШНЬОГО І ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ	49
Діярова Е.А., Назаренко Т.П.	
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ В АГРАРНИХ ВУЗАХ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ	52
Джеджула О.М., Гуць В.В., Кошельник В.А.	
ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	54
Джеджула О.М., Кірієнко О.О., Бондарчук Є.В.	
КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ	56
Джеджула О.М., Хомяковський Ю.Л.	
ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ.....	58
Дубініна М.В., Ксьонжик І.В.	
МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ ЗАГОТІВЕЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ	61
Загородній А. Е., Т.В. Січко	
СТАН ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНІЙ СФЕРІ	65
Задорожна Л.М.	
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	69
Захарчук І.С., Фабіянська В.Ю.	
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ М'ЯСНОГО СКОТАРСТВА.....	71
Іванова В.С., Коляденко С.В.	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БІОЛОГІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ У РИБНИЦТВІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОБУДОВУ ОБЛІКУ	74
Іщенко М.Ю., Коцупатрий М.М.	
АКТУАЛЬНІСТЬ ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЯК ОКРЕМОГО ОБ'ЄКТА ОБЛІКУ.....	77
Казьмір В. А., Іщенко Я.П.	

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ	81
Калетнік Г.М., Прутська Т.Ю.	
МОНІТОРИНГ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВА	84
Києвська В.С., Потапова Н.А.	
УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ЯК РЕГУЛЯТОРА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	87
Китайчук Т.Г., Коваль Л.В.	
НЕОБХІДНІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК	91
Коберник І.В, Т.П. Назаренко	
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТВАРИННИЦТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ.....	93
Коваль Л.В., Свистун І.А.	
АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА УРОЖАНІЙНОСТІ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	96
Коваль Н.І., Пророчук О.Л.	
МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ВИРОЩУВАННІ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР.....	101
Коваль О.В., Настенко М.М.	
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ, ЗАЙНЯТИХ ВИРОБНИЦТВОМ БІОПАЛИВА	104
Ковальська Г.А., Новодворська В.В.	
КЛАСИФІКАЦІЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ПОТРЕБ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ	107
Ковтонюк Т., Легенчук С.Ф.	
ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НЕВИРОБНИЧІ ВИТРАТИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЦУКРОВОЇ ГАЛУЗІ	110
Козаченко А.Ю.	
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В СИСТЕМІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	114
Колісниченко В.С., Любар О.О.	
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ЙОГО ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	118
Коляденко С. В.	
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	121
Корнійчук А. М., Коломієць Т. В.	

РОЛЬ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В СУЧАСНОМУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	124
Корпанюк Т. М.	
АНАЛІЗ НАЯВНОСТІ ТА ВИКОРИСТАННЯ СИРОВИНИ ЯК СКЛАДОВОЇ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ БІОПАЛИВА	127
Коцюрубa І.Ю., Коваль Л.В.	
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА	130
Кочмар І.Ю., Правдюк Н.Л.	
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES MANAGERS IN THE AGRICULTURAL SECTOR DURING THEIR PROFESSIONAL TRAINING IN THE CONDITIONS OF SOCIETIES' INFROMATIZATION.....	135
Klochko O.V., Levchuk O.V.	
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ.....	137
Кукавська Н.Г, Янчук В.І.	
ДЕЯКІ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОХОЛДИНГІВ НА ФОНІ ІНШИХ ТИПІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	142
Кукель Г.С., Мороз О.О.	
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРИРОДНИЙ КАПІТАЛ В ІНТЕГРОВАНИЙ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	148
Легенчук С.Ф.	
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	151
Лукашенко О.А., Правдюк Н.Л.	
ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕХОДУ ДО ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ.....	156
Максимчук М.О., Жиглей І.В.	
ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА	158
Маловічко Л.В., Лепетан І.М.	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ.....	162
Малюга Н.Ф., Чижевська Л.В.	
ПРОЦЕС БІОЛОГІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР В СИСТЕМІ ОБ'ЄКТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	166
Маркевич Л.С., Іщенко Я.П.	
ОСОБЛИВОСТІ АГРОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	169
Марценюк-Розарьонова О.В.	

ОЦІНКА ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ ЗЕРНА	173
Материнська О.А.	
МОДЕЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	176
Мельничук А.Б.	
ОЦІНКА ПОТОЧНИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТВАРИННИЦТВА: ОБЛКОВИЙ ПІДХІД.....	178
Михальчишина Л.Г, 178Васян А.Ю.	
ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ ОБЛІКУ	181
Мудрик Ю.М., Мулик Т.О.	
АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВІДГОДІВЛЮ ТВАРИН.....	185
Муравський В. В.	
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУНІХ МЕНЕДЖЕРІВ–АГРАРІЇВ. ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ НА КОНСТАТУВАЛЬНОМУ ЕТАПІ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ	187
Найко Д.А., Краєвська О.Д.	
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕНТОЮ.....	191
Осадча Т.С.	
СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	193
Островська А. Ю., Правдюк Н.Л.	
ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	198
Островський А.Й.	
НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ОБЛІКУ	200
Паламарюк О.О., Плахтій Т. Ф.	
НАПРЯМИ ОБЛКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ВИТРАТ НА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ.....	203
Первій І.В., Легенчук С.Ф.	
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	205
Пилипишина О.О., Правдюк Н.Л.	
ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ЕМІТЕНТА ОБЛІГАЦІЙ ТА ПОКУПЦЯ.....	209
Піонткевич І.В., Чижевська Л.В.	
ПРИЧИНИ НИЗЬКОГО РІВНЯ ЯКОСТІ ОБЛКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ.....	212
Плахтій Т.Ф.	

ОЦІНКА ЛІКВІДНОСТІ БАЛАНСУ	215
Подолянчук О.А.	
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ.....	219
Правдюк М.В.	
ЗАВДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	223
Правдюк Н.Л.	
РЕФОРМУВАННЯ ПДВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: МОЖЛИВІ СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ВНАСЛІДОК РЕФОРМ	228
Романчук К.В., Васильєва І.В.	
ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	231
Самосей А.В., Легенчук С.Ф.	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АГРАРНО-ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	234
Сегеда С.А.	
ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	238
Синчак В. П.	
БЮДЖЕТНЕ ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ В УМОВАХ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	241
Синчак В. П., Ярмоленко Ю.Ю.	
ОБЛІК ЗАПАСІВ В ДЕРЖАВНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	245
Співаченко Р.О., Ксьонжик І.В.	
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	247
Суліменко Л.А.	
ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА – ЯК ШЛЯХ АДАПТАЦІЇ ДО ВІДРОДЖЕННЯ РИНКУ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ	250
Тисячук А.В.	
АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	253
Томчук О.Ф.	
АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ НА РЕЗУЛЬТАТИ ФІНАНСОВО – ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	257
Томчук О.Ф., Білокур А. Ю.	
МІСЦЕ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ РОСЛИННИЦТВА У ВИРОБНИЦТВІ БІОПАЛИВА	260
Усенко Н.Ю., Коваль О.В.	

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ СИРОВИННИМИ РЕСУРСАМИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ТВЕРДОГО БІОПАЛИВА	263
Федоришина Л.І., Ярославський А.О.	
СУТЬ КЛАСТЕРІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОРАНІЗАЦІЮ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	265
Фостолович В.А.	
ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА В СИСТЕМІ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	268
Фостолович Р.С.	
ОБЛКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДОБРАЖЕННЯ ВИТРАТ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ БІОМАСИ	270
Чехівська І.П., Гуцаленко Л.В.	
ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ УПРАВЛІНСЬКОЇ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	274
Шайдецька І.І., Лаговська О.А.	
ВИКОРИСТАННЯ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ТЕОРІЇ ОБМЕЖЕННЯ СИСТЕМ.....	276
Шпак В.А.	
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ	279
Яковлева І.А., Бутинець Т.А.	
НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	282
Яхно К. Г., Коляденко С. В.	
ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	285
Яцкова Д.В., Китайчук Т.Г.	